

Narodila jsem se 30. prosince r. 1877 jako jedenácté dítě rodičů Josefa a Terezie Konečných v Prostějově. Byla jsem tak trochu nevídaným přírůstkem rodičů a myslím, že ani mě to nebylo příjemné dostati se na světo Boží, neboť musely pomáhat vysoké kleště. Mamince tehdy bylo už 34r a otec byl skoro padesátník. Pokřtili mě na jméno Josefa, ač maminka se často vracela k tomu, že bába babice to špatně p. faráři řekla, neboť jsem se narodila v noci na 31.ého prosince a chtěla, abych se jmenovala Sylva, což by se mně bylo lépe líbilo nežli Josefa, Pepicka nebo Pepinka. Byla jsem živější letory, a to přivádělo maminku na to, že bych se byla lépe hodila ku sv. Sylvestru, protože bývají lidé vždy na tohoto svatého veselí a šťastní. V den mého narození zemřela babička Robová takto pěstounka mé matky. Když za Protektorátu musel každý míti až do třetí generace výtahy z matriky, aby tu byly dokumenty, že žádný z předků nebyl žid, dověděla jsem se, že maminka byla nemanželské dítě Ondrákové. Byla vychována u manželů Robových rodiny kostelníka v Prostějově. Maminka vzpomínala vždy na ně s láskou, a proto když ležela v koutě (totiž šestinedělích) přinesli stařenku Robovou na mářách k posteli maminčině, aby jí pokropila svěcenou vodou, udělala tři křížky a takto se s ní rozloučila.

Takový byl den mého narození. Byla jsem šestým děckem, protože prvních pět dětí malé umíraly. Maminka byla velmi mladá, a bylo jí necelých šestnáct let a otcí 32 roky. Tatínek říkával, že p. farář na cvičení (na katechismu) že by si neměl brát tak mladou, a tatínek spočítal 16 a 32 let na 48 let a povídal p. faráři, že mají dohromady dost, aby se mohli vzít. Moje maminka byla velmi pěkná a tatínek byl oproti ní spíše drobnější. Pokud si pamatuji, byl to hodný člověk, ovšem velmi konservativní vyrostlý jako sirotek v rodině židů Mandelblíhů. Tatínek jeho byl velmi zámožný, měl na polské straně solné mlýny, a proto se stále otec podepisoval Koncerny jako Polák. Málo věděl o svém dětském životě, protože jeho otec pašováním přišel o všechno jmění, a maminku jeho opustil a chodil světem. Byl prý velmi maličký, když se maminka docela chudá a bez prostředků vrátila do svého rodného města Prostějova. Byla dcerou měšťanskou z několika domů, ale neměla z čeho býti živa, a tak ji dali do chudobince i s malým chlapcem. Ženy bohatých prostějovských měšťanů jí nosily jídlo, a tak živila, až konečně umřela. Otcovi tehdy bylo necelých šest let a seděl mamince v nohách, když umírala. Pak si jej vzali ti Mandelblíhovi. U nich rostl a vyučil se kalcem. Nikdy nám nic nepovídal o svém smutném životě. Jen když jsme si někdy řekli o nějakou věc, říkal: „nepotřebujete to, podívejte se na tu truhlu, to bylo všechno, co mně ze všeho chudák maminka zanechala.“ Byla to docela obyčejná truhla z tvrdého dřeva a po boku zaklápějící se přihrádka a tam byl kartáč na šaty, na boty a hřebínek, a něco nejněmnějšího prádla a jedny šaty. Tato truhla ještě žije v podobě sedě natřené a červy provrtané. Myslím, že kdyby mohla povídat, byl by to hotový román. Již za mého 50letého vlastnictví by toho napovídala mnoho. Budu místo ní povídat až později. Tak by bylo asi všechno, co jsem zvěděla ze života svých rodičů. Jen jednou se tatínek zmínil, že se seděl jako už hotový člověk v malém pivovaru ve Švičově zahlédl vysokého muže a když tatínka někdo oslovil p. Konečný tak tento starý muž se hlásil k němu, že je jeho tatínek.

Ze svého nejranějšího věku si pamatuji, že asi ve čtvrtém roce jsem onemocněla, že došel k nám Dr. Schneider. Byl to maličký židák, který zjistil, že jsou to průzrdy (spalničky). Tenkrát jsme měli hospodu a moučný krám. Tatínek řídil hospodu a maminka byla v krámě. Za nálevnou byla tmavá kuchyně a přes chodbu byl pokoj. Tam spávali rodiče a v kuchyni a v jednom pokoji v poschodí u půdy ostatní. Tak mě uložili do maminčiny postele, museli zatáhnout rolety, aby bylo v pokoji tma, protože bych prý je mohla dostat do očí ty nešťastné průzrdy a mohla bych oslepnout, jak říkal p. Dr.

Byly mě čtyři roky pryč, když se má nejstarší sestra vdávala. Bylo jí necelých 18 let a za muže si vzala souseda pekaře značně staršího p. Spurného. Tenkrát to bylo ještě kdy v Prostějově vládli němci a židé a ti to všem měšťanům říkali „her a von“. Tak tomu bylo i v době, kdy se strojila svatba. A tak herr von Konečný jako měšťan musel strojit svatbu velmi okázalou. Pamatuji si, že bylo 16 landaurů, a tři kněží vázali ruce manželům. Pak následovala hrubá mše svatá, která dlouho trvala. Proto se podávala přesnídávka svatebčanům a víno jaké kdo chtěl. Pamatuji, že jsem měla bleděmodré barešové šaty samé s kanýrky lemované modrým hedvábím. Byly velmi krátké, protože tehdy muselo býti vidět vyšívané kanýrky od kalhotek. Pobíhala jsem sem tam a když hosté odjeli, protože to bylo v módě nedopít, zůstalo v každé sklenici víno. Ovšem bílé i červené. Kolem zdi byly lavice, a tak sama sebe vidím s jakou námahou si vylezu na jednu z nich, a šourám se od sklenice ku sklenici. Dopíjela jsem statně, co svatebčané nechali. Najednou přece si kdosi na mne vzpomněl, kde je Pepinka a Pepinka nikde. A hle Pepinka pod lavicí a spí! Spala a spala půldruhého dne, a celou svatbu zaspala. Byla jsem jaksi odolná, protože se divili, že jsem se vůbec probudila.

Musím jít ještě dodat, že moje sestra Fanča byla hezká, štíhlá a učila se asi 6 let na piano, a proto se jí dost dobře nehodil ženich s tak nepatrným vzděláním. Tatínek ale byl toho názoru, že je lepší šuplátku, že když neteče, tak alespoň kape. Nezdálo se jí, že bude muset sedávat u okýnka a prodávat krejcarové rohlíčky a každého pěkně přivítat a každému poděkovat. No, ale tenkrát děti neobmezeně poslouchaly, a tak Fanča i s jejím zamilovaným klavírem se odstěhovala a stala se paní mistrovou, dokonce panímámou. Pamatuji si velmi dobře, že zaměstnávali prodavačku kulatou pí Sedláčkovou, která v tržové dny v pondělí a ve čtvrtek prodávala na městě pečivo. Byly to masné rohlíky 6 za 10 krejcarů, pak ordinární a pak šuštrláble. Měla neobyčejné štěstí v prodeji a když se v poledne vracela s prázdnými opálkami, vážila sestra samé měděné peníze na obyčejných provázkových vahách a podle váhy se prostě odhadovala částka, kterou ani nesčítali, jen podle váhy určili obnos.

Ráda jsem chodila už jako děčko do jejich domu, protože tam bývalo veselo. Plno učňů a tovaryšů. Měli svá jména. Byl první „šisr“, to byl člověk nejstarší, který stál u pece. Šlo se několik schodů do dola, tam stála kád' s vodou, byl celý v dole, že mu bylo vidět jen hlavu, ruce a lopatu. Pak byl „mišer“ na bílé pečivo, a pak byl druhý mišer, který byl dvojitý druh ordinárních rohlíků. Ordinárního pečiva byly dva druhy – rohlíky, pletýnky slané a makové. Pak docela tmavé takzvané šuštrláble. A pro židy se dělávala občas barchesi makové. Zvečera asi v 6 hod. se zadělávalo, a tu panímáma, to jest moje sestra, určovala s kolika mázů se má každý jednotlivý druh zadělávat. Jaká bývala někdy mela, když tovaryši se zatoulali, obyčejně chodili na „herberk“, tam totiž přenocovávali tovaryši řemesla pekařského a ti nosili všelijaké povídačky ze světa, ovšem, že k tomu přispívala holba piva. Když nepřicházeli v určité hodiny, sestra se naučila hromovat a šup, už některý z učňů skočil z pece a hajdy pro některého z tovaryšů. Pantáta jako pan mistr seděl ještě někde v kavárně při tarokách. Vedle toho byl velký nimrod, dokonce si choval loveckého psa. Byl předsedou veteránského spolku, chodil na poutě každým rokem do Vamběřic a nemenším milovníkem růží. Říkal jim teovky (čajovky) a nejméně byl milovníkem svého pekařského cechu. Také měl rád hudbu, protože má sestra stále ještě hrávala na piano a dovedla ovšem svým necvičeným hlasem vyzpívat celé arie z Prodané nevěsty, Trobadora V studni, pak uměla skoro všechny opery, totiž klavírní výtahy Wagnera i Beethovena. Libovala si velmi ve svém zpěvu k nemalé radosti

posluchačů. Manžel měl nejraději don Chuana, složil si parodii v podobě don Schwein anebo zpěvoval si partu „co pak mě dají což myslej že jsem taková?“ snad to byl ještě zbytek z vojanštiny, byl fajervekterm u dělostřeleckého pluku ve Vídni a nezapomněl na Radeckýho marš a pobruchoval si „u kanonu stál a pořád ládova“. Ale jinak si myslím, že to bylo docela dobré manželství, protože k tomu napomáhala klidná povaha sestřina. Musím dodat, že švagr první léta v manželství byl členem honební společnosti. Tehdy bylo hodně zvěře, koroptví i zajíců. Pořádaly se hony jen snad na nějaký půden, ale také byly tak zvané kruhové hony na celý den. Těch nebyvalo mnoho asi dva nanejvýš tři. To se naverbovali kluci jako naháněči a každý z honců si vedl na provázku svého psa. Pan Binko býval předsedou honební společnosti, ale prý byl špatný střelec. Za to náš pan Spurný, prý trefil všechno na co namířil, jak říkával. Jeho myslivecká latina byla dobře známa a také se všemu nevěřilo co povídal. Po takovém kruhovém honě byla obyčejně večeře a besedovalo se při dobrém pivě až přes půlnoc. Když jsem se naučila vařit, tak mě švagr říkal, abych jim udělala hodně „šorf“ zaječí guláš, aby se dobře po něm pilo. Pepinka byla pokaždé velmi chválená, že přé takové guláš ještě nejedli. Po takovém kruhovém honu se členové dělili a vím, že to bylo až 140 kusů zajíců na každého člena a několik párů koroptví. Jeden kus zajíce stál tehdy 80 kr a když 1 zlatku, tak to byl vybraný kabrhák. Pár koroptví 30 až 40 kr a nějaká křepelka na přídavek.

Sestra přivedla na svět 8 dětí, ač by byla při prvním dítěti málem přišla o život. Ležela mnoho měsíců a mám na to vzpomínku když švagr na lopatce nesl několik napitých pijavic. To mně bylo asi pět let. Když pak vstala, tak jí učili chodit a líhala na tvrdé desce na zahradě a jen pomalu se zotavovala. V tu dobu jsem tak tak i já nepřišla o svůj malý život. Utíkám do zahrady a ve svém nerozumu otevřu půlku vrat, která byla jen tak přistavená. Ovšem, že byla nesprávná, a proto se vyvrátila a padla na mne. Nebyly to vrátka, ale vrata, a spadly mně na nohu a hodně mně ji skříply. V tom přiskočil můj švagr, vzal mě do náruče a hýbal mně nožkou. Zlomená nebyla, mohla jsem docela chodit a proto jsem šla do mat. školky. Noha trochu brněla ale až pak jsme šly na dvůr a hráli na „kočku a myš“, noha bolela čím dál víc až mě donesli domů. A zase přišel židáček dr. Shneider. Tenkrát byla zámožnější rodina si jak se říká držela „hausareta“, domácího lékaře, který na nový rok dostal nepříliš velký peněžitý obnos a za to se chodil do rodiny i když nebyl volán, pozeptat se po zdraví. I my jsme měli takového „hausareta“. Byl to dobrý a ochotný lékař. Nosil nakřivo cvikr (skřípec) a kolem uší se mu vždy houpala šňůrečka od něj. Byl velmi malý, ale zato měl vousy už ale prošedivělé hezky dlouhé. Prohlédl nohu, nakázal ležet v kindrbetu a nohu dát na peřinku vycpanou hodně natvrdo. Nevím, jak dlouho jsem ležela, ale vím, že už jako dospělá jsem špatně nohu ohýbala a tak že maminka mě velmi často napomínala, abych nepajdala. A když jsem začala chodit, tak k mému úžasu stala jsem se tetičkó. Bylo to černooké děvčátko, a říkali jí Olinka. A tak jsem začátkem svých šesti let stala jsem se opatrovnici a později přítelkyní malé Olinky. Tetička s neteří sedávala leckde na šlupku (stůpínku) u dveří a hrávaly jsme. Pak přibyl velmi brzo Gustíček a pak Vladiček. Tento poslední byl ubožáček, a sestra se ho bála koupat. Vzpomínám si jak jsem chodila do apatyky za 5 kr „laštuvčí vody“, to byl vlaštovičník, a za 2 kr krabičku (škatulku) bobkově masti. To byla taková bledězelená masť a mazávalo se jí kolem pupíka, pěkně dokola, aby se Vladičkovi spustily větry. Nepamatuji si jestli mu to pomohlo, protože křičel chudáček neustále, myslím, že mival asi velké bolesti až konečně umřel. Tak já, asi osmiletá, jsem jej sama koupala. Každé žebírko mu bylo vidět a připomínal mně obrázek Ukřižovaného Krista. Dlouho se trápil, naplakal. Až jej vysvobodila smrt. Ještě jeden smutek jsem zažila. To bylo tehdy, když v Prostějově řádl záškrť. Děti tehdy léčily tím, že jim dávali střelný prach polykat, a tak často v noci klepali na okno, aby jim švagr dal trochu střelného prachu. To bylo asi 1882, kde nebylo ještě léku a proto umíralo velmi mnoho dětí. I Olinka a Gustíček odešli během 5 dnů. To bylo tak smutné, a proto jsem zůstávala u sestry více nežli doma. Tam se stále něco dělo. Dvě služky, tovaryši, učni a lidé se stále střídali při nákupu pečiva. Měli už velmi starou služku. Byla to vdova po ševci a jmenovala se Hniličková. Byla to velmi veselá vdova třeba už hodně stará, a nikdy nescházela při nějaké mimořádně se dějící věci. V kuchyni byla ještě s ohniskem, sice trochu sporáku podobný, ovšem bez troub pečících, protože se všechno peklo v peci chlebové. Vzpomínám si jaké přípravy se děly když se strouhalo zeli. Předně se přichystaly dvě obrovské bečky, pak se odrhly velké kameny a desky na zatěžkání zeli. Chodili obyčejně strouhat dva staří manželé se struhadlem značných rozměrů. Na zem se prostřela plachta na tu se zeli strouhalo a po částech se dávalo do škopku nebo do bečky. Tehdy byl šisrem jmenoval se Doležel, byl rezatý a bábinka mu říkala vždy, že až bude mít děti, že to budou rezatí pštrosi a že je dají do špiritusu a do muzea. Tento tovaryš si navlékl čisté fusakle a čistý spodní gatě. Opásal se bílou zástěrou, kterou si pak shrnul do rozkroku a opáskem si ji přitáhnul na záda. A teď nastalo t nejdůležitější. Každou vrstvu musel šlapat a to tak důkladně, že mu voda ze zeli smáčela fusakle až po kostky. To se ví kuchyně malá, vedle pekárna horká, tak Doležel se potil. Když už nemohl, tak jej vystřídal švagr, a tak se stále střídali. To se ví bábinka měla mnoho řečí, strkala do zeli hrách, a nějaké to jablko, které potom se zalíbení, až se zeli ukvasilo a došlo se na jablka, že je velkomyslně rozdávala. Pamatuji si, že bábinka si barvila vlasy. Kupovala si v apatyce ořechovou masť a tou si své šedivé vlasy mazala. Ale jak? Část byla šedivá a část tmavá. Každého se ptala, jestli vyhlíží mladší a učni se jí za zády smály a jednou ji poradili, aby si strčila hlavu do sazí, že to bude mít lacinější. Nevím, jestli to udělala, ale pokud vím, vždy byly její vlasy na cestičku učesané a pramenky jeden tmavší a druhý bílý. Byla dobrá osoba, jenže si tu a tam někdy Prostějovské přihnula, a pak jsme už věděli, že bábinka je nakapkováná. Točila se v širokých sukních, omládlá a měla escecírku. Říkala „ajn, cvaj, herteich pr... on ke zdi“ že ji říkali, aha bábinka má zase kapku přihnula si, protože měla vždy při této příležitosti kapku u nosu. Dožila se velkého věku a dosloužila u sestry a tam také v té staré kuchyni umřela. Byla ale také tak trochu někdy podšívku hřichu. Zvláště na mladou služku nebo na mě ráda přiložila polínko. Nejraději jsem ji poslouchala, když vykládala o Prajzích, jak nebožtík jim tu a tam něco zpravil a pochvaloval si, že to byli kabrháci neboť na ně pamatovali s nějakou tou kapkou špiritusu. Vzpomínám si, jak mně říkala, abych si šla do sklepa, a umyla se sladkou smetanou, že budu hezká. Tehdy se peklo z plnotučného mléka, ovšemže stály velké hrnce mléka ve sklepě, a smetanu, když ji učni nesebrali, tak ji bábinka sbírala, a pak nechala zkysnout a třeba dvakrát do týdne se stloukalo máslo. Do těsta se dávalo máslo, které jsem sama jako už větší děvče chodila do trhu nakupovat. Šel se mnou učeň a bylo to hezkých pár kilo a dvakrát týdně se nakoupilo. Ovšem, že jsem vyhledávala selky, které neměly prvotřídní anebo se končil trh a ony spěchaly. Tehdy bylo takové máslo za 12 až 18 krejcar 1 kg. Hodně jsem se rozepsala o domácnosti sestry, ale tam jsem prožívala svůj nejranější věk, a až škola, a rozvernost němců učinila, lépe řečeno omezila moji přítomnost u sestry. A pak bylo jich plná chalupa. Vychovávali 5 dětí a tatínek si nepřál, abych tam tolik chodila.

My jsme bydleli hned vedle a tak přece jen, když jsem mohla, tak jsem tam zašla. Naše chalupa byla opravdu zpředu jen chalupa. Na jedné straně hospoda a na druhé bylo krupařství. Do dvora ovšem bylo první poschodí asi o šesti pokojích a vedle toho mnoho malých bytů přízemních. Některé si prátaje dobře pamatuji. Předně tam byla dost velká krejčovská dílna. Mistrem byl Šeba. Byl to velmi hezký vysoký muž s plnovousem a širokým velmi širokým kloboukem. Tehdy se probouzel mezi dělnictvem socialismus a on byl jeden z předáků a organizátorů. Tatínek jej neměl rád, říkal o něm, že je takový „nihilista“. Neměl rád pokrok a na svém konservatismu lpěl do krajnosti. Tento Šeba měl ženu velmi baculatou, hezkou, třeba že šilhala. V kuchyni měla ohromný kříž s Ukřižovaným a k němu se vroucně modlila a za svého muže, protože socialismus pokládala za bezvěrství. Měli syna Stanislava v mém věku, a to byl můj první kamarád. Když socialismus byl na postupu, Šeba chodil moc na schůze, tak nechal krejčoviny a najal si hospodu a tam bylo středisko všech dělníků. Zlé

huby říkali, že si vyřečnil chalupu i hospodu a nevím, jestli se jeho žena dále za svého neznabožáka modlila. Nevím z jakých důvodů otec stavěl to poschodí do dvora, ale stalo, že spodní část domu nesnesla tu nadstavbu a začala se hroutit. To bylo nad rozpočet finanční, a proto musel otec zajet do Olomouce, a tam načnou část šperků velmi vzácných prodal, aby tak získal obnos na dostavění poschodí. První, pokud si pamatuji, nájemník, byl redaktor krajského listu „hlavy z Hané“, byl to velmi veselý pomešší muž, a jeho paní jmenovala Slávinka roz. Lorencová. Tato pocházela z Pardubic a p. Kratochvíl byl z Rychnova nad Kněžnou. Tito manželé byli bezdětní, byli celkem ještě mladí a zatoužili mít kolem sebe děcko. To mně bylo necelých šest let, a tak si mě natolik oblíbili, že jsem u nich vyrostla do osmi let. Oba byli velcí vlastenci a byli první, kteří se starali o počestění Prostějova. Pořádali schůze, večírky, plesy a průvody. Velmi dobře si pamatuji jeden takový slavnostní průvod. Byl na tehdejší zaostalý, poněmčelý Prostějov opravdu velkolepý. Tehdy také založil se sokol, vedle veteránů a hasičů. První alegorický vůz vezl Čechii s mečem a zlatou korunou na hlavě. Kolem ní byli seskupení Boží bojovníci v čele se Žižkou. Ten vůz mně nejvíc utkvěl v mysli.

Hanáci v červených gatích se Skopalíkem v čele, celé banderium s muzikou. Víte, kdo byl Skopalík? Byl to sedlák, který se narodil na kroměřížsku a to vyšel z velmi malých poměrů rolnických. Jako 21 letý převzal docela malé hospodářské stavení a svou velkou píli a četbou uvědomoval rolnické zájmy. Založil několik hospodářských škol, byl funkcionářem mnoha dobročinných spolků a stal se zemským i říšským poslancem. Na těchto sněmovních zasedáních nemluvil jinak než moravsky a dokonce se povídá, že mluvil nefalšovanou hanáčinou. To byl Skopalík, který z tak malých poměrů stal se velkým Hanákem-Skopálíkem. I já jsem seděla na stupínku na voze. Byl to vůz počestných řemesel. Byly to samé malé holčičky, které se opíraly o štíty jednotlivých řemesel. Mně se dostal štít ševcovský. Cítila jsem se jaksi více méně uraženou, že musím držet štít s krepem kopyta atd. házeli na nás květiny a já jednu kytičku chtěla chytit. A tu jeden sokol, který šel při vozu na mě křikl: „sed, ani se nehýbej, vždyť děláš sochu“. Až bylo po slavnosti, tak jsem se hněvala na paní redaktorku pro ten štít ševcovský. K tomu se natrefil p. redaktor a ten doplnil chlácholení a povídá: „Pepičko, nic si z toho ne dělej, až se budeš vdávat, dostaneš za muže ševca“. To dovršilo a já spustila moldánky, že přece se nebudu vdávat za ševce, raději se vdávat nebudu. dlouho mě s tím zlobili. Pak si na mě složil p. red. Říkanku: panna Pepinka, poctivá panenka, polila pana pátera pivem, a pan páter povídal: panno Pepinko, poctivá panenka, polibte mně v prkýnko. Ovšemže jsem nevěděla, jaké je to prkýnko, a za velmi dlouhou dobu, ba myslím, že jsem už byla velká, když se mně vysvětlilo, jako to prkýnko bylo a co za tím p. páter myslel (p...l). Na ostatní vozy se nepamatuji, bylo jich několik. Jen si pamatuji, že tam také byli Hanačky a Hanáci v krojích, tito na koních, ženci juchali a vezli fúru obilí. Koně plno fábory, žnečky srpy a chlapy s cepy. Takovýchto národních a vlasteneckých příležitostí bylo napořád. Vzpomínám si na jednu událost. Bylo to jednou v letním ránu, slyšíme velkou muziku. Skoro jsme ještě spali. Tu před naším domem stojí spousta koní a v sedle hanáci v červených gatích a v čele jede na koni Skopalík. To byl velký uvědomělý sedlák-vlastenec. A celé to banderium přišlo vyhrávat panu redaktorovi a jeho paní. Tak byl tento muž ctěn a oblíben pro svoji velkou vlasteneckou činnost, kterou věnoval městu Prostějovu a přilehlým vesnicím. Burcoval, přednášel, lid uvědomoval a probouzel v nich cit k vlasti. Prostějov byl tehdy skoro celý německý, v jeho čele stál starosta Zajíček, psával i na obchodě měl firmu Sagiszek. Byl z nedaleké vesnice a z rodičů, kteří vůbec neuměli skoro ani číst, ani psát. Pamatuji si, že chodili po domech a ptávali se, jaká je obcovní řeč. Například i k nám došli, to se ví, že byla česká, ale prostě oni si napsali německá, a když otec zemřel k našemu překvapení vyhrávali o pohřbu neměčtí veteráni. A pak později jsme se dozvěděli, že si prostě napsali, že naše obcovní řeč je německá. Při této události si vzpomínám, že se chystali volby. A aby bylo hodné hlasu ve druhém sboru, tatínek volil jako předemšťan do třetího sboru, a tak aby získali jeho hlas do druhého sboru, přivlastnili mu pro forma někde domek a tak měli o jeden hlas víc. Tenkrát to byl velký boj. Chtěli prosadit do obce českého starostu (stal se jím lékárník Vojáček, velký boháč, ale také lidumil). Doba ale byla pro tatínka velmi nemilá. V celém tom zmatku zapomněli zaplatit na domnělém tatínkovým domě daně, a teď, došel k nám fendál. Ta hrůza! Otec byl krajně poctivý člověk, bezúhonný a teď taková haňba – fendák v domě. No, dobře to dopadlo. Tatínek se usmířil s volební komisí, a časem na tu haňbu zapomnul. Trochu jsem si vyjela do předu a proto se vracím ke své maličkosti. Začala jsem chodit do školy. Paní redaktorka mě vedla k zápisu. Z toho si mnoho nepamatuji. Již ze druhé třídy jsem uchovala několik vzpomínek. Za učitele jsme měli pana oberlékru Odsrčila. Tento p. Odsrčil byl zvolen německou školní radou a nikdy se neodvážil nás učít po vlastenecku. Překrucoval to nešťastné své „č“ jakýmsi klikyháky. Byl to už starší obtloustlý pán s prošeďivými plnovousem a věčně držící hulečkou v ruce, kterou nás při každé nepatrné chybě vyplácel. Jednou si velmi dobře vzpomínám, jak si sedl do stupínku, který přiléhá k velkému stupni a byl připevněn po stranách háčkem. Snad školník při zametání zapomněl háčky zastrčit na patřičné kroužky a když pan oberléhrer stoupil na kraj, stupínek se obrátil a náš pan učitel si sedl do stupínka. Horší bylo, jak vstát. Zavolal několik děvčat, tahaly za ruce, chytily jej pod paže, ale marně. Funěl, nadával, a když trochu povstával, tak stupínek jako skořápka vajíčka na zadečku šla s ním. Konečně jsme zavolali školníka, tento co proto dostal vyhubováno, a pak jej z této trapné situace vyprostil. Musely jsme každá jeden týden nosit vodu do džbánu, aby se mohla namáčet houba. Jednou také došla řada na mne. A já ve své přílišné horlivosti jsem utíkala po schodech. Bac! Upadla jsem na nos a otloukla se. Děcka se zběhla kolem, z nosu mně tekla krev, ale o to nic. Děcka řekla, že musím džbán koupit nový, já plakala, celou noc nespala, bála jsem se, že co tomu řeknou rodiče, až budou muset platit. Zatím ale celá věc se odbyla docela v klidu, džbán jsem koupit nemusela a na vše se brzo zapomnělo. Jedna velká a nezapomenutelná událost mě potkala právě ve druhé třídě. Paní redaktorka došla do školy, aby p. učitele vyprosil, aby mě pustil dříve než-li budou prázdniny ze školy. Tehdy začínaly prvního srpna a končily 15. září. Až jsem přišla domů, paní redaktorka povídá: „Pepičko, pojedeš se mnou do Pardubic“. Ptám se: „a vlakem?“. To byla moje první jízda vlakem. Co jsem se natěšila a také nabála. Stále jsem si myslela, že už se nikdy nevrátím do Prostějova. Než jsme jely, paní redaktorka mně povídala o tunelech, v jaké tmě pojedeme, a vždy, když jsme přijížděly k tunelu, tak mě upozorňovala, abych se nebála. Na jízdu vlakem se nepamatuji, ale zato si velmi dobře pamatuji na bránu, kterou jsme přišly. Teď jsme se zastavily před domem, jehož průčelí mělo zvláštní tesání, relief. Byla přes celý dům velryba jak polyká Sv. Jonáše. K mému zděšení povídá paní redaktorka: „Pepičko, jestli nebudeš poslouchat, tak tě velryba také spolkně“. Myslím, že jsem byla celkem poslušná pak, že mě velryba nespolkla, ale stalo se něco jiného. Ve dvoře toho domu, který patřil matce paní redaktorky bydlela rodina ševce. Bylo několik dětí a ty jednoho dne, když se vrátily ze sbírání klásků, sedly si na dvůr, prostřely si hadřík na zem a dřevem vytloukaly zrní. I já jsem se pokusila pomáhat. A jak už to ve starých domech bývá, odtékala voda stružkou od pumpy přes celý dvůr. Já ve své horlivosti si toho nevšímala, sedla jsem si zrovna do řečiště kaluže a v tom jde paní redaktorka a běda. Chytla mě za paže a velmi bolestivě ji stiskla a říká: „tak ty tak, podívej na své čisté kalhotky! Dobře, kdyžs tak nehodná, vidíš tamtu bednu, strčím tě do ní a pošlu tě vlakem do Prostějova“. Hrůza mě pojala a v pláči jsem utekla na zahradu. Tato byla celá pokrytá břečťanem, velmi maličká, jako na hřbitově, a na mě vždy působila tak, že v mysli se vždy vynořila rakev, která je jistě pod břečťanem. A ve strachu, že musím v bedně do Prostějova mi jinak přála jsem si abych byla v té rakvi pochovaná. Pak jsem šla za pí redaktorkou a prosila jsem ji za odpuštění, že už to vícekrát neudělám. A ještě jeden silný dojem jsem prožívala. Spávala jsem sama v malém pokojíku, a tam byla skříň. Jednou jí pí red. otevřela a já ve svém úžasu spatřím šňérovací botky asi na 8leté stvoření. Byly už velmi seschlé a skoro stářím zešedivělé. Paní red. vezme je do rukou, a z jednoho

bodou vytáhne krátký hřeben na jedné straně takzvaný všiváček, a na druhé velmi dlouhé tu a tam vylámané zuby. Paní r. povídá: „To jsou botičky a hřebínky mé dávno zemřelé sestřičky.“ Trochu jsem se polekala, ale každý večer než-li jsem usnula, čekala jsem se strachem, že ta sestřička si pro ně přijde. Krčila jsem se pod peřinu, aby mě neviděla. To snad bylo, protože jako děcka jsme se někdy zatoulaly na hřbitov a tam jsme hledávaly kosti z mrtvých. Jednou se nám podařilo najít lebku, ve které seděla žába. A pak také ten strach byl protože jsem si jednou utrhlá na hrobě jakési žluté kvítí a děcka znaje mojí bázlivost mi řekli, že si ten mrtvý ještě v noci pro kvítí přijde. a odtud vznikl můj strach, že pro ty botičky si ta holčička asi také přijde. prožívala jsem v Pardubicích pěkné chvíle, jako všechny chvíle v blízkosti p. red. V mém dětství neměly děti žádné hračky, nanejvýš snad dřevěnou pannu, kterou prodávaly Slovačky, zároveň s nějakým koníčkem nebo pohyblivou veverkou. A tak první panenku jsem dostala od pí red. byla dost velká, hlavu měla celou porcelánovou, a vlasy na hlavě byly jen černě natřené. Pamatuji, že později jsem se někdy zastavila před krámem, kde byly už jednotlivé hlavičky a měly vlasy z koudelce. To zůstalo pro mne jen vroucím přáním, abych takovou pannu dostala. O knížkách obrázkových vůbec ani nemluví. Ty jsem nikdy neměla, ale až jsem uměla dobře číst, dostala jsem od pí red. dva ročníky „starý věk“. Byly knihy velkého formátu, jedna červeně a jedna zeleně vázaná. Na deskách se houpal andělíček na motýlu a držel opratě v rukou. Pokud si pamatuji bylo tam povídání o hradech a rytířích. Vedle toho básničky a obrázky. Dlouho jsem je chránila a nevím, kam se později ztratily. A tak jsem žila v tak blahodárném prostředí, lidí hodných a vlastenecky založených. Tak tomu bylo až do doby, kdy se od nás odstěhovali, a to bylo, když jsem chodila do třetí třídy. To už nebylo takové. Sice jsem tam byla celý den a i jsem tam spávala a to dokonce v prachových peřinách i pod chrpově modrými nebesy. Byly to čtyři sloupky, které byly spojeny záclonami, jak to bylo tenkrát ve zvyku a v modě, a to záclonami těžkými. K nám, do bytu Kratochvilových, se nastěhoval nějaký geometr odkudsi z Balkánu. Měl mnoho dětí a také spoustu želv. Děcka byla rozverná, byt hodně pustl a tatínkovy ubývalo v pokladně. Proto jsem se přece po výpovědi p. geometra na čas odstěhovali do poschodí. Vzpomínám si, že na točitých schodech byl velký Kristus na kříži a mně se zdálo, když jsem šla kolem, že pláče. Hořelo tam stále všech světlo v červeném kalíšku a já bych nebyla večer šla po schodech, ač jsem jinak byla velmi pobožná, a to i ve svých dívčích letech jsem se velmi modlívala, a velmi mnoho do kostelů chodila. Byli jsme velmi pěkně zařízeni a dokonce mimo dvou vycpávaných garanibur tzv. velkého gláskastmi (skleník) stál v saloně klavír. Tatínek byl velký milovník hudby a pokud se nám dobře dařilo, všichni jsme se učili hrát na klavír. I já jsem se učila nějaký čas. Můj učitel byl hrbatý, jmenoval se Všeticka. Najednou ale začal chřadnout, mluvil z cesty a pak nějak smutně skončil a já také jsem smutně skončila. Přestala jsem se totiž učit na klavír. Pak se začalo nedostávat peněz a tak to šlo s náma s kopce. Bylo nás pět ještě vůbec nezaopatřených, příjem nebyl žádný. Otec nechal hospody. To bylo těžké mít hospodu, když tatínek nechtěl prodávat ani tvarůžky, že smrdí, a prostou kořalku a piva jen tolik, aby host zůstal co nejvíce střízliv. Hospoda upadala tak, že otec hospodu pronajal pí. Linhartové, vdově velmi zámožné a pak na konec jí prodal i celý dům se zahradou, ve které byl velký kuželník a přilehlá velká veranda. Málo se u nás hrálo v kuželky, jen asi třikrát si pamatuji, že nějakí sousedi si přišli zahrát. Tatínkovi se nelíbil ten křik a pak piv se nosilo přes dlouhatánských dvůr. Zahrada byla velmi pěkná. Krásný altánek a pak tolik ovocných stromů. Hrušky byly zvláště pěkně urostlé jako jehlance a pak pěkné druhy jablek. Lavice s dlouhými stoly pro posezení jako bývá ve výletních restauracích, ale pokud si pamatuji, nikdy žádní hosté u nich neseděli. Zato děcka od partaj tam směly chodit, ale nesměly křičet nijak lozit po lavicích a dokonce ne po stromech. Naše nejlepší hra byla ta, že jsme si do škvír zarazily proutky a pouze tak chytly si chrósty a to musel být mlynář a mlynářka. Mlynář měl větší tykadla a mlynářka menší. A tak jsme jich nechali lézt odspodu a když měly vzlehnout, tak jsme jich čubly proutkem a zase znovu. A tak jsme říkaly tomu escecírka.. Nikdy již v životě jsem necítila tu překrásnou vůni kvetoucích hrušní jako tehdy. Byly to pro mě taková překrásná rána, plno slunce, vůně a šťastné dny dětství. Jsou to pro mě dodnes čímsi dobově krásným, že se k nim velmi často v duchu vracím, aji si v nich povykládám. Vzpomínky na tu dobu se mně nikdy z mysli nevytráť, protože doba dalších mých let nebyla zrovna tak spokojená. vzpomínám si ještě, že tatínek vedle hudby měl také rád drubež. Mívali jsme když jsme byli ještě na domě také prase, dokonce jsme měli prasnici, která vrhla asi 12 prasátek, a protože nebyla hlídaná, tak do rána je všechny sežrala. Pamatuji si, že byl z toho u nás velký poplach a maminka dokonce plakala. Ještě když jsme byli na domě chovali k nám švec jménem Roháček a pocházel z Plumlova. Byl takový maličký človíček velmi pohyblivý a každý rok před Velikonocemi bral všem mív na boty a na zelený čtvrtek nám všem přinášival botky. Já jsem dostala šněrovací, byly obtočené lakem. Stály pokud si pamatuji asi dvě zlatky. Jednou přinesl také mamince koblihy. Maminka je s chutí snědla a pak pantáta Roháček povídá: „no tak vidijó, pořád říkají, že by nemohly jest nic co je z koňa a vidijó, ty koblihy byly smažené na koňském sádle.“ Mamince se to tak zprotivilo, začala zvracet, dostala žloutenku a bylo jí tak zrovna na umřítí. A skutečně bylo zle, a tak zle, že byla zaopatřená svátostmi umírajících. Ono se jí to tak zprotivilo, jak potom říkala, že si vzpomněla, když ještě byla v obchodě s moukou, že si vzpomněla na to, jak ženy tkalců chodily pro mouku, a pytlíky na mouku mívaly od krve, protože si v uzlíku, tenkrát neměly tašky, nosily všechno pohromadě a byly umazány od koňského masa. Jinak si nepamatuji, že by byla maminka stonala ani tatínek, býval velmi čiperný až do pozdních let. Vedle našeho domu byl kupec Jarolímek. Chodívala jsem k němu velmi ráda, protože jsem dostala cukrátku od cesty. Pak jsem se ráda dívala znovu a znovu na dvě mořské panny nad pultem, které byly spojeny věncem citronu ze dřeva napodobené. Já si vzpomínám, že jsme jako děti dělaly také takové váhy. Byla to obyčejně kulatá krabička, do které v lékárně se dávaly pilulky. Tuto krabičku jsme provlekly po čtyřech stranách provázkem a udělaly jsme si ze dřeva kulatou hulečku, na pokrajích udělaly závěry a tam se přivázaly krabičky (škatulky) po každé straně. Nejvíce nám dalo práce, než-li se na huličce našel střed, abychom měly vyvážené váhy, aby hulička byla úplně v rovnováze. Jakou radost jsme měly z této hračky a mohly si pak hrát na p. Jarolímka. Na prodávanou bylo naše velké potěšení, zvláště když byly škatulky hodně pestré. O to všechno jsou dnes děti ochuzeny, protože mají dokonce umělecky provedené hračky. My jsme tehdy byly umělci sami a vychloubaly se jeden druhému. Závisť i hádání, kdo má vážky lepší ovšem nescházelo. Tenkrát se vážilo na vahách provázových a všechno bylo tak jednoduché, jak celý život. Vzpomínám si, že 1kg cukru stál sekaný z klobouku 18kr a mleté byl za 20kr. tehdy nebyl ještě kostkový. Mouka byla dvojnulka, pak hladká a chlebová. Život byl tehdy jaksi společný, nebylo ani spolu a celkem mimo dělnické nebyla žádná organizace. Lidé žili bez závisť a každý člověk se přizpůsoboval okolnostem v jakých žil. Abych ještě něco pověděla o dalších sousedech. Vedle Jarolímka byla nízká chaloupka a tam bydleli manželé Hynkovi. Byl to provazník, který velmi často si postavil dva kolovraty, ne dál, než byla fronta jeho domu, a stácel koudel až vznikl poměrně hodně silný provaz. Měl skoro slepého dosti starého pomocníka, a ten nás jako děcka zaháněl, když jsem kolem okouněly. Starý pan Hynek byl už hodně starý, protože měl už starého syna, který byl profesor, a přý pýchou rodičů. Tento p. Hynek měl přezdísku, říkali mu „vijou, rozumijó, ja ja vijo a to opakoval za každou větu, a proto mu říkali Pan Vijó, rozumijó. Nevím nač potřeboval takový zelený lep, snad při stáčení provazů, a tak jsme k němu chodily za 1 kr si koupit toho lepu. Byl nazelenalý a voněl. Z čeho ho vařil, to nevím, ale my děcka jsme jej kupovaly a mazaly jsem jim proutky a zastrkovaly je do rozpůlených brambor v předpokladu, že se chytí na lep vrabci. Ovšem, že se nechytí, ale jen nějaká muška zabloudila a dlouho se nožkama bránila, aby se odlepila. Když byl p. Hynek špatně naložen, tak nás vyhnal s nadávkama, že trápíme zvířata. Jinak jsme chytaly vrabce. Podepřely jsme řičicu kolíkem a k tomu jsme přivázaly dlouhý porvaz, pod řičicu nasypaly jsme zrní, lehly si na zem, čekaly jak vrabci začnou zobat,

teď jsme potrhly provázek, říčice dopadla k zemi, a málo kdy se nám některý chytil. Jestli, že se chytil, tak při odkrývání říčice nám k naší hrozné žalosti ulít. Byly jsme velmi vytrvalí v tomto sportu a někdy hodiny to trvalo, než-li se nějaký chytil. Další soused byl kovář Brólik. Co jsem se tam nastávala, když jsem šla ze školy, zvláště když kul zlého koně. To jej přitiskli ke zdi, přivázali provazy a na kladkách jej povytáhli ke stropu, aby nemohl kopat. Ráda jsem se dívala do ohnišťa, jak učeň za řetězku tahal a šlapal měch, aby rozmýchal oheň. Jak často chodily ženské. Na cinkostmu byl šturc (skleněný poklop) a pod ním Panenka Marie Lurdská ověšená voskovými růžičkami. U okna měla potrháný fotel a stůl přikrytý heklovanou dečkou. Nerada koho pouštěla do bytu, snad to byl strach anebo to byla jakási povýšenost nad ostatní. Až umřela, tak se tam nastěhovala celá čeládkla z pekárny i se služkami, a dokonce i starší děti. Má sestra Helena říkala, co by tomu frau Komárek říkala, když by viděla ten „herberk“. Dalším a posledním naším sousedem byl také pekař p. Urbánek. Nebylo mezi Spurnými ani Urbánkovými nějaké konkurence. Byla mezi nimi shoda jen, že Urbánkovi byli německého vyznání, kdežto u Spurných šlo všechno po česku ač si sestra odbývala všechny školy německé. Tito Urbánkovi měli také mnoho dětí. Z nejstarší se kamarádila sestra Helena, která potom, když se vdala (za muže měla zvěrolékaře) říkali Frau Topf, a to proto, že na svého mužička házela hrnce. Pak měli ještě tři chlapece a titi i s Poldynkou umřeli na součotě. Záhy jim umřela maminka a sice v Brně a to na rakovinu prsou. Říkali, že se uhodila smetákem do prsou a z toho prý vznikla rakovina. Tak to byl druhý roh těch domů a pak byl most přes potok. Byl potokem jen když tály ledy a rozpouštěl se sníh. Potok se táhl přes celou Plumlovskou ulici až Bůh ví odkud. Ty jarní vody, byly to hotové povodně, zaplavovaly ulice, braly s sebou všechno, co stálo v cestě. Děcka bosky šlapaly v kalných vodách ovšem i já se smočila při chytání chrobáku a najednou tatínek došel s rákoskou, ale nikdy jsem nezkusila, jak těžkou má ruku. Zato maminka přiložila víc nežli bylo záhodno. V létě se ale proměnil tento potok docela v obyčejnou smrdutou kaluži, ve které měly večer svoje hody setkání, protože na blízku byl řezník Novosád a všechny splašky lily do toho potoka. Nebyla bych kolem večer šla, protože setkání běhali až pod nohy. Je asi podivné, že u Spurných bylo všechno ani ne po moravsku ale po česku. To mně bylo něco kolem 8 let či 9 let. U sestry se scházela společnost ale ne cechu pekařského ale byli to muži s akademickým vzděláním. Byl to p. prof. Souček, který bydlel u nás. Byl to velmi slaboučký človíček, z rozčísnutou cestičkou na své blond hlavě. Vypadal velmi chorobně a utkvělo mně v paměti, že když zakašlal, utřel se kapesníkem a neopomenul nikdy si kapesník prohlédnout. Patrně asi někdy chrlil krev či co, ale záhy zemřel v Kroměříži. Druhý byl profesor Štěka. Byl to kreslíř na realce a měl velmi dlouhé vousy pod nosem, a zakroucené na koncích odhaduji to alespoň na 5 cm. Limeček byl běloskvoucí, ale tak zvaný fátmerdt. Špičky byly hodně od sebe a já se vždy na něho dívala jak mu v hrdle poskakují ohryzek nahoru a dolů. Těmi zakroucenými vousy mně připomínal p. Romana a to byl člověk, který bydlel na Plumlově a chytil psy. Když jsme jej zdaleka viděli, už jsme sháněli našeho neformálně tlustého rezatého čokla, aby ho ras nechytil. Třetí z návštěvníků u Spurných byl dr. Dostál (bystřina). Tento chodil za slečnami Haničkovými ale najednou přestal se o Rozinku zajímat. Za Mařenkou chodil advokát Hruban, ten Hruban, který byl tolik činný v politice. Paní Haničkovou to rozzlobilo, že se ženiši nějak rozmýšlí, tak povídá: „no ja, morky (krocany) sežrali a dcery nechají.“ Ale obě přece jen za ty pány provdala. Také k nim chodil Dr. Škrach, otec pozdějšího tajemníka p. presidenta Masaryka. Dnes se opravdu podivuji, jak se mohla tato společnost scházet v takovém skoro bych řekla velmi skromném zařízení, jak byla tato zařízení. Když se sestra vdala do této živnosti, byla to jen velká světnice se starodávnými kachlovými kamny. Když děti stále kašlaly, tak švagr přehradil tuto světnici stěnou odspodu byla dřevěná a nahoře bylo dvě řady skleněných tabulí. Vpředu to měl být krám a tam nic jiného nebylo, nežli jakási starostvětská kredenc a malý stolek se šuplíkem a u oken stála proutěná židle. Tehdy se rohlíky dávaly před okno do jakéhosi truhlíku, aby kupci si mohli hned vybrat. Nesmělo však pršet, jinak by bylo pečivo zmoklo. Za tou stěnou měla být světnice. V té světnici nic jiného nebylo nežli dubový stůl značných rozměrů a za ním stál divan potažený jen rezným plátnem. Stará postel a tzv. kindrbet se šuplíkem vespod. Nebylo ani koberec ani obrazu. Jen tu a tam se stůl přikrýval ubrusem, který měl už trsně tu a tam vyškubané. V této místnosti se všichni tito pánové scházeli a jak bývalo veselo. Nikdo se neohlížel, jestli je to salon či co jiného. Prostě to bylo skoro bych řekla chudobné zařízení. Za touto světnicí byla kuchyň, jak jsem už napsala s malým oknem, a potom pec a pak dílna. To bylo všechno, co se obývalo. Za touto světnicí byl tzv. salon. Tam stála garnitura barvy rajských jablíček s vetkávaným jakýmsi orientálním vzorem. Divan, oválový politirovaný stůl na něm ležela vázaná Prodaná nevěsta, Meistringři a dalších několik pěkně vázaných oper. U okna stál klavír. Kolem stolu stály čtyři fotely a u okna glaskastr – skleník. Ve skleníku měla sestra mnoho pěkných věcí. Bylo tam několik garnitur, tj. náušnice, náramek, brož a kolem toho stočené perle. Bylo to pokud se pamatuji růžové korále, pak české granáty a vedle toho zlaté věci. Jako velký řetěz, několik dámských i pánských hodinek a nescházely ani zlaté velmi pracně a jemně zpracované náramky. Mně se nejvíce líbil patrně to byl rosentálský porcelán, velký košík naplněný ovocem. Toto ovoce bylo velmi krásně napodobované z vosku. Nescházela Panenka Maria s dotýkaným růžencem kolem krku. Skleník jak už to bývalo byl celý mimo předních dveří vyložen zrcadla a tak každý kus bylo vidět několikrát. To pro mě bylo velké bohatství a myslím, že tam bylo všechno nejlepší, co Fanča, jako první která se vdávala, vzala s sebou, jak sestra Helena několikrát podotkla. Na stěně byly dva dosti velké obrazy ve zlatých širokých rámech. Byly to reprodukce docela slušné, a já s touhou být takovou nastrojenou slečnou jsem dlouho stávala před nima vysvětlovala si podle svého dětského rozumu co to asi je. Byla to společnost bohatých lidí, kteří si sedí nebo leží v pěkných sice na tehdejší modu už starodávných šatech a kolem služí kteří podávají jídlo a páni s úsměvem na rtech se točili kolem slečen. Nescházel tam ani pes, ruský chrt, a nějaká hrdlíčka, která seděla jedné slečně na rameně. Kolem samá zeleň, plno stromů, zelených trávníků. Protějšek byl zrovna takový, jen, že tam přibýlo trochu starších pánů a paní. K tomuto salonu přiléhala alkovna. Byl to výklenek 2x2 m a tam stály dvě postele a uprostřed jakýsi vaštiš na kterém se nikdo nikdy neumíval a pamatuji si velmi dobře, když na jedné té posteli ležela nemocná sestra Fanča a kdy se čekalo, že jistě umře. Na tom vaštišu stálo plno lahviček medicíny a nezbytná malinová šťáva, která u mě vzbuzovala chuť se jí napít. Sestra byla na mnohých místech velmi proležená a zásyp byl tenkrát velmi zapáchající. Byl to jodoform a následkem toho bylo, že celý dům tím zapáchal. Měli jej za oknem do ulic, každý, kdo šel kolem, cítil jeho zápach. Švagr tehdy stále naříkal, že mu mnoho kunčaftů odrazila a že má velkou škodu. Lidé tenkrát říkali, že pečivo je také cítit a proto přestali kupovat. Když tak sestra ležela v té nešťastné alkovně, která vůbec neměla oken, tak tam bývalo i za bílého dne přitímní a připadalo mně to tak jako v Božím hrobě a tak když sestra ležela tolik neděl ba měsíců, tak byla velmi bledá a tak jsem si ji představovala, že je už mrtvá a že leží také v Božím hrobě. Pamatuji si, že švagr sestře vytýkal, že si to zavinila sama, protože prý jí podfoukl vítr, když zalévala květiny. Byla to asi jak dnes lékaři tomu říkají sepse

nebo horčka omladnic. Ve dvoře byl sklep, méhlkomora (komora na mouku), která věčně zapáchala po myších. Také tam byl chlívek pro prase a kurník pro slepice a studně, u které každé odpoledne učni, když bylo vše v pekárně uklíženo, umývali strejch desku, to byla deska, na které se vysazovalo pečivo a chléb, a ta se musela každý den umývat. To bylo něco pro ně, stříkali po sobě a někdy ten, kdo byl silnější, vtáhl pod pumpu slabšího a to byl pak takový řev, že sestra vyběhla a nadávala do zatracených dacanů, že v noci budou při práci slepačit a hned, že vezme karabáč, že je požene až na pec. Tehdy neměli světlice, jen pod hlavou slámou vycpaný shlavec a často jen roztrhanou deku. Na peci bylo teplo. Tak to je to ještě co jsem chtěla připsat.

Vzpomínám si, že také tam chodila sl. Ema Pešková dodnes žijící Ema Pechová slavná herečka brněnská. Nevím, proč jí říkali „krutá fajka“. Tehdy jako 17letá hrávala u společnosti Švandovy, která vždy si tuto štaci odbýla. Byla to velmi drobná a stále rozcuchaná Ema, kterou měli všichni rádi. Byla velmi temperamentní, ale vždy se chovala velmi pěkně. V pozdější době se také přidružil Dr. Příkryl pozdější prostějovský starosta a spisovatel. Trochu se zakoktával, ale my jsme to nepozorovali, jen ti, kteří s ním poprvé mluvili. Pak dr. Hoch, hanák z Hrobčic a ještě jiní. Byli to veselí kumpáni a nejednou v noci či k ránu tloukli na okno volající „pane mistr, stávejte, deme na slerstvy rohliky“. Švagr nerad v noci vstával, když se peklo bílé pečivo, a tak tovaryši hospodařili od tisíce k pěti. Ovšem, že někdy pečivo nebývalo vzhledné a zvláště tehdy, když byli tovaryši na auganku (na pivě), tak byli v noci nadrchmani a ráno pan mistr spustil i se sestrou kravál, že co to nadělali za pečivo, že jsou to samí žebráci. Někdy to i končilo tím, že některý tovaryš se dožral a utekl. Obyčejně jen na pekařský herberk a tak bábinka se vypravila na herberk a tovaryše uprosila a bylo zase dobře a ovšem že se historie za čas zase opakovala.

Tento život šel manželům lepší k duhu než-li pekařina. Snad se minuli povoláním a lépe by jim seděl život bohémů. Mám hodně vzpomínek na tyto lidi. Například, jak švagr byl velkopanský. Rád si liboval v dobrém jídle a říkal, „to sem si opravdovsky pofesoval. Nebo když přišel z honu jakoby přišel Bůh ví z jaké práce. Dosedl si velkomozně na židli a teď přišla bábinka nebo učeň a pana mistra museli zout z botů a z kalhot a už se díval po dobrém jídle, aby si pofesoval. Měl takový habsburský dolní ret a když v tarokách prohrál, tak se mu svěsil až na bradu a mezeru v kapsy, která vznikla prohrou, tak si obyčejně za zády své manželky ze šuplíčka vyplnil. Do pozdního věku byl plný humoru a snad svým dobrým vtipem získával si přízeň lidí. Tenkrát hospodyně hodně pekly chleba jen malá část si chleba kupovala. Od pecna velkého se platilo 4 krejčary a od štríce 2. pekávalo se na tři směny tak, že večer bývala pec ještě teplá. Lidé nosili si buchty a v rancích aji vánočky. Pamatuji a to jsem byla už vdaná a návštěvou u sestry a to již v novém domě, který vystavěli skorem na dluh, že to velmi v pekárně vonělo. Ptám se co to voní? A tu švagr povídá „no kdybys věděla, co to je za pečinku!“ VTOM PŘIŠLA NĚJAKÁ MLADÁ HOSPODYNĚ A švagr jí povídá „no, nezahodil bych stehýnkem“. Ale proč by né dají mě nůž a já jim ukrojím. A ukrojila. Mně se také sliny sbíhaly, a tak jsem se se švagrem o to stehno rozdělila. Až jsme to snědli, tak paní povídá „myslím, že nebudou štěkat“. Byl to mladý pes, místo domnělého králíka. Bylo to sněženo a bylo to velmi dobré. A tak se v chlebové peci všelicos píkalo. No ale když se hodil do veteránské uniformy, vzrostlo jeho sebevědomí. Opásal se přes rameno žlutočernou šerpou, bylo to barva rakušácká a na hlavu tvrdý klobouk s velkým fedrperšekem z kohoutího ocasu. Chůzi měl tak trochu hopkavou až se mu břicho nadhazovalo. Vyrukoval o pohřbech, o Božím těle a Vzkříšení. To byla celá chalupa vzhůru nohama a liboval si, jaký je fešák. Můj druhý švagr Finger – manžel Heleny, měl největší radost, když můj nejstarší syn Jožinek spustil „Veteráni pojďte sem hora mele oracem“. Myslím, že se ani nepodivíte, že tolik o těch Spurných píšu, vždyť to bylo středisko, kde se pořad něco dělo. Nebylo to vždy veselé, ale ne zase tak zarmucující, abych o nich tolik nepsala. Byli oba velmi hodní a chyb, kterých se na svých rodičích dopustili, dávno dobrými skutky vyvážili. Předně nebyli lakomí, ba naopak rádi rozdávali, až jim to škodilo tak, že ve stáru se jim leccos nedostávalo. Musím se vrátit opět do svých dětských let. Jak jsem již vpředu naznačila, odstěhovali jsme se do poschodí. Pamatuji si na jednu velmi veselou příhodu. Po Fanči byl bratr Pepík. Byl náročný a chtěl, aby mu Helena očistila boty, že prý je mladší. Tato se nechtěla propůjčit k této práci a tak vznikla hádka. Maminka něco u plotny kuchtila, snad snídani a napomínala je, aby byli zticha. To nestačilo k uklidnění, docházelo prudším výměnám názoru a maminka se od plotny nemohla pohnout a proto vzala pantofel a hodila jej mezi rozdávaděné. Tyto netrefila, ale trefila do okna a pantofel vylétl skrz dvě tabule v okně až na dvůr. Pepík i Helena vylítli také a nechťeli se vrátit domů až tatínek vše urovnal. Byli oba již velcí a myslím malý by nebyl minul výprask. Tak nyní budu psát o svých sourozencích, pokud si na ně pamatuji. Po sestře Fanči byl Pepík. Byl to takový hromotluk (všichni jsem byli velcí po mamince až na sestru Helenu, ale i ta byla poměrně dost velká), který se nerad podřizoval přáním svých rodičů. Chodil do něm. Obec. Škol, ale pak přešel na reálku, která byla tehdy matiční. Nepamatuji se na chození do reálky alespoň ne na nižší třídy. Byl o 11 či 12 roků starší nežli já. Nejsvětější vzpomínka z těchto studií byl poslední rok maturitní. To byl u nás velký forfr. Páni studenti podplatili služku pana prof. Bažanta, takto deskriptiváře, aby hleděla najít otázky buď v kabátě až bude čistit anebo někde na psacím stole. Byly to maturitní otázky a proto jim velmi na tom záleželo, aby to předem věděli. Nevím, jakým způsobem p. prof. Na to přišel, ale krátce a dobře nešťestí bylo tady. Byli do toho zapleteni synové měšťanských, lépe řečeno, patricijských rodin, tak po dlouhém vyjednávání se to upravilo tak, že studenti přece jen byli připuštěni k maturitě. Tehdy bylo zvykem, že po maturitě se pořádal výlet s muzikou. Šlo se hned od budovy průvodem a s muzikou až do Krasů přilehlá vesnice, kde byla hospoda se zahradou anebo za městem se nasedalo všechno na žebříňáky a jelo se na Plumlov přes 1 ½ hod. pravděpodobně že se tam páni maturanti nachmelili a tak se to později zakázalo.

Snad pan profesor ustrnul se nad klukama, když si vzpomněl na svoji velmi početnou rodinu. Tam bylo jak hoši vykládávali když nosili sešity p. profesorovi provazy po kuchyni stále ověšeny a byt byl nasycen vůní sušících se plen.

Maturitu udělal a šel jako jednoročák sloužit k pluku do Brna. Jednou přišel, že by chtěl extra uniformu a tu tatínek spustil, že nemá na takové daremnosti peněz, protože se už pokladna hodně tenčila. Ale po dlouhém domlouvání se uniforma koupila. Po vojné šel jako učitel učit do Kostelce na Hané, a tam, když mu bylo 75 let, zemřel. Byla jsem mu na svatbě za družičku, bylo mně asi 17 let. Můj mládenec byl lesní adjunkt, nebyl ani trochu pěkný a proto nevzešlo z toho družbování se mnou žádné manželství, jak alespoň to chtěli uplatnit podle tehdejších předpokladů, a pak proto již, když měl sám už nevěstu. Mám z té doby obrázek, jak držím ruku na jeho rameni a on je celý nakřivo. Růžové šatičky a růžová kvítka ve vlasech mně poprvé nasadila frizérka. Šatu jsem potom užila ještě na zástěrkové zábavě. O tom ale později.

Než-li se bratr oženil, tak každý čtvrtek (na vesnicích mají tento den volný) chodil ke Spurným na oběd. Pamatuji si, že mu to vyčetli, když nějak k nim nepříliš ochotným způsobem se zachoval, když jej a jeho paní žádali o jakousi záruku peněžní, když si stavěli nový dům s pekárnou na „Daliборce“. To je asi všechno co si o něm pamatuji, až na to, že když byl donesli děťátko v podobně Slávky, byla jsem to já, která je šla ošetřovat. Také jsem tam byla, když rodiče Frantiny mlátili. Tato byla ze statku a to bylo plné ruce práce. Kdo měl ruce, každý pomáhal, a tak já jsem na věslužku pomáhala nadívat koláče. Na Hané jsou všechny grunty v jedné řadě a vzadu jsou přilehlé stodoly, pak hned humna a někdy celé lány polí. Frantiny rodiče se jmenovali Gablíkovi, ale nikdo jich podle jména nenašel, protože se tam říkalo „U Kutchanů“. Toto jméno se udrželo už několikátou generací a vzniklo z toho, že si někdo přišel vypůjčit kutchan, tj. pekáč.

Vymláceno bylo za jeden den, protože už se tehdy mlátilo parou. Na véslužku dostali každý veliký hanácký koláč a navršek se naskládalo do vršítka malých koláčů a k tomu flašku prostějovky.

Pak se jim narodil ještě chlapec, který ale zemřel. Mám jeho obrázek, jak leží v rakvičce.

Ještě jednu vzpomínku mám, a to nepřilíš dobrou. Když jsem chodila do školy, tak po dlouhém prošení jsem mohla odebírat Malého čtenáře, číslo stálo 2 a později 4 kr. má knihovna se ještě obohatila o Malého Lorda, který byl dražší a byl pěkně vázaný a mimo dvou knih Jarý věk dostala jsem ještě od p. Kratochvílové vázanou knihu samých říkanek. Toto všechno zmizelo v knihovně mého bratra Pepíka, myslím i ten „jarý věk“.

To by bylo asi všechno, co jsem si uchovala v paměti, protože byl velký věkový odstup mezi ním a mnou. Ale přece si vzpomínám ještě na jednu příhodu.

Jak jsem naznačila, že v naší zahradě byla velmi pěkná kuželna a nikdy nikdo ji nepoužíval, Pepík si pozval své kamarády maturanty že už to byli velcí hoši a hráli v kuželky. Ovšem Pepinka stavěla kuželky a nešťastnou náhodou jsem vlítla do rány. Koule mě uhodila do lokte, byl velký brekot. Tatínek přiběhl, hned ruku prohlížel, nic se nestalo jen to, že už víckrát studenti nesměli hrát, a tak kuželna úplně osířela.

O sestře Heleně snad toho budu vědět víc. Předně si pamatuji, jak šla na bál. Pí redaktorka jí pomáhala šít šaty z tarlatánu, to bylo tkanivo v různých barvách, a bylo protkáno zlatými nebo stříbrnými nitkami. Myslím, že byly bledince zelené a Heleně se ta barva nelíbila, chtěla raději růžovou nebo bledě modrou. Tyto barvy si vyvolily sl. Horníčkoví a tak na Helenu zůstala zelená. Bál byl pořádán v měšťanské besedě. Byl to úzký dvojposchodový dům na náměstí a místnosti byly velmi malé. No ale i to byla jakási vymoženost pro německý Prostějov. Pak si upravovala červenou košilku, protože se stala členkou Sokola. Kámen úrazu byl v tom, že to stálo peníze a hlavní otázka spočívala v tom, že musely mít sokolky lakové vysoké boty. Tatínek se tak trochu bránil, přece jen se setra stala jednou z nejprvnějších sokolek vůbec. Sestra byla velmi citlivá a její osud jí nebyl nijak přízniv. Jako mladé děvče se zamilovala do staršího muže, sice fešáka, ale byl vdovec a neměl vůbec chuť do ženitby. Zkusila od rodičů velmi mnoho pro tu známost, a když jednou došel jakýsi namluvený ženich, z domu utekla. Vzpomínám si, to už byl ale otec mrtev, že jí maminka přitlačila do kouta a tam jí opravdu zbila. To už jí bylo hodně přes 20 let. Byl to opravdu nešťastný tvor. Aby jí maminka potrestala, tak musela jít ke Spurným a tam dělala služku. Předtím se ale učila šít, vyučný list ale neměla, a pak se učila dělat klobouky. Pak se to jaksi urovnalo, a tak ten její nejmilejší začal chodit k nám, ale přitom na manželství nepomýšlel. Pamatuji si velmi dobře na to, jak sestra stále plakávala a se trápila. Mimo toho musela vykonávat všechna domácí práce – šila, prala, uklízela a stále jen plakala.

Celý její život byl smutný až konečně se přece vdala sice až za rok po moji svatbě. Přece si ji vzal ten, pro něhož se tolik nasoužila. Byl o 14 let starší a pak, když se vzali, byl už švagr Finger pomalu hodně k padesátce. Byla šťastná, ale její štěstí trvalo jen krátkých pár let. Potom byl švagr raněn mrtvicí a sedm let ho ošetřovala. Pak zemřel a ona byla několik let vdovou až se opět vdala za prof. Jeřábka a to na dvě dospělé děti, což znamenalo činit všelijaké ústupky. Překonala všechno a dnes ještě žije v klidu až na některé zdravotní nepřístojnosti, vždyť je jí už 81 let, je o 9 let starší než já. Osud jí byl ale příznivější v tom, že jí výhrou uštědřil půl milionu Kč na státní stavební los. Koupili si auto, děti, dceru a syna dobře vybavili. Dnes je syn Julius ředitel státního Ostravského rozhlasu a Květa je odbornou lékařskou pro tuberkulosu v Uherském Hradišti a maminka velmi hezkých děvčátek Jaji a Kaji. A tak se přece stala sestra babičkou dvojčátek a synka Julisova. Všichni žijí v nejlepší shodě a tak přece její poslední léta ji odplácejí za to, že v mládí trpěla, trochu dobré pohody až na nynější rozhárané politické poměry. Neviděla jsem ji už dlouho, ale léta pryč na ni nejsou vidět.

Nyní přicházím k jedné smutné kapitole mého dětského života. Po sestře Heleně přichází můj bratr Bedřich, kterému jsme říkali Fricek. Byl to chlapec jakoby jiný svým chováním ba i svým zjevem. Byl hodně tmavovlasý a hezkých modrých očí. Nepamatuji se na něj jako na chlapce z obecných škol, ale docela dobře si jej pamatuji, když odjížděl na gymnázium do Olomouce. Tatínek chtěl, aby chlapci byli vzdělaní a proto chtěl, aby všichni studovali. Nedařilo se mu to. Tak tatínek jej zavezl a umístil jej k bydlení přímo u školníka na gymnáziu. Chtěl z něho mít asi kněze, protože jsme si spolu hrávali na panáčka. Židle byla náš oltář a několik svíček a uprostřed byl křížek a panna Maria. Staré prostěradlo byl jeho ornát a dokonce jednou si jej slepil z červeného papíru s křížkem z bílého na zádech. Já měla na sobě jakýsi ubrousek a byla jsem ministrantem. Místo zvonku klepala jsem vařečkou na sklínku. Pamatuji si, že vždy volal „oremus“ a já odpovídala „vemte ho a podťte už“. Nejvíce jsme užívali slovo Amen a pak jakási figurka byla monstrance a tím jsme žehnali kolem. Bylo to ještě na hospodě, a tak místo hostů v hospodě byl to kostel a v něm oltář. Též mně dával přijímat sv. hostii, a to bylo zpravidla kousek papíru, který jsem nepozorovaně musela vždy vyplivnout. Rodiče bývali přítomni a z toho asi vznikla myšlenka, že by Bedřich mohl být panáčkem. Tak uplynulo několik neděl a tatínek ač posílával každý týden po zelinářích, kteří jezdili z Olomouce a prodávali zeleninu, nějaké jídlo. Nechala se udušat, vlastně uplést z palachu škatule, která byla kolem plechem obitá, aby se neroztrhala. Říkali jsme kroksňa. Měla jsem ji stále na půdě v Brně a v ní staré časopisy na prádlo a šaty až jsem se stěhovala do Náměště, tak si ji pí Pavlíčková dala se všema ostatními krámmami si to odvezla. Neměl tatínek žádných o Bedřichovi zpráv. Tak se jednou ráno rozjel do Olomouce a zastal Fricka v pilné práci. Školil se na školníka, zatápěl a zametal a to místo učení. Když se ptal p. profesorů, tak mu zvěštovali, že chlapec se vůbec nic neučí a ze všech předmětů asi propadne. A tak otec nemeškal, Fricka vzal domů a nevím, jestli se báli hoši do učení až ve 14 letech či dříve. Krátce bratr se najednou octl ze známosti v zámečnictví Wichtrové. Starý p. Wichtre byl kamarád otcův a tak jej vzal do učení. Jak dlouho se učil, nevím, ale zase otec, známý po celém Prostějově, dostal ho potom na dráhu. Byla to sice jen lokálka, ale přece to bylo lepší nežli v továrně či dílně zámečnické. Tehdy to byla jen dílna, která se čase za přispění a zručností inženýrů bratří Kovářků stala světoznámou firmou bratří Wichtre a F.J. Kovářů. Vzpomínám si mimochodem, že tatínek vždy s jakousi lítostí říkal, kam to až ti chlapci Kováříkovi dotáhli, vždyť to byli velcí chudáci. Otec byl docela chudičký tkadlec, který živil dost nuzně svoji četnou rodinu. Tak si myslím, že kdyby byl nyní živ, tak by se rozčiloval, že se v novinách halasí, že jen bohatí lidé mohou dát děti studovat. Mám to asi po něm, že nesnesu lež, kterou on také k smrti nenáviděl. A tak bratr trochu delší dobu se zaučoval a pak se stal topičem u nákladního vlaku. Musel vždy velmi brzo vstávat vždy čtyři hodiny nežli lokomotivu roztopil. Měl velký smysl pro lásku k zvířatům. Nebylo dne, aby po práci nebyl něco přitáhl pod kabátem. Jednou to byl pejsek, černý jak byl vždy sám černý umazaný, jen dvě skvrnky nad očima měl. Byl to pes, ale to mu nevadilo, aby mu říkal Afinka. Afinka byla roztomilá i maminka si ji oblíbila, a pak dostala psotník a jednou zrána slyšíme pláče tu maminka pláče nad Afinkou, která ležela natažená pod pickou. Den předtím jí lila do krku síru, ale nebylo nic platno, Afinka k žalosti všech zašla. Velmi často nosil ptáčky zpěváčky. V pokojíku, kde spal, měl desítky klecí a učil mě je jmenovat a poznávat. Nejvíce jsem se zastavovala u klece, kde byly krívonosky. Bratr mě povídal, že to jsou ptáčci, kteří vytahovali hřebíky, kterými byl Kristus přibit na kříži. Stávala jsem u klece velmi často a dívala se na jejich zahnuté zobáčky, které si tak zkřívili, když ty hřebíky vytahovali. Učil drozdy mluvit, ani nevím, jestli se mu to podařilo. Měl špačky, pěnkavy, zvonky a mnoho jiných ptáčků. Jednou si zase přinesl pod kabátem okarínu a ptáčkům vyhrával. Že nebylo v pokoje zrovna nejlepší vzduch, o tom nelze pochybovat, a že pod nohama křupal semenec, dá se jistě předpokládat. Handloval, vyměňoval a také prodával. Ani nevím, proč najednou se mu omrzeli a klece rozdál a ptáky některé vypustil a

některé prodal. A tak skončila jeho ptačí zábava. Nevím, proč se bratr od nás odstěhoval k sestře Fanči, snad se s otcem nepohodli, nevím opravdu, proč tak učinil. Bydlel ne dlouho, tak mám v živé paměti, jak časné ráno přišla bábinka a sedla si na postel tatínkovu. Já jsem chodila do třetí měšťanky a časné ráno jsem si opakovala fyziku. Byla jsem velmi svědomitou žačkou. Najednou slyším, pantáto nelekají se ale vijo co, Bedřich se zastřelil, tak povídá bábinka. Bylo тихо a najednou otec povídá „proč se odstěhoval, kdo je toho vinen“. Bábinka se rozhovořila a povídá, že v 5 hod ráno budila, a když nevstával, tak tam šla ještě jednou a bratr byl již mrtev. Měl před postelí zrcadlo a večer prý si vyžádal od sestry čisté prádlo a nic nebylo pozorovat. Byl to v předvečer jeho svátku 5. března a 6.ého bylo Bedřicha. Byli jsme všichni velmi zarmoucení. Otec plakal, hlavu v dlaních a maminka stála nad ním a velmi nařikala. Říkali o něm, že prý byl miláčkem maminčiným, ale já jsem nikdy neslyšela, že by jej byla nějak zvlášť vyznamenávala. Otec byl nešťastný, protože jej ubožáka nechťeli pochovat do naší hrobky, že prý byl samovrah a ti se pochovávali vždy do koutku a na malý hřbitůvek ke zdi. Konečně na přímělu mnoha známých dovolil p. děkan, aby i hrob byl vykropen. Pamatuji si, že tatínek obcházel uličkami, abychom nikoho nepotkali, když jsme šli do nemocnice se s bratrem rozloučit. Vidím jej oblečeného jako mládence s atlasovou bílou kravatou a bílou kytičkou v ruce. První slova otcova byl „pověz mně Bedřichu, proč jsi si to udělal?“ tato otázka zůstala nezodpovězena a je dodnes záhadou. Proč? Tak ukončil svůj mladý 21letý život..

A můj třetí bratr? Jmenoval se Alois, ale všichni jsme mu říkali Lojsek. Byl to vytáhlý kluk s velkýma modrýma očima, a vlasy měl jako sláma žluté. Nebyla v něm nitka dobrá, stále plno nových a nových nápadů. A jak jsem už řekla, tatínek chtěl mít študované syny. Nejméně se mu to dařilo při neklidné povaze Lojskově. Snad také měl odbytou něm. Obc. Školu, a pak jej otec dal na reálku v Prostějově. Když byla nějaká alotrie ve třídě, tak Lojsek byl vždy první, který se jí zúčastnil. Kdyby mu bylo šlo tak učení, jako všechny ty darebnosti, byl by jistě s vyznamenáním. No první třídu přece jen dokončil, ale v druhé to nešlo, protože byl ze školy nevim-li vyloučen, ale krátké v době přestal chodit do školy. Příčinou toho byla následující událost. Z počtu měli p. prof. Beniška. Byl silně krátkozraký, maličký s rezatým plnovousem. Lojsek asi neprosplával a měl často asi s p.prof. všelijaké nepříjemnosti. Proto jednou zčista jasná došel si do blízkého pivovaru, a tam v bednárně si vyprosil smůlu, která se používala na vypalování pivních beček. Lojsek v hlavě zosnoval plán, že se p. prof. pomstí. A tak před hodinou, kdy měl přijít p.prof milé Lojsek namazal židli, na kterou si měl p.prof sednouti touto smůlou. Smůla se pěkně teplem rozpustila a když po hodině p.prof stával, bral židli sebou. Mezi klukama bylo haló a čekali brzo-li si p. prof bude muset zout kalhoty a utíkat ve spodkách. Tato radost se jim pokazila, neboť školník, když uslyšel řev kluků, šel do třídy a viděl, že p.prof. nemůže vstát, že bere židlu s sebou. No tak nezbyvalo nic jiného nežli přinést nůž a smůlu s námahou odškrabovat. Kdo to udělal? No nikdo jiný nežli Lojsek Konečně. Ta tak bylo po studiích. Po poradě rodičů si řekli, že pro tak založeného kluka, který byl plno darebáctví, bude nejlépe, když se bude učit řezníkem a uzenářem. Rodiče byli toho náhledu, že jej cizí prostředí odnaučí darebnostem, naši mu místo ve Šterberku u pana Jemži. Nevím, jak se firma jmenovala, byla to dosti velká dílna. No teď nestalo ale teprve pro ubohé rodiče trápení. Několikrát zdrhl., potuloval se po Prostějově. Pamatuji si, že tehdy byl v Prostějově místy šance a vrby, zbytky to starých časů. Tatínek se podívá z okna a teď vidí, že tam za stromem sedí Lojsek. Dovedl ho úplně vyhublého a znečištěného domů. Ovšem doma byl výprask, ale to nevdalo, že za čas se celá událost opakovala. Tak jednou dostal tatínek dopis od mistra, že Lojsek leží nemocen. Tatínek se vypravil do Šterberka a opravdu Lojsek ležel. Já jsem s ním jela, nevím, proč zrovna já nejmladší, ale jela jsem. Pan mistr povídá, že Lojsek se poháštěl s druhým učněm a došlo to tak daleko, že ten učeň jej schodil ze schodu a Lojsek spadl na putynku a zlomil si dvě žebra. Z celé této události si pamatují p. Tlustého mistra cechu řeznického a pak cestu domů. Jela jsem s otcem v noci a museli jsme dlouho čekat v Olomouci. Tam se svítilo svítíplynem a to otevřené hořáky byly jako velké jazyky a stále blikaly. Chvilí hořely, zase pohasly a zase hořely naplno. Já se do nich dívala a teď se mně udělalo špatně a začala jsem chválit Davida a tak skončil ten neblahý zájezd za mým příliš vynalézavým bratrem. Ty návraty domů u bratra se stále opakoval a rodiče to velmi soužilo. Někdy se bratr nechťel vracet zpět a stále vyhrožoval, že půjde za Bedřichem nežli by se opět vracel zpět. To byly opravdu smutné doby pro mé rodiče a v pozdějších letech se dostal do Olomouce jako tovaryš tam teprve upustil svým darebnostem uzdu. Otec ale byl již mrtev, když jeho lehkomyšlnost dosáhla nejvyššího stupně. Nebudu o této události psát, protože nevím, zda jeho hodné a dusud žijící děti o tom vědí. Když byl už starší, uklidnil se a založil početnou rodinu. Vedl za první světové války velkou koňskou firmu, kde se porážely zdravé ale jízdy vojensky neschopné koně. Byla to tzv. nětšlacht. Dobře se jim všem vedlo a dokonce zásoboval (já už jsem byla vdaná v Brně) celou rodinu masem a vším možným. Ještě jedna událost jeho temperamentu mně utkvěla v paměti. Jeho žena se jmenovala máry. Měla svátek (bydleli v Olomouci), a tak šli na stělnici oslavovat svátek. Nějak se přitočil ke kapelníkovi, to se ví, že to nebylo zadarmo, a nechal hrát sólo pro svoji Máry a v tempu valčíkovém sám Máry v kole ji vytácel. Když tolik opravdu zlobil, tak maminka říkávala, že to všechno vypil od své kojné. Byla to taková malá horka, Liika jí říkali a byla prý velmi divoká, a tak Lojsek to má po ní. Já jsem jí znala, chodila k nám a vždy se s Lojskem laskala, když už neměla svoji rodinu.

My všichni jsme měli kojné, i já. Byla to Pepka moje jmenovkyně také z hor, ale nebyla prý moc chytrá, a tak já to mám asi taky po ní, že jsem taková, jako ona. Maminka říkala, bylo to dobrotisko. Buď Bohu chvála jestli jsem toto od ní vypila, to opravdu nevím. I první děti Fančiny měly kojné, ale potom si je Fanča živila sama, že prý stojí moc peněz a je s nima jen peklo. Muselo se jim stále dobře chystat na jídlo, a pak se jim všem uhýbalo aby prý se nerozčilovaly, že by to děcko vypilo a pak by křičelo.

Tak abych se vrátila k tomu, kdy a jak jsme se nastěhovali do dvora a do prvního poschodí. Zdálo se nám to nějak všechno veliké, protože jsme, když otec na hospodě měli jednu světnici dole a jak jsem zprvu napsala, a jednu světnici až u půdy. Šenkovna byla dost prostorná a lavice byly kolem zdi, a pod dvěma okny a k nim byly přistřešeny velké stoly. Hostů nebyvalo u nás mnoho jen v tržové dny v pondělí a ve čtvrtek. Někdy se stalo, že zabrousili k nám sousedé také v neděli. Tatínek velmi nerad moc šenkoval přes míru. Z kořalek měl v lednici jen kmínku, žaloudkovou, puškorcovou a režnou. Kuchyně byla sice veliká, ale velmi tmavá. Světnice rodičů byla přes chodbu s černým nábytkem, vlastně tam byly dvě postele, betštul a pod okny klavír. U postelí byly nachtkastry a nějaká židle a nic více. Nedovedu si představit, kde byl uskladněn nábytek, protože když jsme se stěhovali do poschodí, zařídili se čtyři pokoje, veranda hezky velká celá skleněná a krytá. Kuchyně byla velmi veliká a ten jeden pokoj parádní byl za dva pokoje. Jakoby to byl někdo kouzelným proutkem všechno vykouzil, nepamatuji se na stěhování, jen to vím, že tatínek se rozhodnul dál nehospodčit. Tak jsme se najednou octli v bytě, o kterém se mně ani v noci nezdálo a stále jsem viděla jen to, jak pěkně to měli u redaktorů zařízené. Dlouho jsem se z těch krás netěšila. Netrvalo to dlouho a otec dům prodal a myse stěhovali do zadní chalupy, která souvisela s předním domem zahradou. Bylo mně tehdy asi kolem devíti let a pamatuji se velmi dobře, že jsem chodila do třetí obecné. Domek byl dosti veliký v průčelí měl 7 oken a ve dvoře bylo hodně partají. Tehdy jsem onemocněla se žaludkem a to už k nám nechodil Dr. Schneider, ale p. Dr. Příbyl. Dostala jsem žaludeční katar a musela jsem ležet a nic jíst. Přišla k nám Fanča a přinesla mně dva červené pomeranče, tehdy se nosily pomeranče jen nemocným a já je s chutí snědla. Za chvíli na mne přišlo špatně a pomeranče byly zpět. To se ví, že v hrnci bylo všechno červené a maminka se polekala, že vrhnu krev, ale potom na to přišly, že to jsou vlastně ty nešťastné pomeranče. Tehdy jsme v ručních pracích háčkovaly kabátky a čepičky

pro batolata. A já se posadila na postel a podle hodin jsem háčkovala řádky na kabátku a tak se stalo, když jsem byla chorá, byl i kabátek uháčkovaný. S radostí jsem šla do školy a těšila se jak mě sl. Učitelka pochválila, ale děcka začala povykovat, že jsem prý zůstala proto doma, abych všechna děvčata předběhala. Já jsem povídala sl. Učitelce, že jsem byla opravdu nemocná, že jsem měla žaludeční katark, jak to p. doktor uznal. Ale to jsem si dala.. jak jsem šla ze školy, děcka na mě křičela „pepina má v břichu kartáč“. Nic nepomohlo vysvětlování, ten kartáč Pepina měla velmi dlouho v břichu a tak na mě dlouho pokřikovaly. To se ví, že ani pláč nepomohl, až časem si zase vymyslely něco nového a daly mě s tím pokřikem pokoj. V tu dobu bydleli ještě redaktorovi v Prostějově ve městě a já jsem tam vždy chodila na oběd, a ve středu a v sobotu, kdy bývalo odpoledne prázdné, tak jsem tam bývala i k večeři. V poledne, když p. redaktor přišel k obědu, tak měl vždy pilno spravovat korektury pro Hlasy z Hané, to byl jen týdeník, ale p. Redaktor neměl nikdy čas, aby korektury byly včas opraveny. Stávalo se to obvykle až byl nejvyšší čas. Nevím, kam chodíval, ale velmi často přicházel pozdě k obědu a bylo vždy od Slávinky nemilostivě přijat. Byl vždy ve veselé náladě a k tomu přispívala nějaká čtvrtka vína., která jistě po velmi dobré přesnídávce chutnala.

Tenkrát se velmi chodilo do uzenářství k Neumanům. To byli rodiče skladatele hudebního a později kapelníka a ředitele brněnského divadla. Pamatuji si, že mu jaksi učení na reálce nešlo, tak jej zapřáhli rodiče do uzenářství. Dokonce jsem jej viděla, jak musel skládat v pěkném pořádku uzenky na ráhynka. Projevoval přitom zájem o hudbu, a tak p. Kratochvíl, který se velmi dobře znal s mistrem Antonínem Dvořákem, jej přezkoušel a pak tento na návod p. Kratochvíla přemluvil rodiče Frantikovi, že jej poslali na vzdělání tuším do Vídně. A tak p. Kratochvíl našel vždy ve vinárně Neumanově známé a nevím proč se tehdy vše stavělo do dvora, byla to také vinárna docela tmavá a skoro celý den se tam svítilo. Vpředu byl krám, značně veliký s vchodem a jen k tomu přiléhala průjezd velkých rozměrů a to byla celá fasáda domu, který pak měl dvě poschodí a to bylo dostaveníčko tehdejších vlastenců. Nebylo jich mnoho, jen si pamatuji na hluchého vousatého p. Valu. Měl tiskárnu jedinou v Prostějově a hodně děti. Jedna dcera měla p. Reistatra, to byl velmi temperamentní poslanec myslím, že národní socialista a jedna z nich velmi hezká si vzala redaktora Janču zvaného Čecha, který pracoval ve Vídni ve prospěch českých lidí a vydával docela české noviny.

Druhé uzenářství bylo u Skládalů. Tam nebyla tak dobrá uzenina. Tito Skladalovi byli rodiče paní Wolkerové, matky nyní tak slavného mladého básníka.

Abych vypověděla, jak vypadal oběd v přítomnosti p. redaktora, kterého jsem velmi bedlivě pozorovala. Již tehdy se mu třáslý hodně ruce tak, že mu lžice s polévkou poskakovala. K polévce přikusoval vždy hodně solený chléb a zpravidla u talíře držel korekturu, kterou pak po jídle opravoval. Bylo to obvykle všechno na poslední chvíli a ukončeno bylo to zvoláním p. Kratochvílové „Pepičko, pospěš honem do tiskárny, ať se to může vysázet, je to velmi pilné!“ když jsem tam bývala odpoledne ve středu a v sobotu, tak paní redaktorka si šla lehnout a já jsme měla uloženo, kolik musím uplést na punčoše. Dala mně do punčochy barevné znaménko, a pak zjišťovala, jestli mám úkol upleten. Přitom jsem dostal pohádky Boženy Němcové, které jsem směla číst až byl úkol splněn. Ale takový Princ s hvězdou na čele mě tolik zaujal, že jsem zapomněla plést a ošidila jsem paní redaktorku tím, že jsem znaménko buď posunula doleji anebo vytáhla a řekla, že mně znaménko vypadlo. Měli takovou služku jako horu a ta si namluvila p. Čepičku, který točil kolem, které nahánělo vodu, do kotla v parních lázních. Byly to jediné prání lázně pro 16tisícový Prostějov. Pan redaktor říkal : „hm, my máme nóbl holku, ta má pána od kola“. Ona se proto nezlobila, ba naopak ze smíchu nevycházela. Tato jak pan red. říkal „paní od kola“ umývala nádobí a s ní jsem sedávala v kuchyni a k její nelibosti někdy spustila „na blízku za městem, tam spatříš hrob, kdo koho miluje slzy jej skrop, v němž spějí hrabě Fridolín a jeho choť“. Refrén byl „jak divné věci se dějí“ a to protahovala do nekonečna a mně tím opravdu přinutila, že jsem začala plést. Takové písničky se prodávaly vždy o jarmarce. Přitáhla rodina a dospělá dcera rozprostřela na zem šátek aby jej vítr neodnesl, tak růžky od šátku zatěžkala kameny. Na šátek pěkně do řádků si srovnala každou jednotnou písničku, která byla tištěna někdy i švabachem, otec roztáhl štaflu jak mají malíři, rozmotal stočený velký, slepovaný papír a ejhle malované obrázky. Samá krev, rozlámaný kočár, splašené koně, probodnutá do srdce dívka, tekla z ní krev atd. táta držel dlouhou hůl a dcera vyvískovala písničku, ku které patřily namalované obrázky. Máma přitom nabízela písničky, a byly po dvou krejcarech. Každý krejcar bedlivě sřežil táta od obrázku, jestli tyto krejčárky máma nestrká do zástěry. Každý krejcar musela dát pěkně pod plachetku a tak ji pozoroval a nikdy nezapomněl ukázat hulkou na patřičný obrázek, o kterém právě zpívala dcera. A takových písniček měly služby v kufrech a tak dlouho je zpívaly, až s je naučily nazpaměť. Co my děti, když jsme šly ze školy, co jsme se nastávaly a naposlouchaly hrůzostrašných věcí.

Při této vzpomínce se mně v mysli vybavuje, jak jsme se předháněli v abciildrech. To byly obrázky, buď nějaký děda nebo zase zvířátka na klíženém papíře. I pěkně zbarvené květiny a nevím, co všechno na tom bylo, i zvířata tam také byla. Byly toho celé menší archy a na nich jednotlivé obrázky. To se rozstříhalo a každý jednotlivý obrázek se oblízl a dal na čistý bílý papír. Pak se tak dlouho slinil prst a papír se tak dlouho tím nasliněným prstem drhnul, až jsme se dostali k obrázku. Zbytky papíru se ještě velmi opatrně sdělaly a pak byl obrázek na papíře přitisknut. Velmi často se stávalo, že obrázek šel i s papírem k naší žalosti s sebou. Kolik nás pro tu zábavu stálo v koutě! Ale to nevadilo, začaly jsme zas nanovo. Tyto abciildry prodávali malí obchodníci, kteří měli krámečky blízko školy. Byly to povětšinou židovky, které na přídatek ke koupení tuče přidaly někdy abciildr. To se ví, že jsme vyhledávaly jen ty prodavače, kteří nám k tomu obrázek přidali.

Trochu jsem odbočila, ale brzo na to přišla k nám pí redaktorová, že prý se budou stěhovat do Prahy a žádala tatínka, aby dovolil, že si mne vezmou s sebou do Prahy. Tatínek ale bez rozmyšlení paní Kratochvílové tento požadavek zamítl, že prý on věškrabka nedá, tak mě totiž překlátili, protože prý děti patří k rodičům. A tak pí red. s pláčem odešla, se mnou se rozloučila a věškrabek zůstal doma. A tak jsem se vrátila již docela k rodičům a tam jsem byla jaksi volnější v dovádění jako u Kratochvílů, kde jsem byla stále upozorňovaná co smím a nesmím. Třeba při jídle jsem nesměla uskrnout, židli od stolu jsem nesměla šoupat po koberci, vždy jsem ji musela nadzvednout, že prý by se koberec odřely. Musela jsem se stále velmi způsobně chovat, správně česky mluvit a ani posmrknout jsem nesměla. Byla to paní velmi vybraného chování a také plná ohledu. Myslím, že základy mně přece jen dala, co se týkalo také čistoty zevnější a velmi ráda na ni vzpomínám. Nezapomněla na mne, a když byla Jubilejní výstava, vymohla si na mých rodičích, abych se na výstavu mohla přijet podívat. To mně bylo necelých 14 let, a tak jsem jela s výpravou sokolskou. Vlakem jsem jela se sokolkama a ty se o mě moc dobře staraly. Jedna přes druhou mně večerí kmily. Na nádraží v Praze mě paní Kratochvílová čekala a podívala se, jak už jsem veliká. Neviděla mě asi 4 roky. Po Praze mě prováděla a na výstavu jsme šly několikrát. Bydleli v Horní třídě hned za chrámem sv. Ludmily. Směla jsem jít sama na Václavské náměstí a tak pár šestáků, co jsem v kapse měla, jsem obhlížela krámy, co bych každému na památku přivezla. Nebylo toho mnoho, ale přece jen jsem něco rodičům přivezla. Paní byla velmi neúnavnou, vodila mě všude tam, kde myslela, že mě to zaujme.

Na výstavě mě nejvíce zaujala vesnice a pak všechny krojované figuríny a zařízené světnice a těšila jsem se z toho, že tam byla i hanácká seknička.

Paní Kratochvílová mě chtěla také posadit na skluzavku, ale já jsem se tolik bála, že od toho upustila. Pak také chtěla, abych si začla do zrcadlového bludiště. Toho jsem se nebála, ale měla jsem na mysli to, že bych mohla zabloudit a že by se mně vysmáli. Také mně říkala „ty jsi moje včilka“, proč mně tak říkala, protože jsem místo „ted“ říkala „včilka“. Když jsem se přivítala s p. redaktorem, tak se mně ptal „a co tatínek dělá? Ještě říká – já ti podělám?“ tak křičival na nás děti, když jsme dělaly něco, co bylo proti jeho vůli.

Večer mě zavedla na fontanu a také na Prodanou nevěstu do Národního divadla. Mohla jsem si oči vyhledět, když jsem poprvé myslím vůbec v divadle byla. Jen jeden nepříjemný pocit jsem měla a to ten, že jsem měla tolik dojmů a nejráději bych si byla sedla na chodník, protože mě nohy tolik bolely, zvláště tehdy, když jsme šly večer od fontány a tlačily se v koňské dráze. Vzpomínám si, jak vždycky do kopečka museli přepřahat jeden až dva páry koní. Na Hradčanech jsem byla a dokonce jsem dostala požehnání od pana arcibiskupa. Jednou jsme také šly po Příkopech a v tom jede tolik kočárů a sběh lidí. A to jel císař Franc Josef a já se dívala, jak mu vlaje to kohoutí peří na fedrpušu. Také si pamatuji na židovské město a to jsem hned v mysli přirovnávala k našim židovským uličkám. Na Hradčanech jsem viděla vyměňovat se stráža a pak jsem si dlouho uvědomovala tu rozsáhlost domu. V Chrámu sv. Víta na mě udělal nezapomenutelný dojem hrobka sv. Jana. V duchu jsem si uvědomovala, kolik by z toho penštáků a prstýnků. Odešel ty drahokamy v kapli sv. Václava mně skoro nedaly spát. Přemýšlela jsem, kde je asi vykopali a co by se za ně utržilo peněz. Ještě na jednu věc si živě vzpomínám. Kdepak bych byla viděla, že jsou na světě záchodky, když se za řetízek zatáhne a teče voda? A tak se mně stalo, že když v noci na mně přišla chvilka, tak jsem se dlouho rozmyšlela, má-li vkorčit a zatáhnout řetízku. Bála jsem se, že ta plechová škatule na mne spadne a že probudím všechny v domě. Tak jsem vstala a stále jsem hledala patřičnou nádobu, ale nebylo jí nikde. Až na kredencu, který byl v pokojíku, jsem patřičnou nádobu našla a aby paní redaktorka neviděla, že jsem upotřebila parádní hrneček, tak jsem potichu otevřela okno, které bylo do zahrad a obsah jsem zalila kvítečka v zahrádce. To si může každý představit, jak jsem si po této operaci oddychla. Nerada velmi nerada jsem odjížděla, protože jsem věděla, že se sotva vrátím do Prahy k milé paní Kratochvílové. Z domu ale přišlo od rodičů, že Helena, která byla kdesi na venkově na pohřbu, onemocněla tyfem. Můj odjezd se poněkud odložil, ale protože jsem myslela, že Helena umře, tak jsem stále brečela. Konečně přece jsem se těšila, že pojedu ke svým, a tak bez bolesti jsem Prahu opouštěla. S panem redaktorem jsem se již nikdy neshledala. Měl prý nějaké nepříjemnosti v redakci a to bylo tehdy, když svatováclavská záložna udělala konkurs. Chléb ho donutil, že když se z Prostějova stěhovali přijmul místo redaktora v Katolickém listě. Bylo to proti jeho přesvědčení politickému. Nenáviděl „flandáky“ jak tehdy jim říkal, ač sám již v bohosloví nosil kolárek a odtamtud utekl. Pak se mu před tím svatováclavským krachem stala nepříjemnost, měl nějakou řeč na Svaté hoře a tam pod tlakem několika skleniček vína burácel proti flandákům. Pak Katolické listy zanikly následkem pádu svatováclavské záložny a tak se ocitl bez chleba. Odešel do Českých Budějovic a tam založil časopis Budivoj. Vlastenčil v takové míře, že jej za první světové války už dosti starého odváželi v řetízkách vlakem do vězení špalírem lidí. Ve vězení byl dlouho až do převratu 1918 a už neviděl sluneční svit ani tu svoji zbožňovanou Prahu. Byl slepý. Jeho obrázek s nekrologem jsem viděla ve Světozoru a to s nezbytným kvítkem v knoflíkové dírci. Bez kvítka už v Prostějově pokud byly nikdy nevycházel. A paní Věnceslava Kratochvílová? Žila v Praze se svojí maminkou myslím, že asi velmi skromně. Naposledy jsem ji viděla a sni mluvila v roce 1922. byla už sama v nevelkém bytě. Šlo se studenou kuchyní, kde jsem ještě zahlédla služtinu postel stále tu, která byla v Prostějově, přikrytá prknem a vpředu květovanou záclonkou. Byla již jenom takovým drobounkým človíčkem. Povídala mně, že často na mě vzpomíná a že říká, když se jí někdo ptá měla-li děti, že říká ano, jednu mám v Prostějově a jednu v Mělnice, kdy jsem s ní také byla, když jsem byla v Praze. Byla to dcera notáře Fieltrunka s kterou stále udržovala přátelství. Byla stále ještě hodně duševně čilá a ukazovala mně vyšívanou pokrývku. Povídala mně – to je od tebe, Pepičko, a viš, že byla na výstavě? Pořádala jsem výstavu povídá, na Žofínském ostrově a tam byly od nejstarších výšivek až do výšivek nejmodernějších. Ta pokrývka byla tak krásně vyšívaná, že jsem se nechtěla k ní hlásit, že bych já to byla vyšívala. Rozloučila jsem se s ní slibem, že jí budu psávat. Napsala jsem jedinký dopis a zdálo se mně, že neodpovídá nárokům pí redaktorky. Ona odpověděla, ale vycitila jsem časové rozpětí nás hodně od sebe oddálilo. Tak jsem se odmíkla až pak jednou jsem se dočetla, že paní Věnceslava Kratochvílová dožívá jako nejstarší obyvatelka v útulku pro ženy osamocené v Dejvicích v plné duševní svěžesti. Tak jsem jí napsala, to jí bylo 85 let. Bylo to asi začátek okupace, jistě r. 1939, kdy byla Praha proti prezidentovi Benešovi rozeštvaná a také ona se jakýmsi nešetrným způsobem jeho dotkla, a tím se ukončil celý náš přátelský vztah. Myslím, že její země lehkou, byla velmi hodná a ráda ještě teď si na ni vzpomínám.

Tím bych uzavřela vzpomínky na lidi, u kterých mně bylo dobře a kdož ví, zda bych tu dnes seděla a psala, kdybych byla šla do Prahy s nima. Není mně toho nikterak líto. Jistě bych nebyla žila a vyžila své další dětství, mládí, a konečně kdož ví, zda bych seděla ve své vlastní chalupě a svůj život dožívala v tak pěkné pohodě až na to venkovní dění, jimž trpí ostatně všichni lidé nejen zde ale na celém světě. Díky Bohu za všechno co bylo a co bude. Nereptala jsem nikdy proti osudu i když mně trápením a smutkem navštívil. Nereptám a myslím, že všechno, co mě potkalo, stalo se řízením Božím a odjaktěživa jsem nikdy se zavištlá nevěřila se zavištlá na druhý, kterým se vedlo líp a vždy ve svém velkém neštěstí jsem se dívala na ty, kterým život připravil větší utrpení než-li bylo moje. To je moje životní filosofie a je-li špatná, ať to posuzuje druhý.

Vracím se do svého nejranějšího věku, když jsem chodila do školky. Nejprve jsem chodila do Mlynské ulice a to bylo tehdy, když na mě ta vrata spadla. Byla to maličká, a proto nám vynašili celý domek, byla to asi někdy hospůdka, u které byla velká zahrada a značně velký krytý pavilon. Tam jsme mohli si hrát za jarního už času a i za deště. Tenkrát byla naší učitelkou slečně Čecháčková. Byla to velmi drobounká osůbka a byla velmi na děcka hodná. Za to opatrovnice, která nás posazovala na hrneček, byla naopak silná velká osoba. Běda děcku, které si neposlušilo hlásit, že chce někde a v poslední chvíli to mělo v kalhotkách. Nebyla zrovna nejhodnější a žalovala to slečince, která to někdy prominula a někdy muselo jít děcko na hanbu do koutka. Na hraní jsme měli jen docela obyčejné kostky ze dřeva. To bylo pro ty nejmenší. Starší děti dostávaly špalíky, to jsou dřívka, kterými se špejlí jitnice. Ty jsme dávaly asi šest do vějíře a zespodu jsme je proplétaly opačným směrem, a tak vznikaly všelijaké možné a nemožné skládanky. Ty děti, kterým šlo na šestý rok, ty už směly proplétat všelijaké barevné lesklé papíry. To byl zpravidla čtverec, který byl na úzké proužky prostřihán až po malé okraje a tyto proužky jsme proplétaly úzkými proužky papírovými jiné barvy. Střídalo se to stále až do konce. Někdy nám vznikly křížky a někdy jen střídavě barevné plochy. Někdy jsme to také proplétaly jen špejlíky jako když se zpravuje díra v punčoše, jedna nit dole, druhá nahoře a zase naopak. Vedle toho bývaly společné hry zvláště v létě. Někdy nám zase slečinka vypravovala pohádky a ty bystré musely opakovat, co si zapamatovaly. Chodili s náma kluci společně a nejhorší bylo to, že nás kluci bili a druhý den jsme to slečince žalovaly a zase byli bítí kluci od opatrovnice. Dostali rákoskou tolik tápanců, kolik den předtím rozdali děvčatům.

Po ukončení školní doby byly radovánky. Chodila opatrovnice po domech a tak někdo dal peníze a někdo cukrovinky a jablíčka. Než se sáčky rozdaly, byla slavnost. Všeelijaké básničky a to byly vybrány ty odvážné, ale přes všechno slečinka musela napovídat. Pamatuji si, že i já jsem říkanku popletla. Já jsem malá holčička, veselá jak naše kočička, místo černá, řekla jsem modrá a tak se to s brekem končilo. Jednou jsem tu naši slečinku Čecháčkovou potkala v Brně na Veveří. Byla jako věchýtek a dožívala se jistě 80 let. Čilá, usměvavá a tak

jsem se k ní hlásila. A to ty jsi ta Pepinka Konečných? To již jsem byla sama maminkou třech dětí. Povídala, že si ráda vzpomíná na ta léta v Prostějově, kdy byla ještě tak mladá, a že už se teď pomalu chystá pod hlínu. Vyprávěla mně, že žije nyní u paní Koudelové, vdově po známém advokátu brněnském. Rodina Koudelova žila nějakou dobu v Prostějově a byla velmi čilou a dobrotivou paní, která se právě starala o děti a chudým hodně rozdávala. Chodila se také velmi často dívat na drobtinu do mateřských školek a hodně školku podporovala. Pak se odstěhovali do Brna a tam si vzala za úkol zaříditi školu pro dospívající dívky. Tak byla zakladatelkou Vesny a pracovala v ní až do poslední chvíle svého života. A když byla už hodně stará, tak si vzala také již hodně starou slečinku Čecháčkovou. Jsou již obě mrtvé a obě vykonaly velmi mnoho v zájmu veřejného života, hlavně byly obě velké vlastenky a obě tak nepatrného zevnějšku, že se někdy zamyslím, kolik energie tyto dvě ženy v sobě chovaly.

Tak jak jsem již dříve naznačila, tak jsme se odstěhovali na Floriánské náměstí. Neříkalo se tak dlouze, ale krátce se řeklo bydlím Na Floriánku. Obývali jsme dva byty. Jeden z nich byl dvoupokojový s kuchyní a druhý, to byla jedna větší světnice dvouoknová a druhá malá úzká jednooknová. V tom bytě dvoupokojovém byl hrozně dlouhý starý klavír (krátké křídlo si vzala Franča), na kterém nikdo nebrnká jenom někdy Helena zahrála nějakou písničku. Obě světnice byly výklenkem pro starosvětská kamna, spojeny a tam v té malé světnici byly ty černé postele a babrak. To byla pohovka silnou černou kůží potažená a jen jedno opěradlo bylo vycpáno ve výši skoro malého člověka. Potažení bylo připevněno bílými značně velikými ozdobnými knoflíky. U zdi byla trochu delší vycpaná poduška a druhá byla poměrně krátká. To bylo asi pro podepření rukou. Na tomto bazaku líhal otec po obědě a chrupkával. Vždy jsem se vyplížila ze světnice, abych ho neprobudila. Celý ten balzák byl konstruován na příkaz lékaře, protože otec musel spávat skoro vsedě s nohama ve vodorovné poloze. Nepamatuji se na to, když byl na léčení v Grefenberku, jen na jeho fotografii, která se bohužel ztratila. Byl fotografován vstoje, držel se jakéhosi sloupku a oděn byl v kostkovaných kalhotách a dlouhém šosáku až pod kolena. Připadal mně vyhublý jako smrt. Někdy se zmínil o léčbě, že nesměl nic jíst, jen housky a pít víno. To bylo nejstrašnější, říkával, když mně zaballil do mokřích studených placht, otevřeli okna a musel jsem celou hodinu se pohybovat dokola kolem světnice. Nevím v kterou to dobu bylo, ale asi jsem byla moc malá anebo jsem nebyla vůbec ještě na světě. Otec byl velmi málomluvný no a maminka také, zvláště když se někdy s tatínkem nemohla na nějakých věcech dohovorit. Byly to pro mne smutné časy, ale to už jsem byla velická a dovedla jsem chápat, proč je tak často mezi nima někdy i týdny nedorozumění. Bývalo to zpravidla kvůli dětem, ba byly přec už velké, ale vždy se naskytla nějaká událost nepříznivá, která obyčejně mé rodiče přivedla do nedorozumění a někdy dlouhodobý hněv. Nejvíce na tom měly vinu peníze. Otec, ačkoliv byl zvyklý na šuplátko, přece jen si zvykl, že se musí šetřit a svoje požadavky snížil na minimum. Maminka také byla zvyklá na šuplátko, ale nedovedla se do situace, kdy se už nedostávalo, vpravit. Snad to bylo to, že byla proti otci mnohem mladší a otec, který prodělal dost těžce svůj život, byl neschopen lehčeji tyto nepříjemné ba někdy i dost trpké věci překonávat. Víím, že jsem někdy klečela, modlíla se nebo jsem se někde v koutku vyplakala. Ale jak jsem byla šťastnou, když rodiče byli v dobré shodě, tak jsem byla hned raději na světě. Když byla maminka v dobré pohodě si také někdy zazpívala. Neslyšela jsem nikdy jinou písničku od ní nežli Jedenáctá hodina ta Honzíčka budila, vzbudila ho velmi prudce, až mu chřadlo jeho srdce. Více si nepamatuji. Dodnes je mně velmi divné, že si nepamatuji, že bych byla viděla maminku zašívát prádlo nebo spravovat punčochy. Nevím, jestli to někdo dělal jiný nebo jsme nic neroztrhali anebo jestli se roztrhané zahodilo. To mně zůstává záhadou.

Otec chodíval ve čtvrtek a v pondělí na trhový den. Kupoval ječmen a něco ovsu pro koně a pro blízký pivovar. ječmen se kupoval pro sladovnu. Byl-li otec nějak placen, nevím, ale každé poledne a večer se chodívalo do pivovaru s džbánem pro pivo. Čepovalo se tehdy v pivovaru v malé místnosti. Chodily tam také ale jen večer ženy pivovarských zaměstnanců, kterým to patřilo, protože měli zaměstnanci malé platy, a tak to bylo navíc. Ženy zaměstnanců pivo lily do láhví (1 ½ l) a to je nyní 1,5 a pak je za 8 až 10 kr prodávaly. Pak náhle to přestalo a vydání piva nahradili penězi. Stalo se tak, protože prý hostinští se zlobili, že prý se jim kazí obchod, když tak lacino pivárenské ženy prodávají. Úředníci a domácnost majitelů dostávali stále a tatínek také.

Míra byla skorem stejná pro všechny až na (kelermeistera) vrchního sklepmistra a na (sberbindra) vrchního bednáře. Tenkrát se pracovali sudy přímo na pivo v bedárně a také se hned vysmolovali. Byly to sudy – bečky – na 25 l a těm se říkalo kořata, a pak na 50 l. těch bylo nejvíce. Ovšem, že byly ohromné bečky do kterých se pivo zchlazené stáčelo a v nich se nechalo dokvasit a ak se teprve stáčelo do malých beček a po řetězech se jedna bečka za druhou spouštěla do sklepa a tam až po jednom měsíci přicházela do hospod. Ječmen přicházel do prodeje v pozdních měsících podzimních bo i v zimních. Tenkrát se mlátivalo až na malé výjimky cepem a proto to tak dlouho trvalo, než-li přišel do prodeje. Na náměstí před lehnou bylo vytvořené místo, kde v pytlech měli sedláci své zrní a opodál stály fúry s ostatními pytli. V ty dny chodíval tatínek hodně zabalený v šálu a na hlavě měl čepici s klapkama na uších. Než-li šel, tak potřeboval něco na zahrátí a maminka mu musela uvařit černý kafe a štamprlu nebo dvě rumu. Měl na složené natisknuté papíry do čtverce a to v barvě zelené, žluté a růžové. Byly očíslované a to asi bylo proto, že muselo býti zrní odstupňováno podle jakosti. Vedle toho ležely dvě tužky, jedna modrá a druhá červená a to proto, zase aby si sedláci nepřenesly ceny za které otec obilí vyjednal. Jak mě to lákalo vypůjčit si jen na chvíli tyto barevné tužky, abych se mohla s nima trochu pohrát a něco si namalovat. Ale to bylo cosi, čeho se žádný nesměl ani dotknout.

Otec nerad kupoval ječmen doma podle vzorku, protože sedláci šibali donesli vzorem a pak lífrovali ostatní ječmen v horší jakosti. Někdy došel do chalupy mimo trhové dny sedlák a přinesl vzorek ječmene. Tatínek vzorek vysypal na dlaň a přesypával jej zase na druhou a přitom do zrní foukal jak je tam mnoho šupek. Nejlepší byl ječmen bílý a baculatý a ten byl z rovin. Čím byl ze Drahamin (Drahanská vysočina) tím byl šedší a hubenější. Ostatně tam ve vysočinách se pěstoval více oves a i pekli se ovesný chlebek pomíchaný s ječmenem a tak si pamatuji, že když jsem někdy prodávala rohlíky v trhové dny, že sedláci a jejich pytle bylo cítit ovsem. Pytle nosili si do krámků a rohlíky si do nich dávali. Když dobře prodali, tak si do pytle koupili za 2 šestáky ordinárních rohlíků, protože byly větší nežli koňská podkova. Vedle těch barevných otcových lístků stály starodávne hodiny. Nevím, jak bych jich popsala, aby to bylo srozumitelné. Tak nahoře byl ciferník uprostřed ciferníku byla kovadlina a nad ní byli dva andělci, kteří drželi kladívka a každou čtvrt hodinu před celou vždy odtloukly na kovadlině hodiny. Jednou se stalo, že zmizela jednomu andělku ručička a to byl kravál. Otec huboval a každého vyslyšal, kdo to udělal, žádný! A tak tatínek se s tím smířil tak dalece, že se díval půjde-li „kikiriki“ kolem, aby mu ručičku přidělal. Tento „Kikiriki“ byl malý mužíček přepasaný koženou kabelou plnou jakýchsi kleštiček, drátků s kouskama plechu. Že jsme mu říkali „Kikiriki“ to bylo, protože nosil za vybledlým kloboukem, který už nebyl ani klobouk by měl všechny formy ne jenom kloboukové, vždy velké kohoutí péro. A tak Kikiriki se přibatoil do chalupy, bylo to právě v poledne, najedl se utřel se do ruky svůj mohutný hnědý vous, vytáhl z kabely všechny iřtrumenty a teď znaleckým okem prohlížel hodiny a povídá: no jo, her von Konečný, já bych tu ručenku udělal, ale nemám žlutý plech. Tatínek povídá: no dyž nemají, tak to udělají z toho, co mají. Tak Kikiriki vytáhl kousek bílého plechu a podle ruky druhého andělíčka udělal tu ručenku. No, ručenku udělal, ale každý si musel domyslet, že je to ručenka, a tak andělíci byli každý s jinou rukou a tloukly a to bylo to hlavní. Místo kývadla tam byla jakási houpačka a tam seděli zase dva malí andělíci, kteří se odráželi v zrcadlových stěnách. Celý

ciferník stál na alabastrových sloupečkách. Všechna ozdoba byla ze žlutého tepaného mosazného plechu. Byla to velmi krásně pracovaná věc, ale která bohužel u Spurných když se k nim maminka nastěhovala, vzala za své.

Tatínek hrozně miloval na dvoře drůbež. Prasátko jsme už neměli, ale zato mnoho kačen, morek a slepic s kuřátky a nezbytného parádního kohouta. Čím byla strakatější, tím měl otec větší radost. Krmlilo se velmi mnoho hus a kačen. Každou neděli byla husa a proto bylo u nás tolik peřin a tento artikel jsem zachovala až do nynější doby. Vidím tatínka, jak si nasazuje cvikr, ale až doprostřed nosu, vezme si modlitební knížku v černé kůži vázanou a modlí se pro každý den určenou modlitbu. Knížka nebyla velkého formátu za růžky už od stálého obracení vůbec nebyly a listy byly úplně zažloutlé. Nevím, jestli ta kniha nebyla německá, na to si nepamatuji, ale myslím, že ano, protože jí tatínek měl po nebožce svojí matce. Až se pomodlil, tak už měl přichystané noviny. Dříve to byl Morgenpost a později Moravské noviny, které tehdy stály 1 kr. jednou také čte a v tom bouchne novinami a zakleje, což nikdy nedělal. Maminka se ptá sináleho otce, co se děje a on rozčileně křičí, tak jsem mohl vyhrát 4000 zl. Maminka se ptá, jak to? Tatínek chodí rozčileně po světnici a povídá: tak jsem celý týden nosil v kapsi zlatku, že si vsadím do loterie. Viděl jsem na Lotynce na dveřích ve snu zlatá čísla, a na ty jsem chtěl vsadit zlatku. Zlatku mně šel líto a teď všechny čísla vyšly a to by bývalo terno seko a tolik jsem mohl vyhrát. Dlouho o tom vykládal a kdo přišel, každého tím častoval, až konečně na to zapomněl alespoň na co, ale myslím, že mu to v duchu bylo hodně líto, protože by nám do vyprazdňující se kasy zase něco přibýlo. Dohra byla zase u stařenky. Tato stařenka byla legitimní matkou mé maminky, ale žila u druhé dcery, která byla opravdová krasavice. Byla mladší nežli moje matka. Za muže měla velmi elegantního pána, který se jmenoval Panitz a nosil zlaté brejle. Byl ředitelem jakýchsi skláren na slezské straně, snad prý patřily arcibiskupu olomouckému. Nevím, cos e stalo, že najednou byl propuštěn, a dostal do komise prodávat výrobky těchto skláren. Tak jak byl elegantní, tak měl na skladě elegantní věci. Obvyčejné hrnce prodávat, to se mu asi nezdálo, a tenkrát nebylo mezi lidem tolik peněz, zvláště na venkově, aby si mohli kupovat něco pro potěšení. Tehdy lidé si kupovali jen potřebné věci, a tak strýčkovi ty nóbl věci zůstaly ležet na skladě. Byla to samá majolika v podobě ovocných mís a váz ve velkých rozměrech. Pak míval na skladě jemné porculánové soupravy kávové i jídelní. Tu a tam přišla nějaká bedna porculánových hrnečků na kávu nebo nějaká miska. Když jsem se dozvěděla, že přišlo nějaké boží, tak jsem se vždy tetičce nabídla, že jí pomůžu vybalovat. Byla ráda i strýc, protože byli oba majitelé značných břichů, a tak se jim těžko ohýbalo. Měli si dceru Márinku a syna Vládu. Márinka celý den brnkala na klavír anebo četla. Tu a tam jsem ji viděla něco vyšívát. Bratranec byl v jakési keramické škole, tak alespoň říkali a vím, že trochu koktal. Stařenka Ondráčková bydlela u nich a vedla domácnost. A tak, když jsme byli všichni plni toho, že můj otec mohl vyhrát, tak já jsem jednou vymyslela a přišla ke stařence a povídám: stařenko, já jsem měla podivný sen. Proti mě šel kůň a ten mě řehlal čísla. Stařenka byla celá u vytržení a hned vyškřábla nějaké peníze, stále jich přepočítávala až konečně mě dala do dlaně nějaké šestáky aby je vsadila na ty vyřehtaná čísla. Tak jsem šla do loterie čísla vypověděla jaké mě napadly, penízky dala na pult a reškodu, to byl lístek s čísly s obnosem peněz, které byly na reškondě poznamenány. Reškodu jsem zanesla stařence a měla jsem přísně nakázáno, abych nikomu nic neříkala a ž jestli čísla vyjdou a stařenka vyhraje, že mně něco moc hezkého koupí. Musela jsem jí slíbit, že se budu chodit dívat na tabulku k loterii a že jí to šeptem povím. A tak jsem nechodila se dívat a k stařence jsem se styděla chodit, protože jsem si celou historii vymyslela a stařenka potom povídala, že je jí líto těch šestáčků, které na lotynku dala, když jsem jí po dlouhé době zvěstovala, že čísla nevyšla.

A tak strýc a teta Pantzovi, tak se strýc podepisoval, žili na velké noze a tak se stalo zčista jasna, že se octla cedule na dveřích „vyprodává se“. Vím, že Fanča dostala ale na metr vysokou majolikovou vázu a nějaké mísy a hrnečky na kafe. Do naší rodiny nepřišlo vůbec nic, protože věděl tatínek, že zboží bylo nezaplacené a pak neměl stařenku Odvářkovou rád, protože se o svoji dceru nikdy nestarala jako o moji maminku. A tak se také stalo, že když Panitzovi po výprodeji se odstěhovali do Vídně, tak stařenku prý nemohou vzít s sebou. Tatínek jí nechtěl také vzít do rodiny a tak jako milosrdní Spurných ji vzali k sobě. Myslím, že tam žila několik let a zemřela v září po Bedřichově smrti. To mně bylo přes třináct let (včera, 1. června r. 1949 jsme se s profem jako s p. profesorem Holým dohadovali, že prý by se dalo vždy ještě něco řádky napsat nebo připsat. Já jsem tvrdila, že ne, že je to beztoho dost hustě psáno a dnes 2. června jsem začala psát hustěji. Měl tedy p. H. pravdu). Musím ještě dodat, že jsme debatovali s profem, protože je nouze o papír a tak zaslaba, která byla doma, jsem už popsala a tak chodí prof. Po obchodech, aby něco dostal. Dokonce dnes mu darovali nějaké areby na radnici a to protože pro ně zase pracuje v pozemcích, nyní dává dohromady osevní plochy.

Panitzovi žili do smrti ve Vídni a pokud měli peníze, bylo dobře. Pak ale Márinka musela jít k jakémusi staršímu pánovi za hospodyní a Vláda šel do továrny a kreslil návrhy vzorků na hrníčky. Později byli odkázáni jen na podporu dětí. Já jsem je již nikdy neviděla a také nepsali, až jednou za první světové války se tetička Panitzka u Spurných zjevila. Stejně bezstarostná, veselá a Spurný říkal, že bařčila jak starý vagon, že by byla za tu dobu co u nich byla vykouřila celou trafikou, že jí nestačil shánět cigarety. Holt, žila stále stejně bez jakékoliv odpovědnosti. Já jsem se dozvěděla všechno od švagra, protože jsem žila s rodinou svoji v Brně.

Ještě jsem měla jednu tetičku. Říkali jsme jí tantrla Königová. Tato tantrla nebyla pokrevní tantrlou, ale byla vychována také jako nemanželská dcera u stařečků Robových. Nevíme dosud, či byla dcerou jako nevíme či dcerou byla moje maminka. Krátce a dobře byly obě dvě nemanželské, sestry vůbec nebyly a také nebylo nikdy mezi oběma vidět Němkou zvláštní, vlastně řečeno lásku sesterskou. Pamatuji si na ni velmi dobře. Byla pomenší černovlasá a dosti silná, zvláště „přednaše“ (v prsou), tak říkal švagr, měla hodně vyvinuté. Já si na ni pamatuji již jako vdanou. Byla o něco mladší nežli moje maminka a měla dvě děti Hermínu a Oskara. Byla to kutá Němka snad ani její muž Wilkem nebyl takovým Němcem, ačkoliv byl rozený Prušák. Nenaučil se pořádně nikdy česky, ale jinak to byl docela hodný onkl, který nám pracoval. Byl vyučený tapecír (čalouník), ale drahý, nebo jak tatínek říkal „mastný kostelník“. Ještě když jsem se vdávala, vycpával mně jakýsi parádní růžový polštář. Dcera Hermína byla také taková zaujatá Němka, která v mladistvých letech ochromla na nohy. Vozili ji na vozičku, byla docela hezká a přitom veselá a až onkl umřel, živila sebe i tantrlu vyšíváním pro lidi. Nebylo opravdu na ni vidět, že by se nad svým stavem rmoutila, zrovna tak ani tantrla. Nevím čím se Oskar vyučil, ale zůstal na vojně a snad prý ve válce padl. Onkl umřel, když jsem byla vdaná dost mlád. Byl to vysoký statný Prušák a poměrně mlád zemřel. Tantrla říkala, že to má z toho řemesla, že ztratil plíce, protože v těch zíních je prý moc prachu a to žere plíce. Nevím, kdy kdo zemřel, protože jakmile jsem se odstěhovala z Prostějova, ztratila jsem kontakt a je to škoda. Byla bych jistě mohla daleko více, všelijaké zajímavé události, vypisovat. Nyní se pokusím, abych zachytila své dětství, které jsem prožívala počínajíc od třetí třídy obec. To je asi doba, kdy jsem se stala docela členem rodiny Konečných, protože do té doby jsem žila celkem rozpolceně. Něco u Kratochvilů a něco u svých rodičů na Floriánku. Kostelík sv. Floriána stál uprostřed parku a pokaždé, když byl svátek sv. Floriána, konal se den předtím průvod z hlavního kostela. Tento kostel byl zasvěcen Povýšení sv. Kříže a pranostika povídá, že Kříž s Kristem Ukřižovaným byl v předsíně kostela a když Prostějov hořel, že prý každý Kristus na kříži má hlavu skloněnou na bok, a když se oheň plížil již ke kostelu, tak prý Kristus sklonil hlavu na prsa a přestalo hořet. Pak ten kříž přenesli na hlavní oltář a tím vzniklo, že se kostel nazval a zasvětil Povýšení sv. Kříže. Tak alespoň se to povídalo od generace ke generaci, ovšem nevím, zda o tom povídá historie Prostějova. Byl to velký průvod a bylo potom v 6 hodin požehnání. Druhý

den byla mše svatá, držel se celý oktáv a večer vždy o šesté bylo požehnání. My děcka jsme byly vždy prvními na požehnání na kůře a tlačily se kolem varhan, abychom viděly jednookého pantátu, jestli uvidí na šlapání měchu u varhan. Jednou jsme se štučaly a myslím povykovaly a tak nás kostelník napřed napomínal a když se to častěji opakovalo, tak se nám zakázalo chodit na kůr a musely jsme za trest chodit dolů a klečet hned za stupněm u oltáře. Ráno na mši mater chodila vždy paní Binková jimž patřil blízky pivovar a sladovna (Dvořák a Binko). To sedávala vždy hned v první lavici ovšem i moje maminka, která vždy vykukovala z okna, jestli už jde paní Binková a teprve potom v patách za ní chodila. Paní Binková si nechávala ode všech líbat ruce. K nám chodila jednou za týden a já při políbení ruky jsem dostala vždy stříbrný dvacetník, který jsem ale musela odevzdat hned mamince. Byla to důstojného chování, která si směla držet denně frísérku, vždy velmi pěkně ustrojená, pomenší a velmi pečlivě vyšněrovaná. Byla myslím o něco mladší nežli moje maminka, ale přesto všechno každý říkal, že maminka i při své široké, někdy i doumazané zástěře a v šátečku na hlavě vyhlíží daleko hezčí nežli ta vystrojená paní. Maminka nenosila šátek, jak se šátek nosí, ale vždy tak složený jako by se byl dával obklad na hlavu nebo za krk. Vpředu mívala sčesané, říkali tomu kšajtle do čela dvě na cestičku rozčesané vlasy. Nevím, proč nosívala ten šátek stále pod bradou uvázaný. Snad že ji píchalo v uších či protože ji bolívaly zuby. A když šátek udělala tak vzadu měla zdrol a tam, kde šátek přiléhá, měla vlasy vypadané, takže to vypadalo jako kněžská tonsura. Na noc mívala vždy noční čepec velmi důmyslně ušitý, aby přiléhal hlavně na uši. Kolem obličeje mívala kraječku, ale více vyšívané zoubky. Na noc měla vždy u postele šláfrůčku. Nepila mnoho, jen to byl hlt, ale musela to mít. Já jsem byla odsouzená pro tento šláfrunk chodit. To bylo trochu rezné puškvorcové, krátce říkalo se mu žaloudková. Byla to láhev tmavě červená asi na půl litru, formou jak se obvykle nalívá víno. Já jsem se tolik styděla chodit pro ten šláfrunk a tak jsem raději čekala až nějaký kluk půjde, že mu dám rohlík, který jsem měla pod zástěrkou schovaný. Chodívalo se do pálenice ke Kroutilovi, ale nálevna byla ze sině. Byla to velmi veliká místnost u okna bylo místo, které bylo do čtverce až do stropu celé tyčkami ohražené a uvnitř byl ten, kdo naléval a vždy se jen otvířelo okýnko, a tím se podala láhev a teprve se pak bud hned ze sudu nalévalo anebo ze čtyřhranných láhví do lahví, podle toho, jakou míšenou chtěl. Byl to novější dům, nahoře v poschodí byla kavárna u Matalů se říkalo tam „Nový dům“ nebo kdes byl? Na novém domě. Byl to rožní dům a tam se vždy stavívalo hodně formanů a v trhové dny tam mnohý sedlák nechal celý utržený obnos za obilí. Proto tam byli tak zabezpečení tou klecí, aby někdo v ráži nehodil panu Kroutilovi skleničku (osminku) na hlavu. Až starý p. Kroutil umřel, tak nalévala dcera, která si vzala jakési šlechtice Herr von Chmelaes. I tento pan šlechtic v pozdějších letech také chlapům naléval. Celá velká místnost byla plná dlouhých lavic a stolů a vždy ve čtvrtek a pondělí byly hustě obsazeny. Plný dům byl navoněn špiritusem tak, že když se tam vkročilo, bylo to jakby se rozlil špiritus a všichni byli nasáklí kořalkou. Takových pálenic bylo v Prostějově několik a majitelé byli majiteli několika domů. Bohatí všichni z takzvané prostějovské rezně. Tatínek nikdy mimo toho rumu v kafe nikdy kořalku nepil, ale měl rád pivo. Jeho večere pozůstávala ½ l piva a krajíček soleného chleba. Vůbec se u nás velmi skromně žilo. Nebylo z čeho vystrájet, protože kapsa byla čím dál hubenější. Mimo drubeže, kterou jsme si sami vychovali se velmi málo maso kupovalo. Pamatuji si, že někdo mamince poradil, že morka krmená ořechy má velmi dobré maso. Tak maminka opravdu morce nacpala do volete ořechů i se skořápkou a čekala až morka vytráví, aby ji nakrmila znova. Morka ale pořád ořechy ve voleti měla a druhý třetí den stále nic. Konečně morka vole táhala po zemi, tak mamince nezbylo nic jiného, nežli morku zaříznout. To se vždy místo zaříznutí utne morce hlava. Ovšem, že ořechy byly stále nestrávené až někdo mamince řekl, že se musí krmit jen jádru. Na to maminka nepřistoupila, že by musela mít měch ořechů. Večere byly teprve skvělé. Třeba když byla v poledne čučka, tak se dal zbytek do trouby a večer byl skraloup a kdo nechtěl jíst, tak se řeklo, když nechceš, nech tak. A další řeč se nevedla. V létě jsme mívali někdy olomoucké tvarůžky, byly po krejcaru. Chodili jsme si pro ně k paní Šmitralové. Bylo u ní velmi čisto, třeba, že byl její muž kadlec a a dělal na stavu barchety. Nebo jsme si zašli k paní Růžičkové do Mlýnské ulice pro ředekvu. Ti pěstovali po vrchu byla žlutá a velmi chutná. Nikdy na trhu v Brně jsem ji neviděla. Měli naprostřed zahrady velkou kád' s čistou vodou a v ní plavaly čerstvě utržené ředekve. Za 2 kr. jsme dostali takovou velkou kytku, že jsme se všichni podělili. Maminka jí vůbec nejedla, neměla skoro žádné zuby, zato tatínek, když umřel, nescházel mu ani jeden. Pamatuji si, že jsme mamince chodila, když jí bolely zuby, pro bečkové fiky, ty byly presované, ty si uvařila v mléce a pak si je přikládala horké na bolavý zub. Nebo jsem chodila do lékárny pro kafrové kuličky, kterými se natřel šátek a přiložil se na oteklou tvář. Když ale zub nepřestal bolet, tak si maminka hlta žaloudkově na kuráz a zašla k Milosrdným bratřím za šesták anebo zadarmo byl zub venku. Zkusila hodně se zuby, chudák. Tak se stalo, že ke stáru neměla skoro žádné zuby, jen žmoulala. I já mám jednu vzpomínku na trhání zubů. Bolela mě dolní stolička a nepřestávala. Tak jsem se rozhodla, že si ji dám vytrhnout. Zašla jsem p. Dr. Bobkovi, byl to malý, vousatý židáček, zato měla statnou paní, ale drobnou dcerku Elinku. Byla velmi hezká na židovku ani trochu podobná. Obě, jak statná maminka a drobná Elinka jezdily velmi krásně na ledě. Elinka je či byla maminkou známého žurnalisty p. Feigla. S Elinkou jsem byla velmi dobrá kamarádka a učila jsem se od ní jezdit na ledě. Pan Dr. Bobek neměl moc velké štěstí léčit lidi, ani nevím proč, ale jeho praxe byla velmi omezená. Tak jsem k němu šla. V Prostějově nebylo vůbec zubního lékaře, až v pozdních letech, když již mně bylo asi 19 let. Bohatí měšťané a jejich paničky, ba celá rodina jezdili k zubnímu lékaři do Olomouce. Tam byl vůbec odborní lékař. Olomouc byl proti Prostějovu hotové velkoměsto. Byla tam vojenská značná posádka a více úřadů. Také i advokátů tam bylo hodně i tyto si brávali prostějovští jako právní zástupce. Otevřel si ordinaci p. Dr. Valenta, který se stal později otcem novináře a spisovatele Edvarda Valenty, který k mému a Jarmilčinu neštěstí stal se jejím mužem. Ubohá Jarička a nešťastná její maminka! Tento p. dr. Valenta mně už jako snoubence plomboval přední zuby a tyto plomby mně trvaly asi 25 let.

No abych přikročila ku svému trhání zubu, musím říci, že jsem šla velmi odhodlaně a docela sama. Posadila jsem se na zubní křeslo a teď p. dr. Vezme kleště a začne prohlížet bolavý zub. Nasadí kleště, tahá, ale marně tahá a s takovou silou, že mě bere s sebou. Sesouvám se židle a tak zpocen ustane, odpočívá a já skučím bolestí. Říká, to by bylo, aby nešel ven, vždyť jsem doposud vytrhl každý zub. Ale marně se pokouší znovu a znovu, když viděl, že ten zub nepřemůže, tak vzal jakýsi náhubek, do něho něco nalil, myslím, že to byl chloroform, kázal mně počítat nevím, jak mnoho jsme toho napočítala, ale poslední, co jsem slyšela, bylo tikání hodin. Až jsem se probudila, ležím na pohovce. Dr. Bobek říká: teď Pepinko, honem domů! Nevím, jak jsem se dostala na Floriánek. Sotva jsem dopadla na židli, tak jsem usnula. Položila mě maminka na postel a já spala několik hodin. Nic mě nebolo, byla jsem ráda, že je zub venku, ale musel přijít mezitím, co jsem spala p. Dr. Přikryl a ten při oddychování cítil chloroform a divil se, že p. dr. Bobek, jak mamince po straně řek., že DR. Bobek užil tohoto prostředku, protože jsem tehdy měla silnou bledničku, nebyla jsem dosud ženou, která vždy v určitou dobu musí vykonávat své ženské povinnosti. Když jsem u této záležitosti, tak musím se zmínit o tom, jak mě tuto neblahou věc léčili. Byla jsem už skoro 15 let a mamince to působilo starosti. Tak k nám chodila paní porodní babička jménem Kubičková. Tuto paní brali jen nobl rodiny, protože měla nejhezčí křtící oblečení až zámožné rodiny si pořizovaly na tyto obřady nákladné a velmi parádní čepičky a peřinky samá krajka a pentle vysívaly babce až na kole na. Jen přehoz byl babčín. Jezdívalo se v kočárech jak ke křtu, tak k úvodu. Tak milá babka byla už hodně stará a přinesla na svět mnoho dětí, byla tedy velmi zkušená a proto byla babkou číslo 1. druhá číslo 2 byla paní Anna Jelínková. Tato bydlela nedaleko nás, a já jsem se velmi často zastavovala před její firmou. Jako symbol měla tam namalováno sv. Annu jak opatruje

Ježíška. To slovo porodní mě velmi vrtalo mozky, co to je za slovo, co to má dělat s pí Annou Jelínkovou. No tak paní Kubičková povídá paní Konečné „víjo co to se nesmí, tak jenom nechat. Nechají dočtorování a já nechám v apatyce udělat něco, co jistě Pepince pomůže“. Ještě malou ukázkou, jak se lidově před 65 lety léčilo. Byla jsem u Spurných a nějak jsem zakopla o nohu od stolu a pohmoždila jsem si prst na noze. Snad obrazila nebo jak bych to říkal. Náhodou tam byla ta moudrá pí Kubičková a hned mě kázala se vyzout. Prst když se jej dotkla hrozně bolel. Dělal s ním všelijaké kejkle. Povídá, tak to bude dobré a teď mě říká máte-li šumptychl, abych se na něj vymočila a pak šumptychl namydčila a bolavý prst obvázala. No prst časem přestal sice bolet, ale dodnes prst na noze není tak pohyblivý, jak by měl normálně být.

Tak pí Kubičková přinesla velký kelímek, obsah byl zelený jak brčál a oplatky a teď začíná vysvětlovat co a jak a povídá: Pepinko vezme oplatek trochu ho navlhčí a vezme kafovo lžičku toho lektvaru a balí to do toho oplatku a smotá to a spolkně a zapije vodu. Pak pude na hodinu třeba k Hločelu na špacír a pak teprve může sníst. Tak Pepinka šla na špacír přes Držovsko ulici na Hloček. Tato Hločela byl docela obyčejný potok a voda v něm byla jen když se valily z hor vody, jinak v ní trčely kameny a bahno. Tyto špacíry jsem absolvovala za krásného jarního počasí. Vzpomínám si, jak voda hučela, trávníky se zelenaly a žaby kuňkaly. Našla-li jsem dvě žaby u sebe, tak jsem jich vždy proutkem od sebe oddělila. Nechápal jsem jejich úkol, ale jen vím, že vajíček bylo na sta jako růžence po vrbovém proutí rozvěšeno a sluníčkem se leskly. Když jsem jich mermomocí od sebe oddělila, tak řvaly a nařikaly, že jich bylo slyšet když už jsem byla daleko. Vzpomínám si velmi dobře na ta překrásná jarní rána a tak nevím, jestli ty procházky, nebo ta zelená masť mně pomohla, ale snad pomohlo to, že já se brzo zotavovala ale nejvíc mně bylo líto, že jsem už nesměla chodit na ten krásný špacír kolem Hločete. Dnes je prý tam velmi hezký park a koupání žádné. Prostějov je a byl chudobný na vodu, a říká se, že všechna voda zmizela v kořalce. Tatínek nám nikdy nedovolil, abychom mařili čas procházkou anebo čtením. Říkal, že musel od mládí pracovat a šetřit. Říkal, že jako tovaryš, když si zašel do hospody, dal si čtyři krejčary, tomu penízi se říkalo čtyřák, pod sklenici a poručil si vodu a mysl si, že pije pivo. Proto, když se ženil, měl našetřené peníze a maminka dostala tisíc zlatek šajnu a s tím začali hospodařit. Nechal tkalcoviny a pustil se do kupování obilí a lífroval to pro vojsko. A tak mu při jeho skromných požadavcích přibývalo, že si kupoval domy a zase je prodával. Myslím ale, že vedl dost nákladný dům, děti přibývalo, tak se mnoho potřebovalo. Maminka nám vykládala, kolikrát šaty měla, k tomu hned slunečník (parasol), klobouček i botičky. Když jsme pozbyli ten přední dům a nastěhovali se na Floriánek, tak maminka měla ještě troje hedvábné šaty a sice bleděmodré, pak bordo a jakési šaty do šedivého tonu. Já se sestrou Helenou jsme měly jedno hedvábné obarvené a z toho šaty a z těch bordo jsme měly halenky. To už sestra všechno šila doma. Bála se vždy pro mě něco šít, protože to obyčejně skončilo s křikem. Toho křiku jsem byla vinna já, protože jsem byla netrpělivá při zkoušení. Ošívala jsem se stále a hned tam mě to píchalo a zase škrtlo a když už bylo něco vyzkoušeno a já se podívala do zrcadla, tak se mně všelicos nelíbilo. Když byla přítom maminka, ta napřed vyhrožovala, že mě strčí pár do hrbu (tj do zad) a když jsme byla se sestrou sama, tak si nevěděla se mnou rady. Do hrbu nechtěla všekrakovi dát, a proto se obyčejně rozfňukala, byla přivšem velmi litoštivá a já když jsem viděla její slzy, tak jsem byla trpělivější. Měla přivšem dobrou vůli i když mně klobouk dělala. Sestra byla vyučenou modistkou, ale klobouky zvláště, až jsem byla slečnou se kupovaly hotové. Maminka měla to nejlepší a bez starostí, ačkoliv si nedovedu představit, že při své bývalé náročnosti byla ráda, že dostala klobouk od pí Binkové. Tato parádnice nosila jen vídeňské klobouky modely a říkalo se jim Kslošené. Byly to malé kloboučky pod bradu velkou mašli uvázané, na kterých byly na této všelijaké květiny a vějířky z kraje černých a v zimě to byly kukardy ze sametky a obyčejně se tam usadil nějaký vycpaný ptáček, velmi často kolibřík. Každým rokem a to dvakrát jsme viděli sl. Od pí modistky Volfové, jak nese v každé ruce horu bílých škatul s modely. Nikdy nebyly pod 5 zl. A tak maminka vždy nějaký, ale hezký klobouček, sice už odložený, dostala. Každou středu se sloužila sv. mše u sv. Floriánka a tedy jednou za týden vyrukoval klobouk paní Binkové na hlavě maminčině. Vidím ji jak si pentlu rychtovala na uši, aby ji do nich nenafovalo. Kdy pí Binková se šinula do kostela, tak všechny přítomné ji líbali ruku, ovšem až na paničky, kterých bylo na Floriánku velmi málo. Jinak ale to byla hodná paní, už pro ten dvacetník jsem ji měla ráda. Ale i jinak byla pro mne hodnou. Obyčejně jednou až dvakrát do měsíce musela jsem s ní i s Paulou, to byla dcera předsedy německých veteránů, který byl vdovec a bydlel v přílehlém domě, patřící pivovaru, do Plumlova. Ráda jsem se z okna na ně dívala. Byly to čisté formanské vozy z obrůcema a pokryté přes obruce plachtama. Vpředu seděl pivák s nezbytným malým hafanem a ještě pod vozem byly zaháčkny malé bečky s pivem. Ten Vesela bydlel u nás. Byl to chlap jak hora a červený v obličeji jako mák. A tento Vesela nám vypravoval hrůzostrašné věci, které se pivákům na cestách udály. Jednu z nich si velmi dobře pamatuji a byla skutečně pravdivá. Pivák jel lesem a už se hodně stmívalo, když z houští vystupí babka a prosí piváka, že už nemůže dál, aby ju svezl. No tak babka s košíkem v ruce si sedla vedle piváka, pes přel ale pořád vrčel, no ale babka málo mluvila a jenom podřimovala. Vtom vyšel měsíc a pivák se dívá na babku a vidí, že má pod šátkem fesa. Přel se ulekl a povídá si, že je v tom jakási čertovina. Ptá se babky, co to má v košíku, odtrhne víko vidí, jak se v měsíčním světle blýská širočina. Neříká nic a sleze z vozu jako přel na potřebu jak ten pivák popadne bič a násadko práskne bábu za tylo, baba se přeskobrtne, pivák zastaví, bábu stáhne z vozu a práskne do koní a tak zachránil přel sebe a ty peníze, které vzel v kožené tašce, protože hospodští museli za odebrané pivo hned platit.

Náš tatínek, ačkoliv zjevem zdál se být nepřístupný, byl v jádru člověk velmi společenský. Byl přísný nejen k nám dětem, ale i na cizí, zvláště na rozpustilé děti. Za mých dětských let se pěstovali bource morušové a na Floriánku bylo hodně stromů morušových plodonosných. Pamatuji si na jednu stařenku morušovou. Byl to vysoký strom, ale místy zpuchřelou kůrou a nesl dvojí moruše moruše bílé a červené skoro černé. Ty bílé byly velmi sladoučké a padaly samy ze stromu a černé zrály později a byly vždy nakyslé. Ty moruše jsem neměla ráda, zvláště ty bílé. Tyto se mně ošklivěly, protože byly dlouhé, tlusté a připomínaly mně housenky, které jsem tehdy pěstovala jak jsem už na jiném místě psala. Ty černé zase později zrály, byly kyselé, a tak jsem se nikdy o maruše, jak se tehdy říkalo s klukama nedělila. Pokud tekla potok přes park, tak moruše stála ale až se začala dělat kanalisace, tak strom k naší žalosti a k tatínkově zlosti vykopali. S klukama nejen co bydleli na Floriánku, byli to bratři Čepičkové a Vittmani. Byli kluci už větší ale také velcí dacani. Ti se tatínka nazlobili. Leželi po stromech, lámali větve, házeli kamením a mezi sebou se bili. Tatínek jich nenáviděl, a říkal jim, že beztoho zajdou na šibenici. Později se opravdu z kterých si stali zloději a byli zavřeni. A nejen tito zlobili otce, ale i z dalších ulic tam chodili kluci na morušové listy pro bource a přitom nešetřili stromů. A tak nejednou, ba mockrát za léto otevřel kukátko v okně (to byla jedna volná skleněná tabule,

kteřá se otvírala samostatně) a křičel „jedeš odtud, já ti podělám, ty darebné kluku!“ klukům to nevadilo, trhali vesele dál. A to už se tatínek neudržel a utíkal na ně s palaškou (rákoskou), fišpánko tak tomu otec říkal. I já jsem začala pěstovat bource. Ve dvoře na cihlovou zeď, která oddělovala přední dům od naší chalupy na Floriánku, přiléhala bouda, říkali jsme jí kumbálek. Byla dost velkých rozměrů a měla vsazené okno tak velké, jako v ostatních bytech. Víím, že tento kumbálek si maminka vymohla na otci, aby mohl tam stát mandl značných rozměrů, velká trojdielná skříň a tatínkova hnědě natřená truhla ještě s vedlejší přihrádkou. U okna stál klajdštok (věšák na šaty) a na okně jsem měla velkou škatuli s hosenkami, jak říkával tatínek. Měla jsem jich hodně a měla jsem radost, když se některá zakuklíla a utvořila tak zvaný kokon. Potvory rozlézaly se mně a nejedna se zakuklíla v koutku v okně a proto jsem jich musela hlídat, a která vylezla, tak jsem ji musela dát zpět zase do škatule. Sežrali hodně listů, a dalo to dost práce, protože dělaly hodně pod sebe, tak jsem jich musela vždy vydlát, krabici vyčistit nové listy dát. Když se zakuklíly, byly kokony různých barev od světle žlutých až do oranžových. Některé kokony se daly do teplé vody, aby se umrtvil motýl, který by po čase vylezl, prokusla kokon a tím by jej zkazil kokon, to hedvábí, kterým byl kokon opředen. A jen málo motýlů jsme nechali vylétnout a ty kladli vajíčka a z nich zase se líhaly nové bource. S děckama jsem si to vždy vyměňovala vždy za barvu takovou, kterou jsem ještě neměla. Měla jsem hodně těch kokonů a vypůjčila jsem si kolovrátek a měla jsem hezké přádeno a to jsem si u Halamičků vyměnila za přízi a hedvábí za vyšívání. Tenkrát se hodně v Prostějově pěstovaly. V tom kumbálu byl můj celý svět. Měla jsem tam pannu, tu, co jsem dostala od paní Kratochvílové a vedle toho malé a docela maličké panenky. Tyto poslední jsem si koupila v šestigrécarové bódě na jarmarku. Tam bylo všechno za šest krejcarů. Ať to bylo struhadlo nebo trumpetka, špulka nití, krabice s ovčama se stromy i s pastýřem. Vojín s kanonem, krátce všechno co kdo chtěl. Co jsme se my děti u takového krámku plachtou zakrytého nastávaly. Někdy nás i zahnali, protože jsme překážely kupcům. Já jsem si vždy nějaký ten krejcarěk ušetřila a tak jsem mamince koupila malinký šufánek (sběračku) aby měla čím obírat smetanu z mléka. Tento šufánek byl asi velmi vzácný, protože ještě za dlouhé roky měla jej sestra Helena viset ve své kuchyni. Některé ty panenky měly prostrčené drátky skrz ruce a nohy a tak mohly sedět a ručkama pohybovat. Ty docela maličké byly tak trochu tupé, někdy nechtěly ani stát. to už jsem uměla držet jehlu, a tak jsem nabírala do faldičku sukýnku a kabátky, košilky atd. Ze staré kulaté slaměnky na chleba jsem si udělala pokojíček. Rozdělila jsme si dřívky na pokoje a v jedné spaly panenky. Ta větší byla maminka a tu docela malinkou jsem zamotala do kousku plátýnka převázala povijanem a to byla dceruška té větší. V druhém koutku byl nějaký hrneček a lžička a to byla kuchyň. Zase v jednom koutku byla skříňka na prádlo a tak ve své dětské fantasii jsem na slaměnce měla celý obývací byt. Pak jsem si v obchodě vyprosila škatuli takovou, v jaké bývaly v obchodech pánské košile. To byl kočárek ovšem, že bez koleček, jenom se potahoval za špagátek. V jedné třetině kočárku jsem si udělala boudku tím, že jsem to překlenula fišpánem (kosticí) a přes to natáhla organtín a uložila panenku. Někdy jsem ji celou zabalila tak, že sotva nos jí byl vidět a čekala jsem, jestli se zahřeje. Vzpomínám si, že ve škole jsem si vzpomněla na pannu, jestli bude teplá, až se vrátím ze školy. A první, když jsem shodila kabelu ze zad, tak jsem utíkala do kumbálu přesvědčit se, jestli se přecejen panna zahřála. Sahnou jí na tvář a ona byla stále studená. Pak jsem se již nepokoušela nikdy ji chytit zahřát. Nemohla jsem pochopit, že když bych já se tak zabalila, jak bych byla teplá. A panenka byla stále a stále studená. Jednou jsem zase panence udělala díru do zástěrky a teď jsem spustila na ni, že je nehodná, že si roztrhala zástěru až e jí musím melnit. Tak jsem nadávala, že maminka přišla za mnou, s kým tady se domlouvám. Tak jsem jí to vysvětlila a maminka mě řekla, že jsem nerozumná, nedovedla pochopit moje rozhořčení.

Tak si vzpomínám, že jsme přecejen to prasátko měli, protože si vzpomínám, že v kumbálu byly také desky a na těch byla sláma a naskládané jitrnice a visely tam u stropu šrůtky masa. Jednou jsme také měli uzené maso na půdě, která byla velmi čistá pokladená cihlami. Maminka jde jednou si pro šrůtku masa a počítá je a najednou shledá, že jich několik schází. Půda byla přece na zámek, jak je to možné? Ja, Lojsek vlezl sklopem na střeše maso někomu nosil, komu a za co i po notném výprasku se nikdy nepříznal. Tento kumbálek byl nepřeberně bohatý na události. I mrtví v něm našli na chvíli svůj útlek. Ale o tom později. Tatínek se konečně s touto dřevěnou bódou smířil a dokonce si tam nosil svou trhovou čepici i zimák. Vzpomínám si, jak tatínek mě dovedl obveselovat. Uměl velmi dobře napodobit řeč prostějovských židů. Nejednou za zimního večera na mou prosbu dělal Isáka a lajtelesa. Velmi šikovně si dovedl udělat dva suky na kapesníku, prostrčil do nich prostřední prst a z ukazováčku a prsteníku udělal si ruce a z ostatního kapesníku kaftany. A teď proti sobě na zdi dělal stínové obrázky a přitom mluvil po židovsku, něco německy něco moravsky. Někdy zase to byl Moric a Sára a ti se hádali a nakonec se pobili. To jsem měla tak ráda, protože jsem věděla, že se tatínek s maminkou nehněvá a proto je tak veselý. Kdyby tak rodiče věděli, jak zlobně to působí na dětskou duši, jak se tato třepotá a jak raději by nechtěla být na světě. Zkusila jsem to a proto mně to nikdy nevymizelo z paměti a když jsem se provdala, nikdy jsem před dětmi se s manželem nedohadovala. Ba musím říci, že nebylo toho nikdy zapotřebí, dovedla jsem se ve velkých věcech velmi dobře ovládnout. Když se něco stalo, stalo se a nenařikala jsem nad rozdílným mlékem. Tatínek byl člověk životem ošlehaný a dovedl mu vzdorovat i za velmi smutných okolností. Snad největší chybou bylo to, že šel s maminkou a se čtyřmi nezaopatřenými dětmi na odpočinek. To mu bylo 56 let a mamince 40 let. Co by byl za kapitál, který by měl uživit 6 lidí, a pak, vždyť mně bylo na devátý rok! To stravovalo hodně peněz a pak ta všechna rodinná neopatrnosti. Vrchol všeho byla smrt Bedřichova. Chátral otec a chodil kolem topírny, kde Bedřich pracoval a jistě se velmi trápil. O jeho utrpení myslím v rodině žádný ani nevěděl, až před Vánocemi se jednou rozplakal. Ještě s náma o štědrém dnu seděl u stolu. Na Boží hod mu pí Binková poslala smažené kuře a zelený hrášek, smutně se na to podíval a ani kousek nepojedl. Druhý den ulehl a už nepovstal. To smutné srdce přestávalo pracovat, nohy zatěžkly, až jednou k ránu 28. ledna přijde sestra Helena za mnou, spala jsem v pokoji přes síň a povídá mně „tatínek umřel“. Spala jsem a řekla prý jsem v polospánku : „proč tak brzo?“ rozplakala jsem se. Pamatuji si na otce v rakvi. Byl ho jen drobiček a tak klidně spal. Pořád jsem čekala, že musí něco mně říci, že mě jak měl ve zvyku napomínat - mlčel, a na chvíli se zastavil v kumbálu, který jaksi neměl rád. Pak se na chvíli zastavil u sv. Floriánka a odtud jej vynesli. Pohřeb byl velmi slavný, protože tatínek byl tak známým člověkem v Prostějově jak málo kdo. Jako vždy bývají při takových příležitostech pomluvy, tak k celému aktu přispěli nevhodně němečtí veteráni. Tak po desíti měsících po smrti Bedřicha shledal se otec s ním a snad potom našel klid. Mně tehdy bylo 15 let , mamince 47 let a otec byl stár 63 let.

A tak tatínek umřel a já si dlouho vzpomínala v sobotu a ve středu, že už otec nebude sedět s podvázanou plachetkou pod krkem, že už nepřijde takto razír (holič) p. Toman a nebude otce holit. Vzpomínám si, že když se holil, nesměl se skoro nikdo ve světnici pohnout, protože tatínek by se třeba ohlídl a mohl by ho p. razír pořežat. Tehdy se neříkalo holit, ale razírovat. Otec sice vousy neměl, byl úplně vyholený a hlavu měl jak říkal docela ošucovano (na krátko ostříhanou). Dlouho nosil – byl velmi opatrný na šaty – jedny šaty a říkal jim perníkové. Byly barvy perníku s braunovou kostkou. Často na ně poukazoval a říkal si jaja tak her von konečně nosí už jen jedny šaty, ty jsem si vysloužil na stará kolena. Čítal ten náš neblahý život a bylo dobře, že se nedomáchal ještě smutnějších dob, kdy maminka si nabrala študenty na byt a musela po nich čistit a my jsme jim se sestrou pucovaly boty.

Na maminku jsme už dávno hleděli jak na starou paní a mně je teď pomalu 72 let a když si vzpomenu na maminku, co by tomu říkala, že v tomto stárí se pustím do psaní a že vzpomínám na všechny mrtvé i živé. Řekla by mně, že už si přestárlá na takové hlouposti a že se

mám už jen modlit. Vždyť když jsem se vdávala 22 r. svého a tak podle tehdejšího názoru to byl kulminační bod, že už nemá nikdo na nic nárok a čekat modlit se umět. Nevím, jak se maminka modlila, nikdy jsem ji neviděla se modlit až na tu středu u sv. Floriánka, ale já jsem musel a chodit stále nejen na velké svátky, ale i každou neděli a májovou pobožnost jsem nesměla nikdy vynechat. Myslím, že jsem byla docela fanatická modlařka na základě poslušnosti, kterou jsem bezpodmínečně vykonávala. Jak už jsem řekla, že maminka nikdy nešla, ale zato si ji nedovedu představit bez štrikování. Sále a stále pletla a proto chtěla také, abych si zvykla hodně přést, proto mně během prázdnin, abych zbytečně venku neskotačila a trhala poty, tak mě posílal frank krále, to mělo být frajlan Klára. To bylo asi dřív, nežli jsem začala chodit do školy. Nedovedla jsem říci frajlan Klára a tak jsem to zkomolila na frank Krála. To byla velmi staříčká stará panna shrbená, ale to se ví němka. Naši chtěli, abych se už malá učila německy, proto mě posílali do léry. Bylo nás několik malých děvčátek a sedávaly jsme na nízkoúzkých lavicích a učily jsme se štrikovat a pochycovat tu a tam nějaké německé slovo. Co jsme se nabřečely, když jsem spustily oko, protože frank krála klepala po prstech. Nějak jsem onemocněla a začala jsem kašlat a pak byly zase mázdry a tak mé chození do léry netrvalo dlouho. Nemyslím, že rodičové chtěli jaksi uchovat ten germánský jazyk v rodině, ale otec zvlášť přikládal význam tomu, abychom se učili, říkal, že co umíme a víme, že nám nikdo nemůže nikdy vzít. Například já jsem měla domácího učitele z němčiny, který byl ze služby propuštěn, protože si rád přihnul režné. Byl to otec několika nedospělých dětí a žena pracovala a on si přivydělával tím, že dělal hausráda. Byl to zrzatý zavalitý muž, který když k nám docházel, mě učil, zapáchal kořalkou a šňupavým tabákem. Myslím, že za hodinu, která trvala třeba i déle dostával pokaždé šesták. Nevím, jak dlouho mě učil, ale najednou přestal, že prý je nemocen. Tatínek byl také velmi rád, že přestal chodit, protože neměl rád nepořádné a opilé lidi, patrně asi přišel do hodiny v ně příliš střízlivém stavu. To už jsem chodila do čtvrté obecní a učil nás p. učitel Vojáček. Byl hodný a měl zrzavý, krátce přistřižený plnovous, a když zkoušel, tak se přebíral ve svých vousech, najednou jeden vytrhl a pak jej okusoval. My jsme vždy počítaly, kolik jich za vyučování vytrhl, ale nikdy jsme se neshodly a nakonec jsme se hádaly, která má pravdu. Učil nás hned od třetí až do páté třídy. Měla jsem vždy samé jedničky ne snad, protože bych byla nějak moc chytrá, ale byla jsem pilná a velmi svědomitá. Během let, kdy jsem chodila do obecní školy, užila jsem mnoho dětských her. Náměstíčko Sv. Floriána bylo na hry jak stvořené. Nejvíce jsme si hrávali kluci i děvčata s pucko na odbijenó. Takovou pucku když jsme si kupovali, to jsme se něco navybírali. Pucka musela být hodně tvrdá aby se od palěstry odrážela a pak hodně hustě obšitá, aby se brzo neroztřepala. Tyto pucky dělali tkalci ze zbylých nití ze člunků když pracovali na tkalcovských stavech. Mys jsme si je kupovaly u Kačenky pod Plumlovskou bránou. Tam měla krámek a něco ovoce. Tak to byly chlupáče (chlupatý drobný angrešt), myšpule, špendlíky (podlouhlé žluté ryngle), poskrovnou jablíčka a nejvíce sušená zrnka z dýní. Tato Kačenka byla takový mrňavý tvor, který byl na nás děcka velmi nevrlý, zvlášť když jsme se jí dlouho hrabaly v pytlíku, ve kterém měla pucky. Někdy mně i pytlík vytrhla a rozhorleně křičela, „ať idem nekam inam, že nám nic neprodá“. Kluci jí někdy brali na krámku vyložené hlavně zrnka z dýní, pokřikovali a proto nás děti neměla ráda a hleděla se nás zbavit. Pucka se stala 1 kr nevím za kolik jich musel udělat takový vyhublý, vyskákaný tkadlec, neboť jich dělal ze zbytků nití, které mu zůstaly od tkaní, když Kačenka jich prodávala po 1 krejcaru. Vzpomínám si, jak takový tkadlec při tkaní pracoval celým tělem. Na lavici poskakoval, nohou řídil osnovu a rukama házel člunkem. V zimní dobu se mu kymácela a blikala petrolejka se šiltem nad hlavou a přece ještě ušetřil nějaký to přádeno a hleděl získat krejčárky, které byly tehdy velmi vzácné. Ta palěstra byla udělaná ze šindela (palestru nyní nahrazuje raketa) a s tou odbíjeli pucku. Jako v nynější kopané, tak i my jsme stáli proti sobě asi 20-15 m a uprostřed byl kámen a to byl cíl. Pucka se odrazila palestró a ten, kdo ji odrazil, musel utíkat k cílu, třikrát na něj ťuknout, utíkat na své místo a musel dávat pozor, aby nebyl trefen od protějších hráčů, jinak hru prohrál a musel z řady ven, a jen se koukat, až se všichni hráči vystřídají. Také jsem hrávali v semel-bis-ter. To byl kousek asi 10 cm dlouhý dřeva na konci trochu seříznutý, aby se mohlo na něj ťuknout. Semel když se na koneček ťuklo, vyletěl do vzduchu a ještě se palestro odrazil. Bedlivě jsme pozorovali, jestli nešvindluje a pak se zase ťuknutí opakovalo, říkalo se „bis“ a pak po třetí to byl „ter“. To ťuknutí nesmělo nikdy být mimo, jinak byl hráč vystřídán druhým. Až se vystřídali všichni, pak jsme vlastně po každém „ter“ hrál hráč druhý a když jsme se všichni vystřídali, tak kdo urazil nejvíc měřeno po zemi palestro, byl králem. V kuličky to znají hrát všechny děti, ale my jsme neměli vždy peníze na kuličky, tak jsme sebraly doma fazole a kluci hrávali od kalhot. Někdo, když všechny knoflíky co měl v pytlíčku prohrál, uřezal aji od kalhot a chodil třeba s jedním šrákem anebo stále gatě potahoval ba někdy mu aji spadly. Mámy klukům bantovaly kapce (prohlížely) a sebraly mu pytlík i s frčkama. Tak kluk přišel mezi ostatní s brekotem, že mu máma vzala pytlík i s vyhraněma knoflíkama a tak chvíli postál a někdy milosrdný kluk mu knoflík půjčil a když moc vyhrál, musel mu zase knoflíky vrátit. My děvčata jsme šprtaly fazole anebo zrnka ze Svajánského chleba. Tenkrát se hodně prodával i moje maminka, pokud měla nějaký zub, tak často jej kousala nebo cumlala, protože byl sladký. Děvčata ale nejvíc hrávaly v drbky. To byla moje nejmilejší hra. Bylo k tomu potřebí velké zručnosti. Nasbíraly jsem si pět menších hranatých kamínků, sedly jsme si proti sobě, mohly hrát vždy jen dvě a teď si je dala na dlaň, jeden vyhodila a čtyři musela nechat, lépe řečeno vypudit z ruky a mezitím pátý kamínek chytit. To bylo tolik kombinací, že se to dá těžko na papír napísat. Budou-li moje vnučky chtít, tak to jich v prázdniny naučím luž jsem to zkoušela, no a některé figury jsem ještě dovedla zahrát). Hra je velmi pěkná, nic nestojí, jen pět kamínků a přitom se naučí zručnosti a trpělivosti. Hraje se na rovné ploše. My jsem ji nejraději hrály pod žudrem, tam byly výklenky a nikdy na nás nepršelo a proto jsme hrály za každého počasí. Kluci to nikdy nehráli, protože to bylo pro ně mrňavé a oni byli k tomu nešikovní a netrpěliví. Nejraději jsme také hrávaly školky s puckou. Balónek to byl tehdy velký přepych a ani si nedovedu vzpomenout, že bych balónek kdy měla. Nejlépe se házelo na zeď sv. Floriánku, protože nebylo nikde vysoké zdi. Celý Floriánek byla se samými nízkými chalup. Tuto hru a všelijaké ty školky umí nynější děti jak jsem poznala u své vnučky Aničky. Až přijede, musím si nechat předvést co všechno umí a po případě některé doplním. Ale někdy jsme byly zakřiknuty od nějaké pobožné panímámy, která nám bobovala, že házím na svatém místě jako na tu zeď od kostela a že se rouháme a až prý bude hořet, tak sv. Florián nebude hasit a my shoříme zaživa. Na chvíli jsme ustaly a až panímáma zašla, tak jsme začaly znova a nic jsme se nebály, protože jsme věděly, že sv. Florián je špatný hasič, když nechal vyhořet blízky pivovar. to bylo jednou předednem, když jsme slyšeli, že sv. Floriánek zvoní poplach. Hořel pivovar a sladovna celý týden, žito a slad i ječmen se stále spíkal. Ještě jsme hrávaly i jiné hry. Například se nakreslily v písku den a dva čtverce a na konci oblouk. Teď se hodil kámen, který se nohou před, druhá se držela ve vzduchu. Poskakovalo se ze čtverce do čtverce druhého, přitom se dělaly všelijaké figurky, ale neměl nikdy kámen zůstat na čáře, a když ano, hráč byl vyřazen. A tak se kámen šprtal tak dlouho, až hráč bezvadně dostal kámen do toho půl kruhu, a to byla maturita. Tuto hru neradi viděli rodičové, že jsme trhaly špičky u botů, a tak ti otužilejší hrávali byli bosí a často si některý z nich srazil špičku u prstu, krvácel, zabřečel si a za nějakou dobu skákal zase. Ve škole jsme před hodinou nebo v přestávce hrávaly o péra. Byla to už opsaná péra a nejlepší byla klapsová. Ty modré špatně skákaly. Sedly jsme si rozkročmo na lavici a daly péra proti sobě, a držátkem jsme na oblou stranu ťukaly aby se obrátili. Když jsme ťukly vedle to byla prohra a začal druhý. Péro muselo přelítnout na druhou stranu za péro protějšího hráče a když přelítlo a nedotklo se péra hráče druhého, byla výhra a protihráč musel se vytasit s pérem druhým, nebo péro jeho vyhrál hráč. Někdy se stalo, že se jedno péro položilo na druhé a to bylo umění dostat péro ze hřebu druhého tak, aniž bys e bylo spodní pohnulo. Málo kdy se tak podařilo a tak hra

rozčilené jak se to dělá. V Prostějově se vykládalo, že jednou kdysi prý takový novic když se nad ním dlouho modlili a obřad byl ukončen oddělali plachetku a ten novic se nehýbal, byl mrtvý. Tentokrát se to nestalo a tak po těch všech ceremoniích byl novic oblečen do černého hábitu, opásán silným koženým černým řemenem a v průvodu odcházel do zákristie. Kostel byl velmi přepychový, staré matky ale chodby byly takové zatuchlé a tam leželi za dveřmi nemocní. Já jsem se bála jít přes chodbu protože to tam všechno dunělo. Byla klenutá, nevysoká a každý krok bylo slyšet dvakrát alespoň mě se tak zdálo. Bála jsem se tudy jít, protože jsem slyšela svoje kroky dvakrát a to jsem měla na pilno dostat se odsud, protože jsem měla představu, že tam chodí smrt s kosou a že bych mohla přijít do rány. Jednou jsme se dostaly na hřbitov který byl vždy zavřen, protože se tam pochovávali jen zemřelí milosrdní bratři. Tak jsme brankou se protáhli a viděli jsme u hrobu stát všechny mil. Bratry a jen několik lidí mimo nich. Byli to asi rodiče zemřelého mil. Bratra, který ležel v rákvi z neohoblovaných desek a pod hlavou měl jen hoblovačky. Byl asi mladý ještě ale velmi vyhublý v černém habitě a kolem rukou stočený růženec s velkým mosazným křížem. A pak dlouho se nad ním modlili a na konec řekli amen a my taky jsme řekly amen a modlily se ostatním Otče náš. Bylo pro nás cosi velmi nadzemského a šly jsme domů jaksi nezvykle zaraženy žádná ani nemukla proti tomu jak jindy jsme celou cestu domů skákaly a štěbetaly. Jednou zase nás náhoda zanesla na židovský hřbitov. Pochovávali nějakého bohatého žida. Stále jsme se dívaly po věncích a nemohly jsme pochopit, že tak bohatý a nemá ani věnců. Místo náhrobků jak jsem viděla na katolickém hřbitově jen všelijaké kamenné desky a ty byly kam kerá a dokola všude jen tráva zase tráva celá pocuchaná. Tak jsme mezi sebou brebentily hlasitěji než-li brebentili židé a tak nás pěkně vyvedli ze hřbitova aniž bychom se dočkali konce. A tak cestou domu holky si vykládaly všelijaké věci. Že prý žid leží na kameni a že se na něho místo hlíny sype kamení a dokonce jedna holka řekla, že prý se žid polije petrolejem a zapálí se aby prý ani po smrti nesmrđel. Stále jsme litovaly, že jsme neviděly konec celého pohřbu, abychom se přesvědčily, jak se vlastně židé pochovávají. Já to dodnes nevím a už je mě 71 roku. Naše škola byla na kraji židovských uliček. Ovšem, že v těch židovských uličkách nebydli jen židé, ale i křesťani. Bydlela tam jen chudina židovská, ale zase né tak ubohá, aby neměli co jíst a do čeho se obléct. Jako už židé jsou tak si někde něco splašili a nebo jim bohatí židé něco dali ale nikdy né peníze. Ve středu města měli židé obchody tam jim něco vyřazeného dali, a oni s tím kšeftovali mezi sousedy, ba i já si vzpomínám, že k nám chodila nějaká mladá židovka Goldmanová, tu donesla kraječku, nebo nějaký kousek hedvábí. Dokonce dodnes na mém toaletním stolku mám hnědou dřevěnou schránku na hřebeny, perleti vykládanou. Také jsme se jednou protlačily do templu. Nevím jaké svátky to oslavovali, ženské tam nebyly jen židé v kloboucích. Rabín moc pěkně zpíval tak jsme jej chvíli poslouchali, pak se židé začali klánět, a všelijak zdvíhat ruce, popadla nás chuť po nich se opičit, myslely jsme jak se jim zavděčíme. Ale zezadu nás někdo chytil za ramena a začal křičet „fen, heraus, já fás, dám zakhastlovat“. My začaly fňukat a už jsme vyrazily div že jsme staré židy neporazily, neboť jsme se viděly už že nás podřezávají. (nikdy jsem si nemyslela, že syn toho rabína co tak pěkně zpíval, že se mě bude dvořit a nosit baličky z nákupu). V pátek před šábesem nosily si židovky košerovat. Byla to obyčejně slepice kterou si přinesly v košíku. Košerovali to dva staří manželé v malém tmavém krámku a tam vždy v pátek stály židovky a my jsme tam velmi často v pátek se chodily dívat. Nic nás tak nezajímalo jak ten záračný rabinův nůž na to košerování ale nikdy jsme nic neviděly, protože židovky obstoupily krám a nás zahnalý. Tak jsme se pak rozzlobily a už jsme tam nechodily. Jen si pamatuji, že nám nosívali od Lasusu macesy když byly svátky, ve kterých tyto pojídali. Maminka to moc ráda jedla drobila si to do kafe a říkala, že jí to přinde jakoby jedla samé blaňky z mléka (blaňky to byly škráloupy nebo jak se tomu všelijak říká z mléka). Já jsme to nijak zvlášť nerada jedla a myslím, že mimo maminky nikdo.

Nedaleko nás bydlel ktaďlec Kaštil a v létě vždy při otevřeném okně tkal. Prostě pohazoval rukou a člunkem, který se na stavu proplétal do osnovy a přitom poskakoval. Jak jsme šly odpoledne ze školy tak jsme se postavily pod oknem a spustily „kec kadlec do vajec“. Kaštil se vždy rozčlivil a vyběhl ven a když některou chytil tak rozdal pár lepenců na hlavu. Někdy zase měl přichystaný hnek s vodou popadl jej a chrstl po nás. Málo kdy se mu podařilo některou zasáhnout a polejt. To nám ale nevadilo abychom zase za nějaký den nešly prozpěvovat pod jeho okno „kec kadlec do vajec“. Mimo takového „kikiri“ byla ještě jedna figurka. Říkalý jsme mu „kočárek“. Když šel tak jsme křičely „hele kočárek jede“. Byl to asi 50letý člověk s prošeďivěým dlouhým vousem a nikdy neprosil ale vždy spustil za dveřmi „interádo“. Přiložil ruku k ústům v podobě trubky a vytroubil na ruku to svoje „interádo“. Byl to kousek z nějakého vojenského čepobytí. Jednou jsem také kvůli kočárkovi dostala výplatu. Najednou slyším, že děčka volají „kočárek jede“. Tak jsem se k nim přidala a hopskovala kolem něj. Házet po nás kamením, my jsme stále za ním pokřikovaly a najednou cítím, že jsem šlápla do měkkého. Byla to stružka v trávě, plná bahna a já v nových valašských papučích s bílou podešví hupla do ní. Papuče měly místo bílých podešví černé a jak smrděly! Maminka se rozzlobila hotově mě vyplatila a povídá „to máš od kočárka“. To ale nevadilo, až „kočárek jel“, tak jsem jej zase vyprovázela.

Třetím takovým žebrákem byl mladší člověk, trochu slabomyslný a velmi vyhublý. Ten zase pěl svoji zamilovanou písničku „panenka Maria po světě chodila, na rukou synáčka Božího nosila. Přišla k jednomu kováři „kováři, kováři, dej mě přeležení. Kovář odpovídá „přeležení nemám nebo moc tovaryšů mám“. Panna Maria odpovídá „kdybys mě přeležení byl dal, byl by tvůj dům ze zlata, ze stříbra a drahého kamení“. Zapomněla jsem už další sloky ale vím, že to končilo tím, že Marie přišla k chudé vdově a poslední krajíc dala Ježíškovi. Nápěv si docela dobře pamatuji a velmi lituji, že jsem si nezapamatovala celou velmi pěknou skoro legendární písničku. Čtvrtou figurkou byl žid říkal si „já su žid Julit“. Nebyl ani tak starý a každému říkal „ty“. Chodil ke každému vlaku a někdy také pomohl nést kufík. Když v aleji potkal někoho tak křičel „už pítka-už pítka“. Paměť měl velmi dobrou a když jsem jednou po dlouhém čase přijela do Prostějova byl už starý a já také nemladá, tak mě zdaleka poznal povídá „aha Pepitka Konečných už pítka, už pítka!“. Ještě na Floriánku bydlel mladý synek a ten trpěl padoucnici. Toho jsme se jaksí bály aby na nás nespádl když to na něj přijde a hrozně na nás působilo když mu chtěli někdo vytáhnout jazyk aby si ho nepřekousl a pak když mu otvírali dlaně aby mu narovnali prsty. Děčka si říkali, že ta pěna u huby je jedovatá že prý by jsme se otrávilý. Vzpomínám si na svou první zpověď jak jsem stále zpytovala svědomí. Stále jsme se vyptávaly děvčat, které již byly u zpovědi, který panáček se moc nevyptává a který dává malé pokání. Tak jsme se smluvily a pak se nás najednou nahnulo k jedné zpovědnici tolik, že přišel p. kostelník a ten nás k naší nemalé radosti rozdělil. I na přijímání si vzpomínám. Bylo to první moje přijímání kdy zámožné holky chodily v bílých šatech oblečené. Já jsme k nim už nepatřila. Vzpomínám si na Zdenku Skládalovou (pí Wolkovou) a Ženku Sonevendovou. Obě byly v bílém a vlasy měly den předtím natočené na papírky a obě byly tak trochu nazrzlé. My ostatní jsme stály opodál a div jsme neplakaly. Vlasy se jim od svíc teprve leskly a my holky jsme si říkaly, že to mají namaštěné tlustým ze šunky protože byly obě dcery řezníka a uzenáře. Což teprve jak byly vyprávěné o Božím těle. Já jsem nikdy nebyla za družičku protože jsem neměla ani bílých šatů ani košíček ověšený kvitím. U každého oltáře když se mělo střílet, tak jsme stoupaly na špičky aby nám nepraskl bubínek v uších, to prý pomůže, kdy si na špičky stoupneme. Pak jsme si ulomily kousek břízky svěcené a to jsme musely donést domů a maminka to dala za rámeček k sv. obrázku. Tak opravdu dětská léta přešla ba uběhla a dodnes vzpomínám jak krásný je život člověka tak d o 10 let. I když jsem zažila tu a tam smutné chvílky, jak již to v čtenějších rodinách bývá, přece těch několik let dětského života, je ten nejkrásnější úděl, který si každý člověk na světě přináší. Mimo těch rodinných třeba někdy i smutných událostí se ho nic z venkovního

života nedotkne aby musel být smuten. Vracím se velmi ráda do těchto let plných radostného a bezstarostného života a myslím, že život po 10 letech nevím jak u chlapců, ale u dívek je takový přelom již do dospívání.

Začala jsem chodit do měšťanky. Tato škola vlastně ani škola nebyla. Byl to obyčejný starý dům na kraji židovské uličky a přiléhá k domu kde se vařil mydlo. Mydlář schraňoval v bečkách dlouho loj a kosti a tak to tolik zapáchalo, že jsme nemohli otvírat okna pro zápach. Dvůr ve škole byl maličký a jednou stranou přiléhá ještě ke starým vysokým šancům kde nikdy slunce nesvítlo. Chodilo se po točících úzkých schodech, které při každém kroku vrzaly. Vlevo bydlel školník a vpravo starý mládenec p. řed. Cervinka. Ve škole byly tři třídy, kreslárna a malá místnost pro ruční práce. Naše sl. Učitelka Lararusová byla hodná úzkostlivá a vždy když přišel p. ředitel tak se velmi červenala jen hořela a my děvčata jsem si povídaly že se bojí anebo že se jí p. řid. Líbí, byl fešák. Za p. katechatu jsme měly p. Patera Vítáška ještě dost mladého a trochu zavalitého. Byl tak bělovlasý a kudrnatý jako beran. Když chodil tak pohopskával a tak jsme mu říkaly p. Páter Hopsasa a některá dodala koza nemá ocasa. Pan katechéta si liboval ve všelijakých rčeních. Například jez dopolo syta pij do polopita. Toto jediné mě z těch desítek průpovědek utkvělo v paměti ač jsme musely mít na to takový malý modrý sešitek. Nebyl zlý ani hodný, byl takový nijaký jako jeho běloskvoucí nebo žlutoskvoucí hlava. Mnoho nám toho z náboženství nenapovídal až pak pozdějších třídách měl stále liturgii. Děvčata říkala, že se nemohl snést s p. učitel Člupkem. Tento byl česko-bratrský a my když jsme jej měly první hodinu a modlily se tak jsme se zvědavě dívaly na jeho dělání kříže, totiž jak se vždy nedbale pokřikoval a nikdy se s náma hlasitě nemodlil. To zavdalo příčinu, že jsme se vždy bedlivě dívaly a pak si všelicos o jeho církvi povídaly. Tento p. ču. Člupěk byl švagrem známých lékařů Fleišrů a tito byli z četné rodiny pastora z Rovenčině. Jeho syn Dr. Člupěk byl knihovníkem u p. presidenta Masaryka. Nás učil počtům a z fyziky a později z chemie. Byl pomeňší hodně vousatý ale velmi hodný. Hodně nás naučil ale u svých představených, zvláště u klerikátu byl neoblíben. Pamatuji si když přišel zemský inspektor, zdá se mně, že to byl Rojl ten si hodně zkoušel sám. A tak mě vyvolal abych mu nakreslila a popsala parní stroj. Fysika byl můj koníček a tak jsem mu k jeho spokojenosti vše pěkně pověděla tak, že potom přišel za mnou p. učitel Člupěk a povídá „děkuju vám Konečná, pěkně jste to všechno uměla i sám pan zemský inspektor se podívil jak rozumě jste to vše vyložila“. Ačkoliv jsem měla velmi ráda fyziku, přece jsem se bála přiložit prst k lajdenské láhvi a nebo jsem se také bála vůbec elektrické jiskry, když p. učitel bouchal do ebenové desky liščím ocasem a nebo třel ebenovou hůl a pak přikazoval dotknout se prstem a dostat jiskru. Myslím, že to bylo ve třetí měšťance, když potulný člověk dotáhl do třídy fonograf. Pan učitel mě káral, abych něco do toho válce pověděla, že uslyším svůj hlas a povídání. Nechtěla jsem a některá troufala spolužačka to udělala a pán zatočil klikou a válec se točil a trouba mluvila. Někdy musel točit několikrát než-li se něco ozvalo a to se omlouval, že je přístroj už velmi opotřebovaný. To bylo skoro před 60lety a dnes? Jaký obrovský pokrok?! Tenkrát jistě by nebyl nikdo si pomyslel, že uslyšíme mluvit země daleko za mořem. Co bude za přístřích 60 let??

Z dějepisu a zeměpisu byl p. řid. Červinka. Dějepis mě dělal dost potíže zvláště letopočty. Takové punské války vyložit, a prostě byl dějepis pro mne nevídanou hodinou, zvláště když jsme musely z lavice a nikdo nenapovídal. Nevím, ale zdá se mě, že jsem to na velmi dobrou nedotáhla. V zeměpisu to ušlo, zato chemie se všemi uhlohydráty a všelijakými vodíky a jejich značkami nám děvčatům všem nešlo k duhu. Z kreslení jsme měly p. uč. Horáka. Byl to vysoký, vyhublý člověk. Kabát se mu na zádech houpal jako na hulce a když křičel, neuměl tiše mluvit, div mu ohryzek z krku ústy nevyletěl. Skřípec měl na zlaté nitce tato se mu vždy houpala zato p. učitel Člupěk měl jen černou a dost silnou šňůrku a za uchem zastrčenou. V perspektivě byl p. Horák vždy nejvíce rozkařen. Nejvíce, když nám se špejlku udělal na stojanu třeba čverec a ptal se nás jak ten čverec vyhlíží totiž jak ten čverec vidíme. No každá jsme viděly čtyři spelky do čtverce a bylo to. To se tak rozcílili třeba byl jak z tvarohu, že zčervenal jako morákový sopel. Myslím, že bychom byly mohly z tohoto předmětu všechny propadnout. A to nešťastné kreslení! A to nešťastné pokládání barvami! Nebylo dost vody ba žádná aby se štetce praly a tak na všem byl šmouh na šmouhu. Když to byly vodové barvy. Kreslilo se na prknech které byly rovně položené na rovných lavicích a tak barva zasychala a dělala to zvlněné moře. Ty nešťastné řecké palmery prokládané sirnou pálenou nebo tuší – a okr a p.d. to byla svíze! Kreslilo se podle předloh, tyto se musely zvětšovat, vzdálenosti se odměřovaly tužkou a nejvíce byly pomazány ruce, lavice a zástěry. Myslím padla-li nějaká velmi dobrá tak ještě byla nezastlouzená. Z češtiny jsme měly p. u. Navrátila, který se později stal profesorem češtiny na německé reálce. To byl velmi dobrý učitel. Ten hezky přednášoval, málo ukladal a věru naučily jsme se hodně z našich čest. Dějin. Uměl pěkně vypravovat obsahy z dějepravy a tak jsme se vždy všechny těšily na jeho hodinu. Jednou si pamatuji byla velká mela ve škole. Přespolní děvčata směly zůstat přes poledne ve třídě a tak když hrozny dozrávaly, které měl p. ředitel pod oknem a byl u oběda tak mu je děvčata z polovice othaly. První mezi nimi byla Kopecká z Čechovic. Byla nejstarší ze třídy a také největší. Vyhoupla oknem do zahrady a všem ostatním pěkně střápec za střápcem podávala. Bylo vyšetřování ale nějak se to urovnalo a nebylo z toho nic. Bylo to ve třetí měšťance a holky si stále cosi o té Kopecké šeptaly a na ni pokřikovaly „No když jsi miláček tak se ti nic nestalo“. Jinak se ve škole nic nedělo až na nějaké poházené papíry a zbytky od jídla a pak bylo nás celkem málo a byly jsme jaksi starší a rozumné. Chodby žádné dveře vedle dveří žádné skotačení. Škola byla prabídná. K tomu přiléhala k domu, kde se vařilo mydlo. V mydlárně u Wagnerů to smrdělo stále, protože rozpouštěli lůj (loj) až ho měli větší množství a uložen byl v bečkách, a tam smrděl, že se vůbec okna nemohly otvírat jedinou velkou událost jsem zažila v druhé měšťance. Nikdy otec do školy nechodil a najednou se zjevil. Školník vyvolal p. učitele a p. učitel se vrátil a povídá: „Konečná vezměte si knihy, váš tatínek čeká“. (to se nám už říkalo Vy). Hrklo to ve mne a jdu ven a tatínek povídá „půjdem tudy zadem domů, ve městě plno vojska“. To byl slaven v Prostějově první máj. Byla to sobota, byly průvody, dělníci se bouřili, chtěli větší mzdy a osmihodinovou práci. Místy se udály nějaké srážky s policií, tak se povolalo vojsko z Olomouce. V Prostějově sice byla posádka dragounů, ale velmi malá. Odpoledne se bubnovalo, že se vyhlašuje stanné právo. Pamatuji se jaký krásný den byla ta neděle. Prvního máje slunce svítlo, všechno bylo čerstvě zelené a v potoce tehdy ještě čřelo voda. To byl druhý den, a bouře byly hned když šli dělníci v sobotu po výplatě. Ulice byly uzavřeny kordonem vojska a každý kdo šel z holí musel ji odložit a lidem se prohlíželi kapsy. Všechny kapce se musely obrátit není-li tam kámen nebo provaz a p.d. A prohlédávali každého má-li něco podezřelého u sebe. Na Floriánku byl takový klid jako by se ani nic nedělo, jen některý z chodců se u nás zastavil. My jsme seděli na lavičce a ostatní postávali a to bylo zakázáno. Musel každý chodit jednotlivě jinak byl vždy zastaven a museli se dva muži od sebe oddělit. A tak my sedíme povídáme si jak to všechno dopadne a v tom slyšíme hluk. To je dusot koní, a v tom přiharcovalo se několik dragounů, a všechny nás ženou tryskem do chalupy div nás neušlapali. A tak jsme se sedli všichni ve dvoře a čekali jak to vše skončí. Byl to první dělnický máj r. 1892v Prostějově, kterým chtěli dělníci prosadit své požadavky. Stanné právo trvalo víc než-li týden, ovšem, že dělníci byli bezmocní, a v pondělí zase nastupovali do práce. Jinak ta tři léta na měšťance nebyla bohatá na události. Bylo více učení. Mimo učení jsme měly ještě domácí úkoly nejen z literárních předmětů, ale i zruční práce. Tehdy sl. Lararusova chtěla uspořádat výstavu a proto jsme se snažily abychom tam měly hodně a pěkné věci. V poslední třídě se šily už mužské košile i ženské. Nezbytné zoubky krožkované a džůra za džůrou. Šilo se víc v ruce a stehy se kladly na vytaženou nit a jen jedna nitka se brala aby stehy byly co nejmenší. V ručních pracích jsem hodně vynikala a některá děvčata pracovaly ještě bezvadněji a měly svoje práce tak čisté, že se na výstavu daly docela neprané. Vše

se proložilo růžovým hedvábným papírem (stále se ale říkalo fluspapír). Tak se končil můj 14 a půl roků. Nevím jistě jestli jsem začala chodit před nebo po šestém roce, protože jsem se narodila koncem prosince. Když jsem přestala chodit do školy, pak zemřel tatínek, tak maminka uznala, že se musím něčemu učit. Tak, že budu chodit staré paní Čermákové, která byla vyučenou švadlenou. Někdy jsem tam chodila, myslím, že jsem ušila na stroji nějakou zástěru a pak jsem šila mužské košile. Nechodila jsem tam dlouho, protože tehdejší můj zdravotní stav byl špatný a tak p. Příkrýl mě dával užívat arsen a železo. Byla jsem velmi chudokrevná a nějak začínaly zlobit průdušky. Pan dr. navrhl mamince aby se poohlédla po nějakém letním bytě, že změna horského vzduchu mě velmi prospěje. Tak jsem se z čista jasna octla sama na Strašisku, které se pozdějších letech stalo eldorádem Prostějovských bohatých lidí, kteří si tam hodně stavěli vilky (teď by se tomu říkalo Wekendy). Bydlela jsem u chalupníka hned vedle železniční zastávky a tak jsem každý vlak i v noci slyšela. Byla to velmi velká světnice, ještě s trámovým stropem a s vystlanou postelí až ke stropu. Moje postel byla hned pod oknem a nikdy jsem nezažila tak hroznou bouřku jak jednou v noci. Strašisko leží v kotlině a kolem do kola jsou samé lesy, které se táhnou až na Vysočinu. Každé uhození blesku bylo doprovázeno dlouhou trvajícím ozvěnou tak dlouhou, že nepřestalo hučení v lesích ani na chvíli. Spala jsem v té světnici sama. Mladí spávali v kuchyni i s děckem. Ten pobyt na Strašisku mě velmi prospěl ale také mě hodně osamostatnil. Potulovala jsem se po lukách sama, a někdy jsem s výrostky chytala v polovyschlém potoku na jednom místě měla značný spád a tam se potom vyskytovali pstruzi, které výrostci chytali na vidličku. A já se učila od nich. Tehdy již měla maminka na bytě studenty z obchodní školy a kluci místo do školy k mému velkému zděšení přivandrovali pěšky. To bylo asi dobře 3 až 4 hod cesty z Prostějova. Na večer zase odtáhli ale myslím, že ve škole byli asi vyšetřováni kde byli. Ono to ale nebylo tak přísné. Byla to městská škola a tak byli rádi, že mají studenty a měli jich hodně. Říkalo se, že je tam sebranka z Čech i Moravy. Na oběd jsem chodila do takové dost primitivní letní restaurace k p. Hájkovi. Dobře se tam jedlo. Byla jsem jediným hostem protože to bylo v máji a provoz byl největší až v pozdějších měsících. Pan Hájek dostal překrásného modrošedého vlčáka od syna z Bosny. Pes byl velmi divoký, zavřený byl v prasečím chlívků. Byl prý to kříženec psa a vlka. Pan Hájek mě stále varoval abych se k němu nepřibližovala že by to mohlo zle dopadnout. Dvěře do chlívků byly ze silného tvrdého dřeva v podobě tyček. Já jsem psovi vždy něco od oběda schovala a tak se ochočil, že když jsem se blížila k chlívků, tak hrozně vyl. Vždy jsem mu to jen zpovzdálí hodila. Byl velmi divoký. A tak celých šest neděl jsem samostatně trávila pobyt, který mě velmi prospěl. Přiblížila jsem se k přírodě a tak to na mě všechno nejen na těle ale i na duchu prospívalo. Podruhé jsem tam byla hned druhým rokem a to se sestrou Spurnou ale to už nebylo takové. Bydleli jsme někde blízko hlubokého potoka a vím, že jsem stále koupala a tento pobyt na mě nezanedbal žádného dojmu a vzpomínek, protože jsem byla stále pod dozorem sestřiným. Po třetí jsem tam byla s malým Jožkou jako maminka i s manželem. Nejsilnější dojem mám z toho jak mě žraly blechy. Převezi nám zavazadla do Konice, a tak mě nezbylo nic jiného než-li spát v šatech ve kterých jsem přijela na slavníku, ze kterého nebyla bůhví jak dlouho vysypaná sláma a nahrazena novou. A ještě jeden ovšem velmi trapný dojem mě zůstal, když malý Jožka dostal silnou anginu, lékaře nebylo a pak velký neklid byl,, protože kolem dveří se chodilo stále po pavlači dřevěném. To už bylo hodně vilek vystavených a mnoho lidí, zvláště mládeže a tato se večerama potulovala zpívala a drnkala na mandolinu. Mně tehdy nebylo moc dobře, protože se zakládal ve mně nový život v podobě druhé syna Jiřího. Atak nakonec jsem byla ráda, že se vracíme zase do našeho domova-do Brna. Moje sestra Fanča si velmi ráda šla lehnout po obědě. Švagr byl denním hostem v kavárně na tarokách a sestra zase spávala. Neměl kdo by si sedl k okénku a prodával. Útočiště jsme byli my, buď sestra Helena nebo já. Někdy měla sestra práci a tak byla řada na mě. Někdy jsem tam ráda šla ale zvlášť za horkých dnů kdy ještě chléb byl teplý a slunce svítilo do okna bylo to pro mě velmi nepříjemné a dost zdoluhavé, protože chodilo mimo tržové dny velmi málo kupců. Tak jsem se bavila tím, že jsem z utržených peněz dělala sloupky a hvězdičky. Byly to dvacetníky, šestáky, čtyřáky, krejčary a někdy aji troníky. Nikdy mě nenapadlo přisvojit nějaký peníz až na jednu příhodu. Jak jsem již dříve řekla, že v krámků byl starý, rozviklaný stoleček, pozůstalost od předešlého pana Komárka. Tento stoleček měl plno škvír a do té škvíry uvízl nějaký ten peníz. Jednou si švagr vzpomněl, že by se mohly zapadlé peníze vyškrábat. Zavolał si mě a řekl „víš Pepinko ty jsi malá, máš drobné prsty (švagr měl značné břicho) vyškrab jehlicí ty grejcary! Tak Pepinka opravdu škrabala a tu jí napadlo, že by si také za to škrábání mohla za odměnu něco ponechat. Nevím, jak toho moc bylo, asi nemnoho, ale přece se dalo třeba za málo peněz něco koupit. V celém Prostějově byl jediný lahůdkářský obchod u „Sékorů“. Když jsem chodila mamince na ty bolavé zuby kupovat ty presované fíky, tak jsem obdivovala všechny ty otevřené krabičky s rybičkama, datle někdy pomeranče a ta vůně! Byl to velmi malý krámeček ale přece se tam dostalo hodně dobrot. Mně nejvíc utkvěl v mysli ten velký, dírovaný bochník švýcarského syra, a přáním mojí bylo někdy si jej koupit. Jaká skvělá příležitost! Peníze! Vešla jsem do krámků a koupila si za 5 kr. toho vytuženého syra, malou salátanglu nějaký fík a datle. Šťastná, s balíčkem si jdu do parčíku ale tam kde nikdo nechodil, si sedla a pojídala. Bylo mě dobré, moc mě to vše chutnalo. Odpoledne jsem šla se svačinou k heleně, do šití do Dvořské ulice, a jdu pěkně parkem. Najednou ale cítím, že se mě něco v žaludku škvíří, kola v očích, utíkám ke stroměčku do zákoutí a musím vyndat všechny ty dobroty a k tomu ke všemu ještě špatně. Tak až jsem se zbavila všeho, čeho jsem nabyla tak nepočestně, bylo mě dobře a opakovala jsem si, že mě Pán Bůh potrestal když jsem tak zhřešila, a slíbila jsem mu, že už to víckrát neudělám. I když jsem hodně v tržové dny utržila, nikdy jsem si vícekrát nic nepřisvojila. Potěšením mojí bylo, když jsem tak u toho okýnka seděla, šel flašinetář, ale ne takový obyčejný. To bývali Taliáni s velkým verglema vždy jsme je poznali, že měli cvoček nebo kroužek v uchu. Obyčejně hrávali ze Sedláka kavalíra a ještě jiné taliánské kósky. Někdy měl třeba aji na verglu opičku a děcka jí krmlily ovocem, a těšily se z toho jak stále pomrkává. Jinak se ale hanbily kdy opička měla holý zadek, tak jí nadávaly, že je nestyda. Jindy zase byla v červených kalhotkách a v kabátku se zlatým třepením a na hlavě čepičku, kterou stále smekala. Děcka jí někdy házely cukroví, staří nějaký krejcar a rozverní kluci třeba kamínky. Tu se Talián dopálil přestal hrát a přehodil vergl na rameno a na druhé rameno si sedla opička a šel dál. Ovšem, že houf děcek šel za ním. Vzpomínám si ještě na jednoho takového muzikanta, byl to také Talián, který ale měl na sobě tolik instrumentu, opravdu, že nevím, jestli na některý nezapomenu. Předně to býval silný velký člověk, který byl ještě větší protože měl na hlavě vysokou čepici z nějakého kovu v podobě homole. Na té homole měl spoustu zvonečků a když hrál tak stále hlavou všelijak kroutil. Na zádech nosil velký buben, a na bubnu měl trianl od kterého vedl řetízek kolem páky. Na holdech měl dvě paličky řemínkem přivázané a v hubě trubku. Ten trianl byl nad dvěma mosaznými křídla (činely) a to vše také bylo připojeno k patě. Na všechny tyto instrumenty dovedl najednou hrát. Nebyla to žádná kočič muzika, jak znalci hudby usoudili, vše prý je to hráno v rytmu. My děcka jsme za ním pobíhaly pomal půl Prostějova, až z toho někdy vznikl doma hádky a nějaký ten trest v podobě klečet u stolu a pak až kolena bolely, šlo se za tatínkem a za maminkou s prosíkem, že už budeme hodní a že už to vícekrát neuděláme. Konec toho byl, že se nám pohrozilo,prstem, a s hrozbou jestli to ještě jednou uděláme, že dostaneme bytí. Já jsem měla všelijaké nápady. Maminka mě dělala vždy dva copy z vlasů a ty mě tak utahovala, že jsem obyčejně fňukala. Maminka někdy toho fňukání měla dost a přešla ji trpělivost a už jsem dostala do hrbů. Tak se říkalo tomu, jak se nyní říká herdu do zad. Měla jsem hodně vlasů do kaštanové barvy, trochu jako blond. A tak jednou jsem si myslela, když si udělám kšicu (také afinka se říkalo) že budu mít méně vlasů a méně skřitků (zamuchlané vlasy, tomu se říkalo skřitky) méně bolesti a ran do hrbu. Pěkně jsem si shrnula hodně vlasů do čela a nůžkami ně příliš ostrými jsem si kšicu ustříhla.

Naděla jsem si ale tolik nemožných schodků, a po značném hubování jsem musela jít k frisérovi aby mě schodky vyrovnal. Maminka mě pak když jsem se od friséra vrátila už nenadávala, protože uznala, že prý mě to docela sluší. Mamince ale při česání přibýlo práce, protože musela navíc mimo copů dělat páter (cestičku) a k tomu všemu mě skřítků nebylo. To se stalo když jsem chodila do III obecn., a také jsem měla fotografii společnou i s p. učitelem. Pamatuji si, že jsem měla sametový kabátek a soukennou sukni v barvě březulky. Byly obarvené, tehdy ještě byly u nás barvírny ale barvilo se jen na černo, modro a pak na březulku. Tato poslední barva je podobná barvě kardinálské nebo tak jak se barví vajíčka o velikonocích. Byla jsem pyšná nato, že jsem seděla hned vedle pana učitele a proto jsem se nechala napsat, že si fotografii také vezmu. Tatínek myslel, že to bude stát nanejvýš 50 kr a myslím, že to byla zlatka. Tenkrát už se muselo u nás velmi počítat a tak když jsem obrázek přinesla domů a řekla co stojí, tatínek se rozzlobil, že prý se za takové zbytečnosti nesmí peníze vyhazovat a tato byla moje první a poslední fotografie z mých nejen dětských let ale až do 19 let, kdy jsme se sestrou prodaly nějaké zlato. To jsem si tehdy nechala zpravit zuby u p. dr. Valenty a vyfotografovat abych mohla obrázek dátí svému nastavajícimu manželů. Byla jsem ještě v 17. letech vyfotografovaná jako družička a pak v 18 letech s pánama a přítelkyní jako slovačka. To už tatínek nebyl na světě, jinak by se byl jistě hněval, že se utrácí peníze.

Když byl ještě otec na světě, tak každým rokem přijížděla divadelní společnost Švandova. Tito aktéři (jak jím tatínek říkal) hledávali byty. Jednou k nám došel jeden z aktérů p. Světelský. My jsme v tu dobu měli volný pokoj a p. Světelský tolik prosil aby ho tatínek vzal na kvartýr. Otec byl jinak dobrosrdečný, tak se nad ním smíloval a řekl, aby teda na noc přišel. Ku svému překvapení se p. Světelský přihlíne nejen se statnou manželkou ale i s děckem. No tatínek je přec nemohl vyhnat a tak se k nám nakvartýrovali. Jezdili k nám jako domů a každou sezonu dojele k nám paní Světelská s notným bříškem a pokaždé se u nás rozsypala, a to protože měla vždy zajištěnou kmotru v osobě pí. Binkové, která svoje kmotřictví nejen ráda odbyla, ale i novokřtenci hodno do vínku dala. Paní Světelská se rozsypávala, jak tatínek říkal, vřestačkovsko (přespřilíš) a tak jednou se odvážil paní Světelské, že už je toho dost. Paní Světelská nebo pan Světelský si to vzal k srdci a opravdu napříště se už u nás neodbývaly křtiny. Za to si ale přivedli s sebou nějakého mladého aktéra a ten když bylo po sezoně, tak se tatínkovi omlouval, že mu nemůže zaplatit a že mu za to nechá něco z prádla. A tak když odjeli, zůstala po aktérovi prázdná škatule a pak už k nám nejezdili.

Pro tatínka byl den nedělní a svátek, svátkem opravdu svátečním. Oblékal si vždy šaty, které měl jen pro dny sváteční a pokaždé si vzal zlaté hodinky a dlouhý zlatý řetěz si dával na krk. (tento zlatý řetěz dostala Zorka, mimo jiné jako svatební dar a hodinky, které si přivlastnila sestra Helena dostal Jiří od ní k své lékařské promoci). Vidím otce jak si hodinky bere, do rukou a klíček a opatrně si je natahuje a počítá, kolikrát může klíčkem otočit. Stojací hodiny o kterých jsem již psala, šly celý týden a to byla jeho druhá práce nedělní aby je natáhl. Pak si sedl do fotela a modlil se déle než obyčejné dny. Pak přečetl „novinky“ jak jím říkal a pak se prošel po Floriánku a čekal bez řečí a vykládání (nerad moc mluvil) na sváteční oběd. Pak si trochu zdřímnul a netrvalo to dlouho ulehla šestá hodina, hodina večere a pak se chodilo 7 ½ spát. Ta šestá hodina pokud byl otec živ, byla pro nás všechny bez rozdílu věků, hodinou, kdy jsme nesměli scházet v chalupě, jinak by bývalo jistě v domě pohoršení. Byl jako kvočna, která chce své kuřata mít kolem sebe a myslí, že jsou v bezpečí. Tak i otec nás už nepouštěl z dohledu a v zimní dobu zvlášť. Snad v létě jsme mohli si ještě vyjít před chalupu, což on činil také, a úderem 7 ½ hodiny byl u nás konec dne. Ráno se ovšem vstávalo v 6 hod a hlavně proto, aby se opatřila drůbež žrádlem. Neví čím to, že dovedu více psát o otci než-li o mamince, ačkoliv jsem déle žila s ní než-li s otcem. Naše maminka se ráda dívala z okna, když se blýskalo a hřmělo. Otec naopak se choulil, že může uhodit, že je to „Boží Posel“, a proto byla u nás nejen venkovní bouřka ale také doma se vždy trochu bouřilo, protože tatínek vyčítal mamince, že prý je to rouhání. To se obyčejně rozhala hromnička, která byla vždy ve stříbrném svícnu nachystaná a která se vždy o Hromnicích musela zanést do kostela, aby jí panáček znovu posvětil. Bývaly obyčejné dvě, které stály na „betšulu“. Nevím, jak bych po česku tento kousek nazvala. Pokusím se to popsat. Byla to skříň, která byla asi 120 cm dlouhá a taktéž tak vysoká. Byla černě polityrovaná jako všechn nábytek v ložnici i s kosnem. Na hoře se částečně otvírala a na části, která byla neotevřená, stál pozlacený dost vysoký tak asi 70 cm kříž a na něm byl Kristus a pod ním plačící Marie. To bylo z alabastru vedle z každé strany stříbrné svícny a v nich pravé voskové hromničky. Po straně byla ještě velmi pěkně pracovaná stříbrná kroupenka. Pod víkem byla skříňka, zavíraná na dvě křídla s příhrádkama, bylo tam kdysi mnoho pěkných zlatých věcí. Dole byl otvor, který se přiklapoval a v otvoru byla černě potažená nízká lavička na bílých kolečkách přizpůsobená tak, aby se mohlo po kolečkách vysunout na ni si kleknout a modlit se. Neviděla jsem nikdy nikoho že by se v kleče modlil, ale vím, že se na tento „gebetátuhl“ pohlíželo s velikou úctou, zvláště co byl tatínek živ. Až zemřel, tak si pamatuji, že jsme v tom kotlíku měly uskladněné staré i nové klobouky. Ten kostu byl zrovna takový kousek nábytku, který si částečně nezadá tak zv. Sekretářem. Měl nad sebou čtyři šuplata. Tři spodní byly na prádlo, a horní šuple bylo krásně vyloženo třeshňovým červeným polityrováním dřevem a předeek se vyklápěl jako psací stůl. Uvnitř byly po každé straně po třech krásně provedených šuplátkách a prostředek i s vyklapovací deskou sloužil jako psací stůl. Vše bylo velmi pěkně provedeno a otec pokud byl u nás blahobyt užíval tyto šuplátky na peníze. Bývaly prý plné jak maminka nám říkala a peníze byly velmi pečlivě roztríděné. Tehdy opravdu i já si ještě pamatuji bylo v oběhu hodně peněz stříbrných, zvláště renštáků a dvourenštáků. Ještě jeden takový kousek nábytku jsme měli. Byl to opravdový psací stůl žlutě provedený se sklápěcí deskou, která byla šikmě dolů nakloněná. Nahoře byly do dřeva zapuštěny kalamáře a v prostředku byly v dřevě udělané járký pro držátka a pro tužky. Vše bylo tak důmyslné provedeno a účelné sestaveno. Po bocích byla dvířka a tak zase několik zásuvek na účty na knihy at.d. tak to bylo asi před 90 lety. Nevím, proč tatínek tak málo chodil ke Spurným. Ještě když jsme sousedili totiž když jsme byli na hospodě, tak byl náš dům vedle Spurných. Tatínek tam snad přece někdy šel, ale až jsme prodali předeek domu a odstěhovali se na Floriánek, tak tam myslím ani nešel. Vím jen, že otec byl nespokojen s tím, že si málo hleděli pekařiny, že se tam scházela stále nějaká společnost. Také mu nebylo vhod, že švagr denně vysedával v kavárně na kartách, otec totiž nikdy v karty nehrál, pak také, že pěstoval honitbu a v noci vyspával místo aby dohlížel na chasu v noci aby se nekradlo a aby pečivo bylo vždy pěkné né aby se ráno nevyvařovaly mrzáci. Pamatuji si, že když bylo hodně takového pečiva nakupeno, že se dělávala nebo pekla „pekařská nemoc“ tomu říkali (to je žemlovka). Tatínek nemohl zapomenout sestře, že jednou tam přišel, a sestra dostala od rajsendra (cestujícího) láhev rumu. A když jej tatínkovi ukazovala tak mu dala přičichnout a aby to cítil důkladně místo toho aby mu nalila štamprlu tak si kapla na dlaň a rozetřela jej a dala otci přičichnout. Pamatuji si, že dlouho říkával „ja, ja, já mám dceru ta je tak chytrá, že místo ochutnání (okoštování) rumu si kapne na dlaň a říká „povonijó jako fajnové“. Často se k tomu vracel a myslím, že nikdy na to nezapomněl. Docela k velké roztržce mezi Spurnými a mými rodiči došlo když si soudně Spurny na našich rodičích vymáhal jakési úroky z peněz které sestra dostala jako my všichni děti po stařečcích Robových. Pamatuji si velmi dobře jak otec který se vždy vyhýbal úřadům jak těžce to nesl že vlastní dcera se k němu tak zachovala a jistě se proto trápil neboť vím, že otec byl člověk velmi citlivý a dbalý dobré pověsti. Poslední jeho ranou, která mu zkrátila život, byl nesmírný zármutek nad bratrem Bedřichem, neboť vždy říkal, že kdyby se nebyl odstěhoval ke Spurným, že by nebylo došlo k tak tragickému ukončení tak mladého života. Nesmířil se s nima a vím, když v posledních hodinách života nepřál si nikoho ze Spurných vidět. Proto zase jedno smutné ponaučení, že se nemá

nikdy proti rodičům i když snad někdy také klopýtou, vždyť jsou lidé také chybující, vystupovat takovým způsobem, na který sami když potom mají děti doplácet. Tak alespoň sestře nikdy děti nebyly radostí zvláště když zůstala vdovou až na výjimky a tak umírá dost ve smutném stavu skoro opuštěná v 63 letech jako její otec.

Za života otce chodil k nám Moučka. Byl to už poslední mohykán, který připomínal otci asi lepší časy, kdy nebylo nouze o posluhu, kterou mohl tatínek jako měšťan si zaměstnávat a také dobře ve své dobrosrdečnosti odměňovat po měšťansku. Tak ten Moučka, my jsme mu neřikli Moučka, ale Můčka. On sám si tak říkával když bývalo ještě zabouchnuto, tak se hlásil za dveřma „Můčka-Můčka, pane Konečný“. Čistil otci šaty a boty každé ráno mimo tržové dny. Nezapomněl nikdy hlásit, že zetra nepřindu p. Konečný, to víjo, že musím své staré postavit štoud (krámek) a vyvézt orkap (byla plátenice) na trh. Můčka-Můčka byl stále hladov a ženské v domě říkaly, že se mu nedá Můčková najest. Jak jsem už v předu naznačila, mivali jsme hodně drůbeže a zvláště kuřat. Maminka jim vařila prosnou kaši a v kastrólu ji měly kuřata na dvoře. Milé Můčka nezapomněl nikdy aby po snídani, kterou dostal, pomohl kuřatům zobat prosnou kaši. Při této prosné kaši si vzomínám, že nám nejdnou tatínek říkal, že když za mlada šel vandroem se v hospodě sešel se s vandrákem a hospodská pekla prosnou kaši. Vandrák povídá „blahoslavený stromek na kterém to jáhlí roste“. Tatínek byl hodně zaujat proti Čechům, že prý se v životě několikrát přesvědčil, že jsou falešní a pomluví. Za jeho dob se hodně dělalo rozdílení mezi Moravany a Čechy. Bylo to vládní asi politika a ta v lidech hodně dlouho se udržovala. Měl radost, když mohl udati svůj stále se opakující vtip „že když Kolumbus připlaval do Ameriky, že tam prvně našel Čecha, jak hraje na husle“. Druhý neméně vhodný vtip byl v podobě hádanky, proč pes sedá na zadek když vidí Čecha? Odpověď si udělá každý sám. Byl nespokojen když zvěděl, že se přistěhoval nějaký úředník nebo profesor Čech. Vzpomínka na tu kaču dala mě jiný směr. Měla jsem přece povídat o Můčkově. Tak ten Můčka byl vedle toho, že tu a tam někomu nějakou práci vykonával, také nachvochr (noční hlídač). Byl dost malý a když si navlíkl ten vochtrovský pantl tak se v něm ztratil a bylo vidět jen kýmácející se píku, která ho na lokať převyšovala a na krku se mu houpal roh na troubení. Tehdy nebylo ani zemní ani letní čas a Můčka tróbil každou hodinu a myslím, že by sotva se byl někdo pořídil, kolik vlastně hodin odtróbil. Nejraději si hověl pod žudrem (tam kde jsem hrávala drbky) byl pěkně za větrem a když přšelo anebo sněžilo ani nevybíral. Někdy také nepršelo ani nesněžilo a Můčka nevybíral. Chrupalo se mu dobře po nějaké té čtvrtce co dostal od pánů, kteří šli do hospody. To byla vlastně zájezdni hospoda říkalo se tam u Kožušníků. Tento Kožušník byl prvním předsedou čes.veteránu, a až umřel byl švagr Spurný po něm. Míval dobré víno i pivo a velmi dobrou kuchyň. Chodili tam páni na večere, která se protáhla až do rána. Po otcově úmrtí se maminka nějak smířila s rodinou Spurných a tak jsme tam velmi často chodily. Pan účetní Finger našel cestu k nám a ta sestra byla spokojenější ale stále nemyslel na to, že by se se sestrou oženil. Že nechodil k nám za života otce, protože jednak se s otcem dost dobře nesnesl a pak by nikdy otec ve své přisnosti nesvolil, aby k nám mohl docházet. Já s maminkou jsme se vždy zvláště za dlouhých zimních večerů sebraly a šly ke Spurným. To již se tam tak společnost nescházela a proto jsme byly jen mezi svými. Obvyčně hrávala sestra, maminka v karty, ovšem, že švagr také. Hrál se preferanc. Nejdnou když sestra moc prohrávala, tak sekla kartama pod stůl. Zase je ale sesbírala a hrálo se dál. Já jsem chvíli poseděla mezi nimi a až se mě to omrzelo, tak jsem utekla za bábinou do kuchyně, vyslechla nějaký ten klep a vytratila jsem se do pekárny a tam bylo veselo. Už se pletly rohlíky a ostatní pečivo. Tu a tam padl pohlavek na hlavu některému učni, který ještě klímal, místo toho aby richtoval desky na které se pokládalo pečivo. Někdy zapoměl napřed položit na desku režné plátno. Nikdy se pečivo nekladlo přímo na holou desku. Nebo zase na zavolání tovaryše neslehl z pece a to obvyčně byl stáhnut i s dekou z pece. Bývali obvyčně i tři učni a jeden horší druhého.

Chybné číslování? Str: 141,142

Jedním z těch pánů byl také můj švagr Finger, první manžel Helenin. Stávalo se velmi často, když byl ještě vdovcem, že jsem se se sestrou dívaly, jak pan účetní Finger měří cestičky po Floriánku a tu jsme hned si řekly, že zase pouští draka po včerejším ba dokonce ranním pobesedování. Jednou se také stalo, že p.Můčka zmizel v šenku a tam v teple jsa zahřát uvnitř i zvenku usnul tak tvrdě, že byl sliktu z jeho mantlu a kterýsi z pánů, jsa také v dobré náladě, si mnatl hodil na záda i s tróbo a pikó i s čepicí na uši a v průvodu ostatních pánů vytruboval hodiny, v kterých se asi nikdo nevyznal. Bylo to v zimě. Lidé byli pod peřinama a dobře zavřítým a oknama tak, že nikdo na ulici neukázal, jinak by byli lidé mysleli, že tróbjó na poplach. Tehdy také chodili po hospodách kočebři. Byl vesměs starší muži Slovinci velcí, hubení, špatně mluvili česky. Na krku měli na zeleném širokém šráku připevněný koš a přes koš byla přetažená síť. v koši mivali krabičky sardinek, datle, věnce fíků a krabičky naplněné cukrovanou pomorančovou kurkó a v některé byly jen viadcetle. Chodily do stolu ke stolu, zatřepali pytlíkem, pan si vsadil a podle toho kolik čísel a kolik na to vsadil peněz, podle toho án vyhrál. Pan Fingersi rád vsadil, a skoro vždy něco vyhrál k nelibosti kočebrové. Sestra vždy se někde s ním proti vůli rodičů sešla a přinesla si vždy tu výhru. Zmlsaly jsme se, a když to nebyly sardinky, tak alespoň já jsem ohrovala nos. Ještě když byly datle, tak to ušlo. Zklamání bylo veliké, když se objevila je kulatá škatulka s vindcétkami. Jak radostné bývaly prázdniny! Vzpomínám si, jak jsme se těšily z toho, když u grydilů fukarovali. Jak jsme se povalovali po slámě už vymláčené, jak voněla, a jak nám chrástila pod zádamy. Někdy jsem měla vlasy plné voštin a to při česání teprve bolelo. U Grydilů se říkalo nejmenšímu domku a bydleli tam dva staří manželé. Měli něco polička a jednu kravku. Pak Grydil měl nohu v koleně ohnutou a ostatek byl nahrazen dřevěnou nohou. Chodil denně kolem našich oken na ranní mši svatou a vždy jsme jej poslouchali jak ta dřevěná noha buchne na chodník a hned jsme věděli kolik je hodin. Měli jen jednoho syna a toho zasvětili, jak říkali, „Pánu Bohu“. Byla jsem za družičku na jeho primici. Hostina se odbývala u Crháku na Floriánku. To byly vlastně ony jediné parní a vodní lázně. Pivo nikdy vůbec nečepovali a živnost hostinkou nevedli ačkoliv tam byla překrásná zahrada s pavilonem vysázená ořechovými stromy i kuželna také tam byla. Chodívala jsem tam pro sodovku, celá ta budova i se zahradou mě přišla jaksi tajemnou. Někdy tam mivali moc dobré olomoucké tvarůžky a láhvové pivo pro ty, kteří vycházeli z páry žizniví. Naše maminka moc ráda chodila do páry. Pro muže byla dvakrát týdně a pro ženy taktéž. Až jsem byla dospělá, tak mě také několikrát vzala s sebou i sestru Helenu. Víím, jak jsem byla napoprve překvapená vším, zvláště ženami, které na mě učinily neblahý dojem. Byly to samé starší a staré ženy, obvyčně matky několika odrostlých už dětí. Já, která jsem byla velmi štíhlá, a nyní vidím ženy, jejíž životy byly změněných ba u některých velkých rozměrů. Nedovedla jsem si to nějak v hlavě směstnat, že bych i já mohla se tak rozložit. Když byly v šatech, nikdy jsem si to neuvědomovala až jsem jich uviděla jen s malou bílou zástěrkou, nemohla jsem si pomyslet, že bych i já někdy byla tak neforemnou. Dlouho jsem se nemohla zbavit toho nepřijemného dojmu, až později, když jsem šla už po několikáté, tak jsem si na vše zvykla. Víím ale, že jsem nechtěla po druhé jít, bránila jsem se, ale vždy zvítězila poslušnost dětí vůči rodičům. Později ale přece jsem si vyprosila, že raději budu chodit do vany. Bóže, jak bylo tehdy vše ohromné!

Odpoledne musela sestra zakročit i karabáčem aby je dostala spát na pec, aby v noci nebyli udrchmaní. Tovařiši obvyčně zpívali nebo si popískávali a někdy zase nadávali na špatný oběd nebo večeri. Nejvíce nadávali tovařiši, když se objevila na míše „pekařská nemoc“. To se obvyčně stávalo, když bylo hodně starého pečiva a tak se z toho dělala tato nemoc, to je tak zvaná žemlovka s jablky nebo po

prostějovsku zůstala po německu „semelbába“. Když se bábinka přivrbila do pekárny, tak to obyčejně odnesla, že neumí udělat pořádnou knedlu nebo že máčka byla jak ševcovský pop. Ona nemlčela a nadala jim do mlsných potvor, že jedné budó rádi když se nažerou třeba pomejí. Mela byla hotová až bábinka, když toho měla dost, tak jim řekla, ať ju políbí kde slunko nesvítlí a oni se po ní rozešli a chtěli vidět, jestli tam má své patrónku sv. Annu. Někdy musela aji sestra zakročít a babince řekla „ale nechajó jich byt, só to přeci mladí a oni só stará, tak só rozzumná a radčí si dó lehnót založit blechám“. Nejvseleji bylo kolem vánoc a jako lednová. U Spurných mivaly děti obyčejně stromek dost velkých rozměrů. Tenkrát lepily řetězy z barevných papírů a pekly se věnečky mandlové, perník a zlatily se pozlátkem ořechy. Tenkrát nebylo zlatých a stříbrných vlasů ani třpytivých hvězd a stříbřitá vlna, která napodobila sníh. Ve vršku byl anděl ale papírový a muselo se dávat pozor, aby neshořel. Svíček bývalo dost ale svízelné bylo je na stromek připevnit. Nebylo všelijakých těch plechových držadel do kterých se svíčky umístily. Muselo se vždy trochu nakapat vosku a svíčka se pak do teplého vosku nalepila. Kolik jich vždy popadalo, než-li některá se pevně udržela na větvičce! Já se pamatuji, že jsem nikdy stromek neměla. Snad bych byla se radovala ze stromku tehdy, když byla paní Kratochvilová, ale ta vždy na svátky jezdila za maminkou do Pardubic. Jen jednou si pamatuji, že jsem si splášila někde malý stromček, sama jsem si jej bůh ví čím ozdobilá a jako dárky jsem si pod něj dala svoji starou velkou pannu i ty maličké. Nevím, jestli byl tatínek živ, ale pochybuji, protože bych si nikdy nebyla odvážila k takové zbytečnosti, jak to obyčejně otec říkal a pravděpodobně to bylo až po jeho smrti neboť se bál ohně, protože stromek byl sám papír. K večeri štedrovečerní nebyvalo mimo smažené ryby, polévky, celerového salátu a brambor, nějaký štrůdl, obyčejně to byl jablkový skromně jablky plněný, a pak tvarohový. To byla celá ně štedrovečerní večere ale odpolední, to kvůli tomu, že jsme celý den nic nejedli abychom viděli zlaté prasátko. Toto prasátko jsem nikdy neviděla a když mě řekl někdo, že jej viděl, nevycházela jsem z údivu, jak je to možné, vždyť jsem přece nic nejedla a přece jsem prasátko nikdy neviděla. Pak o vánocích na Štěpána chodilo hodně kluků na koledu a dokonce i z blízkých vesnic s uzlíčky naplněnými věcmi vykeřovanými. Obyčejně tam mivali kousek vánočky, nějaký ořech nebo u štedrých dostali jablíčko a krejcar. Koled bývalo hodně ale obyčejně se od sebe moc nelišily. Pak chodili tři králové a nejednou přišli také ze sv. Dorotou. Kluci byli oblečení zpravidla v bílých košilích svých otců a nejednou se stalo, že košile byla od otce delší dobu nošená, což se projevovalo tím, že se našly zbytky po nějaké špince. Jedno švagr se obrátil na jednoho ze tří sv. králů a povídá mu „ty toho Ježíška hodně obdaruješ a dáš mu ty dukáty, co máš na košili?“ My se na švagra zlobili, protože jsme viděli, jak se kluk červená a hledí dukáty na košili zakryt. Svatá Dorota měla vlasy rozpouštěné na ramena z chvojí udělaný věneček a starý dřavý organin po stranách jí visel z hlavy. Obyčejně klečela a jeden král měl v ruce šavlu udělanou ze dřeva. Jeden z nich dělal krále židovského, jeden měl tu šavlu a třetí byl přeřikávač. Byly to děti kolem 8 až 10 let. Všichni zpívali „byla svatá Dorota z pobožného života, jak na ni král pohlídal, tak ní láskou omdlíval. Král židovský se ptá „chceš Dorotko chceš má být, chci tě celý život mít“, Dorotka odpovídá „nechci králi nebudu, slíbila jsem jinému, a to Ježíši Kristu samému“. Jeden z králů zpívá „jak to král uslyšel, tak se na ni rozhněval, a do žaláře sadit dal“. Král se znovu ptá „chceš Dorotko chceš má být, chci tě celý život mít“, „Nechci králi nebudu slíbila jsem jinému a to Kristu Ježíši samému.“ Jak to král uslyšel na oleji ji smažit dal. Čím se Dorotka víc smažila, tím krásnější byla. Král se ptá po třetí: „chceš Dorotko chceš má být, chci tě celý život mít“, „Nechci králi nebudu slíbila jsem jinému a to Kristu Ježíši samému.“. Král se na ni rozhněval a vojákem jí hlavu sťal. Někdy kluk ji opravdu hodně ťukl, že vykřikla, a skončili obyčejně. Pochválen buď Ježíš Kristus, štěstí do domu a neštěstí z domu. Jeden z králů zahrkal kasičkou a ostatní bedlivě sledovali, kolik kdo dal. Bez kasičky to nešlo, protože když dostali odměnu na ruku, tak sotva zavřeli dvéře, už bylo slyšet „koliks dostal, ukaž?“ někdy se pohádali mezi sebou, třeba aji si natloukli, a sv. dorotku obyčejně chtěli ošidit. Ta jim slibovala, že už vícekrát s nima nebude chodit a měla-li dobrou vyřídilku, tak se nedala a porvala se s nima a bylo po výstupu.

Když jsme se nastěhovali na Floriánek, tak první s kým jsem se seznámila, byla moje tetička, žena po zemřelém bratru našeho otce. Nikdy tatínek o něm nemluvil, byl hodně starší než můj tatínek. Kde byl vychován, s kým, kdy matka jeho zemřela nevím. Pravděpodobně byla si už dospělý, když otec jeho matku opustil, a pokud naše tetička vypravoval, byl sladovnického řemesla. Za mých dob chodili sladovničtí vandrem a nosili stočenou zelenou deku v provázcích nebo v řemenech na zádech a za řemenem měli zastrčené kartáče. Těmito kartáči drhli po každé váře či. když vařili slad, vydrhnout kád. Pamatuji si velmi dobře na ty obrovské kádě i na ty sladovnické tovaryše jak nazi stáli v kádích a jen hlava jim čouhala nad kád. Bývalo tam strašné vedro a chlapi byli celí zpocení a podávalo se jim na občerstvení pivo. Není divu, že tito lidé dlouho věkem nevydrželi a celkem mladí umírali a přenášelo se to i na další členy i děti. Tak i stréček jako bratr tatínkův brzo zemřel a zanechal sice četnou rodinu, ale jeho syn zemřel jako velmi hodný člověk, byl u finanční stráž, a byl ženat, a říkali mu Jeníček, na chrlení krve a pak na rychlé součotě. Tato moje tetička byl drobounká osoba a měla tři dcery a toho Jeníčka. Bydleli ve dvoře a zase v malé kuchyni cihlama vydlážděné bez okna jen malé okno ve dveřích jednoduchých, kterými se šlo přímo ze dvora. Pak byl jeden trochu větší pokoj s jedním oknem, byl do čtverce a pak docela úzký pokoj sotva se menší postel na šířku vlezla, tj. sotva na dva metry. Jedna dcera byla už vdaná za pivovarského Licka. Pracoval u židovské firmy bratří Wintrů a byli všichni velcí němci. Tato Licková jako teda moje sestřenice měla už dvě odrostlá děvčata Ričku a Slávinku. Slávinka byla o hodně mladší Ričky, byla skoro tak stará jako já. Rička se provdala za zvěrolékaře do Znojma a velmi brzo zemřela Lick zemřel také velmi mlád, a také na součotě, a není vyloučeno, že Rička také. Její muž byl velký buršák s čepičkou chodil a dokonce měl jako každý slušný buršák šev na tváři. Celkem byli dva buršáci v Prostějově. Jeden byl tvarůžkářův syn a druhý syn byl kadlcův. Druhá dcera tetičky byla Lojsi. Byla aji ostatní dvě velmi hezké, ale Lojsina zvlášť. Pamatuji si, že za ní chodil adjunkt Čásek z blízkého dvora z Bedihoště. Přirajtoval na koni a pak si ji vzal. Toto manželství bylo ze začátku velmi spokojené, zvláště potom, když se jim narodil chlapec Arnold. Najednou p. adjunkt že dostane lepší místo někde v severních Čechách na velkostatku.. tak se odstěhoval, ale sám, že si pro Lojsi přijde. Trvalo to velmi dlouho a stále nepřijížděl. Posílal jí velmi málo peněz a tak si zařídila moučný obchod pod Plumlovskou bránou. Chlapec zatím vyrůstal až jednou onemocněl na osýpky. Lojsa ho měla velmi ráda, šla na Vzkříšení a Arnolda třeba že měl horečku, vzala s sebou. Chlapec nasydl, a dostal zápal pohrudnice a hnisavý výpotek. Chudák měl asi tři dírký v kůži na žebrách a všichni jsem se divili, co to bylo hnisu. Trvalo to myslím ale tři roky co Lojsa stále jen prala plátýnka do kterých chlapce stále balila. Byl už celý křivý a tatínek jej měl velmi rád, protože byl chytrý. Nechtěl nikdy nic jíst mákem posypané, že prý je z toho každý člověk hloupý, že mák je jedovatý. Myslím, že ani do školy nechodil a zemřel. Milá Lojsa stále čekala a když to roky trvalo, tak se za Čáskem do Čech rozjela. Na statku k svému překvapení uslyšela, že byl přijat, protože byl svobodný, a že prý se dvorí sestře majitelově statku. Byl sice velký fešák, a ale přitom lehkomyšlný. Celá věc vyšla najevo a p. Čásek se octl bez místa. Po dlouhé době se dostal do pojišťovny jako pojišťovací inspektor do Brna. Lojsa byla pak alespoň částečně spokojená a přivedla na svět čtyři chlapce. Měla ale zdraví také zničené a brzo zemřela. Než zemřela, tak měla radost, že jsem ji navštívila, a to už Pepinka byla vdaná a měla syna. I tetička se trápila nad osudem Lojsiným a nedočkala se toho, že se k ní už vrátil a zemřela. Pamatuji si velmi dobře na ni jako uzlíčka v rakvi. Všichni se divili, že až 70letá neměla ani jeden vlasek šedivý, ba byly vždy velmi pečlivě na cestičku rozčesané a leksly jako by byly kovové. Byla prý velmi hezká, ale já si již na ni pamatuji když byla stará, ale velmi čiperná. Život její byl třeba velmi skromný, ale byl plný úsměvu a spokojenosti. Byla mladá, když jí muž umřel a nechal čtyři nezletilé děti. Čím se živila a čím

čtyři děti musela vychovávat přece jako vdova nevím. Později až do pozdního věku, když už děti se živily skoro sami (děvčata byla švadlenami) přivydělávala si tím, že po dědinách prodávala kvasnice. Víím, že si chodila pro kvasnice do pivovaru v putně na zádech, a pak je lila do rezného pytlíka presovala je až vznikla pevná hmota. Pres měla na malém dvorečku (v chalupě byly dva dvory) a až je vypresovala, pak si je na kousky krájela a do papírku motala. Někdy je měla vcelku a podle oka je prodávala. Zнала daleko a široko všechny vesnice a věděla, ve které kdy bude pouť. už do Kvasic chodila vždy, když bylo po pouti, nezapomněla si do té vesnice zajít pro pouťový koláč. Nejednou jsem jedla hanácké koláče a na ty Kvasice si vzpomínám, protože to byly fárské koláče a hospodyně fárská nikdy nezapomněla tetičce je s chovat. Bývaly žluté a sám tvaroh a na vrchu trnkový povidla a ještě drobenkou posýpané. Pokaždé jsem ji čekala a šla jsem ji přivítala, abych ji jaksi připomněla, že se těším na te hanácké koláče. Její putna, ve které kvasnice nosila, byla tak čistounká a širokým mosazným ráfem pokrytá. Pokaždé, když přišla a všechnu věslužku z ní vydělala, nikdy ji neopomněla věchtem namočeným trochu ve vápně vydrhnout. Zvláště si dala záležet na mosazném ráfku. Tato roztomilá, dobrá tetička jednou ráno řekla, že si myslí, že zetra už s kvasnicema nepůjde, že ju bolí na prsách. Ještě před smrtí si vzpomínala, kde bude pót' až e ju budó v dědinách čekat. Čekal marně, neboť jednou ráno tetička se nehybala a putna i s kvasnicema zůstala opuštěná. Nesmím zapomenout ještě na její třetí dceru. Byla silně podobná své malé mamince a říkali jí Faninka. My jsem jí říkali Přikrylenka. Nežila se svým mužem, ani nevím, čím byl, ale asi se jí zpronevěřil. Chodila do ševcovské továrny, ale pak šla doma. dělávala do vysokých knoflíkových botků ručně dírký do měkkých kůžek a víím, že dostávala za jednu dírký trník nebo-li dvě dírký za 1 krejcar. Víím, že si při pilné denní práci vydělala 30 až 50 kr. náš tatínek ju vždy litoval, že si kazí oči, zvláště večer, při těch blikadylkách petrolejových jí říkal že oslepne. Měla ráda „pana strýčka“ (tak všichni děti tetiččiny mému otci říkali). Těšil se u nich velké vážnosti. I maminka byla vůči nim jaksi upjatá a málo se s nima stýkala. Jak už jsem několikrát podotkla, byl otec velmi uzavřený člověk a málo kdy něco o sobě povídal. Za to muž tetičiny vykládal, ale to už jsem zvěděla později, že bratr otcův ten víím mluvil, ale také toho málo víím. V začátku svého povídání jsem napsala, že matka mého otce pocházela z velmi bohaté měšťanské rodiny prostějovské. Domy v Prostějově jako v každém snad městě se říkalo né, že je ten a ten majitel, ale říkalo se třeba u Zeleného stromu, u Kaisrů. Na novém domě, at.d. Otec nejednou říkal, že ten velký dům U zeleného domu patřil mamince, ten zas patřil stařečkovi, ten zas patřil mému tatínkovi a tak se stalo, že otec mého tatínka byl velmi zámožný a koupil si predikát „fon“, dokonce měl na kočáře svůj erb. Bohatství mu tak vlezlo do hlavy, že si jednou vyjel do Olomouce dvojspeřím, vyšlo to najevo a byla z toho ostuda a tak „her fon Konecny“ s hanbou odejel z Prostějova na Polskou stranu a tam si koupil solný mlýn. Svou lehkomyšlností a špekulacemi přišel o všechno, maminku opustil i s dětmi a tak se octla bez prostředků opět v Prostějově jak jsem již o tom napsala. Tatínkův bratr, o kterém nic bližšího nevím, jen to, že toto svým dětem vyložil a já jsem se to dověděla od své neteře Slávinky, která byla také provdaná v Brně. Za muže měla Prostějovského němce Richtra, který byl úředníkem a měli syna Otu a stále se hlásili k Němcům, třeba že už byl její muž Richter mrtev, syn študoval něm. techniku. jednou jsem jich v Brně také navštívila, to bylo po první světové válce a to již její syn byl někde v továrně inženýrem ovšem kutý němec a myslím, že asi byli po okupaci odsunuti. Za okupace jsem se Slávkou ještě když už jsem v Brně nebydela mluvila a to zase ještě na to vzpomínala a říkala, že jsme prý byli vlastně rození Němci. Myslím, že jsme byli takových prostějovských Němců, bylo na kopy. Já jsem ji přitom nechala, ale myslím, že se chudákovi to prostějovské Němectví nevyplatilo, ba, že na to doplatili. Jinak ale byla velmi milá na svého muže s láskou vzpomínala a vzhlížela se ve svého synu. Byla velmi mladá, když ji muž umřel, že se dost smutně v životě protloukala a synek její vystudoval bez její podpory. Říkala, že ještě nějakou korunu donese. Pravděpodobně, že studoval na stipendia a přivydělával si kondicemi.

V takovém skromném prostředí jsem vlastně žila, nejen v dětství, ale i v dospívání až do konce svého života. Je ale vidět, že mě to nijak neubralo na své životní energii ale ostatně o tom až později. Teď si ale vzpomínám, že jsem byla fotografována jako 17letá, když jsem byla bratrovi za družičku a pak ještě v 18 letech jako slovačka. To jsem ale neplatila. První platil mládenec, a tu fotografii jako slovačka platili páni, s kterými jsem na obrázku byla. Trochu jsem se předbýhla v povídání, protože se do těchto vpředu naznačených let mnoho, velmi mnoho událo, alespoň pro mě, která dovedla žít naplno a z každé nepatrné události si něco alespoň zapamatovala. Rodiny, které v našem domku bydlely, byly to lidé skromní a myslím, že i při své skromnosti byli docela spokojeni. Jejich bydlení bylo tak chudobné, že když to vše přirovnám k dnešním poměrům, vyhlíží to docela pohádkovitě. Bydlelo ve dvoře asi 5 někdy až 6 rodin. Žili všichni v plné svornosti a shodě. Nebylo mezi nima závisť, byli všichni jako jedna rodina. Bydlení bylo zastaralé, malé, ale všichni byli velmi čisti. Nebylo u nás ani štěnic, ani švábů a myslím, že ani blechy nebyly, protože nikdo nechoval ani kočku ani psa. Vezmu je popořádku jak bydleli. I my jsme měli tak malou kuchyňku sotva se v ní kdo obrátil a takové byly všechny. Proti naší kuchyni byla kuchyně, do které se šlo hned ze síně a v ní bydlela rodina oberbindra (vrchního bednáře) Jelínka. Byl to malý, drobný člověk, vždy s pečlivě nakrouceným vousem, ale jeho žena byla bývala služebná v pivovaru u Binků. On tam pracoval a tak si ji namluvil. Byla to oproti jemu velká, kostnatá žena a přivedla mu tři děti na svět. Dvě děvčata Rézku a Mařenku. Chlapec se jmenoval Karel a to proto se tak jmenoval, že majitel pivovaru byl za kmotra a také se jmenoval Karel. Byli to celkem velmi málomluvní lidé, a tam k nim jsem neměla žádný spád, zato sestra byla s nima hodně spřátelená a to proto, že pí. Jelínková posluhovala pozdějšímu jejímu manželů Fingrovi, pro které mnoho od rodičů musela vytrpět. Obě děvčata se učila šití prádlo a Karel chodil do reálky. Tak to bylo u nich smutné. Nejdříve začal stonat jelínek, zemřel na tuberkulosu. Děti dospívaly, a Mařenka začla naříkat na krk, zemřela na krční tuberu, a za ní nedlouho statná Rezka také. Zůstal Karel a ten ochrnl když řádila španělská chřipka, a byl ženat a velmi velmi dlouho živořil než-li zemřel. Paní Jelínková se dožila přes 60 let a sestra ji opatrovala až do smrti. Tak skončila rodina, která u nás bydlela myslím 40 let. Já stále ale vidím ten jejich skromňoučký byteček. V kuchyně byl zděný z vepřovic sporáček, v koutku malá štelážka na hrníčky a talíře a v druhém koutě trochu větší šteláž na hrnce a kastroly. Místo stolu byla vždy čistě vydrhnutá starodávná truhla a zem byla vyložená cihlami. Pokoj byl úzký, dlouhý a v jednom rohu bylo jedno malé okno ostatní část pokoje byla tmavá a tam stály dvě postele jedna almara, stůl a v koutku kamna. U okna sedávala u stroje Mařenka a pilně šila. Někdy večer jsem tam šla, bývalo to obyčejně v zimě a bylo nás kolem stolu se sestrou sedum. Lampa jen blikala a my jsme si povídali o všech událostech, které se sběhly během dne. Nikdy jsem neviděla u těch lidí zachmuřené tváře a nebo aby naříkali na to, že nemají to nebo ono. Pro ně byl dnem spokojenosti, klidu a míru ač je osud navštívil nemocemi a smrtí. U Mařenčiny smrti jsem byla, už nemluvila, jen sípala a chtěla vodu. Trochu rty ovlážila, vydýchla a umřela. Bylo jí 18 let. Když Rézka umřela, to jsem byla už vdaná. Dvě okna do ulice měla světnice, ve které bydlela rodina Títzova. To byl z pivovaru kelermeister (sklepmistr). Člověk jako hora. V uchu měl zlatý cvoček a pocházel někde od polských hranic. Špatně mluvil česky a ani do smrti se nenaučil. Za ženu měl malinkou ženušku a říkali jsme jí Týcenka. Byla to velmi roztomilá osůbka vždy usměvavá a nikdy si nestěžovala že má za muže člověka, který neoplývá laskavostí, ba naopak byl na ni hodně ostrý. Byla za kojnou za svobodna u židů Wintrů a později si ji vzal Titz a měli čtyři děti, Ričku (to byla Marie), Annu, Bohumilu a Arnolda. Floriánek se tehdy hemžil samým Bohumilem, Arnoldem, Karlem, Terezií atd., protože kmotrou všem těm dětem byla pí. Binková, která se jmenovala Terezie a její tři synové se jmenovali Arnold, Bohumil a Karel, a tak to kmotrovství odpláceli jmény blízkých rodin Binkových. Titz stále byl ochraptělý a někdy jen sípěl. Začal chorat a vždy když šel siní, tak jsme jej poznali podle

kašlu. Konečně musel ulehnout a netrvalo to dlouho, zemřel. Bylo to neuvěřitelné, že tak statný člověk zemře také na souchotě. Když mu Titzová šla kupovat rakev, ležel na posteli a když se vrátila, tak mě volala, abych se šla podívat, jak malíček Arnolděk, který zůstal během odchodu Titzové ve světnici, seděl u hlavy tátovi a velmi pečlivě jej česal. Tycenka zůstala mladou vdovou se čtyřmi malými dětmi. Neklesala na mysli, z posledních peněz vypravila manželů slušný pohřeb a teď Tycenko co dál. Dětem se chtělo jíst tak čas podělovala a mezi tím si koupila na splátky šicí stroj (mašinu, central Robin se jmenoval). Ve volných chvílích se na něm učila šít a já jsem se učila šít s ní. Nikdy předtím stroj neměla v ruce a byla ráda, že svým harantům pozašívala vše v ruce. Byla to osoba, která se žádné práce nelekla a pamatuji si, že chovala v chůvce Arnolda a přitom držela pletení před chůvkou a pilně pletla. I jejich byt byl velmi skromný. Na ulici měla světnice dvě okna, ale do kuchyně se šlo opět ze dvora. Kuchyně neměla okno jen ve dveřích byl úzký a dlouhý a na konci ve tmě byla zaase jen z vepřovic postavená plotna. V létě kdy mohly být dveře otevřené, jak tak viděla na plotnu a v zimě, když se stmívalo, tak musela svítit petrolejkou. Milá Tytzenka když už stroj trochu ovládla, šla ke krejčímu tak zvanému „oblečkářkovi“, který šil pro vývoz chlapecké oblečky od trojky až do desítky. Tam se naučila velmi brzo šít kalhotky a stala kalhotářkou (gaťářkou). Šijávala velmi pilně i za noci zvláště když to byl „postarbajt“. Nejednou přišla za Pepinko, aby jí pomohla „kraještichovat“ a j. přišívát plátno a knoflíkovat, které zakrývalo nahoře pásek a v šitě kapse. Dodnes tomu tak je, na tom se nic nezměnilo. Obvyčejně se to žlutavé plátno přichytovalo červenou nebo zelenou nití v podobě křížků. Pak jsem jí pomáhala dělat dirky a tak jsem se naučila velmi rychle díрку v rozkroku udělati. Mívala šedesát i sto párů kalhotek – gaťek, a tak chudák, než-li je vypiglovala (vyžehlila), byl byt plný smradů z páry. Musela jsem si vzít od ní nějaký ten dvacetník a za žádné ceny nechtěla to zadarmo. Pocházela z Kostelce na Han, byla nemanželskou dcerou podruhně. Maminka její zůstala svobodnou a tu a tam přišla za dcerou. Byla to veselá ženská jako její dcera a ráda jsem ji poslouchala, když viděla jak u Kostelce postavili šibenici na hrázi a tam oběsili tři Prusáky. Zpívala někdy ale jakousi krátkou písničku „Ať se pinkl házi na té naší hrázi, až se házi jak chce když mě Milka nechce“. Nepamatuji, že by byla dál zpívala a já jsem si vždy představovala, e to je ta hráze, na které pověsili ty Prajsi. Nebo někdy vkládala, že za jedné děvčicí přišel ženich na námluvy a seděl ve seknicí. Ta děvčice odešla do kuchyně a ve seknicí seděla máma ze ženichem a najednou crčí voda. Máma volá „Te mařko, te meslím čediš erteple?“, ale Mařka volá „né matičko, já sčím“. Matička přede se zastyděla a ženich přede ufókl. To přede se stalo v Kostelco u jednoho velkého sedláka. Tycenka, když šla měla stále co povídat. Ona první mě vypověděla, jak za svobodna ju Titz svedl a jak se ji potom narodil chlapec, který ale umřel a jak e měla dobře u Wintrů a jak za ňo Titz furt chodil, jak se stará židovka zlobila, že se kótkuje s mužským, že přede to všechno dítě vypije. No tak dlouho za ňo chodil, až zase ju oblódlil a ona znovu zapadala. A tak si ji vzal a narodila se jim potom Rička. Její děti byly o hodně mladší než-li já, proto ale jsem se s nima stýkala, někdy aji hrála. Titzová pilně šila a děti jí pěkně rostly. Rička byla nejstarší, docela hezká blondýna s velkýma očima. Anna ta hezky zpívala a dovedla zpívat všelijaké pohřební písničky. Až dorůstaly, začaly nějak vadnout, a tak to s nima šlo rychle, že mimo Ričky všechny tři zemřely na souchotě. Umíraly kolem 16 let a to já jsem nebyla už v Prostějově, byla jsem vdaná. Tak kumbálek už hostil desátého hosta, v několika málo letech. Nejdříve to byla tetička, tatínek, Czubka, jelínek, Mařenka, Rézka, Titz, Anna, Bohumila a Arnold. Tycenka docela osiřela a když se Rička vdala, tak se o d nás odstěhovala a stále šila a v podvečerech chodila navštěvovat své drahé na krchov. Jednou jsem ji potkala, když jsem přijela do Prostějova, a už z daleka se na mě smála a cenila své zdravé velké bílé zuby. Tycenka si poplakala a vzpomínala jak to bylo pěkné, když jsem jí pomáhala při šití. Byla stále ještě gaťářkou a žila osamocená, ale stále tak vyrovnaná, jako byl celý její život, třeba započala tolik zármutku a odřikání. Často jsem si na ni vzpomínala, za svých smutných chviliek a učila jsem se od ní její životní moudrosti, třeba byla docela jen bývalá služka, ale dovedla se rvát se životem, brala jej tak, jak kolem ní šel, a tak jak dovedla ona v něm chodit, brát jej bez reptání, plná oddanosti do vůle Vyšších mocností. Stala se mě vzorem a vděčím jí za všechno, jak mě učila život brát. Už to, že v mých 15 letech měla tolik dobré vůle, a by mě docela jemně a přirozeně pověděla vznik člověka. Kdo by byl schopen z mého okolí patnáctileté dívce říci ty nejtajemnější dohady, o nichž se děti v tom věku dohadují a zvráceně vykládají? Vedle dveří u její kuchyně byli sousedé Merglovi. Celá rodina, až na stařenku Merglovou, byli málomluvní, zvláště Mergl. Byl bednář a chodil do dílny do Plumlovské brány k p. Alebrechtovi. Tento měl několik dcer a skoro všechny zpívávaly o pohřbech a to vždy střídavě aby o svíčky které se tehdy zpovídám o pohřbech dávaly mohli zase zpět prodat voskařovi a perníkařovi, který měl nedaleko dílnu. Každé ráno jsem slyšeli, jak se po siní rozléhá zvuk, který patřil Merglovi a jeho těžké kožené zástěře. Tloukl do ní kolenama a to působilo, že jsem věděli, že je šest hodin a že jde Mergl do práce. Už byl dávno pryč, a když jsem šli siní, tak jsem cítili, jak sině voní kořalkou. U Albrechtů se zpravovaly bečky z kofalečných pálenic a on téma bečkama tak nasákl, že i u nich v bytě bylo jako v pálenici samá kořalka. Když se šlo kolem Albrechtových, tak bylo daleko už slyšet, jak pobíjejí ráfy na bečky. K Merglům jsem ráda chodila. Bylo tam velmi čisto, třebaže kuchyně byla jako dlaň. V koutku štelážek na nádobí a na štelárku trochu větší deska a ta sloužila za stůl. Vepřovicová plotna, cihelná dláčka, ale kuchyně vybiřená jako padlý sníh. Než se přišlo k Merglům nebo k Titzům, tak se šlo siřkou asi 2x2m, a tam si Merglová postavila harmárku. Ve světnici neměli nic jiného než dvě malá lůžka, kostu, v rohu lavici a před ní dubový stůl. U okna stála mašina a v koutě u dveří stál plechový sporák a v blízkosti jeho malá hnědě natřená lavica. Neuvěřitelné by bylo jistě každému, že v tomto bytě bydleli manželé Merglovi, matka Merglova a dvě dospělé děti. Francek byl vyučený ševc a byl tak krtičnatý, že už ho nechťel žádný mistr vzít, tak ševcoval doma. měl bílým šátkem podvázanou bradu, ale na krku mu vyčnívaly samé boláky. Seděl skoro na prostředku seknic a za ním seděla stařenka a na kolovrátku stáčela bavlnu na člunky pro kadlce. Někdy si vyšetřila trochu bavlny, pak jí skrucovala a vznikala pak bavlna červe nebo modrobílá a z té moje maminka pletla fusakle. Mladší Merglová šila osefordovy košule pro vojáky a dcera Mařka jí pomáhala. Víím, že se tehdy dávaly plíškové knoflíky a Meglová hubovala, že se budó vojákom trhat dirky. Nosívala když odváděla práci v modrým tištuchu a musela dávat pozor, aby jich neomačkala, protože se košule musely odvádět vypiglované a po tuctech svázané. Pět lidí a jen dvě lůžka. Manželé Merglovi spávali spolem, Mařka na štrozoku na zemi, stařenka na lůžku a Francek lihával na té tvrdé krátké lavici u kamen. Byl tak nemocný, pracoval celý den a k tomu všemu spal tak prabídně. Nenařikali ti lidé nikdy, čistě si chodili a myslím, že i se dosyta najedli. Stařenka už byla velmi stará, přestávala motat na kolovrátku a brzo zemřela. Francek čím dál víc se mu krtice rozbahnily a také po dlouhé nemoci umřel. Stařenku kumbálek přijal pod střechu než ju z chalupy vynesou, ale Francka, kterému rány po smrti tolik tekly, protože to bylo v létě, kumbálek se zatvrdil a tak Francek musel ležet pod schodama, kde míval otec své zamilované baruše (šišky) na zatápění. Tam prý běhaly myši a tak Merglovi byli uraženi a vznikla palácová neshoda. Bylo chudákovi 22 let a byl tuctovým členem umrzlých na Floriánku u Konečného Další zrovna tak malíček byt obývala rodina Šťovičková. Šťoviček byl ševc a jeho vyhublá žena věčně seděla pokud bylo je trochu teplo na šlupku (stůpínku u dveří) a pletla. Celá rodina pocházela někde od Vamberka přistěhovali se, protože tam kde dřív bydleli, někde daleko v Orlických horách, byli nic o hladu než-li syti. Byli to velmi přičinliví lidé, ale zatrpkli asi bývalou nouzí a proto se velmi málo stýkali s ostatními nájemníky. Ona pilně pletla z tak tenkých nití, že jsme se divili, jak může plést, rukama, které přece jen od domácí hrubé práce byly zhrublé. Celá byla taková vyhublá a neviděla jsem se jí nikdy smát. Co upletla odnášela obchodnici, která každý trhoví den měla svůj štoncl na městě a čepičky měla ozdobené pro děvčátka růžové a pro chlapečky modré kokardičky. Takovou čepičku velmi pracně upletenou pletla za 5 kr a kabátek

za šesták. Co to bylo oček, co počítání vzorečku a přitom hlídala svoji malou hezounkou Mařenku, která byla celým jejím světem. Na dítě se nesměl nikdo ani podívat, neřku-li říci nějaké horší slovo. Hlídala je jako vlčice a přitom opravdu vyhlížela velmi nepřívětivě. Potkalo ji velké neštěstí. Mařenka začala stonat. Hlavička bolela, máma na šlupku seděla a Mařenka stále kladla bolavou hlavičku a nařikala, že jí moc a moc bolí. Lékaře nevolali až maminka jí ostře domluvila a tak přišel p. Dr. Stavěl. Mařenka jen hořela, p. dr. Prohlížel a mámě řekl, že Mařenka to asi nevydrží. Byl to zánět mozkových blan na podkladě tuberkulosním a jednou ráno aniž bychom věděli jak se Mařenka vede, vidíme že horní okno je otevřené a Mařenka, poklad maminčin byl už dva dny mrtvý. Maminka jí říkala, aby Mařenku dala do kumbálku, ale ona, že se nikdy od ní neodloučí a tak ležela ve seknicí sama a rodiče vsedě pospávali v kuchyni na lavici. Třetí den únavou a pláčem usnuli a když se ráno probudili, šli za Mařenou do seknice a ke své hrůze vidí, že kočka leží v Mařence v nožkách. Maminka se zlobila, a ženské ji povídaly, že prý může být ráda, že ji kočka nos nebo tváře neobkousala. Byli velmi nešťastní nad ztrátou Mařenčinou, ale za nějaké měsíce dostali v náhradu Mařenku druhou narodila se jim zase holčička. Stávala jsem velmi často pod oknem p. Šťovička a pozorovala jsem někdy celý postup práce na botě. Vidím stále jeho velkou holohlavou hlavu skloněnou nad potěhem nebo jak má na holeně kámen a vytlouká kůži, kterou už několik dnů mohl, aby ji změkčil poddajnou vytloukl na tenkou pružnou podešev. Tento Šťoviček mě velmi často povídal o svém marné životě a jednou mě přivedl do rozporu náboženského. Jak jsem už dříve naznačila, byla jsem velmi pobožná a on mě někdy říkal, proč se tolik modlím, abych si raději přečetla knihu. Byl velkým čtenářem nejen, že přečetl každý kousek novin, ale pídil se pokaždé po nějaké knize. Jednou jsem s ním povídala o kněžích, o Bohu. Najednou mě povídá „Pepinko, co tomu říká, že Bůh je nejvyšší spravedlivý, a v písmě stojí, že děti trpí za rodiče a rodiče za děti, tak kde je ta nejvyšší spravedlnost božská?“ v první chvíli jsem nedovedla odpovědět a jen jsem pokrčila rameny povídá Šťoviček „tak vidí, Pepinko, nemá na to odpověď, protože je to pravda, že není žádná spravedlnost ani u Boha né“. To mě v mladé duši zanechalo hluboký dojem a dodnes kdy si na to vzpomenu jsem stále v rozporu s tím, že co „Bůh činí, dobře činí“. Byl velmi skleslý, kdy ž mu Mařenka umřela a když o ní mluvil, vždy mu nějaká slza ukápla. „všechno mě tu ani připomíná“ řekl „nevím, jak dlouho tu zůstanu být?“ a tak najednou Šťoviček si našel byt a stěhoval se kdesi hodně daleko do ulice a nejen to, ale přestal pracovat do továrničky Göttmanové, která sousedila s našim domem, a to proto, aby nemusel chodit kolem domu, kde mu umřela Mařenka. Měla jsem jej ráda i ona byla hodná. Stále pletla, a když se mě narodil první syn, maminka ji vyhledala, aby upletla pro mne ty její roztomilé a pracné kabátky a čepičky. Pamatuji si, že je mě švagr Spurný přivezl do Hodonína, plný košík prádelka a mezi ním i byla soupravička ke křtu bílým hedvábím podšitá a čepička i kabátek byl zvlášť hezky upleten od paní Šťovičkové. Do bytu po Šťovičkových se nastěhovala rodina Prokopova. Prokop byl koňský handlíř a jeho žena byla kuchařkou. Měli dceru Růženu a ta měla místo nosu jen bambulku, ta překážka nosní ji vůbec scházela. Byla červená jako mák a ženské se jí ptaly, jest-li se maluje cikorkó. Ona, že ne cikorkó, ale že si drhne tváře tak dlouho, až jí zčervenají. Byla trochu jakoby úchylná, ale nemnoho. Našel se chlapec, kterému nevalila bambulka na nosu a tak jí po devíti měsících uštědřil pěkného chlapečka. Otec Prokop byl holt handlíř v pravém slova smyslu. Všechno co vydělal projedl a propil. Byl takový nemluva, ale ve svém řemesle ruoraný až až. Jeho žena byla vyčouhlá, na kuchařku nepodobná a vždy časem někde vařila a zase byla doma. Konečně se dostala jako vrchní kuchařka do Dajhausu a tak moje maminka si řekla, že bych se mohla tam učit vařit, že mám známost, že mě to nebude na škodu. A tak Pepinka už 19letá se octla mezi samými židy a němci. Naučila jsem se hodně, hlavně masa a sýry ganirovat, zvláště když se tam odbyvaly bohaté svatby. Moučnický méně, to se bralo od cukráře. Nájemníky byla pí. Königová, její syn a peníze do podniku vložil bratr paní, a to byl velký škrob. Chodil stále za každým, nej-li mnoho a Prokopku měl proto rád, že nic nejedla a stále horkem byla žízňavá a jen pila sóduvku a nebo střik. Za to služby kradly jako straky a mladý König, který byl černý jako cigán, měl ale celý chrup falešný, se mě ptal, jestli bych ho chtěla a dostanu-li peníze. Bylo po námluvách, když jsem přestala chodit do vaření protože jsem se octla v novinách, že se chodím učit německou kapustu vařit. Můj ženich byl nemile dotčen a rozmluvil mamince abych už tam nechodila. Myslím, že jsem nikdy tátovi a ani svým dětem německou kapustu neuvařila, ale aspoň mě to nikdy náš táta (jako můj manžel) neřekl. Poslední naše obyvatelka byla panímáma Grmelová, která měla u sebe starou tetičku. Grmelová také šla vojenské košile a také jsem si někdy zašla pod okno, abych se něco dozvěděla o jejím životě. Byla vdovou, děti neměla, a také děti moc ráda neměla. Když děti na dvoře povykaly, tak je vždy napomínala, aby byly ztlacha, jinak že jim vypráší zadek. Když byla v dobré náladě a hodně při odvádění práce dostala, tak děckám koupila špalíčku a nebo vincentky a každý harant dostal stejně. Také Pepince nabídla a říkala, že je jako pan děkan. Ten pan děkan nebyl jen děkanem ale byl Jeho důstojnost pater arcikněz jménem Novák. Pamatuji si jej velmi dobře. Byl nevysoký, měl velký nos a chodil velmi majestátně. Byl miláčkem všech prostějovských občanů a ještě větším miláčkem děcek. Chodil se psem, byl to větší špicl. Nažloutlé barvy, vždy pečlivě učesaný a chodil vpředu, před panem děkanem. My děcka jak jsme viděly žlutého špicla, tak z největšího hrani jsme si ruce utíraly, aby byly čisté, když půjdem p. děkanovi políbit ruku a říct : „Pochválen buď Ježíš Kristus“. V odpověď se nám dostalo od p. děkana „až na věky věkův amen“. A přitom p. děkan šahal do kapse a byl to obyčejně štyrák a už se běželo koupit cukrlátka. Klukům jsem neradí svěřovala kupování cukrák, protože vždy donesli škarniclu rozdělanou a nějaký to cukrlátko zůstalo klukům v hrsti. Dlouho jsme pana děkana neviděly, že prý churaví. To už jsem byla ale ze školy ven a p. děkan zestárl a už nechodil na procházku. Jednou jsem stála pod oknem Grmelové a slyším, že všechny zvony zvoní i sv. Floriánek a Grmelová povídá „to p. děkan umřel“, posmrkla si, tetičce ukápla slza a povídá „ty Anna ty budeš muset teďka tem děckám častěji kupovat cukrlátka abys jim to vynahradila místo pana děkana a já ti nějaký grecár na to přidám“. Tak se žilo v naší chalupě. Ženský za večír i se sestrou i s maminkou vylezly po práci ze seknice a začaly krmit husy, navzájem si je potěškávaly a prohlížely a omakávaly pecinky pod křídly. Když si některá v trhový den koupila novou husu, tak se všechny ženské seběhly, potěškávaly a dávaly si hádat kolik za ní dala. Obyčejně stávala pěkná husa 80 kr. někdy víc než 1 zlatku. Míra kukuřice stála 4 kr a tak husu když už byla hodně těžká a těžko dýchala, tak se zařezla a nestála ani 2 zlatky. Když měla velký játra, tak zase všechny ženské odhadovaly jejich váhu. Nejhorší bylo, když huse zaskočilo, to byl velký poplach v chalupě. Když nepostačilo pár pohlavků husi tak se běželo s husou až do židovských uliček, a stará židovka byla na zaskočené zrnko mistrovů. Někdy se i to také nepodařilo a tak majitelka husi nesla husu už zařiznutou a všechny ženské litovaly, že kdyby přece alespoň to bylo v sobotu aby na nedělu byla pečinka. Každý hofer měl svůj dřevník, ve kterém byl velký pořádek až na to, že když se husa krmila, tak tam tekla potůček vody. Tenkrát nikdo nedělal zásoby, padesátka dobrého kamenného uhlí za 50 kr a něco dřeva postačilo a když vše došlo, tak se šlo k blízkému uhlíři, Jekle se jmenoval, a zase se koupilo. Jen náš tatínek si líboval v zásobě baruší (šišek). Měl rád borové a jen smrkové kupoval tehdy, když jej přivezl z hor muck se ženou, aby je nemuseli vézt zpět. Ti lidé to vozili na trakaři obyčejně až 6 pytlů a vezli to až z Drahan i dále, protože kolem Prostějova nejsou lesy až 2 hod cesty i dále. Jak byly tehdy peníze drahé je vidět z toho, že lidé pro krejcar pracovali a peněz si velmi vážili. Pytel hodně nacvaknutý stál 4 kr a přece se lidé snažili, aby alespoň na petrolín a sůl měli. Lidé tehdy nedělali si nároky a byli jistě spokojeni jen zdraví si přáli. Prožila jsem mezi nima 13 let svého života a ráda vzpomínám, zvláště v nynější rozhárané době, na tu pěknou a radostnou pohodu jaká kolem mě byla. I když smrt navštívila rodinu, i tehdy si vše u sebe vypořádali a smířlivě zase vše brali a potoky slz odplavily jejich zármutek a žalost a zase tu svou káru bez reptání vezli dál. Na dvoře bývalo za dne ticho, jen

v poledne kdy se děti ze škol vracely bylo živo a odpoledne sotva po škole dostaly krajíc suchého chleba vandrovaly na Floriánek, aby se ve hrách vyskotaly. Také se někdy pohádaly a s nějakým pohlavkem v brekotu došly domu. Žalovat nesměly, nebo jim máma řekla „nechoď tam, nedostaneš pohlavek“. Ty starší děvčata musely už vzít pančochu a pěkně si sednou t na šlupek a štrikovat. I náš otec byl přísný na děti, zvláště když si nějak neopatrně pumpovaly vodu. Měly vůbec zakázáno chodit k pumpě, protože jak otec říkal, nemají dost síly a proto ruplují pumpu při pumpování. V létě na ně vyběhl na dvůr a v zimě na ně klepal na okno a prstem pohrozil. Báł se všech pumpařů a pokrývačů a tvrdil, že jsou to takový apatykáři, že když je jich v chalupě poběhi, tak jich nikdo nemůže kontrolovat, když vlezó do studné a pokrývači na střechu, nikdo za nima nemůže a pak si za práci čítají jako apatykáři za medicínu. Za teplých večerů šly ženské každá do svého dřevníku (dřevník se tehdy říkalo) a každá si na příští zatápku naštipala dřevo aby se nemeškaly v poledne. Pak se obyčejně na chvilku sedly na dřevo, kterým byla zakrytá pumpa a po celodenní práci našly řeč buď o dětech nebo co budó zétra vařit atd. klepům se vždy vyhýbaly a proto byla taková shoda mezi nima. Já jsem vždy na večer zalívala kvítka které jsme pěstovala v okně malé světničky, že mě nic neušlo. Do okna málo slunce svítlo, a přece jsem měla tolik pěkných květín. Mezi jiným byla tam voňavý mošus a maminka jej měla moc ráda a nikdy neopomenula si přivonět. Pak se měla trnovou korunu Krista Pána (mučenku) a tolik roztočivých muškátů a moc pěkné fukse. Měla jsem toho plné okno a jedno kvítko hezčí druhého. Náš tatínek měl nejraději jasmín, proto ho měl tolik v tom velkém domě na zahradě kolem celé zdi a chodil když kvetl každou chvíli vonět a lítoval, že tak brzo odkvétá a přál si aby kvetl celé léto. Po tatínkově smrti byly jsme jaksí zakřiknuté přece jen mamince scházal, ačkoliv byla velmi energická, měla chvíly kdy stála sama, bez rady a podpory tatínkovy. Byla tehdy velmi krutá zima. Noc byly tak jasné, měsíc svítil, že jsem četla na posteli při jeho světle. Spávala jsem s maminkou v tatínkově posteli. Byla měkoučká, pod plachtou byla na matroníku celá vydělaná jelení kůže a pod hlavou byl malý polštář z téže jelenice. Vzpomínala jsem každý večer na otce a za něj se modila. Ve dnech kdy tolik mrzlo, až kola vozů praštila, jsem se dívala z okna, jak jezdí vozy naplněné ledem do pivovaru. Říkalo se „pivovar leduje“ když byl otec mladší, tak chodil v jeho obvyklé čepici s klapkama na uši a ve vysokých huňatých botech dohlížet na ledaře a zapisoval fúry s ledem dovezené. Ve světnicích se topilo a bylo tak mílo, zvláště když maminka byla dobře naložená a tatínka vítala s přívětivou tváří, když umrzlý mrazem se vracel k obědu. Maminka když někdy seděla v kuchyni a promlouvala k sobě, bála jsem se, že se bude opět s tatínkem o něčem dohadovat, a že si všechno opakuje, co mu řekne. Dívala jsem se jak pohybuje rtama a někdy i rukama. Bohužel byly to smutné chvíly ba i dlouhé dny. Po smrti otcově byla už docela samostatnou neodvislou na nikom a na ničím. Moje maminka nebyla mlsná. Její největší pochoutkou byla pro ni pivní polívka. To byla její večere, když si uvařilo pivo a do něj rozkvedlala žlutek. Do polévky si pak nadrobila chleba a na tom si tuze pochutnávala. Druhá věc byla kaše z černých koziček. To byly plody z bezinky a tehdy se tomu říkaly černý kozičky. Příprava na tuto kašu byla na tehdejší dobu dosti nákladná. Nejprve se kozičky (bobulky) vařily. Pak se do toho dalo máslo, cukr, hrozinky a na konce z toho byla hustá černá kaše, která se hustě posypala perníkem a ještě pomastila. Bylo to velmi dobré a poroto jsem i já tak ráda šmejdila po cizích zahradách abych mamince kozičky přinesla a s ní se o kašu také podělila. Za letních dnů se už nechodilo spát v 7 1/2 hod. večer se prodlužoval a v zimě jsem chodila k Spurným a Helena se bavila s panem účetním Fingrem. První štědrý večer po otcově smrti jsme trávil po večeri u Spurných. Sestra Anča byla v jiném stavu a čekala dítě každou chvíli. A opravdu, sedíme a hraje se v karty. Já jsem seděla na růžku na divaně a nevím nač jsem myslela, a ticho bylo přerušeno slovy „mě je špatně“ poví sestra Fanča. Vstala, švagr jí podpírá, ona jde do alkovny, chytí se pelesti a vykřikne „už“. Švagr ji podchytí a místo jedné dává na postel dvě. Dítě a maminku. Běží pro pí. Jelínkovou, která bydlí za rohem a tato se najde holičku u nohou maminky. Bylo to šesté dítě sestry a z názvem Vlastem, která žije dnes jako 56letá vdova, která byla před nedávnem návštěvou u své tetinky v Náměšti nad Oslavou. Čas ubíhal a mě už táhlo na 17rok. Život můj se začal už utvářet jinak, ale proto až do dnešního dne nezapomínám na ty roky, když jsem žila mezi lidmi, jejichž osud na mě blahodárně působil, třeba mě bylo žít skoro bych řekla nejen ve skromnosti, ale celkem v odříkání a nedostatku. Ten život mezi lidmi, kteří oplývali nejen skromností, ale v jakési oddanosti, brali si svůj život tak, dnen ze dne jako věc samozřejmou, která nemá nezná úchyly. Nepachtili se po něčem lepším, spoléhali se vždy na své zdravé ruce, které si mohli ukrojiti větší či menší krajíc suchého chleba. Jaká byla jejich radost z vykonané práce a v odměně, kterou za ni dostali pohlížím-li zpět před 60lety, jaký je rozdíl mezi tehdejšími lidmi a jaký je rozdíl mezi lidem dnešním! Jak se změnil život oproti životu nynějšího člověka! Závist, nespokojenost, pachtění se stále po něčem lepším, jaký to chvat a nekld ovládá lidem! tehdejší lidé byli-li třeba ně tak kulturně vyspělí a přec se nikdy mezi sebou nehádali a nikdy nikomu nezáviděli. Lepší kabát nebo krajíc chleba máslem či sádlem namazaný. Říkali si, no když na to mají, ať si popřejí. Taková byla životní filosofie lidí a proto si dovedli zachovat spokojenost a jasnou tvář a čisté oko, jimž hleděli všechny své nedostatky zastřít. Myslím, že jich ani necítili, zvláště ženy dovedly svůj život zaříditi si tak, aby ani trochu nepostrádaly jejich rodiny čemu byli zvyklí. A tak i já jsem si do života přinesla tu jejich životní moudrost, neohlížet se po těch, kteří mohou víc nebo mají víc a když v pozdějších letech stalo se, že neměla jsem to, co mají druzí, tak zvaný blahobyt nebo potkaly mě všelijaké životní svizele, a bolesti, vždy jsem si vzpomněla na ty, o kterých jsem věděla, že ve svých velkých zármutcích byli stateční a trpěliví. I své děti jsem učila skromnosti a odříkávání, což se mě pokud byly malé, dobře dařilo. I oni viděly zvláště po válce, že mnohé děti měly namazané rohlíky a oni třeba jen rohlík nebo chléb. Později až byly dospělí, bylo to už jejich věcí, jak si život řídily, já ale až do dnešních dnů jsem si zachovala skromnost a pečlivost takovou, abych nezůstala nikdy v rozpacích budoucí den. Začínala jsem svůj 17 rok života. Paní Binková, moje kmotra na biřmování, povídala mamince, že jsem už velká, že bych měla chodit do tanečních hodin, abych dostala „šlif“. Pak mamince slíbila, že mě koupí na šaty. Měla jsem dvoje růžové na prodloužené a modrobílé proužkované prací. Byly tak jednoduché a přece jen pěkné. Učila nás tancovat frau Hubazcek a její už také letitý syn. Když nám ukazovala první taneční kroky, nadzdvihla sukni a kolek pat i její kanýrky od kalhotek tančily také. Byla už hodně letitá, suchoučká, ale velmi pružná. Někdy jí vystřídala syn myslím, že mu do 50tky mnoho nescházelo. Byl zavalitější a tančil tak, že si aji někdy zpocen musel utírat a vyměňovat límec. Tak Pepinka chodila do tanečních hodin a sestra Helena jí dělala gardedámu. Tanečníků bylo dost, protože někteří pro nedostatek plesů chodili se vytančit do tanečních hodin. Bylo tam hodně židů. Pamatuji si na pomenšího žida, jmenoval se Šnábl, a tento tanečník byl už starý, no ně tak starý tělesně, ale jako několikaletý žák paní Hubánkové. Tančil moc pěkně, zvláště jeho šestikrokový valčík byl obdivován všemi. Mě si oblíbil a protože už byl úředníkem, tak si mohl dovolit a každou taneční hodinu mě vždy posílal pukét. Měla jsem vůbec jakési štěstí u chlapců. Druhým mým vytrvalým tanečníkem byl rabinův syn, který se snažil předstihnout Šnábla a tak neváhal mě také posílat pukéty. A ještě dva tanečníci byli vytrvalými zákazníky zahradníka pana Hajnýho. Tak se stalo, že jsem musela chodit do tanečních v každé ruce jednu pukétu a aby se ti ostatní neurazili, tak sestra se hmoždila s ostatními, tak totiž nakázala naše maminka. Když se končily taneční, tak jsem si s pukétama nevěděla rady. Tanečníci když mě někde potkali, tak jsem měla hned doprovod. Nejvytrvalejší byl Šnábl a pak mladý rabin. Vzpomínám si na jednu nepřilíš veselou příhodu. Tenkrát v Prostějově se pořádaly plesy. Mělo jich nemnoho. Byl elitní bál pro noblesu Prostějovskou, pak maškarní. ovšem, že nescházal veteránské a hasičské. A poselšní dva, to bylo pro pořádnější vrstvu národa. Ale já jsem musela chodit na veteránské k vůli švagrovi jako předsedovi veteránu a pak jsem musela vždy vítat okresního hejtmána Pána

z Ernfeldu. To bylo vždy interádo a pak jsem jej přivítala a podala několik růží. Po prvním převratu jsem se s ním sešla v Brně v kavárně Slavii a povzdechl si, jak je to dáno, kdy Pepinka Konečných mu dávala na veteránském bálu růže. A bych pověděla o té neveselé příhodě. Tak jsem byla vyučená v tancování a maminka si řekla, že bych mohla jít na „zástěrkovo“. To byl více méně Věneček na ukončení ostatků. Gardedámu mě dělala pí. Neumanová, matka hudebního skladatele. Šaty jsem měla vyprané, vyžehlené jen zástěrka mě scházela. Nesměla být drahá, ale pěkná. Tak jsem šla k Berkům, to byl první nežidovský velký obchod a tam jsem si vybrala několik zástěrek. Dali mě je do značně velké škatule a Pepinka šla. Byl odměk, předtím padal sníh a tak bylo blátivo. Vyjdu z krámu a hele mladý rabin a něm čeká, že prý mě škatulu ponese. Tak jsem už skoro docházela domů, když najednou kec, krabice se rozevřela a zástěrková zábava byla v blátě. Úlek byl strašný! Dvě zástěrky byly málo pošpiněné a jedna důkladně. Mladý rabin, že to nevádí, že je zaplatí, že má dvě sestry doma, že jim udělá present. Při řeči se mu třásl hlas a tak jsem viděla, že není jeho kasa tak pohotově, tak tu zamazanou jsem si nechala a vyprala a ty dvě vzali u Berků zpět, že to prý se vyčistí. Strachu jsme zažili oba. Tak na tu „zástěrkovo“ jsem šla celá vypraná, dnes se chodí tak po domě, ale za to jsem se tolik vytančila dostala tolik kytiček, kolik bylo tanečníků. Nevěděla jsem si rady a tak jsem byla vpředu celá pošpendlená samými kytičkami. To mě bylo 16 let a tři měsíce. A život šel dál. Chodila jsem velmi často do lékárny a vždy když jsem odcházela, tak jsem říkala „já se poroučím“. Jeden z pánů magistrů, Knecht, takto asi 30letý, malých očí, značně obtloustlý a ve tváři růžovoučký, se na mě vždy velmi přívětivě usmíval. Byla jsem slečnou a často jsme mívala za pásem teovku (čajovku) od švagra. Jednou si ji pan apatykář vyprosil, že si ji schová na památku. A opravdu měl ji několik let a když jsem se s ním sešla v Olomouci byl sice ženat a já maminka tří odrostlých dětí, mě říkal, že tu uschlou růži stále ještě má. Byl jakýsi výlet a tam jsem se seznámila s p. Navrátilem. Byl vyučený řezník a uzenář, pocházel z bohatého rolnického domu. Nebylo na něm vidět řezničinu, ba naopak vyhlížel vždy pěkně oblečený. Chodil a jevil o pepinku nezvyklý zájem. Posílal kvítí, pak mě poslal pěkně vázané Hálkovi ilustrované „Večerní písně“ a než jsem se vzpamatovála, tak říkal mamince, že by si mě za nějakou dobu vzal za manželku a v důsledku toho mě poslal snubní prsten se šesti drahokamy jako na nitce navlečené. Tři brilantky střídavě se třemi modrými safíry. I v kočáře mě vyvezl a ukazoval mě všechna pole. Byly to nepřehledné lány cukrovky, pšenice, zase lány žita zase lány řepy. „toto všechno“ říkal, „to je majetek náš“. Copak já v 18 roku, aby mě někdo vykládal o řepě, o pšenici a jak sype a co se platí. Byla jsem toho bohatství plná a tak jednou jsem před někým povídala, že si nevezmu hloupějšího muže než su sama. Moje společnost tehdy byla Vrána, účetní Wolker, otec básníka Wolkra, mag. Knecht, p. Navrátil a mnoho jiných. Nejvíce na mě zapůsobil né že bych se byla zamilovala, Wolker. Byl velmi sečtělý, půjčoval mě knihy a nabádal mě, abych se hodně čtením vzdělávala. Dr. Vrána byl velmi líbivý, černovlasý pán, do kterého byly děvčata celá pryč. Knecht sice starší ale velmi milý vyhledávaný společník. Dlouho jsem s Wolkrem mluvila a myslím, že kdybych byla dcerou uzenáře a byla bohatá jako jeho příští žena, snad by z toho mračna byl déšť. Ale kde pak jak Pepinka Konečných! Ta byla jenom hezká, mladá a chováním ještě děcko. Vzpomínám si, že jsme byli já, sestra Helena, Knecht a Navrátil na Beleckým mlýně. Byl to mlýn úplně o samotě v samých lesích. Šli jsme do takového kopce a teď se Knecht shýbal a vykřikne „Parnasie“ a skoro se rozplácne. Nevím měl-li nějaké vzpomínky na Parnasie Šmilovského nebo chtěl si vyplatit svoji lásku ke mě? Nevím, ale vím, že mamince jednou povídala, že je nešťastný, že kdyby se mohl ženit, že by si mě u maminky vyprosil. Jednou v létě, myslím, že to byl týž rok po půlnoci, slyší maminka i sestra, já jsem spala a neslyšela, že někdo zpívá pod oknem „dobrú noc“ atd. maminka mě vzbudí, poodhne záclonu a tři čtyři muži opění o lípy, které jsme měli pod oknem, zpívají a zpívají. Nakouknu, protože už pomalu svítalo, a koho vidím? Můj bývalý ředitel na měšťance p. Červinka, pan Knecht, pan Navrátil a čtvrtý stál opodál a myslím, že to byl František Neumanův. Až se vyzpívali, tak šli k oknu, na okno zaťukali a odešli. Měli jsme okna v chalupě hodně nízko a proto nejednou jsem našla ráno kytici růží, nebo šerku hrozenou na podlaze, kterou neví, ale který z mých ctitelů házel otevřeným horním oknem. V zimě jsem se začla učit bruslit jak jsem už vpředu naznačila. Našlo se hodně hodných pánů, kteří Pepinku učili prvním krokům na ledě. Pavilon byl velmi pěkný a společnost také. Někdy se i přádaly podvečerní čaje, hrála hudba a bylo veselo. Maminka se těšila z toho, že má sličnou a vyhledávanou dceru, jen stále říkala, že to jsou ženiši jen z Drážďan a né z Berouna. Chtěla mě jistě brzo provdat aby ji ubylo starostí, protože naše pokladna se denně tenčila. Koupila mě kostým v barvě šedomodré a šaty byly přizpůsobené šatům čistě jen na led.

Nosilo se tehdy šaty v celku a jen krátké figaro, které jsem měla lemované smarabů. Myslím, že to byla napodobenina kožešiny, na hlavě malou kožešinovou čepičku a kytkou fialek. Tehdy se také nosily závoje, a tak mě nescházel ani ten. Pamatuji si, že byl v barvě fialek a páni mě říkali, že teprve pod ním mé moje krásné oči vyniknou. V učení na ledě jsem velmi rychle pokračovala, zvláště tehdy, když se mě ujal poručík p. Černil. Pořádali se také závody, krasobruslení a v rychlé jízdě. První cenu dostala slečna Černilová, která nejen že krásně bruslila, ale byla velmi elegantní, ani né tak moc pěkná. V pánské jízdě dostal první cenu v krasobruslení p. Černil. Já až druhý rok jsem dostala druhou cenu, tak brzo jsem se zdokonalila a to přičiněním p. Černila, který byl posádkou v Olomouci a velmi často do Prostějova jezdil a Pepince se dvoril. Maminka to nerada viděla, protože to byl zase jen jeden z Drážďan. Byl by potřeboval kauci a Pepinka sotva na pěkné brusle měla. Neoženil se, jak mě jeho sestra říkala, když jsem se sní jednou v Prostějově sešla a také mě povídala, že Bruno na mě nemohl zapomenout. Na ledě jsem se seznámila s mnoha pány. Na obchodní škole bylo několik mladých profesorů, ale každý sic mě věnoval pozornost a maminka říkala, že ti jistě už má každý svou. Ať jsem se vrtla kdekoliv, vždy se našel jeden nebo dva kteří Pepinku doprovázeli.

V měsících letních se vždy konala pouť do Bamberic (Vamberice). Švagr Spurný byl už snad ale po 20-25tém vysloužil si titul čestného vrchního bratra. V mamincině hlavě uzrál plán, že bych mohla také do těch Bamberic a tam si asi vyprosit myslím nějakého opravdového ženicha. Snad se jí jednalo o bohatého p. Navrátila, který už měl v Kroměříži velkouzenářství a vývoz šunek do zahraničí. Byl stále ještě svobodný a rodiče pravděpodobně chtěli jej oženit také s bohatou nevěstou. Chudák maminka si myslela, že když vykonám tu Bamberickou pouť, že Pán Bůh mě dopomůže k tomu, že se rodiče p. Navrátila obměkčí a že přece jen bohatě se vdám a jí se uleví a dokonce, že tu bude příležitost mamince trochu finančně vypomáhat. Tak bylo ujednáno. Místo ve voze bylo zajištěno a švagr byl pověřen, aby se o další staral. Ten furverk byl obyčejný selský vůz přikrytý nepromokavou plachtou po obručích přetahnutou a vpředu v šestrohu seděl majitel vozu. Vozu bylo několik ale ti opravdu pobožní šli celou cestu pěšky. Lavice byly podél van připevněny řetězy a když přšelo, tak jsme seděli nacvaknutí uvnitř. Docela vzadu pod plachtou měli lidé svoje jídlo a v kufíku nějakou punčochu a šaty, abychom až budem na místě, se mohli převléct a pořádně zase umyt. Nejlepším poutníkem byl můj švagr. Nechci mu křivdit, ale myslím, že to byl pro něho trochu jako výlet. Měl sestru v Olomouci Přecechtělovou, která měla s mužem řeznictví a uzenářství a vždy jsem musela zaopatřit šunku, kterou dva dny před odjezdem pekl sbalenou chlebovým těstem a pekl jí v chlebové peci a byl přesvědčen, že všechny sofry v ní zůstanou a celý šest dnů, co pouť trvala, se nezkazí. Jak často jsem jej viděla, jak nepozorovaně se stočí ke konci vozu a jak poutníci se modlí buď hlasitě nebo přebírají kuličky na růženci, tak milý švagříček přebíral kousky šunky a místo tiché modlitby pohyboval také rtama a připíjel si tuplovanou reznou. Jinak ale byl pan Spurný „capo“ celé poutní výpravy. Znal všechny dědiny, kudy jsme šli nebo jeli a před každou dědinou „poutníci z vozu dule a pěkně zpívat“. Vzpomínám si jak mě schválně upozorňoval, když jsme jeli kolem Červené vody, jak mají

všichni pěkně umytá okna. na Grulích (Králíky) jsme museli z vozu dolu. Nepamatuji si, kde jsme přenocovali, až ve Vambeřích. On vrchní vedoucí spal sám a my ostatní pohromadě. Najednou mě volal do pokojíka svého, a div nebrečel a ptám se co je. On povídá „podivě se Pepinko jaká je ta Fanča (jako jeho žena) mě dala s sebou fusakle, dyť to sá její pančochy, a viš, proč mě jich dala, protože abych si na ňu vzpoměl a na ňu nezapoměl. Vidíš, jaká je to hodná manželka“ a přitom posmrkával, byl nějak v tu chvíli nezvykle sentimentální. Když jsme se konečně dokotrcali do těch Dambeřic, byly naše koróhve z futrálu nejprve vytaženy a vítaly se a klaněly se s ostatními pótníkama. Večer se kupovaly svíčky a ti co neměli na nocleh spali kolem kostela, svíčky rozžali a zpívali a modlili se růžence. Já jsem byla unavená a tak jsem šla spát. Druhý den ráno vstávalo po čtvrté hodině, se šlo na křížovou cestu. Figury byly nadživotní velikosti a pamatuji si, že to na mě působilo strašidelně a nevím jestli jsem se poctivě jeden otčenáš pomodlila ať jsem byla velmi pobožná. Do kostela na mšu jsme se vůbec nedostali, a jen kolensky (po kolencích) jsme se plazili do kostela až jsme se dostali k té zázračné Panně Marii. Také nevím, jak jsem se toho mnoho namodlila jen vím, že mě strašně brněly kolena a toužebně jsem čekala bude-li konce tem schodům. Nejraději bych si byla sedla a proto z modlení nebylo nic. Ptala jsem se švagřička přijde-li taky kolensky za Pannou Marií a on přikývl ale pak s mě přiznal, že kolensky nelezel, že to už má dávno odbyto, když po tolikáté je v Bamběřích, a že pře mu to Panna Maria odpustí. Pravděpodobně jsem se špatně modlila, protože jsem si toho bohatého p. Navrátila nevymodlila. (mimořadně podotýkám, že p. Navrátil si z trucu vzal svoji krámskou (byla maďarka) a nešťastně skončil ještě dříve než-li jsem se já vdala. Jel na kole, přejížděl trať, přihnul se vlak, zachytil zadní kolo a jeho vlak usmrtil. Byla jsem u Spurných, když tam přišel cestující, který tím nešťastným vlakem jel a chudáka Navrátila viděl). Naše zpáteční cesta nebyla už nic zajímavá. Poutníci byli unaveni, docela vymodleni a všechno jídlo sněženo. Těšili se když uviděli první vesnice kolem Prostějova a ještě víc když se blížili k samému Prostějovu. Před Zešovskou ulicí jsme museli všichni do řady starší bratři byli odpočati a růžence, které se jim houpali na krku očistili z prachu, nasadili si bryle koróhve a tyto se skláněly ke korouhvim poutníkům. Mnoho lidí přišlo vítat poutníky třeba neměli nikoho v procesí. Pana farář podával ruku všem starším bratrům a pana čestného bratra jako mého švagra dokonce po kněžsku políbil. Já jsem si vzpomenu na tu obrovskou šunku, a viděla jsem v tu chvíli opět švagra jak si „bezruje“ a žitno popíjí. Muzika hrála, bylo radosti na všech stranách. Lidé kteří přišli procesťví vítat, byli svátečně oblečení a pan farář i kaplani měli sváteční roucha. Družičky nesly na nosítkách pokrytou pokrývkou se zlatým třepením Pannu Marii. panáčci dostali po silných nebo tlustých svíčkách posvěcených od Vambeřického panáčka. Vzpomínám si, že při jednom takovém vítání, nevím odkud procesťví šlo, nesla jedna děvčica také jako družička Pannu Marii a bylo velké pohoršení od zbožných sester, které se rozčílovaly že pře „jak tak temu veněčku na hlavě přišla, dyť už dávno pře ho ztratila kdesi v parku na lavičce“. Pobožnice pře to na vlastní oči viděly a proto pře by bylo nělejší jí ho hákem strhnót. Tak maminka si celou věc nebrala k srdci, protože se opravdu začínal zajímat ženich z Berouna.

Tak přešel můj 18rok a začínal po 30 prosinci rok 19-tý. Maminka mě o prázdninách řekla, že se znám s profesory obchodní školy a že nemůže už dále žít z peněz, naopak že na opravu chalupy musí si vypůjčit na chalupu. Proto prý jí nezbude nic jiného, že si musí vzít studenty na byt, aby alespoň se jí trochu ulevilo. Mě naporučila, abych zašla do Obchodní školy a tam vyhledala, tehdy se mě nejvíc dvořil prof. Landeman. Byl ještě velmi mladý, hrozně vyčouhlý a hubený. Poslušná dcera své matky, jsem bez zamýšlení šla do obchodní školy a vyhledala p. prof. Landesmana a řekla mu o č se jedná. Ten ale mě povídal, že o tom rozhoduje p. ředitel Raulich abych šla za ním. Pan vousatý p. Raulich mě vyslechl, ale neměl jaksi chuti mě žádosti vyhovět, proč nevím, snad se bál, že posluchači, kteří byli povětšně starší, a tato měl strach aby študenti místo učení nehleděli si sličné Pepinky. Konečně přece nám poslal tři. Dva z nich byli hoši dost temperamentní a jeden trochu vesnický grmela. Dva z nich si rádi zaflámovali a kdepak v Prostějově aby se to nerozneslo. Také naši dva Lacina a Kavka se také zapletli když kdesi v pozdních hodinách večerních si v hospůdce besedovali a vlít na ně řed. Raulich, vyskakovali oknem a p. Raulich za nima. Ovšem že maminka dostala od p. Raulicha přepis, že študenty špatně hlídá, a že mu nezbude nic jiného než-li študenty vzít z bytu. Pro maminku to byla velmi skličující událost a také jakási hanba a tak Pepinko musíš jít za p. Raulichem a celou věc nějak vymluvit. Pepinka poslušná decra zase šla za p. Raulichem, tam jej uprosila nejen, že študenti zůstaní, ale také byl jim odpuštěn několika hodinový karcer. Vzápětí ale bylo odhlasováno, že študenti dostali červené čepičky a na nich stříbrné proužky podle ročníku, ve kterém jsou zařazeni. Byli potom stále kontrolováni, jestli čepičky nosit. Stalo se nejednou, že byl některý chycen bez čepičky ale v klobouku a tak zase jsme soukromě vyhledala některého z pánů profesorů. Tehdy učil prof. Holman známý později v Brně, pak prof získal, který si po prvním převratu získal inspektorství na obchodních školách a jiní. Tak když mě některý z nich potkal, říkal „dovolíte slečno, abych vás doprovodil?“ jak začalo léto, tak jsme sedávaly na lavičkách s maminkou a sestrou i študenti, kteří za dlouhých dnů nemohli si zaflámovat. Floriánek byl už upravený, cestičky pískem vysypané a pěkné lavičky. To už bylo po krásném dětském prostředí, kde jsme hrávali pucku, a vyskákali maturitu. Potok už nebyl nikdy rozvodněn, protože byl spoután železným potrubím. Šance se začínaly bourat a stařícké akáty byly vyřazovány a už nikdy za vlahých večerů letních nezavoněly. Křoviska ale už neměli tam svoje eldorádo na schovávanou a už si nikdo nemohl na botech odnést vůni z pozůstatků jímž se křoviska hemžila a že kluci proto někdy mezi sebou servali. Nejčastěji jim to můj otec překazil, jakmile viděl, že si někdo z děcek přičapuje, už volal z okna a vyhrožoval hlídačem a pokutou. Už se sv. Florián může bez pohoršení dívat na poklidný a pěkně upravený parčík. Za to za pozdních večerů musel Floriánek hlídat všechny zamilované párky, které nesmělo denní světlo vidět. Tak jak mě přibývalo let, tak ubývalo poskakujících děcek a jejich křiku, krátce stálo se. Z mých vrstevníků, jak z děvčat, tak z chlapců stávali se dospívající lidé. Škoda přeškoda, že dětství netrvá až do smrti ačkoliv prý staří lidé se stávají na starost malými dětmi, ale bohužel by už sotva by mohli hrát v picku nebo skákat po jedné noze a dělat maturitu. Alespoň já místo paléstry a odbíjené odpichuji se hůlečkou od země sic poskakují také, ale jen bolesti v nešťastné levé noze. Ale už dost té skličující dnešní doby jak tělesné tak duševní a raději si připomínat svá mladá leta, která nikdy nemyslí, co se stane a nejméně myslí na to, že lidé budou trpět nezaviněně cizí lidskou zlovůli. Mé vrstevnice s nímž jsem sedávala v trávě a pletla všelijak zbarvené punčochy bavlnou, které jsme říkaly „flámovaná“. Barva jejich byla od nejsvětější žluté až do oranžové a od docela světle modré až skoro do černé. Při štrikování bavlna dělala všelijaké šlehané vzory a mývaly jsme z toho radost a navzájem si štrikování ukazovaly. To bývalo vždy o vagoncích (prázdninách). Dnes už tyto vrstevnice sedí na lavičkách s vyžíváním v rukou ve velkém parku a pokukují nebo sedí s chlapci. Tak i já již se pomalu vleklo 19 let, jsem se opět těšila na zimu a na bruslení. Už nejedli sedláci s fúrou s ledem, už kola pod nima nevzala, už měly pivoary své stroje na umělý led. Už se nejedilo po kabeli ze šanců dolů, už byly sánky. Kluci sice měli mimo kluziště co po ledě sjížděli dřevo a prostředkem silný drát nebo rezavý proužek železka ale i já jsem kdysi byla ráda, že mě některý kluk půjčil takovou dřevěnou brusli a po jedné noze jsem se klouzala. Nejeden kluk odvážlivý se zkoupal v rybníku, když byl led ještě tenký. Dnes už ale Pepinka měla niklové merkurky, které pečlivě opatrovala aby nerezavěly. Dříve s nima cvrkala na femínku svázané, ale později směla si koupit vislajvandovou černou tašku. Ne opravdové brusle (šeksny) na botech hned připevněné nebylo u nás peněz a tak jsem byla spokojena s těma, co jsem si směla koupit. Byly na tu dobu dost drahé, stály 5zl. Ale vyplatily se, až maminka dřív jaksi hubovala, ale když pak slyšela jak pěkně jezdím, tak byla uspokojená, zvláště tehdy, když jsem na těch

bruslích si získala od maminky tak toužebně čekajícího opravdového ženicha v podobě svého pozdějšího manžela. Bylo to před vánocemi r. 1896. klidně jsem si jezdila a libovala si, jak se mě pěkně daří kroužky. V tom se přiznau dva páni. Jednoho z nich poznávám, je to p. Wolker, povídá „pardon slečno odpuste, že vás zastavuji, ale tento pán mě požádal, abych ho vám představil. To je prosím p. profesor Bezdiček z Obchodní školy“. Tento pán se uklonil a já se na něj usmála. Ten pán byl hodně vysoký, já ač vysoká sahala jsem mu jen po ramena. Byl pobledlý a na nose se mu houpal skřípec. Hned mě požádal, ale dost nesměle, jestli mu dovolím, že bude se mnou pokračovat v děláni kroužků na ledě. Že byl tak vysoký, tak trochu balancoval na ledě a já jsem řekla, že to nevádí a přitom jsem dodala, že nám se daří na ledě velmi dobře, protože nosíme šněrovačky a tím máme pevnou oporu a nemusíme se nijak prohýbat. Tato moje řeč ho nějak překvapila, že přece dívky o takových věcech nemluví aniž by se nečervenaly, jak mě později často říkal, že se mu to tak líbilo, že to bylo tak přirozeně hezké. No a tak jsem chodila na led dále a nebylo dne aby mě pan prof Bezdiček nevyhledal. A tak se stalo, že byl mým stálým spolu jezdcem na ledě a proto jsem upadala i tento pán v nemilost u ostatní společnosti. Nejednou se ostatní moji tak zvaní ctitelé nevráživě dívali na pana profesora a velmi často se smluvili a vzali si mě do prostřed a pan profesor buď odešel nebo jezdil sám. Tak byly vánoční svátky a já bruslila dále s ostatní společností. O Novém roku mě pan profesor poslal novoroční gratulaci. Nijak mě to nepřekvapilo, protože jsem byla zvyklá na podobné pozornosti. Po svátcích se zase objevil, stále mě vyhledával a také jsem tomu nepřikládala žádného významu, protože jsem byla velmi zhyčkaná všelijakými pozornostmi, jako připínání a odpínání bruslí, nošení čaje na zahřátí a nošení sladkých zákusků. Myslela jsem si, no zase jeden z řad mužů, kterým se líbím a na paměti jsem měla mamčiná slova „zase jeden z Drážďan a né z Berouna“. V tu dobu byla také divadelní sezona myslím, že to byla Choděrova společnost a paní Binková nám vždy, jak který herec měl benefiční večer a to bývalo velmi často lístky do divadla. Chodila jsem se sestrou a obě jsme se velmi těšily, když jsme viděli drobečka pana Sekvence jak trtá pochodničku od pivovaru a nese papírky v ruce. Též byly tehdy ještě v modě hausbály, které požádali majitelé větších hostinců. Byla jsem na dvou takových hausbálech. Jeden byl v kontribučenské záložně a to mě dělala garde Fanča a druhý byl pod žudrem u Kožušníků. To byl ten žudr, co tam Můčka – Můčka hlásné vespával. A to byla se mnou maminka. Pěkná byla moje maminka a když si oblekla ty své hnědošedé hedvábné šaty, udělala si pěknou cestičku a kšajtle přes čelo, říkaly ji ženské v naší chalupě, že vyhlíží jako císařovna Marie Terezie. Na hlavu místo svého obvykle složeného šátku si přehodila jen černý špicnuch a jistě zapomněla na to, že jí budou bolet zuby, jak zpravidla říkala, když neměla šátek na hlavě. Já jsem zase měla n a sobě svoje vyprané šaty, protože moje garderoba nebyla nijak bohatá. V hospodě bylo už plno, když jsme přišly asi tři muzikanti a klavír. Ze všeho si nejvíc pamatuji, že jsme si daly punč a koblihy. Kdesi v koutku se tancovalo a z hostů byli ponejvíc blízcí sousedé a z města nějaký mladý úředník, ovšem tehdy ještě chodil p. Knecht a některý mladý profesor. Neodnesla jsem si žádný zvláštní dojem jen ten, že jsem viděla a dosud vidím svoji nastrojenou maminku, protože o bylo jedinkrát za celou dobu až potom na mé svatbě ale to už nebyla maminka tak plná ještě života byla už ustaraná a zatrpklá, protože nebylo už u nás vůbec nijak veselo, protože moje svatba byla sice navenek honosná, ale v cizím prostředí. O tom až později.

Zase bylo jaro, ale už né takové, jak když jsem se těšila s děckama, že brzo půjdou velké vody, že potok se rozleje po Floriánku a po Hliníkách (tak se jmenovala boční ulice), že zaplaví vrby a vyžene potkány, jichž bylo ve vrboví na Hliníkách habaděj. Kluci že se zase bosi budou brouzdat a chytat všechno, co vody vzaly s sebou, když jim to stálo v cestě. Bývaly to zpravidla slepice nebo kočka, která si vyšla na lup, kusy dřeva, někdy aji kus dochu, které vody a ledy braly až z dalekých hor. Tu a tam jsme chytili nějaké brouky a malou rybičku. Jednou to byl ještě můj otec živ, potok se tak rozvodnil, že zaplavil celou cest pře našima a voda se nahnula až do dvora a do bytu, které byly nízko položené. Tehdy jsme měli hodně drůbeže, něco se aji potopilo, jen kačeny projevovaly nesmírnou radost, že také vidí jednu vodu a mohou plavat. Tehdy jsme všichni pochopili tu hrůzu z vody, jak je těžko se jí ubránit a opravdu, že se před ohněm uteče, ale před vodou těžko. Trvalo to všechno jen krátkou dobu, ale strach zůstal v nás dlouho, nejvíce ovšem byl v kolenou, tyto se třáslly a otec se modlil, byl zoufalý, že se mu drůbež všechna potopí. Ale za krátkou dobu vody opadaly ale nám zanechaly památku v podobě potkanů. Nějak se nám dostali pod podlahu a tam si založili svoji rodinu. Museli jsme podlahu vytrhat, do díř jsme nasypali sklo a zalili teplým térem (dehtem) a byl pokoj. Na to jsme vždy z jara vzpomínala bylo mě líto, že všechno je to tam. i na bource jsem si vzpoměla, když začaly moruše rašit, na dětské hry a na všechno dětství, třeba iněky bylo smutné. I teď, když šel mým životem 19 rok, zachovala jsem si stále tu radost ze všeho, co se kolem mě děje. Třeba i tehdy, když nás maminka se sestrou postavila ke trokám s prádlem a musela prát i pro naše spoluobyvatele pány studenty. Neubralo mě to ani trochu z radosti ze života jen tehdy jsem byla smutná, když jsem viděla maminku pucovat boty studentům. Tehdy jsem hleděla na svět zatrpkle zvláště když jsem začala přirovnávat jak rodiče žili dřív a nyní jak maminka živoří a musí hájit život tak, abychom se popřípadě mohli lépe najíst a trochu se obléct. Mamince bylo tehdy necelých 50let, ale my jsme se všichni na ni dívali jako na docela starou paní. Když si vzpomenu na svoji padesátku, jaký to byl velký rozdíl! Nevyhlížela nějak staře ale život, kterým žila, připadal mě, že je vlastně už taková stařenka, ostatně kdyby byly zůstaly na světě první děti sestry Fanči, byla by pomalu v těch letech prababíčkou. Žilo se jaksí méně ukvapeně a proto se mě zdá mezera do doby, kdy jsem dostala obšírný dopis od p. Bezdičky velmi dlouhý. Byl pro mne velkým překvapením, protože po všech zkušenostech jakých jsem nabyla od svých ctitelů nezdál se mě být ani trochu pravděpodobný. Nemusím psát, co v něm stálo, každý pochopí, že to bylo opravdové a velmi jemné vyznání citů, jimž byl p. Bezdiček naplněn. Nevím, co jsem mu odpověděla, protože tehdy to psal ze svého rodiště a patrně si ani nepřál, abych mu do Chocně odpověděla. Když se po svátcích vrátil (byly to svatodušní svátky) mě vyhledal a nebylo mu podle mého chování potřebí odpovědi. Tak jsem spolu chodila a si povídali. Mě bylo necelých 19 let a p. Bezdičkovi 23léta. Viděli jsme před sebou společný život, jen až si odyde zkoušky. V Prostějově byl suplentem a měl dělat státnici, bohužel ta se protáhla na 2 ½ roku. Po prázdninách se dostal na gymnasium do Olomouce, a tak chudák maminka nejednou řekla „sejde z očí, sejde z mysli“. Zvláště tehdy, když jsem dostala jeho fotografii, kde měl pod krkem nějakou ručně vyšivanou kravatu a tu maminka řekla „dyť jsem to povídala, že má jistě v Chocni děvče, od které tu kravatu dostal a tebe enom šidí“. Byla jsem celkem v jednaní přímá a tak jsem mu hned říkala, co maminka o té kravatě povídala. Pan Bezdiček nezapřel, ale řekl, že je to od kamarádky jeho sestry slečny Katzové, která je ale o deset let starší jeho. Že ze známosti mu tu kravatu vyšívala a dala. Já jsem pevně věřila, že tomu tak je a nikdy jsem nezapochybovala o jeho slovech. Tak se rozvíjel náš společný cíl „založit si manželství“. Bohužel až na ty nešťastné zkoušky, které se stále odkládaly a nebo když se ke zkoušce dostavil, tak zase trémou odstoupil. Dvakrát tomu tak bylo až po třetí jsem dostala telegram, že vše dobře dopadlo. Doba od mého zaslíbení svému příštím manželovi tekla pomalu skoro líně jako voda ve vyschlém potoku. Všichni moji známí jaksí respektovali moji vážnou známost. Pan Knecht se hlásil do Olomouci, p. Navrátil se už pevně usadil ve svém závodě v Kroměříži a dlouho se neženil. Pan Wolker se začal dvořit své pozdější ženě Zdeně Skládalové, mladí suplenti také změnili své působíště a dívky mé přítelkyně byly o něco starší a tak se pomalu vdávaly. Kdo vnášel do mého prostředí trochu změny byli studenti, kteří také ale pomalu dokončovali svá studia na Obchodní škole. Za tu celou dobu se nestalo nic tak významného až na to, že jsem dvakrát hrála divadlo. V první moji hře jsem hrála matku Švandy dudáka. Vzpomínám si jak pracně jsem sháněla oblečení a nejvíce mě dalo práce, když jsem si našívala flitr a zlaté perličky na závoj, aby se hodně

leskl a dělал dojem nadzemské krásy. Abych byla ještě lesklejší, tak jsem si dala na krk zlatý řetízek se srdíčkem, který jsem dostala od své kmotry pí Binkové na biřmování. Ale podle mínění pana režiséra nebylo toto přípustné a tak jsem tento skvost odložila v šatně a bohužel už jsem se s ním neshledala. Mamě se hledalo po podlaze a v jejich škvírách, skvost byl fuč a já se strachem jsem šla domů smutná, že od maminky dostanu co proto.

Maminka ráda vyplácěla, ale né peníze tak něco jako „dohrbu“. Pak se mě také stalo, že jednou když jsem šla ze zpěvu, chodila jsem do zpěváckého spolku Vlastimila, že maminka si na mě na růžku u Floriánka počkala a tam jsem ve tváři ucítila pádnou ruku mamínčinu, že mě vypadl z vlasů hřebínek zdobený českými granáty, který mě pí. Kratochvílová poslala jednou z Prahy. Ptáte se proč se tak stalo? No protože zpěv býval za pozdních večerů a tak se vždy některý z pánů, když byl společný zpěv z Orlicí, mě doprovodil. Maminka tvrdila, že se to nepatří, když mám známost, abych se nechala doprovázet jiným mužem, co prý tomu řeknou lidé anebo p. Bezdiček, když se to doví. Tehdy už jsem nebyla Pepinkou, Pepinku už vzala s sebou doba dospívání a tak se mě začalo říkat Jožka anebo Jožinka. Tak milá Jožinka když v neděli z Olomouce přijel její ženich, tak první bylo, že jsem se pochlubila, jak mě maminka vyplatila a můj snoubenec řekl, „to nic nedělá Joženko, když se dá doprovázet, přece je to lepší nežli když by šla po tmě sama domů“. Nevím, jestli maminka v tu chvíli zalitovala, že nevěstu tak nutila, ale nezměnila na to ten její názor, i v pozdějších letech, když jsem projevovala jako vdaná zájem o společnost, i tehdy, když už jsem měla malého Jožku a zájem o moji osobu v Hodoníně neustal, nemohla se nijak s tím smířit a nejednou mě důkladně vyčínila a dokonce si našla, byla u nás návštěvou po narození prvního syna Jožky, nějakou paní, s kterou si daly hlavu dohromady a vznikly klepy, k nemalé radosti nás obou totiž moji a mého manžela. Byla v této věci nenapravitelná a nemohla připustit, abych se jako vdaná bavila a tvrdila podle starého názoru, že patřím mezi maminky, které nemají práva na život a mají se držet jen vářeky. Márně jí to Bezdiček, jak mu maminka stále říkala, že si nepřije abych se úplně oddávala jen hospodaření, že to je už zastaralý názor, nemohla se stou myšlenkou smířiti a tak když bylo Jožkovi asi půl roku, maminka si umínila, že pojede do Prostějova, a tak ji vidím, jak rozezlená, jak to bývalo u ní zvykem i za otcova života, skládá si svršky a do šátečka si zavazuje svůj kšlosu klobouček a se mnou nemluvě odjíždí od nás. Trochu jsem se předbýhal o mnoho měsíců do předu, to ale nevádí, abych se opět nevrátila do doby, kdy jsem ještě přece jen vyhledávanou Pepinkou Končených. Jednou k nám přišel Frantík Neumanův abych prý hrála hlavní úlohu v jednoaktovce. „Krasojedzkyně“ a že hraje ve druhé jednoaktovce se sl. Mathonovou, pozdější jeho ženou. No tak se schválením mamínčiným jsem úlohu vzala.

Aby mě Frantík, jak jsme mu všechna děvčata říkala, dodal, že pojede do Olomouce do divadla tehdy ještě německého na Aidu abych prý jela také. Kdepak ty věci! Po dlouhém prosení došel i k sestře Spurné aby prý jela také. Tenkrát se v něm už hrály noty místo uzemšťství a sestra se uvolila, že pojede také. Frantík Neumanův zakoupil loži a tak poprvé v životě jsem seděla ve svém skromném ošacení jako dáma s kukátkem v loži.

Dvě zkoušky jsem hrála a Bůh sám ví, že najednou se ve mě ozval pud primadony a tak jsem řekla, že nebudu hrát, že se mě kus nelíbí, že nemám šaty. Bylo zapotřebí dlouhých černých sametových šatů se šlepem, jak kus vyžadoval pro šlechtičnu, která jezdí na koni, ovšem bičík a dlouhý závoj kolem jezdeckého klobouku. Slibovali hory-doly, ale já byla neoblomnou. Až Mařenka Chmelařová matka pana redaktora a spisovatele Valenty, pozdějšího mého zetě, mě přemluvila, abych hrála, že jistě zase způsobím obdiv a přirození i závist. Tak jsem se dala po dlouhém přemlouvání říci a hrála jsem „Krasojedzkyni“ a dokonce při šampaňském jsem musela zpívat „gaudeamus igitur“. Chvály bylo habaděj a nikdo prý by nebyl tuto „Krasojedzkyni“ zahrál s takovou elegancí jako Pepinka Konečných, jak aji noviny psaly. Kde prý se ve mě vzalo tolik šlechtických gest a já už nevím co všechno. byla to nějaká francouzská hříčka plná zápletek, prostě spala jsem na vavřínech a dokonce se mě radilo abych přešla k opravdovskému divadlu a né k hrnci a vafečce. Vzpomínám si přitom na svého zemřelého otce, který by jistě byl zhrozil při této myšlence a myslím, že by nikdy nebyl dovolil, abych dělala světaběžnou akterku. Už ani jak jsem již vpředu naznačila, chodila jsem do Vlastimila zpívat. V tu dobu se dostal do Prostějova regenschovi p. Ambos otec skladatele p. Ambosa a ten si vybral několik dívek a hochů a zařídil si zdarma školu, kde si chtěl vyškolit odborné dobré hlasy pro kůr. Já jsem čas chodila ale protože to bylo večer, tak jsem neschla chodit a jen do Vlastimile jsem chodila zpívat. První naše vystoupení byly jen jednotlivé písně jako „Když se večer stmívá dříve než jdu spát“ atd., pak „Podle cesty naší roste mák, ptal se tě máš ráda a tys řekla tak“, a jiné. Později to bylo Dvořákovo „Stabat Mater“, později Haydnovo „Sedum slov Krista“, pak Smetanovu „Českou píseň“ a Dvořákovu „Svatební košili“. No snad byly největší koncerty které se za tu dobu provedly a vedle toho jsme zpívali společně „Orlici“, Nešverovo „Věno“ pod okny, když byl lékárník Vojáček zvolen jako první starosta osvobozeného Prostějova od Němců. Za to mě zazpívali tyto zpěvácké spolky při mé svatbě v kostele „Už mou milou do kostela vedou“. Nežli se tato píseň mohla zpívat, scházelo několik měsíců plných starostí a běhání. Ani tak z moji strany, jen maminka byla stále v úzkosti, jak mě vybaví a když konečně to uskuteční, abych se stala paní profesorovu jak se tak všeobecně dodnes říká. Z Olomouce se p. profesor dostal stále ještě jako suplent do Brna. Odtud už tak často nejezdil, protože mu z gáže mnoho nezbyvalo a pak přece jen pilně se ke statnici připravoval. Také tak trochu ho zabavily karty a když mu štěstí přálo, tak mě vždy z výhry nějakou věc, jako třeba paraple, jednou zase reprodukci Úprkovo „Mladá a stará láska“, to bylo ještě z Olomouce a zase album na dopisnice. Ovšem když prohrál Maminka ráda vyplácěla, ale né peníze tak něco jako „dohrbu“. Pak se mě také stalo, že jednou když jsem šla ze zpěvu, chodila jsem do zpěváckého spolku Vlastimila, že maminka si na mě na růžku u Floriánka počkala a tam jsem ve tváři ucítila pádnou ruku mamínčinu, že mě vypadl z vlasů hřebínek zdobený českými granáty, který mě pí. Kratochvílová poslala jednou z Prahy. Ptáte se proč se tak stalo? No protože zpěv býval za pozdních večerů a tak se vždy některý z pánů, když byl společný zpěv z Orlicí, mě doprovodil. Maminka tvrdila, že se to nepatří, když mám známost, abych se nechala doprovázet jiným mužem, co prý tomu řeknou lidé anebo p. Bezdiček, když se to doví. Tehdy už jsem nebyla Pepinkou, Pepinku už vzala s sebou doba dospívání a tak se mě začalo říkat Jožka anebo Jožinka. Tak milá Jožinka když v neděli z Olomouce přijel její ženich, tak první bylo, že jsem se pochlubila, jak mě maminka vyplatila a můj snoubenec řekl, „to nic nedělá Joženko, když se dá doprovázet, přece je to lepší nežli když by šla po tmě sama domů“. Jevím, jestli maminka v tu chvíli zalitovala, že nevěstu tak nutila, ale nezměnila na to ten její názor, i v pozdějších letech, když jsem projevovala jako vdaná zájem o společnost, i tehdy, když už jsem měla malého Jožku a zájem o moji osobu v Hodoníně neustal, nemohla se nijak s tím smířit a nejednou mě důkladně vyčínila a dokonce si našla, byla u nás návštěvou po narození prvního syna Jožky, nějakou paní, s kterou si daly hlavu dohromady a vznikly klepy, k nemalé radosti nás obou totiž moji a mého manžela. Byla v této věci nenapravitelná a nemohla připustit, abych se jako vdaná bavila a tvrdila podle starého názoru, že patřím mezi maminky, které nemají práva na život a mají se držet jen vářeky. Márně jí to Bezdiček, jak mu maminka stále říkala, že si nepřije abych se úplně oddávala jen hospodaření, že to je už zastaralý názor, nemohla se stou myšlenkou smířiti a tak když bylo Jožkovi asi půl roku, maminka si umínila, že pojede do Prostějova, a tak ji vidím, jak rozezlená, jak to bývalo u ní zvykem i za otcova života, skládá si svršky a do šátečka si zavazuje svůj kšlosu klobouček a se mnou nemluvě odjíždí od nás. Trochu jsem se předbýhal o mnoho měsíců do předu, to ale nevádí, abych se opět nevrátila do doby, kdy jsem ještě přece jen vyhledávanou Pepinkou Končených. Jednou k nám přišel Frantík Neumanův

abych prý hrála hlavní úlohu v jednoaktovce. „krasojedkyně“ a že hraje ve druhé jednoaktovce se sl. Mathonovou, pozdější jeho ženou. No tak se schválením maminičným jsem úlohu vzala.

Aby mě Frantík, jak jsme mu všechna děvčata říkala, dodal, že pojede do Olomouce do divadla tehdy ještě německého na Aidu abych prý jela také. Kdepak ty věci! Po dlouhém prosení došel i k sestře Spurné aby prý jela také. Tenkrát se v něm už hrály noty místo uzenářství a sestra se uvolila, že pojede také. Frantík Neumanův zakoupil loži a tak poprvé v životě jsem seděla ve svém skromném ošacení jako dáma s kukátkem v loži.

Dvě zkoušky jsem hrála a Bůh sám ví, že najednou se ve mě ozval pud primadony a tak jsem řekla, že nebudu hrát, že se mě kus nelíbí, že nemám šaty. Bylo zapotřebí dlouhých černých sametových šatů se šlepem, jak kus vyžadoval pro šlechtičnu, která jezdí na koni, ovšem bičík a dlouhý závoj kolem jezdeckého klobouku. Slibovali hory-doly, ale já byla neoblomná. Až Mařenka Chmelařová matka pana redaktora a spisovatele Valenty, pozdějšího mého zetě, mě přemluvila, abych hrála, že jistě zase způsobím obiv a přirozeně i závist. Tak jsem se dala po dlouhém přemlouvání říci a hrála jsem „Krasojedkyni“ a dokonce při šampaňském jsem musela zpívat „gaudeamus igitur“. Chvály bylo habaděj a nikdo prý by nebyl tuto „Krasojedkyni“ zahrál s takovou elegancí jako Pepinka Konečnách, jak aji noviny psaly. Kde prý se ve mě vzalo tolik šlechtických gest a já už nevím co všechno. byla to nějaká francouzská hříčka plná zápletek, prostě spala jsem na vavřínech a dokonce se mě radilo abych přešla k opravdovskému divadlu a né k hrnci a vařečce. Vzpomínám si přitom na svého zemřelého otce, který by jistě byl zhrozil při této myšlence a myslím, že by nikdy nebyl dovolil, abych dělala světaběžnou aktérku. Už ani to nechtěl mě povolit, abych po vychození školy šla studovat dál. Nanejvýš chtěl abych byla učitelkou. Já chtěla jít do Prahy ke Kratochvilům, že půjdu na střední školu a pak, že budu lékařkou. Kdepak takové věci pro tak konservativního člověka, jak byl můj otec. Konečně jsem prosila, že půjdu chodit na obchodní školu a to teprve ně říkal otec, to by tak bylo, budeš sedět v kanceláři a kolem tebe tolik mužských kam by to spělo? Kdož ví, kdyby byl tatínek chudák zůstal na živu, jestli by byl mohl chodit k nám čízek, jak otec všem čechům říkal, kdož ví, jak by byl se můj život utvářil, když jsem se nesměli z domu ani pohnout a každý den v 6 hod večer doma. vzpomínám si, že sestře se dvořil straší Frant. Kovařík známý pozdější továrník a jednou sestru doprovázel a byl už dům zamčený bylo po šesté hodině. Tatínek šel Heleně otvírat a tak viděl, že stojí s nějakým mužem, přirazil dvéře div mu prsty nepřivřel a pak sestra byla vaděná, že s kým to stála? Prě takové tajtrlík. Oni Kovařici oba jak Josef tak i František byli velmi malí a přec bylo v nich tolik chytrosti a podnikavosti že sám otec se později jim obdivoval a chválil. Jak jsem již vpředu naznačila, chodila jsem do Vlastimila zpívat. V tu dobu se dostal do Prostějova regenschovi p. Ambos otec skladatele p. Ambose a ten si vybral několik dívek a hochů a zařídil si zdarma školu, kde si chtěl vyškolit odborné dobré hlasy pro kůr. Já jsem čas chodila ale protože to bylo večer, tak jsem nesměla chodit a p. profesor dostal stále ještě jako suplent do Brna. Odtud už tak často nejezdil, protože mu z gáže mnoho nezbyvalo a pak přece jen pilně se ke statnici připravoval. Také tak trochu ho zabavily karty a když mu štěstí přálo, tak mě vždy z výhry nějakou věc, jako třeba paraple, jednou zase reprodukci Úprkova „Mladá a stará láska“, to bylo ještě z Olomouce a zase album na dopisnice. Ale když prohrál, no tak to jistě kvartýrská odnesla, že čekala na pozdějšího prvního. Já jsem nikdy o tom neuvažovala. Když byl ještě v Olomouci, tak jednou mamince navrhl, že bych se mohla zúčastnit maskarního bálu v olomouckém Besedním domě. Maminka svolila. Gardedámu mě sám vyhledal. Byla to žena advokáta myslím, že se jmenovala Petzoldová, která tuto službu velmi často a ráda takovým sirotkům poskytovala. Kde vzít alespoň někde slušnou a lacinou neži? Předtím pořádali mezi německými maskrball ve skupinách byla také skupina bílých poštovních holubů. Sestra se dověděla, že jedna slečna by prodala svoji masku. Tedy jsem se za ni vypravila a skutečně postavou až na malé výjimky byla podobná postavě moji. Žádala 10zl, to byla pro nás velmi mnoho, no ale maminka s pomocí pí.Binkové tento obnos zaplatila. Oblečení bylo celé z krásného bílého atlasu, sestávající z krátké skládané sukynky z živůtku těsně k tělu přilehajícího a kolem výstřihu bylo velké zakončení ze samého rafinovaně krouceného perí. Na obou ramenou bylo po velkém bílém holubovi a ještě větší holub s rozpatými křídly ve vlasích na hlavě. Kostým byl bezvadný. Jela jsem do Olomouce a tam jsem se sama bez jakékoliv pomoci před malým zrcadlem u Přechetělů (sestry Spurného) oblekla. Když přijel povoz který masky odvázel, uklouzla jsem spadla na koleno, sukěnku trochu pošpinila a červené punčochy trochu umazala.červeným atlasovým střevíčkům, které měly znázornit červené nožky holubů, se nic nestalo. Sál byl nevelký a můj kostým byl bez chlubení nejhezčí. Také jsem šla na potrhání a tak se stalo, že se mnou můj snoubenec mál mohl tančit. Až po demaskování bylo velké překvapení, že nejsem z Olomouce, a že jsem nevěsta už natolik známého pana profesora Bezdička a tak po půlnoci přišel pan Bezdiček na své. Jednou zase si vyprosil, aby mě maminka dovolila, že si zajede na sv. Kopeček u Olomouce. Byl velmi horký den a já, která sotva kdy si mohla zajet vlakem, bylo mě nesmírně špatně. On zůstal v Olomouci, já jela sama. Dlouho jsem nemohla si ani vzpomenout na jízdu vlakem aniž by se mě nebyl obracel žaludek. A myslím, že po mnoho měsíců jsem vlakem nejela ž tehdy, když jsem jela do Chocně s maminou představit se otci jako nevěsta Pepova. Tak mu říkala jeho sestra Fanyňka. Ale než ještě došlo k této cestě, prošla jsem cestou plnou starostí a slz, zvláště maminičných slz a starostí bylo velmi mnoho. Když konečně došel telegram že státnice dopadla ve prospěch p. profesora. To bylo asi v květnu a svatba se měla odbývat až kde dostane místo skutečného profesora. Byla vybraná místa v Olomouci, v Hodoníně na matiční realce a v Holešově. Rozhodnutí nešlo dlouho a přípravy k svatbě se už dělaly. Teď přišel kámen úrazu. Maminka žádala o půjčku na chalupu v Krasické záložně ale tato jí půjčku odepřela, že stejně chalupa je zatížena velkou hypotékou. Tak co teď? Když můj Pepa přijel, tak s pravdou před né Boha, ale před ženicha. Celou věc jsem mu vysvětlila, že nic nemám, že věno nemám ale že musí ze svatby sejít, že budu muset se ohlédnout po nějakém místě, snad v obchodě nebo k dětem. Nenaříkala jsem ani jsem neplakala a zase jsem vše brala jako samozřejmou věc, na které se nedá naprosto – **chybí strana 211a**

Toto všechno se událo dřív nežli jsem se stala ženou Pepovou a členem jeho rodiny. Maminka Pepova byla velký ubožák. Plných dvanáct let proležela na posteli stonající těžký reumatismus. Museli ji krmit a když Pepa přijel na svátky nebo na prázdniny, tak si dal maminku na voziček a vozil ji zpravidla podél polí a luk, které jim náležely. Nejednou mě poslal v dopise čtyřlístek jetele pro štěstí, který jeho maminka z vozičku uviděla a Pepa jí utrl a mě poslal. Byla mladá, když ji to neštěstí potkalo. zemřela ještě jí nebylo ani 50 let. Fanyňka byla z dvojčat druhá holčička se jmenovala Julinka a zemřela na zápal plic. Nějak v tu dobu také zemřeli dědoušci Bachmanovi. Pepa mě povídal, že dědeček byl velmi inteligentní a velký vlastenec a jako každý tehdejší rector velký muzikant. Měl dvě děti. Syn byl učitel v Litomyšli a dera byla matkou Pepovou . rád na ně vzpomínal, zvláště na dědečka na své dětství u nich. Matka prý spadla z hrušně a

proto prý ji zůstala kratší noha. I ji měli lidé velmi rádi a Faninčin muž jí sedával u postele a snad maminka si přála až umře, aby si vzal Fanyнку.

Chybí str 212

ke Kratochvilům. Tak jsme jej vyhledaly, ale bohužel byl jen pan Kratochvil doma a litoval, že paní Slávinka odjela. První noc nám nabídl na spaní a druhou noc jsme spaly na Příkopech v hotelu arcivévoda Štěpána. Bylo to pro nás trochu drahá noc, ale nedalo se nic dělat, nic jsme vlastně neviděly a maminka se rozhodla, že pojedeme domů. Tak skončila naše cesta, která pro mě začínala cestu novou, plnou nových zážitků a zodpovědností. Snad poprvé na mě dolehl smutek, že ztrácím všechno, nejen své dávné dětství, ale celé své mládí, plné bezstarostností. Že už nebudu náležet sobě, ale že život který budu žít bude jiný a mé prostředí se docela změní a budu žít životem druhým. Přípravy k svatbě nepřestávaly a mamince se jednalo o svatební šaty, pak o šaty na katechismus a na zvaní hostů. Teď prádlo! Peřin jsem měla habaděj, ale povlaky a t.d. to přece maminka hleděla zaopatřit. Své osobní prádlo, to šla opět k Lasusom se radit. Tak Lasusovi měli velkou dílnu na bílé prádlo všeho druhu a zaměstnávali svého rajsendra a ten měl vzorky, podle kterých na objednávky pracovalo se zákazníkům. Měli na skladě těchto vzorků, zvláště dámského prádla, tehdy byly noční kabátky, kalhotky plné vyšívání a t.d. a byly už během ukázek hodně ušpiněné. Mamince to nabídlí, e jí hodně sleví, a tak se domů doneslo prádlo velmi přepychové, byly to vesměs samé modely, na které jsem při žehlení hubovala, protože to byla samá kraječka a sám záhybek. Tak se opravdu dalo dohromady pěkné ale také hojné množství prádla. Vedle toho dbala maminka, bych byla vždy pěkně oblečená, tak, že po dobu mé známosti jsem dostala samé pěkné věci. Maminka se opravdu vzhlížela v mém zevnějšku a já se dovedla také své ošacení uspořádat tak, že jsem byla vždy dle úsudku i lidí velmi vkusně oblečená. Nescházely nikdy velmi čisté bílé kožené rukavice i vše ostatní bývalo v nejlepší pořádku a čistotně uspořádáno. Tak konečně došlo jmenování do Hodonína. Svatba byla určená na 3. října 1899. černé hedvábné šaty byly už přichystané, výbavu prádla a ostatní věci mimo svatebních šatů bylo v nejlepší pořádku. Bílé hedvábné šaty se šily s velmi dlouhou vlečkou a bílé střevíčky jsem si šla koupit sama a trochu mě tísnily, ale to mě nevadilo jen když byly pěkné. Peklo se, drůbež se chystala a opravdu se divím, že maminka se musela starat kde na to vzít. Myslím ale, že pí. Binková se hodně přičinila, protože chtěla, aby svatba byla u nich v saloně. Vše se dělo v takovém měřítku, jakoby se vdávala dcera z pivovaru. Pan Binko byl mým poručíkem, když otec zemřel a já byla nezletilá, proto se u Binků o to starali, aby to vyhlíželo vše tak, jako bych byla jejich schovankou. Byt v Hodoníně nebyl ještě uvolněn až od 15. října. Předtím bylo ještě v létě, jsme jeli sestra, ženich a já kupovat nábytek. Vybral se opravdu tak honosný nábytek, že když se vykládal v Hodoníně z vozu, tak se předpokládalo, že p.prof. Bezdíček si bere nevěstu s tisícema a čekalo se se zvědavostí, jak asi tato bohatá nevěsta vyhlíží. Náš byt sestával ze tří pokojů, přepychové jídelny, ze světlé ložnice s moderně vystrojeným toaletním stolem, velkým zrcadlem a po bocích záclony takové, jak byly na oknech a se stolem pod ním, který byl také zřasenou záclonou přikryt. Kdysi jsem to viděla v bazaru modním, a tak jsem si to sama s pomocí truhláře zkonstruovala. Nad zrcadlo jsem si pověsila toho velkého poštovního holuba, co jsem měla na maškarním bále. Stále se houpal na červené stuze, kdykoliv se někdo kolem knítl. Ložnice byla už skoro hladká v moderním stylu, za to jídelna byla tak pracně udělaná, že kredenc byl až do stropu jakož i zrcadlo. Pohovka byla velmi pěkná a dodnes vyhlíží jako nová. Krásně se na ni spí a má také svou tradici, ale o tom až později. Třetí pokoj byla pracovna s pohovkou s psacím stolem, s hostinskou postelí, která byla vystlána tolika peřinama, které dostal Pepa do výbavy. Víím, že to bylo šest polštářů, tři duchny a jedna velmi pěkná červená prošíváná deka ovčí vlnou vycpaná. To Fanyнка tak vypravila svého bratra. Vše bylo z domácí véby, kterou podědili po dědečcích Bachmanových. Pokoj byl celý tak zvaně politurovaný a kuchyně byla světle žlutá i s postelí pro služku s deskou a záclonkou přikrytý. Pěkné koberce, velmi pěkný jsem dostala (plyšák) od Fanyanky jako svatební dar. V ložnici jsem měla dva běhouny, o kterých řekl malíř Hudeček, že jsou to vilné koberce. Konečně nadešel 3. říjen. Ženich spal v hotelu, a tam mu krejčí z Brna Pilnáček měl dodat svatební frak i s klakem. Ale jaká hrůza, když den před svatbou dostal ten svůj svatební háv a štěstí, že si jej hned zkusil. Frak byl vyměněn za fráček pro malého ženicha . situace byla opravdu nesmírně trapná. Krejčí při zasílání to přehlédl, ale zase včas zpozoroval a hned učeň v příštím vlaku přivezl a fráček zase odvezl a tak bylo vyhráno. Pepinka – nyní už Jožinka (ale v chalupě jsem byla stále Pepinkou) se strojila, přišla friserka a učesala, pak jsem si musela oblect šaty bílý šat svatební a pak teprve se připínal závoj ado něj se vpletal věneček z myrty a tubaros. Byla jsem už vystrojená, když přijel v kočáře ženich ve fraku, klakem na hlavě a s velkou kyticí ze samých tubaros a omotanou závojem. Landaur pí. Binkové už čekal venku. Čas kvapil, koně přešlapovali a já i ženich také. Konečně byl čas, abychom už jeli, ale napřed jsme museli dostat požehnání. Můj ženich byl nevěřící Tomáš, no ale to se muselo stát, protože Fanyнка byla velmi bigotní, mě už přešla dávno má přespřilišná modlicí éra, už tehdy když jsem poznala svého příštího manžela. Tak jsme přešli do pokoje, kde byl ten náš starodávny „gebetštůl“, lavička se povytáhla na kolečkách a ženich s nevěstou poklekli a napomenutím od otce ženicha o svornosti a lásce jsme dostali každý tři křížky a nasadili do kočárů. Svatěbčanů nebylo mnoho. Ani žádná družička můj poručík p. Binko mě vedl k oltáři a ženich šel s pí. Binkovou. Druhým svědkem byl můj švagr, který šel s Fanynkou, která prvá v kostele při mši tuze plakala. Dědeček šel s moji šťastnou maminkou, která se těšila, že její „věškrabek“ bude zaopatřen a dostane za muže tak hodného člověka jako je Bezdíček. Měla pravdu, když si spokojeně oddychla při pomyšlení, že má hodného zete, na kterého nikdy neslyšela od své dcery stížnosti. Opravdu byl to dobrý, hodný člověk.

Když nad námi kněz vypověděl všechny formule a vyměnil zlaté kroužky, zazpívala Vlastimila „už mou milou od oltáře „ a t.d. byla sloužena tichá mše svatá a za doprovodu varhan jsme my novomanželé odcházeli z kostela. Jeli jsme do naší chalupy a tam se podával oběd, spíše jako něco na vidličku. Tam jsem se v duchu loučila se vším, co mě bylo také milé, mé dětství a celé mé mládí. Sestrárka jsem, ale jen na chvíli. Po malém odpočinku jsme odcházeli všichni do pivovaru, kde nás teprve čekala hostina. Na přání pí. Binkové byli seznááni všichni mladí kaplani a celá moje rodina se sešla. Zapoměla jsem uvést, že moje pí. Švagrová s bratrem učitelem také byla přítomná v kostele i můj bratr se ženou. Bylo hodně hostů při hostině a já opravdu ani nevím kdo všechno. jídla i pití bylo hodně a hostina se protáhla do pozdních hodin. Nakonec místo konfetů se házelo cukrlátama a u pí. Binkové celý týden čistily služby koberce od nalepených cukrlat a tak se zařekla pí. Binková, že kdyby měla deset dcer vdávat že by nikdy nesvolila tuto sladkou zábavu, jinak by přišla o těbichy. Druhý den ráno se zase objevil landaur a odvážel novomanžele Bezdíčkovi na dráhu, kteří pro krátkou dovolenou jeli na svatební cestu jen do Vídně a za dva dny se vraceli. Paní jela do Prostějova a p.profesor musel zůstat v Hodoníně aby se oddal svému povolání. Jeden večer jsme se šli ve Vídni podívat k Ronachrovi. Tehdy tento podnik se vedl v noblesním měřítku a tak jsme se vypravili ve večerních úborech jak řád Ronachrův vyžadoval. Já ve svých hedvábných černých šatech a Jožka ve fraku a klaku. Chtěli jsme jít původně do Opery ale lístky se nedostaly a portýr v hotelu nám zaopatřil ke Ronachrovi, že prý je tam nóbl společnost. Víím jen, že se tam mnoho zpívalo a opravdu vše bylo v lesku. Klobouky nebo klaky se odkládaly pod židli na tyčky ale nežli se tak stalo, Jožka položil klak na stůl a vtom někdo rozlil víno a klak se v něm okoupal.

Vrátila jsem se jen na skok na sv. Floriánek, abych naposled si ještě povzpomínala na všechny události radostné i smutné. Naši hořeři v chalupě nevěděli, jak se mají ke mě zachovat. Mají-li mě říkat milostpaní nebo zase jen Pepinko. To první jim nešlo přes rty viděli mě asi

ve školských střevících, s kabelou na zádech anebo později jak pěkně pilně obšívám na gatečkách dírký. Byla jsem stále ještě mezi nima, jako v rodině a proto jsem jim byla vděčná, že vidí ve mě stále ještě Pepinku Konečných a né pí. Profesorovu anebo dokonce milostpaní. A mě to ani nepřipadlo, že jsem něčím jiným, že se nic nezměnilo, a že zase budu chodit pod okna poslouchat, jak přibýlo na huse, jak mnoho která za týden vydělala a jaký velký má postarbat. Jak mě ale bylo zase smutno, když jsem viděla ty své mnohem mladší kamarádky, jak ve dvore na šlupku sedí, jak pomalu chátrají, jak smutně hledí do života. Byly tři tak mladé a jak se pomalu loučí se světem. I chlapec dospělý pokašlával a nedlouho potom, když jsem byla již v hodoníně pomasínali jeden za druhým. Tři mladé nevěsty v bílém pochovávali a na konec mladíček Arnold 16letý zhasl sfouknutý tou hroznou tuberou. Jak tento osud si se mnou zahrával, a jen díky mé živé letoře že jsem vyšla z této naší zamořené chalupy celkem zdravá až v pozdějších letech mě to také trochu přiskříplo. Ale nyní kde mě táhne na 72 rok toto nebezpečí minulo.

Než jsem odjela z Prostějova do nového domova, šla jsem ještě po cestách, kde jsem jako malé děvče a potom jako dospělá chodila. Nezapoměla jsem jít na hřbitov, kde jsem vyslechla vojína z nedalekých kasáren, jak se učí troubit večerku. Na zpáteční cestě jsem uviděla velkou hromadu třísla, před koželužnou a vzpomínala, kolikrát jsme byly hnány koželuhem, že rozhazujeme třísla. I židovské uličky jsem navštívila a několikrát oko zabloudilo na žudr a kostelní zeď sv. Floriánka jsem obdařila pohledem a vzpomínala na pucku, na nešťastnou kačenku pod bránou plumskou. Postála jsem chvíli nad pekařstvím a viděla se, jak si dělám sloupky z utržených dvacetníků a krécarů. Pohlédla jsem na hospodu, ve které jsem mohla přemožená truňkem navždy sejít ze světa. Měla jsem čas na všechno, už mě nikdo neřikal, že musím vyšívát, už jsem směla aji ke knize si sednou a číst. Byla jsem samostatná, patřila jsem jinam, byla jsem už paní a i maminka respektovala tuto moji samostatnost a těch několik zbývajících dnů do mého nového života patřilo mému dětství a mému krásnému mládí. Nezbylo mě nic jiného než-li se odpoutat od všeho, co mě bylo tak milé, a jen vzpomínky ty nejkrásnější z mého dětství mě nikdo nevezme a zůstanou mě v mysli až do ukončení svého života. Jako nikdy nezapomenu na svoje království, na náš dřevěný kumbálek, kde jsem prožívala první školní léta. Jak to bylo všechno pěkné! Jak jsem zotvírala trojdílnou skříň, abych si vynesla v šuplíkách zbytky starého hedvábí z lepších časů. Tato almara byla jakési tajemství pro mne, protože byla myslím nejstarším kusem našeho nábytku. Zrovna patřila jsem naposled na starou červotočitou na tmavohnědě natřenou armárku, která stála v síni a byla nasáklá samým husím sádlem a husíma játrama. Jak sem musela se maminky zeptat a poprosit, nesmím-li si namazat chleba. To všechno se mě vybavovalo znovu v mysli a když jsem zvedla oči na stěně visel náš kříž s Kristem, kterého jsem se na velkém domě bála. a. zahleděla jsem se na jeho zmučenou tvář a na blikavé červené věčné světlo. Pod tímto křížem jsem někdy stávala a se slzami v očích jsem prosila, aby se tatínek s maminkou nehněval. Poslední bylo, že pod jeho utýraným tělem mě maminka v poslední chvíli, když jsem jí líbala ruku a za všechno děkovala, udělala mě tři křížky a připomenula mě abych nezapoměla se modlit tak, jak jsem dřív dělávala a teď, že už to nedělám.

Nemohla jsem mamince slíbit, že se opět začnu modlit tak, jak jsem to činila dříve. Zнала jsem stanovisko a názory svého manžela, snad by mě nebyl kladl překážek, ale já sama od doby, kdy mě Šťoviček rozebíral, byla jsem velmi často v rozporu. I ta pouť do Vambeřic mě dost dobře neseďela, neboť když si vzpomenu na svého švagra, který byl tím vrchním čestným starším bratrem a na jeho celkové chování, vidím, že on byl nejméně na tak mravní úrovni aby se směl počítat za zbožného člověka. Nebyl zlý a jistě né takový, aby se mohl řadit do řad zbožné věřících. Můj manžel mě nejdou řekl, že je to obnovené pohanství a proto opravdu mě ho bylo líto, že musel jít k libivému mladému kaplánkovi a dokonce ke zpovědi a k sv. přijímání. Maminka to velmi dobře tušila, že asi sotva kdy půjdou na roráty a na mši svatou, jak byla zvyklá, abych na velký pátek vyslechla všechny ceremonie a celé smrtelné hodinky (pašije) o odpoledních hodinách. Věděla, že už nikdy nebudu přebírat kuličky v růženci a na požehnání přesvědčivě říkat v litanii „oroduj za nás“. Někdy mě i řekla, že je to mojí povinností tolik se modlit, protože se modlím místo ní a za ní. Proto, když jsem se loučila mě v poslední chvíli připomněla, abych se nezapomněla modlit. Toto vše se mě vrylo tak do paměti, jak je vidno, že v letech 72 svého života dovedu si všechno představit jakoby to bylo včera. Jak silným dojmem mohou zapůsobit časy, jimiž jsem byla po mnoho a mnoho let ovládána. Neřikám konec těmto myšlenkám, ba naopak budou mě jistě vzpruhou pro další můj život, protože v něm nebyla jen samá radost, ale také mnoho odříkání a smutku. Proto i když mě v životě potkají tyto dvě poslední budu a jsem jistě natolik odolná, že pod nima jistě neklesnu, protože jsem od ranného věku viděla tolik béd, a utrpení cizích i svých. Proto činím první krok do nového života plná odhodlání snášet vše, co mě život postaví do cesty. Končila se doba mého pobytu u maminky a tak jsem činila přípravy k odjezdu. Byt v Hodoníně byl uvolněn, některé věci už odeslány, nescházelo nic jiného, než se rozloučit s naší chalupou a jejích obyvateli. Když jsem vkročila na dvůr, abych těm lidem stiskla ruku a řekla jim, aby byli hodně zdraví, a stále tak spokojeni jako dosud, ovanul mě sladký vánek plný omamné vůně. Byla várka v pivovaru u Binků a to vždy vzduch sladce voněl po sladu. Vzpomněla jsem si jak jsem chodila se džbánkem pro teplý sladký odvar ze sladu a se sestrou jsme to na doporučení lékaře pily. Ještě se z odvaru kouřilo, když jsem jej donesla domů. Vždy jsme poznali, že s slad vaří, protože celý Floriánek voněl sladem. Někdy jsem musela čekat a to jsme s Karlem, to byl nejmladší syn Binkův, prolezli všechny sýpky, kde se ve spoustě ječmene hrabali muži a někdy aji do sklepů a na konec do teplé várny a tam nám natočili sladkého odvaru ze sladu. Často v zimě, kdy jsme nechodili ven, tak jsme zjišťovali, že bude várka, když se táhl pan financ s p. rešpicientem, aby kontrolovali, jak se mnoho vaří. Naše okna hleděla do vrat pivovaru a tak jsme viděli, když p. sládek v bílých kalhotách a bílé čepici stojí před vraty a větrá se z těžkého pivovarského vzduchu. Tak s Bohem sv. Floriánku, s Bohem maminko, sestry a všichni kteří jste zůstali v chalupě a já cupitám k vlaku. Cestou jsem opět potkala Juliuta, který křičel „Pepinko spichá už pítka“. Vezla jsem si s sebou pomocnici, která obtěžkaná zavařeninami a velkou lahví malých hříbečků naložených v octě hned na schodku, když lezla do vlaku sice jen malinko ťukla o zábradlí a to stačilo aby se ubohé hříbečky místo do žaludků novomanželům dostaly pod kola vlaků. Když jsme přijely do Hodonína, netrvalo to dlouho a byl tu stěhovací vůz a nábytek se Bezdičkům vykládal.

Nad naším bytem byla rodina notáře a několika dcerama a to byla hotová observatoř. Tato observatoř mě neopustila po celý náš pobyt v Hodoníně a věděla o nás víc, než-li my sami. Zařízení bytů jsem již předem popsala a za celou dobu se ovšem nic nezměnilo, jen to, že do roka po těch vilných kobercích vozil se naše první ratolest v podobě malého Jožky. Nežli se tak stalo, museli jsme po úpravě bytu dělat návštěvy všem významným lidem a hlavně celému ženatému profesorskému sboru v čele s ředitelem. Pepu jsem si proměnila také v Jožku a tak tento Jožka řekl „a co bychom chodili pěšky, těch návštěv je tolik, tak si vezmem fiakra“. No tak manželé Bezdičkovi jezdili od Herodesa k Pilátovi jenže těch Herodesů a Pilátů bylo tolik, že na ně padlo několik neděl. Pak zase několik neděl při oplácení všech návštěv. Svoji poklonu nám nejdříve přišel složit tamější katecheta dr. Alois Kolísek, takto ze šesti bratrů panáčků. V pozdější době byl a naším stálým společníkem. K radosti všem klepnám Hodonínským. Přes jeden dům byly tři děvčata Gúrskéch a tyto celý den ležely v okně a číhaly, já jsem jim říkala „žirafy“, protože vždy natahovaly krky, kde se co vrtne a nahoře v prvním poschodí nad náma hustě obsazené všema dcerama s mámou v čele notářova observatoř. Tak jsme byli pěkně hlídáni aby se nám asi nic nestalo. Naše pomocnice v domácnosti se jmenovala Dolfka. Bylo to 15leté děvčisko, nic neuměla a tak když jsme dělali ty návštěvy, tak vařila. Jednou vařila hodinu knedlíky a když jsme přišli, tak nám povídá „no jaký to bylo těsto, co mě nachystali, dyť o vařím už přes hodinu a knedle só čím mají byt

měkčí jsou stále tvrdí“. Chodila navečer pro mlíko k sedlákovu. Nejednou přišla za dlouhou dobu, ale jen v neděli, že pře musí dycky čekat na dojení. Nám se zdálo ale, že mléko v neděli je jako voda a tak když jednou v neděli velmi dlouho nešla, Jožka se za ní vypravil „pře pro mlíko už dávno byla“ povídala hospodyně. Vedle byla hospoda a tam chodili vojáci dragóni, milá Dolfka když Jožka se podíval do sálu, jak se vrtila tak se vrátila s vojákem v kole. Mléko stalo v hrncu na okně a myslím, že si nekeré dragón nebo kdo napil a pak dolil mléko vodou. Jednou zase jsme byli v Brně, podívat se na Pampelišku s Hanou Kvapilovou, a vraceli jsme se nočním vlakem. Přijdem domu, otevíráme klíč uvnitř a po marném klepání jsme se vraceli k nádraží zpět doufaje, že Dolfka nám šla naproti že jsme ji minuli. Ale Dolfky nikde, tak zase domů a dveře se nám po krátkém zaklepnutí otevřely a Dolfka, že pře tak tvrdě spala, že nás neslyšela. Zůstalo nám to navenek tajemstvím, ale Dolfka vážala šaty a že půjde do Prostějova nazpátek. Čas jsem byla sama, ale to už potom nešlo, protože jsme byli dva to hodně vysoko. Maminka mě poslala děvče byla u samé země a trochu šilhala. Byla sirotek. Zapoměla jsem povědět, že do výbavy mimo těch nešťastných hříbečků a dobrých zavařenin patřil také pejsek. Táhl jsem jej na provázku do vlaku a myslím, že ten částečně zavinil ten karambol s hříbkou. Jmenoval se můj, vlastně náš milovaný pejsek Lordeček, měli jsme jej oba velmi ráda a když nám první naše prázdniny nepošel, ale museli jsme jej dát utratit v Chocni pohodnému Hrnčálovi, tak jsem oba velmi plakali. Byl to malý chrt, kterých se používá na štvance a taky byl velmi choulstivý a my jsme jej chtěli trochu vychladit, tak jsme jej hodili do řeky a on chudák dostal zápal plic a byl by jak zvěrolékař říkal stejně zašel. Pak jsem dostala od dr. Kolíska psa druhého, jmenoval se Filase. Bůh ví, co to byl za pes nebo nepes. Když jsme šli s ním na procházku, tak se za nám vždy hnál houf psů až mě bylo hamba. Táhl jsem ho s sebou do Chocně a to už byl malý Jožka na světě. Dědeček se mrzel, že prý táhneme se psem, s takovým ještě necudným. Tak jsme jej dali kovářovým dětem a děcka si hrály s bičem a chudákovi Filascovi vymršky oko. Zase jsme oba truchlili, a tak se stalo, že jednou švagr, Fanyňčin muž, Vít Korbel se jmenoval, povídá „víš co, nebuď smutná o Filasca, já ti přivezu druhého ze šlechtického rodu“. A opravdu se tak stalo. „dnes pojedou a k večeru se vrátím, přide mě naproti na nádraží“ povídal nám než odejel. Jdem k nádraží a zdálky vidíme Vítku jak vede na řetízku malého bílého pejska. Půl hlavy měl černé a hnědé a druhou půlku měl bílou. Ouška mu stála jak na číhané a očka byla trochu vypoulená. To byl náš Mikinek, které při kartách dal komorník knížecí v zástavu za pětku, kterou prohrál v karty. Byl s jinými psy v opatrování u komorníka, když žena majorátního dědice odjela do ciziny a tam na malarii zemřela. O psy se nikdo nestaral a tak je komorník prohrával v kartách. V Chocni nám nadělal tolik ostudy, že jsme jej stále museli hlídat. Jakmile se cítil volný, hned byl u uzernáře a pokaždé si stáhl z hulky nějaký páreček. Měli jsme jej všichni rádi i naši tři děti se o něj tahaly kdo s ním bude spát. Jarička jej místo panenky vozila v kočárku a stále jej chovala. Pánečka (tátu našeho) to už jsme bydleli v Brně, přivítal tím, že si na předsíni položil na hříbtek. Velmi slušně se choval, jen v lese a ve vlaku vždy kňučival. Byl miláčkem nás všech a čiperný stále. Jedny prázdniny jsme jeli na letní byt do Náměště a tam byla vdavekchtivá doga a chodil za ní její vlastní syn. Náš malinký Mikinek se dal jeho riválem a v nestřeženém okamžiku vyběhl na ulici a teď se stala hrozná věc. Pes „doga“ mu šlápla na bříšek, tento mu roztrhl a všechny vnitřnosti mu vyhrězly. Sběh lidí kouku se z okna vidím Mikinka a volám na něj. On obrátil hlavičku, podíval se docela vesele na mne a já vidím, že chudák za chvíli musí dokonat. Náš táta volá na posluhovačku, která byla právě u nás, tato ho vezme ještě stále živého do zástěry a táta se ještě vzmuží, vypůjčí si obušek a do hlavičky udeří, Mikinek dokoná a zahrabou jej na zahradě. To byl u nás opravdový pláč. Táta se celý třásl, Jarička strašně naříkala a já jsem dostala trochu jako otřes nervů. Musel přijít lékař dát mi něco pro utišení a v tom přijel p. prof. Holý a tak bylo jakési částečné uklidnění. Byl náš Mikinek, dobrý kamarád a byl už pod hlinou a dlouho jsme na něj vzpomínali a nejvíce Jarička. Bylo mu asi 12 let, možná že i víc, to bylo roku 1922. pak už jsme nikdy žádného pejska neměli. V Hodoníně jsme měli velmi studený byt, dokonce jídelna byla bez kamen, proto jsme chodili se ohřívat do Besedního domu, a to obvykle před večerí. Bývala tam vždy společnost a starý pan rada byl topičem stále přikládal a přítom pokuřoval. Tehdy byl Hodonín střediskem všech slováckých ba mohu říci Moravských umělců. Vždy se nějaký z nich v oddělené místnosti octl a to se stávalo velmi často, pak jsme se vždy trochu déle pozdrželi. Denním hostem také býval p. Dr. Alois Kolíšek, pak geometr – kilometr Hudeček-Baroníček. Byl to už podle nás starší pán z černým plnovousem a říkali o něm, že je také znaleček samouk. Nestor všech Slováckých malířů a sochařů. Geometr Hudeček, říkali mu „kilometr Baraniček“, nosil baranicu až po uši a proto dostal toto „přezdítko“. Baraniček byl velkým zpěvákem. Uměl mnoho dávno zapomenutých slováckých písniček a velmi často ve společnosti zpíval s takovým citem, že přivíral oči a seděl úplně pohroužen do slov písničky, kterou zpíval. Mnoho jich uměl, ale jen dvě jeho zamilované si pamatuji, a to ne celé. Jedna začínala „Ona ide do kostela, jak je ona šumná. Střevičky má ze psí kože, jak si tancuje milý Bože!“. Druhá starodávná písnička slovácká začínala „vandrovali tesary, při zelených lukách“. Další slova si nepamatuji, jen vím, že jeden tesar byl pro milu porubáný. Ještě dva verše se mě v hlavě vybavily. V bílých košulenkách a sekerenky v rukách. Zpíval vždy svým unylým táhlým hlasem a skoro se čekalo, že Baraniček skončí se slzama v očích. Byl to velmi citově založený slovak, který pro písničku věčně zapalující viržinku a hlt vína zapomínal na svůj opuštěný život, který ale skončil neblaze v hospodě v chouuo. Též tam chodil muzikant Hopp, takto velmi droboučký pomladší muž a ten s Dr. Kolískem si řekli, že by mohli dát dohromady malý smíšený sbor a naučit pěkné staré slovácké písničky. Tak se i stalo. Chodili jsme zpívat do jeho bytu, byl sice svobodný, ale jeho mnohem starší paní kvartýrská, která se stala potom jeho ženou, mu dovolila, že může používat jejího prostorného bytu ke zkouškám, když jsem se už do jeho světnice nevešli. Když nás necvičil, tak se řeklo, že by se mohla pořádat akademie. Pozvala se slovácká banda ze Strážnice, že bude hrát a na cimbál a P. Kolísek zpívat a spory a konečně nějaké recitace. Mělo to být všechno stylové aji recitace po slovácku. Baraniček přišel k nám, že prý musím recitovat. Ví, že to byla nějaká Kyjovská „Ej vinko šuhajko“ a pak dlouhá báseň (ej co sa to tam bijelá, ej to šuhajkom košulenska bílá, leží tam hlavěnka porubaná) byla velmi dlouhá. Akademie začínala a když jsem měla vystoupit, tak Baraniček mě uvedl a podal mě kytku. Měla jsem úspěch takový, že Baraniček prý šel a když jsem odrecitovala, odváděl mě z podia a děkoval.

Abychom se uvedli ještě víc do společnosti, budu pokračovat. Bylo nás jedenáct. Celá společnost byla ze samých umělců, které jsme poznali v Besedě. Nescházel majstr Hudeček, Úprka, Jaroněk, Lolek, Frolka, Dr. Blaha z uher. Skalice, Kunert, dramatický spisovatel lékař Dr. Hrubý a dr. Kolísek a my dva. Podávání čaje bylo velmi skromné, ale zato vděčné a veselé. Jen druhý den k našemu nemilému překvapení se po Hodoníně povídalo, že jsme strojili hostinu a klevety byly v proudu. Po druhé jsem si to nedovolila, abych si ušetřila zbytečného pomlouvání. Někdy k nám přijeli Dřízkalovi z Uher. Skalice. Pan ředitel Dřízkal byl pensistou a dříve učil na reálce v Brně a paní byla Slovenka a proto se odstěhovali do jejího rodiště. Měli dvě dcery, starší Maránku a druhá byla vdova po maďarským výslužným (tj. jako okresní hejtman), který se snad vinkem upil. Tato byla pěkná jen trochu šilhala. Jezdával s nima p. Dr. Kolísek, který nás vlastně poprvé k nim zavezl. Též jsme chodili do třídy k dr. Blahovi a vždy jsme se dobře jak u Dřízalu tak i u Blahy v bídě dobře poměli. Obě rodiny byly velmi pohostinné, a zvláště vínem se nešetřilo a v dobré náladě a s ujištěním, že brzo přijedem jsme odjížděli.

Tak jsem se uvedla v širší známost a čím dál víc jsem byla kumštýři vyhledávaná ale také tuto pomlouvána. Sjížděli se tam velice často nejen osobnosti z našeho Moravského slovácka, ale také i ze Slovenska. Ono Slovensko bylo jen přes most a tak jsme tento přešli až jsme byli v Holiči a trochu dále v Uher. Skalici a proto byl Hodonín jaksi na ráně a střediskem umělců a jejich přátel. Nejednou se sešli,

dovezli si ciganskou muziku, bečicu vína a tančil se čardáš a já byla středem pozorností. Pak jsem ale z jara musela vysadit, ale ještě v únoru jsem byla na plesu. Měla jsem na sobě své svatební šaty s velkou kyticí fialek a ve slépě jsem měla samé kyticky fialek. Přijel pro nás Hudeček-Baraček a zavěšená do něj při vstupu do sálu spustila muzika jakousi skočnou. Při vylézání z vozu mě Baraniček ušapl na vleče jednu kytičku fialek, kterou prý si schová na památku. Byl to velmi hodný a milý člověk a když šel do penze jako starý mládenec, prý se oženil s nějakou hostinskou. Myslím, že si zasloužil lepší život než-li se stát na stará kolena hospodským. Celé léto jsme chodili k Rohatci a do Učova na procházku a začátkem prázdnin jsme jeli k dědečkovi do Chocně.

Chybí str. 232

stříkaných a kolem sporáku lavice a malý stůl a ještě menší okno. Všechno se jen lesklo čistotou, zvláště vyleštěné měděné bábovky, kotlíky a pánve, které byly rozvěšené po stěnách. Na to si aji Faninka potrpěla a každou sobotu to tiskem pozůstávajícím z octa a rezné mouky čistila. I já v Hodoníně jsem měla tuto práci na programu. Tehdy nebyly ještě tak zvané „kyble“, ale putynky a škopky dřevěné a silné buďto mosazné nebo měděné ráfy. I moje pomocnice každý pátek vyrukovala s vařečkama s putnama a škopkem, sítom a p.d. k pumpě a tam si udělala se slámy věchet v podobě nynější drátěnky ale větší a dřevo drhla vápnem a piskem a obroučky měděné tiskem. Vypravili jsme se jeden den do Kyšperka. Nikdy nezapomenu na strašnou studenou noc. Teta nás položila do parádní postele do chladného Iněného plátna a do nevytopené světnice v tak krutou zimu. Nepřáli jsme si nic jiného než abychom byli z Kyšperka. Strýc byl přednosta topírny na dráze a za ženu měl mnohem mladší a to už druhou. Byl otcův bratr mladší velmi hodný, statný a pak se dostali do Nymburka a tam jej ranila mrtvice. Měl tři dcery se svou mladou ženou a syna, který za okupace byl celou dobu v koncentráku. Byl zaměstnán jako inženýr v ministerstvu a zatajil snad nějaké zbraně ve prospěch republiky. Vrátil se a také byl dvakrát ženat. Ze samého Kyšperka jsem si nic neodnesla, protože byla tak krutá zima zvláště v tak vysoko položeném Kyšperku a proto jsme hned druhý den odjeli a vrátili jsme se ještě na nějaký den do Chocně. Otec se nám nemohl o štědrém dnu vůbec věnovat, protože měl prodej ryb a tak chudák až pozdě na večer se vrátil domů a pojedl kousek studené ryby. Byl prolezlý zimou tak prosil o čaj a šel si hned lehnout. I Fanyka nebylo mnoho do řeči. Byla tak nějak unavená a proto šla brzo spát, neboť spávala s tatínkem v kuchyni a nechtěla jej rušit. My jsme spávali vždy ve světnici, která se pyšnila starodávným skleníkem a dvěma vysoko peřinami vystlanými postelemi. Také tam byl květovaný divan a na zemi z ústřížku látek utkaný koberec. Dvě skříně ve kterých bylo plno po babičce Baclmanové mnoho ručně tkané věby. Vše se skvělo neobyčejnou čistotou jak v kuchyni tak ve světnici. Byli jsme tam je přes Boží hod a pak jsme jeli za prostějovskou maminkou. Tenkrát měla ještě naši milou chalupu a tam jsem se naposled vyspala. Tím definitivně skončil náš milý domov a sestra vždy žehrala, že maminka neměla chalupu prodat, že jsem ztratili chození do „svého“

chybí str. 235, 236

vozu a zase v Hodoníně z vozu. Ležela jsem stále a týden před významným dnem jsem slezla z postele a zase byl malér. Převrhla jsem na sebe kahan s líhem a krajovina, která měla za účel aby nebyl tak objem znát hořela a to bylo štěstí. Strhla jsem to ze sebe, trochu ruce popálila, ale jinak nic se nestalo. Přesl týden a příští neděli se ve čtyři hodiny ráno narodil chlapec. Byl menší ale zato důkladně baculatý a usoudilo se, že je po dědečkovi Chocenském. Myslím také, neboť tu svoji tajli má zrovna takovou ve svých pomalu 50letech jako dědeček z Chocně. Narodil se v domě, který byl v sousedství, kde se narodil náš první pan prezident Masaryk. Byl pokřtěn na jméno Josef. Tak už jsme byli tři Jožky. Datum jeho narození je 30 září rok 1900. Naučil se brzo mluvit a říkal že se jmenuje „Oška Bejček“. Breptal páté přes deváté „nojm nojm nakotáka“. Nevěděli jsme dlouho, co to má znamenat, až jednou jsme vyrozuměli, když si nechtěl do kočárku sednout, že to je bojím-bojim do kočárka. V prvních měsících byl stále trochu churav, nic ale zvláštního. Otec mu vyšíl pěknou deku, která je ještě na světě. Tehdy se nedoporučovaly kočárky, že prý malému dítěti se moc otřásá mozek, a tak se přes celou zimu

chybí str. 238

pářečky ale velmi rád se zatoulal. Kolem 15.srpna jsme se opět vraceli do Hodonína. Jožka se naučil v Chocni běhat a tak nám byl pro zábavu i starost, aby nám někde do vody nespádl. Zima nám zase ubíhala, otec chodil do školy a já se věnovala Jožkovi a domácnosti. Naše malá chuva byla opravdu aji slabá, a tak jsme se museli ohlížet po druhém. Někdo mě poradil ze známých, že bych si mohla vzít slovačku ze Šardic. Slovačka se dostavila, tehdy jí bylo něco přes 16let. Byla jako utržená broskev, zvláště ve svém bílém, kraječkou lemovaném čepečku. Říkali jsme jí Maryša. Byla opravdu velmi inteligentní a pro probouzejícího se ducha Jožky jako stvořená. Byla plná říkáněk a kde jaký obrázek malému Jožkovi přinesla a doprovod si k němu třeba aji vymyslela nějakou pohádku. Byla velmi chápavá a ráda četla. Byla jsem jaksi volnější, protože Maryša se naučila také trochu vařit a byla spolehlivá. V roce 1902 přijel do Hodonína sochař Rodin a všichni Slováci se chtěli mu ukázat v plném lesku. Umělci uspořádali výlet do Hroznové Lhoty, kde měl své bydliště ovšem vinnou bůdu Jožka Úprka. Z celé Moravy a částečně i Slovenska se sjeli všichni nejen umělci, ale i významné osoby. Večer se pořádaly slovácké tance, chlapci cífovali a tančilo se to se ví, že aji pilo. Byla jsem představena dr. Kolískem mistru Rodinovi a ten si vyprosil alespoň jednou kolem taneček, je prý už starý a že se nemůže rovnat chlapcům, jak mě Dr. Kolíšek tlumočil. Mám jej v živé paměti. Byl neveliký ramenatý as prošedivělým vousem. Velmi brzo mě předal mladému šohajovi. Druhý den se jelo do bůdy Jožkovi Úprkovi a tam se holdovalo vínu a zase chlapi s děvčaty v krásných krojích předváděli své tance a pěkné písničky. Jožka měl školu a proto mě poslal si poprosit ředitele Mareše a muzikanta Hopa, aby mě vzali s sebou. Bylo spousta kočárů no to se ví aby paní Bezdíčková zase nebyla pomluvená. Neslýchaná věc, aby žena jela bez muže!

Pamatuji si, že jsem měla na sobě jakési polohedvábné bílé květované černé šaty, samá černá vložka a podložené růžovým klotem. Na hlavě dost široký klobouk a na něm polní kvítí. Nescházela ani chrpa, a řed. Mareš se jaksi na tom pozastavil a říkal mě, že abych tu chrpu sdělala, že to nosí Němci. Tehdy byly hrozně horké letní dny a já jsem se druhý den dívala z okna. bylo k polednímu a mraky se začínaly sbíhat a jeden z nich se zastavil nad novostavbou, která byla šikmo přes ulici. Ani se neblýskalo ani nehmřelo. U komínu stloukal zedník cihlu a vtom mu vyletělo obloukem kladívko z ruky a zedník s rachotem spádl ze střechy a blesk sebral ještě dva, muže a ženu. Já se začala klepat, bylo mě nevolno a myslela jsem, že omdlím. Za chvíli jsem se z mrákot probírala a bylo mě dobře. Později jsem viděla muže, jak je odvázejí na vozu. Jeden z nich měl utržené podrážky u bot a ostatní byli přikryti. To jsem byla svědkem jedné přírodní hrůzy, proti které není žádné světské moci, aby si někdo mohl říci, my jsem silní, my všechno dokážeme. Měli by si to uvědomit všichni, kteří se spoléhají na svou moc, a sílu, kterou chtějí ovládnout celý svět. Na každého číhá neštěstí a ne-li toto, tak vše ukončí smrt'. Zase jedno léto odchází a my opět přemýšlíme, kam pojedem ztrávit prázdniny. Aby to bylo zase jednou na Moravě, tak táta našel blízký Zlín. Těšila jsem se z toho, že budeme sami, že nebudeme nikoho obtěžovat. Na oběd jsme chodili do „Záložny“ v jejímž domě byla restaurace a byla hned v sousedství. Sami jsme bydleli v rožním domě pana učitele Horáka, to byl můj učitel z měšťanky z toho nešťastného kreslení a perspektivy. Bylo to starý dům a když přšelo, tak nám teklo do světnice, docela na postele a to jsme museli vždy vytáhnout vaničku a když byl lijavec, tak byla vanička hnedle plná. Nejhorší bylo v noci a vanička byla vždy přichystaná abychom se v peřinách neutopili. Už tehdy táta dal číst německé filosofy Spencera a Bodena. Bohužel chvíli jsem se s tím mořila, ale můj rozum na to nestačil a tož jsem toho brzo nechala. Ale

má směrlost se vybíjela v básních, které chtěl táta poslat, tehdy vycházely „Besedy časů“ jako literární týdeník „Časů“, kde psávali realističtí básníci a spisovatelé. Byli to sami Masarykovci a lidé opravdově spisovatelky vyspělí, a proto jsem nechtěla abych si ztropila ostudu básně jsem zničila a přestala psát. Chodili jsme do parku, kde byl zámek a patřil šlechticům Hauptovým. S nikým jsme se nestýkali a pilně chodili do hájku plného krásných bílých stepilých bříz. Maryša za večerů postávala u krejčího pana Žaloudka, který měl několik synů, z nichž se po první světové válce a po okupaci stali několika násobní milionáři. Krejčovina a jejich bezměrná podnikavost z nich udělala milionáře. Příkladem jim byli bratři Baťovci. Tenkrát začínali ve větším měřítku dělat „plátěnky“ nejdříve hnědé a pak bílé. Byli všichni svobodní i jejich sestra. Měli u dráhy malé tenisové hřiště a vidím je dodnes, jak vždy po práci si chodili trochu zahrát. Jejich podnikavost byla bezměrná a pilí a podnikavostí se stali jak známo lidmi bohatými a jejich podnik byl později světový. Dnes jim nic ale nepatří.

V začátcích našeho manželství si Jožka řekl, že si udělá státnici z propedeutiky, aby měl dvojí aprobaci. Dařilo se mu to a zkoušku udělal a tak se mu to studium zalíbilo, že si udělal jedno rigorosum k doktorátu. Pak ale toho nechal a doufal, že doktorát si udělá později. Po prázdninách bylo vysláno místo na prvním státním gymnasiu v Brně a táta si podal žádost. Když jsem jeli do Brna, aby si šel k řediteli Tůmy představit, šli jsme Lužánkama od rodiny prof. Nováka, který přednášel na technice, tak táta šlápl do „měkkého“ a řekl si „to je Jožko pro štěstí“. A opravdu bylo to pro štěstí. Jmenování došlo ještě před pololetím a my jsme hned jeli hledat byt. Náhoda zase snad to bylo to „měkké pro štěstí“, že jsme šli od prof. Šujana po Tivoli a vtom větší domovnice Novotná ceduli, že se pronajme byt o třech pokojích. Dům byl nový stál teprve čtyři roky. Hned jsme se šli podívat a partaje prý se může stěhovat kdykoliv. Tak jsme to ujednali na pololetí a já šťastná, že se dostaneme z toho věčného hodoninského klepaření jsem hned po návratu domů dělala přípravy. Horší bylo, že jsme neměli na stěhování a proto jsem prosila Helenu, aby nám vypomohla. Stěhování samo stálo 80 zl. A prosili jsem ji o půjčku 100 zl. Helena nám odepřela, že prý nerozhoduje sama, ač jsme věděli, že disponuje bezpodmínečně penězi sama. Nezbylo nám nic jiného, než že si táta vypůjčil na směnku. Nastalo loučení, ale radostné z Hodonína, a Jožka s Maryšou se ulebedili u sestry Fingrové. Trvalo to celý týden, nežli jsem sama dala byt do pořádku, nežli jsem parkety vydrhla a vyleštila a t.d. a pak teprve táta si jel pro Jožku a Maryšu do Prostějova. Náš táta se brzo vpravil do nového působiště, a já zase do nového hospodaření a nového prostředí. Všichni mladí suplenti si velmi oblíbili svého nového kolegu a velmi často použili našeho domácího prostředí. Chodili k nám velmi často a malý Jožka je svou roztomilostí pobavil. Otec náš byl tak trochu rebelant, a často býval v opozici vůči svým nadřízeným. Tato vlastnost ho ani v pozdějších letech neopustila a studenti už hned v Hodoníně našli u něho oporu když tak někdy se vyjeli mimo kolej. Třeba Hurban pozdější vyslanec českoslov.republiky v Americe a Milak ředitel Zbrojovky a jiní byli trochu více temperamentní nežli nařizoval kázeňský řád. Byli to po většině v Hodoníně nespoutaní slováci a proto měl velmi často příležitost je hájit oproti starším skostnatělým pánům profesorům. Byl sám velmi mlád a proto cítil, že je musí hájit proto měl s pány kolegy dosti často nevlí. Tak se dělo i nyní, když se stalo, že mnohého studenta zachránil před notným karcerem nebo dokonce před consilium abeundi. Sotva jsme se trochu usadili, Jožka s Maryšou se vrátili, byla jsem požádána abych opět recitovala. Mladí profesori si řekli, že by mohli uspořádat napřed malou akademii a pak by se mohlo při malé muzice tancovat. Vše se konalo na ukončení masopustu. Neodmítl jsem, ale horší bylo, co na sebe obléct, aby to odpovídalo alespoň částečně večerním šatům. Moje garderoba byla velmi nepatrná a proto mě opět nezbyvalo nežli si zase obléct šaty, které jsme měla v Hodoníně při Rodenově návštěvě. Nevadilo mě nikterak, že byly velmi skromné bez dekoltaře. Recitovala jsem Maryčku Magdonovou a pak opět tu temperamentní „Kyjovskou“. Nevím, jestli byly tak přednesené, že abych sklídl aplaus a kytičky růží. Prostě uvedla jsem do společnosti, ale naše hmotné poměry nebyly v takovém stavu, abych si mohl a udržet tempo. Ještě mě pí. Majerová choť profesora uvedla do spolku Vesny a vyslovila přání, abych byla účastna při jejím dalším budování. Byla jsem také asi dvakrát na večírku, kam se zvali umělci, buď zpěváci nebo hudební virtuosoři. Poznala jsem tam osobně umělkyni p. Hanu Kvapilovou a několik členů České Filharmonie, kam jsem také chodila. Museli jsme hodně šetřit, proto jsme jeli na prázdniny na nějaký čas do Prostějova. Stařenka bydlela u Spurných a neměli místa, abychom se u nich ubytovali. V Prostějově tehdy byl nemocničním knězem páter Starý. Byl to velmi dobrý kamarád Jožky a bydlel v chudobinci v jednom velkém pokoji. Nabídl nám ho, že prý si vyprosí byt na tu dobu v nemocnici. Tak se stalo, že jsme se octli v bytě páterově a na oběd jsme chodili ke Spurným a ostatní jsme si zaopatřili sami. Jendou večer dostal Jožka ml. Horečku a ráno jsem zavolala lékaře a ten zjistil, že je to záškrť. Byl to velmi lehký případ a za málo dní byl opět Jožka zdrav. Obědy nám posílala sestra. Chudobinci bylo velmi smutno. Staří lidé o hulečkách a podívaná byla na ně opravdu smutná. Málo jsme se zdržovali a poněvcole jsme chodili do parku a k Spurným na celý dne do velké zahrady a na dvoře jsme sedávali pod košatým ořechem. Jednou se stalo, že jedna babička umřela a když ji vynesli do umrlčí komory, tak celou postel i se slávníkem vyhodili na dvůr. Seběhlo se celé hejno slepic, které v chudobinci chovaly a začaly horem pádem klopat do postele a slávníku. To bylo nějakých štenic! Slepice je všechny sezobaly a mě to tak znechutilo, že jsme brzo na to se vrátili do Brna. To bylo 1903.

Můj tělesný stav nebyl zrovna v nejlepší kondici, protože na nás stále doléhaly starosti hmotné. Z jara přijela k nám na nějaký čas stařenka Prostějovská. Myslím, že jsme opět jeli do Chocně na prázdniny. Jožka ml. Byl už velký a dědečkovi způsobil svým vtipem a říkankama radost. Již chodil mezi kluky, protože jsme Maryšu poslali do Šardic na prázdniny. Když někdy při stole u oběda nechtěl jíst dědeček mu makal na břicho říkal „koukej Pepánku, tady máš místo, tam to ještě vlezle“. Jožka uposlechl a jedl dál. Dědeček mu povídal, smál e vždy, když jsme říkali, aby vykládal karty, protože nebylo obrázkové knih.y povídal „vidíš, ten nemá boty“, malý Jožka se ptá „a dědečku, kde má pán boty?“ dědeček odpoví „no propil je“ a kde má klobouk „no ztratil ho“ tak to šlo donekonečna. „dědečku vykládej“, „co mám vykládat, vždyť nemám krám“. Jožka se zlobil a tak „povídej dědečku“. Dědeček uměl jen jednu pohádku, jak ten černý pes přešel tu lávku přes vodu a to nebyl pes to byl čert co chodí pro neposlušné děti. Když mu hoši něco dole udělali, vyšel nahoru a vyložil se z okna a křičí na kluky „počkej až dědeček sleze dolu, však on ti vypráší gatě“. To se bábě a dědovi tak líbil, že to každému povídal a velmi se tomu smáli. To se psal rok 1904, když jsme si řekli, že se opět podíváme na prázdniny na Moravu.

Nevěděli jsme stále kam. Maminka už tu svoji chalupu prodala a odstěhovala se ke –Spurným na Daliborku, sestra byla už dávno vdaná, a tak nám nezbyvalo nic jiného než-li se poohlédnout někde, kde bychom byli blízko Prostějova. Náš život šel stále stejným tempem. Táta chodil někdy odpoledne do gymnasia, do fyzikálního kabinetu a brával si s sebou malého Jožku. Jinak byl malý Jožka stále v opatrování Maryšině, která chodila celý den po procházce a já se věnovala hospodaření v domácnosti. Když přišlo jaro, byla s Maryšou svizel. Zastesklo se jí po domově, a to vždy vzpomínala, že už v Šardicích ořou a sejí. Z procházek chodila smutná, když viděla v blízkých polích, že jsou žně a s podzimem se vždy stěhovala v duchu do Šardic na sklizeň řepy. Zato v zimě si libovala, že je v teple a má něco dobrého k snědku. Zvláště si libovala v rusech anebo ve slanečkách. Vypláchl si sklenice od piva a říkala, že si myslí, že pije pivo. Trápení s ní bylo vždy po Vánocích, kdy začala povídat, co která služka dostala na Ježíška a s naším Ježíškem byla málo kdy spokojená. to byla mentalita naší jak se říkalo (nenahraditelné Maryši) jako každé Slovačky nebo Slovenky, jak jsem později v životě sezнала. Měly v krvi dávat dávat. Konečně jsme dostali od Spurných zprávu, že bychom se mohli ubytovat na Strařísku. O těchto prázdninách jsem už dříve se zmínila, jen musím podotknout, že to byl kraj tkalců, a proto jsme pro Maryšu koupili štoček červenobílého kanafasu, stál přímo u tkalce

za 3 zl., tj 30 loket neboli 23 metrů. S tímto Ježíškem mimo jiné věci byla tehdy Maryša spokojená. prázdniny uběhly a nastala pro mne jak už to v takovém stavu bývá nepříjemná doba. Velmi špatně jsem vyhlížela a proto dítě jménem Jiří nevyhlížel nijak dobře. Narodil se v lednu 8mého, roku 1905. byl dlouhý, ale zato velmi hubený. Zase to bylo v neděli ráno a tak do rodiny přibýlo čtvrté J.J.J.J.

V březnu mimo mne všichni onemocněli chřipkou a dost vážně. Otec zeslábl a pamatuji si na jeho první procházku po delší době. Měl poprvé na sobě nový hnědý svrchník od Pilaráčka. Jiříček měl stále horečku a velmi kašlala a k tomu se přidružil katar stěv. Chudák celé noci prokašlal, nespál, a já s ním. Maryša řekla, že ona nebude chovat, že to není zvyklá a v nejhorší dobu sebrala si své svršky a odjela do Šardic. Byly to smutné doby, kdy jsem zeslabená, předtím jsem dostala od malého Jožky černý kašel, a tak jsem na tu pouť do Říma byla ve velmi zuboženém stavu. Jiříček také podle toho vypadal a dlouho to trvalo nežli se trochu zotavil, ale nikdy nebyl baculatý, ba naopak vážil stále pod normál a při každém nepatrném nastydnutí kašlal vždy se přidružil nějaký katar.

Na prázdniny nebylo pomýšlení, jednak byl Jiříček půlroční a pak jsme se báli někam jet, protože jsme často museli volat lékaře. Přes zimu jsme jen stále hleděli, aby nenastyl, protože jeho kašel byl tak velký, že otrásl celým tělíčkem. Měli jsme takové šikovné děvče Mašku ze Židenic. Malá byla, ale tak čiperná a čistá, a dovedla také vařit. Byla z mnoha dětí a proto se tak dobře ve všem vyznala. Během zimy se naučil Jiří žvatlat a brzo z jara začal běhat. Ta jeho řeč byla hotová hatmatilka. Říkal třeba „etě nek“, to byla elektrika jede. Myslím, že do dvou let jinak neusnul než že jsme jej uspávali v náručí. Probouzel se docela nepatrným šustotem a opravdu, že jsem jej pro jeho tělesnou slabou konstrukci velmi těžce vychovávali. Ale jinak byl na duchu velmi čilý. Postačil si vyhrát sám po několik hodin oproti Jožkovi, který si žádal stále společnost. Snad, že byl přes čtyři roky sám, zvykl si, že se mu stále někdo věnoval, a proto i když byl starší, stále si toho vyžadoval. Bylo Jiřímu přes 1 ½ roku, když jsme si vyjednali letní pobyt na Hertlově. Byl to osamělý bývalý větvák dosti rozsáhlý u Kroměříže. Jeden byt obývali Karáskovi, pán byl profesor tělocviku na gymnasiu, a měl čtyři syny. Nejstarší byl Jaroslav, pozdější odborný lékař, který brzo zemřel a Jiří si po jeho smrti koupil jeho ordinaci. Tehdy se rád ještě Jiříček choval a táta s ním v náručí chodil na procházku a večer jej v náručí uspával. Říkal „tati pivé“, ale nikdy nesměl zpívat „nebudeš mít ani tátu ani mámu“. Vzpomínám si také, že když byl Jiří ještě malý, rád si všelijak krátil chvilky. Jak jsem se již předem zmínila, že náš otec šel k oltáři ve fraku a klaku. Tento klak byl stále v naší domácnosti a otec už hned Jožku střílel tím, že zmáčkl klak a pak stisknutím péra klak se napnul a vydal zvuk jakoby vystřeli. Tak bavil Jožku a nezapomněl na tu hračku a předváděl to také malému Jiřímu. Náš obyvací pokoj byl největší a vedly do něj skleněné dveře. Jiří byl sám v pokoji a holka patrně prala a já vařila a nechtěla jsem choulolistivého Jiřího mít v kuchyni, tak byl v obyvacím pokoji a já se každou chvíli oknem na něho dívala. Jednou se na něj chci podívat, ale Jiřího nevidím si hrát. Vejdu do pokoje, Jiří stojí na židli a na hostinské posteli něco mačká. Přijdu blíže a vidím tam tatův tvrdý klobouk a Jiří jej statně tiskne do peřin. Ptám se co dělá a on povídá „dělám klaka“. Rád šmejdil. Jednou zase stojí na židli u stojanu na knihy a něco pije. V hrnečku byl roztok lisolu s vodou aby se ničily ve vzduchu bacily (tak se tenkrát dělo). Nic se nenapil, jen trochu si popálil bradičku ani jsme se s ním nevadila.

Nesměl slyšet „Osířelo dítě“, to se vždy rozplakal. Táta s ním chodil v náručí po světnici a „píval“ a když myslel, že už spí, tak jej položil a on volal „já nepím, táto pivé“. Táta měl neobyčejnou trpělivost, nikdy se na něj nehněval. Nejmladší syn karáskův se jmenoval Miloslav. Jiří mu říkal „mošeleke“. Na Matičních krabičkách zápalek byl Jan Amos Komenský a pro Jiřího to byl „téc Amos“ strýc Karásek. Velmi často chodil táta s ním cestou do Kotojed, blízké to vesnice. U cesty stál kříž a Jiří vždy říkal „proč táto Pánba nemá botaka?“ – proč nemá Pán Bůh boty? Jednou se nám ztratili kolem stavení byla velká zahrada ovšem nepěstovaná a někde v křoví byl v hlíně vykopaný sklep a na něm značný násyp. Celou zahradu jsme prohledali, volali, až najednou někdo pipne a tu vidíme, že na samém vršíčku sedí Jiří. Bůh ví, jak tam ten chlapec vylezl. V takové samostatnosti a soběstačnosti rostl a dodnes, kdy jde do páté desítky let si tyto vlastnosti uchoval. Bylo to pro nás dobrodíním, zvláště když za 10 měsíců se narodila Jarička, a to už bylo celých pět J.J.J.J.J. narodila se 24 června 1907. už nebyla nedělníčkem, bylo to úterý ve čtyři hod. ráno. Nescházelo mnoho a byla bych se octla tam, kde se po třiceti letech v tomže měsíci octla Jarička-umřela. Jarička byla silné dítě, vážila 4.20 kg, víc o 1.5 kg jako Jiří, Jožka vážil 3.90kg. nejsilnějším našim dítětem byla Jarička. Tehdy měl náš otec maturity, byl unavený. Holka ospalá, a já v takovém nebezpečí. No ale dobře to dopadlo, jen stařence Prostějovské se stalo neštěstí. Když dostala od nás telegram, že „se bourají kamna“, tak ve spěchu, aby nezmeškala dráhu při obouvání bot se jí podvrkla noha, upadla a zlomila si v kyčli nohu. Nikdo měl nemohl v domácnosti vypomoci až přijela sl. Jeřábková sestra druhého manžela Heleny. Tato byla ale jaksí dost nefortelná a hned první den vyrazila okno v kuchyňských dveřích. Později přijela babička Choceňská s dědečkem a byli kmotrou Jarčině. Babička vystrojila křtiny, aby ukázala, že nezapomněla vařit to, co vařívávala ve Vídni. Bylo hodně cukroví a já si také trochu zamlsala a pak mě i Jaričce nebylo dobře. Jarička byla statná holčička, baculatá, ale jen jsme litovali, že nemůžeme s tak malým děckem na prázdniny, a tak jsme zůstali v Brně. Příštím rokem 1908 byly velmi krásné a slunné Velikonoce. Tak jsme se všichni vypravili na procházku, Jarička seděla v kočárku jen lehce přikrytá a to proto tolik nastydl, že lékař když zjistil celý její stav, nedával žádnou naději, že z toho vyvázne. Byl to p. dr. Zakopal, první dětský odborný lékař, který teprve začínal praxi. Chodil dvakrát denně a jednou nám řekli, tato noc bude kritická. A skutečně Jarička slabě dýchala a my s otcem už nejen tělesně, ale i duševně unaveni, sedli jsme si na pohovku a tolik jsme plakali. Jarička ležela úplně bez vlády, temínko na hlavičce úplně propadlé, ač jsme jí stále klysmaty dodávali nápoje v podobě slazeného čaje. K ránu, jako zázrakem pozvedla hlavičku, rozhlížela se kolem a my se dali s otcem do tak radostného pláče že vedle paní sousedka se ráno přišla ptát, že slyšela přes zeď tolik plakat, že myslí, že už je Jarička mrtvá. Ráno přiběhl Dr. Zakopal, byl velmi radostně překvapen, že dítě krizi překonalo. Rychle se otavovala a my jsme toužebně čekali na prázdniny. Poprvé jsme jeli do Nové Vsi u Tišnova. Říkalo se u Tišnova, ale muselo se jet dlouho vozem a když jsme se stěhovali, tak jsme ten furver koňmo převázeli z bud' Brna a to se jelo přes čtyři hodiny. Mlýn s pilou stály úplně o samotě v hluboké kotlině, kolem sám kopec porostlý překrásným lesem. Nejbližší malá vesnice byla asi ½ hod a to byla ta nová Ves. Byla to velmi malá dědinka a další vesnici byl Žďár vzdálený malou hodinu. Byla za vysokým kopcem velmi strmým, a tam se denně chodilo pro poštu a na nákup. Někdy tam měl řezník maso, ale bylo více dnů, kdy jsme masa neviděli. Nic nám to nevadilo, ale přece jsme se několikrát do mlýna na prázdniny vraceli. Žili jsme tam velmi skromně a lacině, což nám dobře vyhovovalo na naše hmotné poměry. Rodina Šafránková jímž tyto objekty patřily, byla velmi hodná. Měli dvě děti. Dcera byla provdaná někde na Bytešsku na mlýně a syn už větší parobek vedl pilu i mlýn se svým otcem. Byl to hotový hromotluk, chováním sice málomluvný, ale docela příjemný.

Starý pan Šafránek si umínil, že bude kopat, protože prý nedaleko v lesích je nějaká rud.a snad uhlí či železo, sám nevěděl. Pozval si inženýra a sjednal si kutací právo a kopal. Prokopal v šachtách asi boozl a nic se nenašlo. Myšlenka ale jej neopustila a když jsme tam přijeli, tak stále o tom s našim tatkem hovořil. Sedával večer u plotny a přikládal chábí a vždy vytáhl z kapce nějaký kousek kamínku, hodil ho do ohně. Kamínek zapráskal a to volal na našeho otce „tak se p. profesore podíváte, jak to práská, přece jen tam něco v šachtě musí být“. Když se k tomu natrefila vysoká, hubená paní mlynářka, tak hned zabručela a vzpomněla si na zakopané peníze a vyhrkla „deť už dé jedné pokuj, mrzí tě zase pár grošů, beztoho si nás zbytečně o peníze obral, co za to mulo vechno bejt“. Pantáta mlynář se podíval bokem na panímámu, něco zabručel a bylo ticho. Nic to ale nepomohlo a za nějaký den zase pantáta mlynář seděl u dveří, přikládal a

zase tak pohazoval kamínky, kterých měl plný kapce v lajblu. Často se vytratil a to už jsme zase věděli, že kutá a paní mlynářka jej zase když se vrátil, častovala zakopanými stovkami. Obývali jsme ohromně veliký pokoj, který byl nad celou mlýnici a malou kuchyní velmi tmavou, která byla přímo nad výhonem. Slýchávali jsme klepat a šumění vody pod oknem. Byl to opravdu velmi pěkné tiché bydlení až na pokřik našich dětí, hučení krav a kokodákání slepic. Bylo zde tolik přírodních krás a bohatství ve stájích. Nescházelo zde i včelstvo a pamatuji si, že když se med vymetal, byl ho ohromný sud. Nikdy prý se o ně nestarali a přece tolik metráku sklídili. Za pilou byla nepřehledná luka vysázená samým ovocným stromem. Metráky ovoce zůstalo nesklizeno, hlavně jablek a hrušek. Říkali, že se jim to nevyplácí vozit dvě až tři hodiny do Tišnova, že se ovoce potluče a nežli by to otrhali, co by času ztratili a pak prý by to za pár krejcarů prodali a snad by ani nepřišli na své. Byli jsme tam asi třikrát, byla to opravdová samota, ale myslím, že si ani na všechny události nevzpomenu. Budu vzpomínat na všechny události, které jsem za všechny ty prázdniny prožila. Byly to asi první prázdniny, protože vidím, jak Jarička stála v kočárku u stolečku, když jsem psala adresy na členy Divčí Akademie, ve které jsem jako člen výboru byla účastna. Bylo to asi dva roky před narozením Jaričky, když jsem poznala pí Zdenku Wiedermanovou, která tento spolek založila a stala se průkopnicí dívčího vzdělání na Moravě. Byla skvělou organisátorkou a vydávala „Ženskou Revii“. Byla neúnavnou, sháněla členy a pečlivě se starala, aby se uskutečnilo střední dívčí škola. Roku 1907 se jí podařilo tento plán uskutečnit ve Valaš. Meziříčí. Tehdy byl už náš tatka také členem a na základě školské osnovy Drtina-Wagner-Bezdiček, se začalo učit. Tehdy potkalo první zklamání našeho otce, neboť mu bylo zcela určitě slíbeno, že bude ředitelem tohoto ústavu. Nevím proč, snad z úsporných důvodů, stal se jím prof ve Val. Meziříčí. Nesl to dost těžce, protože se opravdu pilně a houževnatě se přičiňoval o založení této školy. V roce 1908 se přece podařilo za přispění prof. Drtiny a mnoho jiných vlivných osobností první třídy v Brně otevřít. Pamatuji si, že táta odejel na několik dnů do Brna a vrátil se jako nově jmenovaný ředitel Divčí Akademie. Byla jsem tím velmi potěšená, protože jsem věděla, jak náš táta se staral a jak ho mrzelo, že nebyl jmenován hned na první střední dívčí škole na Moravě. Bylo ale potřeba na zařízení peněz a proto se psalo na všechny známé lidi o nějakou podporu. Pí. Zdenka Wiedermanová ve svém nezměrném optimismu věřila, že se peníze seženou a proto jsme všechny známé buzerovali, aby se nějakým příspěvkem přičinili a nám umožnili školu založit. To bylo nějakého psaní! Haldy obálek se kupily s prosbami o nějaký příspěvek. Otec psal a já celé dny seděla na lavičce pod jabloní a psala a přitom hlídala malou Jaričku a pokukovala po chlapcích, aby se někde neutopili nebo nezatoulali. A opravdu Jiří se někde ztratil a v tom vidím p. mlynáře, že Jiřího vytahuje z vody. Chytil jablínka, která plavala po náhoně a trochu víc se nahnul a už byl ve vodě. Nebyla hluboká, ale prudce tekla a nevím, jestli by Jiří z vody se byl vyprostil. Rád chodil pást krávy. Pasák byl starší člověk na něco chytrý a na něco zase hloupý. Jak se mu to hodilo. Jmenoval se Jobiš a jak jej hoši viděli vyhnět krávy, bylo jich 12 mimo jalůvek a uvázaných telat už za Jobišem a každý prut a už pohaněly krávy. Paní mlynářka byla velmi opatrná na každou maličkost a dovedla šetřit třeba aji na čeládce. Koně neměli protože neměli pacholka, jen děvečku. Když dala k večeru sladké mléko, stejně trochu už sebrané, to bylo jen v neděli a ostatní dny bylo podmásli anebo kyselé mléko. Zpravidla se přikusovaly jen brambory, které jak se po vrstvách ujídalo, tak je mlynářka vždy trochu omastkem pirkem pocourala. Chleba prý by s moc ujedlo a tento jen zřídka se jedl. Nevím, kolik Jobiš dostával platu, ale že si rád trochu pálené přihnul, chodil paňmámě na vajíčka a nosil jich za kořalku hospodské do Skreji. To byla zase jen malá dědinka, chodilo se přes můstek, a tak milý Jobiš jsa tak trochu v dobré pohodě, šlápl vedle a ráno jej našli utopeného, jak jsme se později dozvěděli. Drubeže bylo k nespočítání, neboť ji často kvočna vyvedla kuřátka aniž by o tom věděla. Proto pro Jobiše byly vajíčka na přilepšení. Jednou jsme se šli za ním podívat na pastvu a zdaleka vidíme malý ohýnek a Jobiše přičapnutého u něj. Zdaleka se díváme, co to kutí a on má z kamení udělanou plotynku pod ní ohýnek a na plochem kamení si peče vajíčka. Myslím, že jich takto pár kop sprovedil ze světa a nikdo o tom nevěděl. My jsme také o tom pomlčeli. Tato šetrnost se panímámě nevyplácela. Nevím, na kterého svatého se chystala pouť a pro se musely napéct nějaké koláče, protože přijede dcera s mužem. Za kuchyní, která byla velmi prostorná, v rohu kolem lavice a velký dubový stůl, u kterého se večerilo a my nejednou přisedli a na houpáčku si vzali brambor. U každého talíře stolovníka, byla malá šnupka soli (i s tím se muselo šetřit, jako i se zápalkami, a proto panímáma bedlivě střežila, když pantáta seděl u plotny a pro samé pozorování jak ty kamínky se rozpadávají zapomněl ve fajce foukat, musel si vždy žhavý kousek chabí postrčit do fajky a pak tabák rozmýchat. Často zasakroval, když se mu připletl větší nebo žhavější kousek uhlíka do prstu, ale vždy se ohlédl není-li na blízku panímáma, protože tato byla velmi pobožná a takové rouhání vždy zakřikla. V neděli, když vařila byly to jen buchty, málo kdy polozdechlá slepice, která už nežrala, tak svým rozkrápnutým hlasem své okolí oblažovala. Po celém mlýně bylo slyšet její zbožné písně a říkala, že nemůže jít do kostela a proto chválí Boha jen svatěma písničkama. Za kuchyní byla světnice značných rozměrů, kde byly vystlány postele až do podlahy. Nikdo tam nespával, spávali v malém přístěnku a v létě František v seně nebo ve mlénici. Hledala jsem paní mlynářku a jí nikde. Slyším jakési zvuky snad pláč či nadávání a jdu za ní do světnice a ona lomí rukama a stojí nad zkrouceným velkým kloboukem cukru, který se jí úplně rozsypal a v něm se mele tisíce a tisíce mravenců. Vytahuje druhý klobouk cukru (homole) a sotva s ním pohne už se zase zesuje a mraveniště hotové. Přišel pantáta když slyšel to lamento, povídá „nic to nic, aspoň se budou mět dobře včele“. Mlynářka po něm loupla očima, začala naříkat jaká je to škoda, že včele by se byly také bez toho neštěstí najedli medu. Mlynář po straně povídá „to má z té lakoty, na jedné straně by snědla pod sebou a na druhé straně to čert bere. To modlení jí nic nepomáhá“. Ovšem, že to řekl stranou, aby to paňmáma neslyšela. Když jsem jednou po snídani opět s otcem seděla, a psali jsme, vidíme, že se k nám blíží nějaká drobná starší žena. Byla černě+ oděná a na hlavě měla tak zvl. „špicutuch“, krajkový šátek. V ruce nesla větší kamenný hrnek a šla do mlýna. Za krátkou dobu se vracela z p. Šafránkem. Zastavili se u našeho stolečku a pan Šafránek povídá: „to je paní Pamrová, která bydlí tam za naším mlýnem na to velkém kopci“. Paní Pamrová se usmála a povídá, že z doslechu zná pí. Zdenku Wiedermanovou a že sleduje se zájmem její práci. Byli jsme překvapeni jejím zjevem, vypadal velmi sešle, jen její oči prozrazovaly jakousi bystrost. V hrnku si nesla mléko a pamatuji si, že se podívala naším hrnečkům, které stály na stole od ranní snídane. Vychvalovala jejich praktičnost, že jsou u dna hezky široké a děti je tak snadno nepřevrhnou. Chvilí s náma p oseděla a pak že ještě nesnídala a spěchala. Když od nás odešla, ptali jsme se hospodáře, kdo to je. Tento ji vyličil jako podivínku, že prý na tom vysokém kopci má boudu že je rozvedená, muž její byl hajným na Kozénku. Ona prý místo vaření pořád jenom píše a čte a taky že se stále hádali a častokrát mu utekla a on ji honil po lese. Měli spolu syna, který prý byl na poště zaměstnán a něco zpronevěřil a toulá prý se světem. Dále jsme se o to nezajímali až po dlouhých letech jsme byli na letním bytě v Náměšti/Osl a bydleli jsme v domě, který náležel staříčkému hajnému, který dostal od hraběte Haugrika hájenku po manželů pí. Pamrové a potvrdil, že je to pravda, že Pamrová byla zaměstnána na zámku a tam si provdala za lesníka. Byla prý velmi vzdělaná, mluvila několik řečí, ale její manželství bylo velmi nešťastné. Pak zase jednou přišla dala se s náma do delšího rozhovoru a to jsme zjistili, že udržuje styky s známými literáty a hlavně se ženama. Povídala o Pavle Moudré, která byla tehdy v Americe, o spisovatelce Benešové, Svobodové. Byla duchem velmi mladá a já jsem podle zevnějšku usuzovala, že je jí asi 60 let. Zatím ale byla tehdy jen 48 let. Zvala nás, abychom přišli se podívat do jejího bydliště. Muselo se jít velmi do kopce a tam měla paní Pamrová svoji chaloupku. Opravdu byla to chaloupka jak na muří noze, postavená ze dřevěných desek a stála na šesti cihlových sloupcích. Byla vůbec bez podzemních základů a vypadala tak, jako by ji tam někdo na chvíli

postavil. Byly tam dvě místnosti. Když jsme vkročili do dveří zrovna jen z desek zbitých, měla stát uprostřed jakási malá kamínka, na kterých vařila a nevařila. Říkala, že je živa skoro jen přírodní stravou a již tenkrát nám říkala, že vařením se ztrácí hodnota živin. Ukazovala nám hned knížku, ve které měla poznamenáno, jak co jíst syrové a jak mnoho. Byla už v 48 letech jako věchýtek, jak asi vyhlížela, když zemřela v 85 letech. Dnes velmi lituji, že jsem se tehdy dost nevnímavě k jejím výkladům chovala, mohla bych nyní říci, jaká byla tato duševní přítelkyně spisovatele Březiny. Když jsem se poohlídla po místnostech, byly tyto samá kniha ponejvíce jen noviny a brožury. Dopisovala si velmi mnoho s cizinou, zvláště s Americkými Čechy. Překládala z angličtiny a francouziny články do novin a tím se asi živila. Kolem chaloupky měla plno kvítí zvláště pestrobarevnou řeřichu a voňavou rezedu. Tu měla nesmírně ráda. měla tam pár záhonků se zeleninou a tu pojídala syrovou. Někdy prý byla v zimě zavátá sněhem, že nesešla několik týdnů pro vánice. Byla oproti zimě velmi odolná a ve sněhových vichřicích, když bylo potřebí, zašla si do Žďáru pro poštu. Tak žila tato vzdělaná žena bez styků s lidmi a jen pošta ji udržovala se světem. Ještě jsme tam byli dvakrát a tehdy nás uctila jahodama a mazaným chlebem. Lituji velmi, že jsme s ní neudržovali dále styky, je jisté, že bych byla od ní mnoho na duchu získala. Jak je patrné z celého jejího života, jak málo materiálně je potřebí aby se člověk dožil při takovém životě do 85 let. Snad ta její duševní pohoda byla jí postačující náplní, aby se uchovala do tak pozdního věku. Chtěla bych se dovědět, jak v pozdějších letech žila a jak tu svoji vzácnou a přece tak chudobnou pouť života ukončila. Ve mlýně po ty dvoje prázdniny jsme zažili mnoho. Hlavně to, že jmenování otcovo za ředitele bylo jakýmsi mezníkem nejen v jeho životě, ale i v mém. Těšili jsme se, že bude jaksi samostatnější, a že práce, kterou bude vykonávat, bude velmi pro divčí školství zasloužilá a cenná. Dostal částečnou dovolenou a ředitel na Divčí Akademii, kde za tuto práci dostával 50 zl měsíčně, což bylo pro jeho osobní potřebu. Službou byl stále na chlapeckém gymnaziu. Já po tolika letech jsem si dovolila předplacení do divadla na Veverí ulici. To už jsem četla přes 30 let a teprve poprvé jsem šla v Brně do divadla. Toto bylo až po druhých prázdninách, protože po prvních prázdninách jsem byla dlouho nemocná. Utíkala jsem prudce z vysokého kopce a nějak jsem si vnitřně ublížila a ležela jsem 5 neděl. Za pobytu druhých prázdnin zase malý Jožka uklouzl a spadl z mostu náhonu a rozbil si hlavu. Spadl na kámen a narazil do něj tak prudce, že měl ránu asi 5 cm. Bylo štěstí, že si jen poranil kůži. Co teď? Všude plno krve a jak k lékaři do Tišnova, protože rána musela být zašitá? V mlýně koně nebyli až do Drahonína nebo do Žďáru. Konečně se sedlák sehnal, malý Jožka se naložil do peřin a táta s ním jel do Tišnova. Trásla jsme se strachy jak to vše dopadne. Tehdy se nedávaly protitetanové injekce, jak snadno mohla nastat otrava, když spadl do bahna. Šťastně se vrátil, rána byla zašitá a po týdnu zahojená. Ptala jsem se ho proč lezl tak dolů, že prý kvočna klovala kuřátko a on ji chtěl zahnat, uklouzl a spadl. Jiříček tehdy tříletý ap. ůl roku byl velký šmejdil. Otec odejel na nějaký den do Brna a jsem byla stále kolem dětí. Kdo by byl ale uhlídal našeho malého všudybyla. Odpoledne za mnou přijde, že ho bolí bicho (břicho). Kroutil se, začal vrhnout a hrozný průjem. Ve zbytcích strany našla jsem spoustu zrníček máku byl ještě nezralý a Jiřího to zlákalo, najedl se a teď se dostavily následky. Jezdívají jsme na prázdniny zvláště na samoty s nejpotřebnějšími léky, jako jod, aspirin, octan hlinitý a mezi jiným také opium. Když jsem si nevěděla rady, tak jsem Jiříčkovi dala několik kapek opia. Následek byla ale pro mě hrozný. Jiří začal ze sna blábolit, křičel, že na něj lezou pavouci a na posteli s sebou házel. Strašně jsem se polekala, že jsem se přiotrávila, začala jsem se třást a plakat. V tom se Jiří probudil a začne zase chválit Davida. Byl to asi poslední zbytek toho nešťastného máku a já jej zabalila do chladného zábalu, už jsem nevěděla, co mám dělat a chlapec usnul. Za večer přišel táta domů, chlapec ještě spal, spal až do rána a druhý den mu bylo už lépe. Dalo mě to co proto, zvláště když ještě paní mlynářka mě vystrašila, že je chlapec z máku otráven. Už jako tříletý byl, vlastně mu bylo 3 ½ roku velmi společenský. Nedaleko mlýna přes vodu bydlela rodina, říkalo se tam u Podhorských. Měl několik dětí a nejmenší děvčátko bylo také staré jako Jiří. Měl Jiří když dostal buchtu nebo mazaný chléb, tak obyčejně už na něj malá Podhorská čekala a tak se s ní dělil. Chtěl ale aby mu to oplatila, proto jí povídá: „až budete mít šište, tak mě musíš taky dát“. Tak u Podhorských měli často ty šište a tak kamarádka pokaždé musela donést ty šište. Obyčejně je nosila v zástěrc. Doma je brala, aby to rodiče neviděli a kamarádovi je nosila. U těch Podhorských měli asi 16letou dcerku. Sloužila u sedláka v Nové Vsi. Jednou jsme ji viděli sedět u okna se zavázanou tvář. Ptám se co se stalo Mařeně? Podhorské povídá „no tróba je, píchl ju do jazyka čmelák, když z něho chtěla vecocnót med“. Přitřel se k tomu mlynář, pořouchle se usmál a pak mě povídá „ja, to byl čmelák v gaticí byl“. Nemohla jsem pochopit, až mě mlynář povídá: „Podhorské natřepiřoval Mařenu s chlapíkem v lese a tak jí nabančil, až jí opuchla škraň, ona je za chlapama celá divá“. Jak jsem už dříve napsala, že mlýn byl v takové kotlině, že mě to připadalo jako bychom seděli v hlubokém kotlu. To nebyly samé stráně porostlé lesy, to byl tu a tam kopec, zrovna jak na jednom bydlela paní Pamrová, tak na dalším kopcu byla chalupa a tam byl Fic s maminkou. Byl už starší a každý večer hrával, zvláště za teplých hvězdnatých večerů na harmoniku. Hrál samé smutné melodie a vzduchem se to ozývalo jako pláč a kvílení. Snad to dělala ta rozloha ale že prý Fic je proto tak smutný, a smutné hraje, že se mu děvče vdalo. Byla to opravdu chaloupka jak na doučku opuštěná, jen trochu mekání koz a nebo štěkot psa ožívalou osiřelou chaloupku ve dne, protože syn sešel z kopce někde do práce a to hned s východem slunce a večer si požaloval svoji tahavé harmonice. Byli jsme takřkajíc od světa odříznuti, ale se pořád něco dalo. Na příklad začal mě bolet zub. Bolel čím dál víc, a tak babka Podhorská mě radila, bych si hubu napařila prašivcem, to bylo kapradí, které jsem si vařila a párou jsem si napařovala zub. Nic to nepomáhalo a když to bylo už nesnesitelné, tak že půjdu k lékaři do Tišnova a zub si nechám vytrhnout. Šlapeme do kopce, a že se poštou do Žďárce svezeme do Tišnova. Když jsme vylezli s otcem skoro na vršek kopce, ucítím úlevu, a plná ústa toho, co bývá při zánětu okostice, hnis a krev. Když to tak pěkně samo se čistilo, a zub mě přestal bolet, tak hajdy zpět do mlýna. Zub mě dal týden pokoj a zase začal bolet a bolel čím dál víc. Rozhodla jsem se zase, že půjdu do Tišnova a s radostí jsem šlapala do kopce, očekávajíc, že se zase stane zázrak, že se zub umoudří až vylezu na kopec, přestane bolet. Marná byla moje naděje. Tentokrát jsem se usadila ve Žďárci do přeplněné pošty a vandrovala k lékaři do Tišnova. Tehdy nebylo ještě v malých městech zubních lékařů a zuby trhal praktický lékař. Lékař byl na dovolené a zastupoval jej mladý lékař Dr. Lisický, který byl hrbatý a sotva na židlu dostal. Začal trhat a trhal a trhal a zase si odpočal a zase trhal. Po ukrutné námaze zub nevytrhl a sliboval mě, že mě třeba přestane bolet. Byla jsem tak utmácená bolestí a co teď? Byli tam sice sedláci ze Žďárce a někteří odjeli, byl totiž trhový den a jeden forman, že pojedou ale až na večer, že jede nakupovat pro kupce mouku, sůl a t.d. otec zašel do hospody a prosil hostinského, jestli bych si nemohla někde ve světničce lehnout. Poškrabal se za uchem, jak to při takové příležitosti se dělá a povídá „no ja na vrchu je taková seknic, ať si tam paní odpočine“. Nic jsem nedbala, že lžím celá oblečená, už protože postel byla v takovém stavu, jakoby byl někdo z ní právě vylezl a né příliš čistá. Zdřímala jsem po prášku, který mě lékař dal a počalo se pomalu stmívat, když otec mě vzbudil, že prý už pojedou. To byla ale jízda! V šestrohu seděl sedlák s otcem a já schoulená na pytlech soli a mouky jsem se kotrcala nekonečně dvě hodiny. Byla jsem jak polámaná, no ale bylo mě teprve něco přes 30 let a to člověk se rychle zase vzchopí. Moje nenáročná a skromná dětství mě bylo přece jen dobré pro celý můj život. Zub sice potržený mě přestal bolet až po prázdninách, mě jej přece musel p. Dr. Kohoutek vytrhnout. Za letních večerů srpnových, kdy mléčná dráha brázдила oblohu a v ní plno jiskřivých hvězd, se dávali jsme když už děti spaly na kladkách z pile vyvezených obdivovali jsme tu širošírou oblohu, dívali se s otcem do hvězd a těšili se z božského klidu, jaký kolem byl. Obyčejně ani mlýn neklepal ani pila nehvízдалa. Starý pan Šafránek přišel za náma, přisedl na klady. Jeho častá otázka byla, že se táty

ptal, co jsou to za světy, tyhle hvězdy, jestli jsou na nich lidé a zvířata „Vy jste študovaný pane profesore, vy jistě vám to na těch všech školách pověděli, jak to na těch hvězdách je“. Když uslyšel, že to otec, ba, že nikdo to ještě nevybádal, nemohl pochopit, že tolik škol a učenců je a že to žádné „eště nezbadal“. Říkal, „to je jak s tó zemňo, taky se neví, co v té zemi je, to je jako já, furt jsem kutal a kdyby nebyla stará furt vrčela, mohl sem být třeba ají boháč“. Chudák myslím, že ho tato myšlenka doprovázela až do smrti. Takové byly naše dvoje prázdniny v Šafránkově mlýně v Nové Vsi u Tišnova. Vyhlédávali jsme vždy takové odlehle letní byty, jednak protože tam bylo lacině a jednak, že jsme se docela odpoutali od velkého města. Pokaždé jsem si přivezla odsud nejméně dva hrnce převařeného másla. Zvláště zde v mlýně jsem platila za 1 kr nejvýše 80kr. vozili jsme vždy velmi velké koše i kanape, peřiny a dětský kočárek. Což tehdy bylo nám hej, ale až v příštích válečných letech, no o tom ale později. Mezi jsem si vždy odsud přivezla na celý rok a ještě jsem ušetřila hezkých pár zlatých. Jiří vždy na prázdninách bývali v místech, sice opravdu na letoviscích a museli ještě doklád a já jsem ještě ušetřila. Transport byl vždy svízelný, když koňmo se muselo buď hned z Brna anebo z dráhy z Tišnova. To jsme ještě posedali všichni na vůz mezi zavazadla a harcovali dvě a půl hodiny. Šťastní jsme byli, když jsme přijeli horní a Dolní Loučky, to byla asi větší třetina naší cesty a tato stále stoupala až 500 m. nejvyšší kopec 538 m byla zřícenina Víko, já jsme tam nikdy nebyla, myslím ale, že tam byl velký i malý Jožka. Ještě si vzpomínám na jeden hrozný večer. Tenkrát byl tak ohromný déšť a vichřice. Bouřka a blesky rozžihaly okolní lesy, dunělo to na všech stranách. Paní mlynářka klečela u hromničky a modlila se a stále, když se zablesklo, tak dělala před sebou kříž. Mlynář nebyl doma, byl v Tišnově a tam se sešel s naším tátou a v té největší bouři a lijáku šli pěšky domů. Tma bylo jak v pytli a tito dva cestující neviděli na krok cesty, jen blesk jim osvětloval pěšinu, která vedla přímo nad strání a dole tekla strouha. Každou chvíli mohli spadnout do strouhy a sotva by se byli odsud dostali po kluzké trávě do tak vysoké stráně. Já jsem nepředpokládala, že se vrací táta, zato paní mlynářka věděla, že pantáta jistě přijde a proto tak lamentovala. Konečně za pozdního večera přišli celí promoklí a hrozně unavení. Paňmáma honem přinesla štamprlu slivovice a hned aby se převlíkli. Mlynář chtěl ještě jednu, paňmáma mu druhou nedala až př se převlíkl. Až se převlíkl, šel si pro tu slíbenou štamprlu a paňmáma povídá „no dyť už tého nepotřebuješ, lepší máš tu teplou polívku“. Mlynář se zamračil, zabrblal, ale netroufal si odpovědět. I na ty všechny nedostatky ráda vzpomínám, neboť jsme se těšili ze všeho, co nám pobyt venku přinesl. Děti byly ještě kuřátka, nevěděly nic o trampotách a naše pomocnice Blažena byla v horách také spokojená, protože se narodila jako československá v Německém na českomor. Vysočině. Byla mezi náma vždy dobrá shoda, a vždy jsem si dovedli navzájem všichni vyhovět. Ta doba mi připadá jako pohádka z „Tisíce a jedné noci“. tyto prázdniny jsme museli zkrátit, protože se upravovala první třída „Dívčí Akademie“, a proto bylo potřeba přítomnosti nového pana ředitele Bezdičky. Peněz bylo na zařízení velmi málo, a proto i náš táta ručil u stoleře za skříň a lavice. Něco se splatilo a my jsme nevycházel z upomínek od řemeslníků a stalo se nám, že přišel fendák nám zabavit nějaký nábytek. Konečně příspěvky a péči pí. Zdenky Wiedermanové se situace vyjasňovala a my jsme byli zase obligo. Horší bylo, že stále nedocházelo právo veřejnosti a v tom měli prsty klerikálové a to na podkladě, že pí Wiedermanová si založila volnou domácnost s rozvedeným p. učitelem Motyčkou. Snad se o to přičiňovala jeho první paní a tak chudák pí Wiedermanová se musela vzdát předsednictví ve spolku Dívčí akademie. Jako vždy bývali páni klerikálové až na výjimky proti každé novotě, tak i nyní se pokoušeli v novinách učinit nepříznivý dojem ve veřejnosti. Obrátila se Dívčí akademie na prof. Masaryka a Drtinu a tito pánové prosadili, že se právo veřejnosti dostalo. Po paní Zdence vedla spolek pí. Stránská, která si mne zavolala, abych se postarala a zařídila po způsobu Vesny pension a jej vedla, že prý se k tomu velmi dobře svým zjevem a vystupováním dobře hodím. O peníze prý se nemusím starat, že to se všechno zařídí. Po zralém uvážení jsem tu nabídku odmítla, protože jsem měla svůj pension doma ve svých třech dětech a v starostech jak hmotných, tak zdravotních. Zima přešla a otec celé dny a večery trávil ve škole. To osamocení bylo pro mne trapné, protože jsem byla zvyklá, že otec mimo školu čas trávil doma a někdy mě pokrývky vyšíval. Mám dodnes ještě jeho tři věci. Jedna ve které se chlubil malý Jožka, když se choval, a druhá je položena na stolečku pod radiem a třetí byla pokryta postel. Jednou jsem čekávala večer za zimních dnů pod oknem jeho kanceláře v Kounicovém paláci, kde byla první třída, až světla zhasnou a otec se zjeví na ulici. Do místnosti jsem nechtěla chodit, protože tam byl někdo z profesorek. Stalo se, že jednou po obědě jsem se rozplakala a otcí řekla, že jsem proto smutná, že jsem stále jen doma bez něho. Taťka beže všeho mě řekl, že jestli by mě jeho ředitelování způsobilo zármutek, že toho raději nechá. Odmítla jsem jeho návrh řkouc, že si po čase jistě zvyknu, zapřela jsem se natolik, protože jsem viděla jeho životní zájem o tuto dívčí střední školu. Hned, když jsme se usadili v Brně, říkal, že si dodělá doktorát a že se bude habilitovat. Myslím, že vzrůstající rodina ho od této myšlenky odvedla a ja stále ještě plný pracovního elánu zakotvil na této dráze. Ostatně jsem to byla já, která ho uvedla do spolku Dívčí Akademie, kde jsem byla členkou výboru a chodila do bytu Zdenky Wiedermanové s ostatními členy a tam se kuly plány. Byla neúnavnou, pracovala za všechny a využívala známostí, jak se jen dalo. Proto také přijel do Brna spisovatel Machar, pí. Svobodová a také spisovatelka Benešová. Byli ubytováni v Grand Hotelu a tam jsme se všichni radili co počít, aby se škola uskutečnila. Myslím, že všichni se postarali o to, abychom získali přízeň jak u spisov. Svobodové, Benešové a Machara, aby se celá věc dostala k sluchu prof. Masarykovi a Drtinovi. Tito neodepřeli a celou akci velmi sledovali a podporovali. To, co zde píšu, jsou jen nepatrné mojí poznatky, z celé velké práce, které otec vykonával a ja jsem později úplně stála stranou ja posvědčená o tom, že má přítomnost by byla nejen zbytečná, ale docela nevíтанá. Zato taťka celý svůj mužný i stárnoucí věk strávil jen pro blaho dívčího školství a nikdy nezhledal ani na práci a jistě i nyní, když už tolik let odpočívá věčný sen, by se nepozastavil nad tím, že svět zapomíná, neboť příkladem mu byla Zdenka Wiedermanová, která byla první osobou, která tuto myšlenku vzala za svůj úkol pro neuvědomělé lidi se proto musela vzdát. Později žila dětem Motyčkovým a když tento zemřel, byla opuštěná a zapomenutá a její tragický konec života otec oživil tím, že se její začky poklonily nad jejím hrobem. Tak je to i s ředitelem Bezdičkem, který přes plných třicet let pracoval na této myšlence aby i dívkám zabezpečil rovnocennost vzdělání s muži pracoval nejen duševně, ale i hmotně se staral na úkor své rodině a dne suž dávno zašlo Bezdičkem nebo Bezdičkárna. Deska Zdenka Wiedermanové je kterou nechal zasadit do zdi ve škole, aby všechny příští generace vzpomínali a věděli, kdo tato vzácná žena byla tak i zaniklo jméno Bezdičkovo i s ústavem, který byl přesídlen jinam. Byl to hodný člověk, ten náš táta a jistě zůstal v paměti svých dvou synů, a jeho všechny krásné vlastnosti jim zůstanou v jejich myslích až do ukončení svých životů. A já? Jsem mu vděčná za všechno a vzpomínám si, jak velký byl tento člověk, jak dovedl odpouštět a jak náš život byl pěkný a šel tichým tempem až do ukončení jeho života. Dovedli jsme se vždy povznést nad mnohými okolnostmi, které by nám třeba život ztrpčovaly. Dovedli jsme své chyby vždy vyrovnat a nikdy, opravdu nikdy nezhaslo slunce nad naším hněvem. Byla to jeho velká láska ke mě, která dovedla vždy někdy snad vybočení z mé strany omlouvat a zase vše krásně vyrovnat. Nikdy a nikomu jsem si nikdy nestěžovala na náš společný život, jak často činí mnohé ženy. Pro mne platilo, že chybami se člověk učí a dodnes takto vzpomínám a pro dnešní svůj život i když mě potká nějaká nezasloužená duševní bolest, hledím si ji po svém vyrovnat. Přiznávám se, že těžko vzpomínám na křivdy, které se mě kdy v životě v cestu postavily ale odpouštím a říkám si „i ty jsi nebyla bez chyby“. Tím uzavírám ten náš společný život s taťkem a přeju všem manželům, aby dovedli si svůj život uspořádat tak, aby nad jejich hněvem také nikdy slunce nezapadlo.

Zima opět přešla, to se ví, že se to u dětí bez kašle a rýmy neobešlo, ale jinak jsem ji prožíval jak obyčejně. Otec chodil do školy, já stále něco pro děti přešívala a domácí švadlena mě tehdy po prázdninách šila nějaké pěkné ovšem levné šaty, abych alespoň trochu si upravila svoji nutně zaostalou garderobu. Tehdy jsem si po druhých prázdninách roku 1909 zakoupila předplacení do divadla. To mě bylo 32 let, a předtím jsem nikdy pokud byly děti na světě nikam do společnosti nechodila. Vzpomínám si, že jsem vždy nikdy dluhy nedělala, protože bych se byla styděla chodit kolem věřitelů, ta tak jsem pokud mě peníze stačily, šla pro děti a prádlo. I na to si vzpomínám, že jsem nemohla chodit ve dne na procházku, když jsem byla s Jaričkou v jiném stavu, protože jsem neměla šaty. Po každé až byla úplná tma, přehodila jsem si šátek přes ramena a šla trochu na vzduch. Byla jsem velmi úzkostlivá a proto ještě v den bylo to pondělí, došívala jsem na stroji noční košile otcovi. Paní sousedka mě varovala, že nemám tolik pracovat a já jsem jí povídala, že musím, kdybych umřela, aby bylo vše v pořádku. V úterý na to se ve 4 hod ráno Jarička narodila. Nevím, bylo-li to ten rok nebo až po vánocích, přišel táta domů a povídal mě, že bude výprava do Nového Města na Moravě na lyže a že se bude sáňkovat a popřípadě ají bruslit, že bychom mohli také jet. Tehdy nebylo dressu a všelijakých případných drobností. Tehdy si páni utáhli kalhoty do řemínku a lýžovalo bez svetru jen v obyčejném saku. Otec mě řekl, že bych přece jen měla mít alespoň pletenou kazajku a čepici. Na jeho přání jsem si koupila zelenou vlnu a pás a manžety barvy hnědé. Pletla jsem celý den a pozdě do noci, abych byla hotová. Náš táta mě slíbil, že mě pomůže, uměl plést, prý byl ve škole jako kluk u dědečka se zamiloval do slečny učitelky ručních prací a ta ho naučila plést. A tak opravdu pilně se mnou pletl a já byla včas hotová v dobu, kdy se jelo. Vstávali jsme ve tři hodiny ráno, vlak jel kolem čtvrté. Byla třeskutá zima a vzpomínám si, když jsme v tu noc šli, že jsme potkávali jen samé lýžaře a jejich kroky zvonily po dlažbě a zanechávaly stopy v poprašku sněhu, který se třpytil a pokrňoval. Došli jsem na dráhu a tam už byl les samých prkýnek a radostí a vzájemného vítání. V ruce záblo, umrzlé červené nosy, ale to nic, jen abychom už jeli. Já se pyšnila ve své zelené jupce a čepici přes uši. Konečně jsme nasedli do vytopených vozů a libovali si, jak je to příjemné. Za samého povídání čas uběhl, pohlasly světla ve vagonech a začalo svítat. Nikdy nezapomenu na tu chvíli, když jsem se podívala z okna a uviděla svítat a jak slunce začínalo ozařovat vrcholky kopců, jak sníh si duhově hrál s jeho paprsky. To byla opravdová pohádka plná divných změn. Jen jedinkrát v životě jsem viděla takovou hru barev a takový východ slunce. Konečně jsme byli na místě. Tam se mě ujali dva mladí profesoři, jeden z nich byl prof. Frič, přijali mě lyže a po silnici polo zaváté jsme krokem lezli na vrch odkud mě oni dva páni držice za ruce vezli dolů. Byla to opravdu šílená jízda. Než-li ale jsem vyšlapala do toho vrchu, kolikrát jsem upadla ani nevím. Vždy jsem jen hledala nohy a nevěděla jsem, kde mám pravou nebo levou nohu. Konečně bylo poledne a já jsem nic jiného nechtěla, než-li pít. Kazajka byla mokrá, tak jsem ji pověsila a něco pojedla a stále pila. Že prý půjdeme odpoledne před vlakem trochu sáňkovat nebo bruslit. Po odpočinku se vypravujeme, беру si svou kazajku, ale běda. Kazajka mě šla až po kolena a rukávy mě vysely až skoro po paty. Třikrát bych se byla do ní mohla obtočit, no ale málo naplat, nic se nedalo dělat, a já v domnění až kazajku namočím a jen položím, přijde do patřičné formy. Marná sláva. Kazajka stále velká a já jen smutně počítala těch svých 35 korun co mě ten špás mimo útratu stál. Vzpomněla jsem si dole na řeznici pí Horkou, která byla naditá kabáty, když v zimě jezdila na flajšmark a tak jsem jí kacabajku nabídla za cenu, co mě stála a práci tátovu a moji napřídavek. Byla velmi ráda, nosila ji do krámu a když jsem ji v ní viděla, vzpomněla jsem si na náš zájezd a se smutkem v očích jsem vždy viděla tu krásu těch barev vycházejícího slunce a v nohách cítila ten let z toho rázného vrchu dolů.. nikdy víc v životě jsem už na lýžích nestála, protože když jsme s otcem počítali, co nás ten špás stál, řekli jsme si, že to je nad naše hmotné poměry a že raději dětem potřebné věci koupíme. Trochu sem se předběhla byl to rok 1912 po vánocích a proto se musím opět vrátit do r. 1910. v zimě téhož roku na Sylvestra byl mě představen mým manželem p. prof. Holý jeho bývalý žák. Tehdy se zajímal o sl. Navrátilovou a dále jsem oněm nic nevěděla. Jarička téhož jara onemocněla prudkým zánětem středního ucha a velmi zkusila. Blaža s ní měla opravdu velkou trpělivost, ale přece jen jsem věděla, že je jí líto, že nemůže v neděli „aus“, protože měla známost s pekařským pomocníkem. Někdy čas ještě u nás byla, ale pak odešla a do měsíce se vdávala. Za čas přišla k nám a nabízela nám, že nám vypomůže v praní a t.d. já už jsem měla děvče a řekla jsem jí, aby si zašla za otcem, jestli jí může na práci potřebovat ve škole. Ten ji přijal a byla školnicí několik roků ke spokojenosti všech. U nás bylo mladé děvče Kristýna. Byla pěkná, čistá a také velmi hodná. Brzožila u nás více než 4 roky a měla u nás svatbu. Vzala si rolníka z Tetčic ale nebylo to šťastné manželství. Muž jí zemřel celkem brzo a ona vedla hospodářství se synem a čas s otcem, který byl notorický pijan. Za okupace se dala k němcům a nevím, jestli ji také neodsunuli. Toto léto jsme trávili v Tetčicích u pí. Odehnalové. Měla velké hospodářství a pěknou hospodu. Její manžel byl snad o pítí či od čeho úplně skoro bych řekla blbý, ačkoliv přece jen někdy nalíval, což ona nerada viděla. Hospodářství vedla se svým synem a hospodu sama. V hospodě se hodně holdovalo pítí kořalky. Podle hospody byly samé velké usedlosti, ale málo který hospodář aby si přes den na čtvrták nepil. Když již jsem u těch pijanů, tak si vzpomínám na jednoho potulného pijáka. Říkali mu Polda. Tento Polda se velmi často objevil v Tetčicích a obcházel všechny hospody. Byl to zjev úplně spustlý, šatů roztrhaných, z botů mu vylézaly prsty jen klobouk měl vždy očísnutý, ale bez díru a byl to tak zvaný tvrdás. Když obcházel hospody, neopomenul obrátit každou bečku dírou dolů a zrovna všechny zbytky piva vléval do svého tvrdasu a pak vše s chutí přímo z klobouku vypil. Plaval-li ve splávce nějaká берушка, to nevím, ač podle zevnějšíku bych soudila, že i tato havěť se u něho držela. Spokojeně si oddych a šle opět k jiné hospodě. Vedle byl velký grunt Kaprdův, chlap jako hora ale vyslovený pijan. Paní Odehnalová byla celkem pěkná žena a proto se hosté v podobě mužů hodně za ní táhli, zejména p. nadučitel Krejčí, který denně si odnášel opičku. Tento ale jí opíjel vínem a ráno vždy přišel opět do hospody, ale napřed si napumpoval na hlavu vodu, aby prý se po včerejšku trochu zkrfísil a tu zatracenou opicu aby utopil pak šel do šenku a tam si na gramofonu zahrál „ženo, ženo nebuď zlá, když z hospody přijdu pozdějc já ty nevíš, co fláma zkusí, co on všechno vypít musí, ženo ženo nebuď zlá“. To denně a denně mu deska zpívala a večer bylo zase repete. Jinak to byl docela příjemný člověk. Děti hodně skotačily po zahradě a malý a velký Jožka chodili do lesů na hříbky. Byl tam ponejvíce listnatý les a já se nerada brodila v tom listí zvláště po dešti. Jednou nás chytila s otcem bouřka a promokli jsme do nití. Hoši trochu zlobili, nechtěli jíst bramborovou polévku a tak si musel každý vzít svůj talíř polévky, táta jich zavřel do dřevníku kde byl mandl. Z něho si udělali stůl a dříve jich otec nevypustil až polévku pěkně snědli. Jinak jsme prázdniny prožili docela pokojně a po 5 nedělích jsme se opět vraceli do Brna, protože otec neměl stání a spěchal opět do školy. V roce 1912 se naši hoši chystali do škol. Jiří první rok do obecné školy a malý Jožka už na střední to byl rok 1912. celý rok se o tom povídalo, už budou velcí a že už Jiří, který si tolik rád hrával, že bude se muset učit. Jeho nejmilejší hračkou bylo svázat si dvě dřívka, v předu z papíru si udělal vrtuli a po kuchyni sám rukou řídil aeroplán a pusou vrčela vrtule. Nebo si udělal na kamenné podlaze křídou koleje a jezdil malým vozíčkem a dělal vlak. Houkal, pískal a to byla jeho hračka. Vodil dřevěné krávy a koně za kama, tam byla stáj a nastříhané papírky byla pro ně furtáž. Když byl docela malý, svázal si z plechového rozpoltněného panáka všechny součástky na špagátek, pohyboval tím po stole a volal „kópij gatě!“ sám si odpověděl „ne“. největším vyznamenáním pro každého bylo, když řekl, že pojede vlakem. Vyjmenoval koho vezme a na konec řekl „hoblu ne“. hoblu byl holub, které rád pozoroval jak chodí po protější střeše. Měl dva biče. Jeden na koně, ten musel být dlouhý a mít barevný třapeček, na krávy byl kratší a bez třapce. Měl je neobyčejně rád a byl by pomalu s nima spával. Byl vůbec velmi hravý, plno fantazie, což zapříčinilo, že dal velmi málo práce nepotřeboval nikoho, aby si s ním hrál proti

Jožkovi, který si vyžadoval, když byl malý stále někoho, kdo by si s ním byl hrál nebo mu četl a vykládal pohádky. Nejméně si hrávala Jarička. Jejím nejmilejším kamarádem byl Mikinek, kterého místo panenky vozila v kočárku a stále byl v její společnosti. Panenky neměly pro ni žádný půvab, zůstávaly jako ostatní hračky, jako kuchynka nebo postýlka pro panenky, to všechno pro ni bylo ničím. Pro ni byl jen Mikinek, a pak Krystina, s kterou stále chodila na procházku. Tato Krystina byla hodná, ale o jakési přirozené inteligenci se srovnáním s Maryšou nedá ani trochu přirovnat. Malý Jožka když už byl větší, rád se pletl v kuchyni, kdy jsem vařila a jeho největší radostí bylo, kdy uzmul kousek těsta a plácl jej na plotnu nebo nepozorovaně když jsem smažila řízek, hodil jej do omastku a radoval se, ovšem k mojí malé radosti, jak to škvíří a prská. Tato libůstka mu zůstala pomalu do jeho 50 let, jen s tím rozdílem, že si vypěstoval neobyčejnou citlivost v chuti a do dnes kombinuje všelijaké chutě a pak svým vytříbeným jazyčkem ochutnává a podle toho si všelijaké chutě přidává. Nevím, ale myslím si, že sobě i své milé Vlastě hledí, pokud se jí doma, připravit chutný požitek. Co se v mládí učil, teď jako by to našel, jen s tím rozdílem, že mu nikdo nehubuje, že za ním nestojí maminka, aby ho pleskla po ruce a aby nepřekážel, a šel se raději učit nebo číst. Rád už jako malý paskudil a často to skončilo výplatou. Myslím, že byl ze všech tří dětí nejvíce tělesně trestán. Třeba jednou jsem mu koupila kaloše. Byla jsem ráda, že když jde do kostela si nezmáchá boty. No přišel na noze s jednou kaloší, druhá zůstala vězet v blátě, aniž by to Jožínek zpozoroval. Jednou zase po kostele si vyšel s kamarády na Špilberk, zase tam nechal nový kancionál, že prý je hlídač honil. Pravděpodobně dělali kluci neplechu a proto je hlídač honil. Vejdou jednou do kuchyně a Jožka něco kutí u plotny a namáčí něco do horké vody. V tom něco lupne, no byl to lékařský teploměr a jen kulička upadla, že prý chtěl měřit teplotu vody. Naši hoši se vůbec oba specialisovali na všelijaké ztráty. Hlavně nožičky kapesní, ty se u nich ani neohřály. Co jich bylo a myslím, že dodnes se v jejich kapsách nůž neukáže. A hodinky? To byla jejich nejslabší stránka. Buďto jim spadly nebo péro strhali a tak věčně nevěděli kolik je hodin. Toto nezdědili po svém otci, ten naopak musel mít hodinky opravdové cibule, bez řetízku je nosil jen tak zastrčené v vestě v kapse. Na nože si naopak velmi potrpěl a velmi často jsem zpozorovala, že si libuje ve změně v tomto artiklu a vždy má stále víc mimo nože ještě všelijaká štarátka a parátka u nože zastrčené. Zase ztráta! To šli dva Jožci kamsi na výlet a přišli k potoku, že prý se vykoupu. Patrně Jožánek zapoměl, že také měl spodky, nechal je u potoka a přišel bez nich. Myslím, že přece měl být zapomínajícím profesorem, ale tento si asi nezádá s vlastnostmi bohema. Když jezdil s divadelním „Studiem“, co nechal věci! Dala jsem mu pěkné nůžky, které jsme dostala od strýce z Kyšperka mimo jiných věcí ke své svatbě. Přepašoval je přes hranici z Německa. No Jožánek místo nich měl na památku ze své kumštýrské dráhy přivezl také plechové pajzyčky. Vážím si jich a stříháme s nima pažitku do polévky a nebo zvadlé růže na zahrádce. Nevím, jestli ještě rozsévá své svršky na svém případném cestování, a nebo se mu už zlepšila paměť na tyto věci. Týdny a měsíce uběhly a zase tu byly prázdniny. Hoši oba přinesli samé velmi dobré a výborné, táta s mámou měli radost, že se jejich výhonky dobře učí. Otec opět hledal byt a zase to byla samota. Byla to sice malá dědinka, ale statek, který otec našel, byl vzdálen od vesnice. Byly to Pavlovice patřily k hejtmanství Novému Městu. Statek obdělávala vdova se synem a druhý syn studoval a byl později knězem. V těchto Pavlovicích měl otec malér, buď mu někdo je hodinky „Roskopky“ vzal nebo je někde ztratil. Teprve po prázdninách v Pavlovicích šel Jožka na střední školu a Jiří do první obecné. Obývali jsme dosti velkou kuchyň a velký rohový pokoj, kde byla ještě pec a kolem lavice. Vedle byla ještě malá světnička. Snad to byly dva spojené statky a náš byt měl později sloužit paňmámě za vejmének až se syn ožení. Ona ale byla ještě pomladší a byla to ostrá hospodyně a v dědině nepoživala příliš přízně. Říkalo se „copak Kučerka, ta to umí honit, když má tak šikovného zacholka, že to pacholek pro všechno“. Přitom neušel žádnému usměšek kolem úst. Náš otec se dal do trháni všelijakých bylinek a zaučoval malého Jožku a já jsem se také k tomu připojila. Pak jsme lisovali a vkládali do knihy. Velkou práci jsme měli s mouchama. Naše dveře do kuchyně sousedily hned vedle chlévu, kde bylo hojnost dobytka hovězího. Měli překrásné koně, byl to chladnokrevní druh jeden hřebec, kobyla a tato v tu dobu byla zhrěbná. Koně jako velbloudí divocí až běda. Jednou v neděli jsem sama seděla u vzdálené stodoly a klidně sedím. V tom slyším velký dusot a sotva se vzpamatuji, stojí nade mnou na zadních nohách kobyla a řičí. Já se položila na zem a protáhla se pod blízky vůz. Strašně jsem se lekla a když kobyla odběhla, utíkala jsem kolem stodoly a sotva přijdu na roh, kobyla se žene proti mě. Přitiskla jsem se ke zdi a běžím domů a vtom všichni ze statku vyběhli rozlekáni a kobylu ženou do stáje. Já se tak třásla, že v noci jsem dostala jakýsi malý otřes nervů. Prosila jsem otce o studený zábal na celé tělo a to mě uklidnilo, ale následky mě zůstaly takové, že jsem nevydržela chvíli na místě a stále mě něco pudilo z místa na místo. Celé prázdniny, pokud ještě trvaly, mě nervy zlobily a ještě delší čas po prázdninách mě bolívala hlava a užívala jsem brom, pro který šel otec hned z Pavlovic do Tišnova k lékaři. Nebylo na jednom dosti, užila jsem vír větrů. Stála jsem v rožní světnici a okna byla všechna otevřená a já jsem uprostřed světnice motala vlnu. V tom okny vletí vítr otočil se mnou dvakrát kolem židle, upadla jsem a druhým oknem vyletěl ven. Takové víry bývaly často v Pavlovicích, ty prý se přihnaly až od Nového města. Hospodyně to také zažila, když jednou šla na hejtmanství a pod kopcem ji strhl vítr, povalil ji a vytrh ji tašku s penězi a tato se otevřela a peníze papírové se rozvály po poli. Něco našla, ale větší část prý se úplně vítrem po polích rozvála a ztratila.

Takové byly prázdniny v Pavlovicích. Děti se d'hodně vyběhaly a zotavily, ale já jsem ten úlek delší dobu odstonala. Čas zase ubíhal, děti chodily do školy a až na malé nemoce byly celkem zdraví. Končil opět školní rok 1912 a otec opět zatoužil po svém rodišti a opět jsme jeli do Chocně. Dědeček nám našel byt u železničáře u p. Vojtíška. Pokaždé když jsme se na letním bytě usazovali, měl náš otec strach, budou-li postele dost dlouhé. V krátkých postelích říkal, že se mu nohy nevyspí. A zrovna u Vojtíšků měli krátkou postel a vypomohli si tím, že vyplň v zadní části postele prostě vyndali a otcovi přistrčili k posteli lavici, aby si mohl nohy natáhnout. Vařili jsme doma, protože na hostinec pro šest osob by nám kapsa nestačila. Zažili jsme tam velkou bouřku a dědeček druhý den ráno přiběhl, jestli jsme se moc nevylekali. Krystínu si všichni oblíbili i nepřístupná babička. Prázdniny byly pro mne vždy stejné. Vařit, dětem pokaždé co roztrhaly pozašívát. Málo jsem chodila do lesa, protože jsem neměla čas. Krystina Jaričku hlídala a otec chodil s hořma na houby. Pokaždé když jsme bývali v Chocni, neopomenul otec jít na pouť do blízké vesnice Hemře na pouť a teď už chodil s hořma a vždy si donášeli trumpety a píšťalky až mě uši zaléhaly a jen jsem čekala, až se tyto hudební nástroje pokazí a mě přestanou zalíhat uši. Dědeček nám sotva se rozednilo v den pouti přivezl v kapsách koláče aby babička neviděla. Měl nás opravdu rád, no a babičce jsem se nedivil, protože zůstala vždy pro nás cizou pro své strohé vystupování. To se ví, že jsme vždy Mikinka měli s sebou, a pokaždé ve vlaku šmejdil a někdy si vzpoměl a kňučel. Byli jsme rádi, že nevyfoukl z okna, jak nám to udělal jednou v Hodoníně nebožtík Lordeček. Jeli jsme v kočáře s p. Dr. Kolískem do Strážnice a Lorda jsme drželi na klíně. Nevím, jestli se v něm ozvala strašnická krev a on v poli šup z klína a hajdy do poli. Bylo to už po žních, táhlo už k podzimu a snad v hroudách zahlédl zajíce a za ním se rozběhl. Museli jsme zastavit a táta z kočáru ven a hrouda ne hrouda otec poskakoval za Lordečkem. Konečně po dlouhém slibování že dostane maso a že jsme mňoukali jako bychom měli kočku, Lordeček si dal říci a ulebedil se v teplém pláští dr. Kolíska a šťastně jsme se dali na cestu do Strážnice. Byl to velký neřád, ale nikdy jsme jej nebili ani se na něho nezlobili. Měli jsme jej oba velmi rádi. Jednou za zimního večera jsem si s Jožkou vyšli na procházku. Sněžilo, a Lordeček neviděl nikdy sněžit, co vyváděl nedá se vystihnout. Sníh si z hlavy smetal a zase vyskakoval a sníh si pohazoval nožkami na hlavu a zase si do sněhu lehl a vyskakoval, štěkal z čapky sníh střepával. Byla to opravdu veselá podívaná! Byla to s Lordem

ohromná svízele. Jestli jsme na neděli jak bylo zvykem společnost vždy jezdila do Nové Vsi na víno „Malaga“ a snadno se z něho točila hlava. Mě i otcovi poprvé se hlava opravdu silně točila, že jsme se sotva dotočili domů do postele. Lord obvyčejně z domu utekl a utíkal za náma a my jsme se museli vracet třeba až od nádraží a tak jsme místo na „Marsala“ se museli vrátit domů.

Dědeček na Mikinka huboval, ale když viděl, že jej mají děti rády, tak tu a tam také utrousil nějaké vřídlné slovo a Mikina pohládl. Mikin byl nepostradatelný člen naší domácnosti, a dovedl se mnou zpívat o svém psím způsobu. Když stárl, tak se mu začaly mlet zuby. První i ostatní během času jsem mu vytrhala a když jsem mu řekla „mikinku, pojď“, já ti vytrhnu zoubek“, tu symnily si, že každý týden jeden z nich si ho bude brát do postele. Dodržovaly tuto úmluvu, ale později, když malý Jožka byl už také velkým Jožkou a někdy se později vracel, to už měl po maturitě a statizoval v divadle, tu obvyčejně kdo Mikina měl v posteli, tak jej zpod peřiny vytáhla vzal si ho do svého lůžka. Jiří ten ani tolik k němu nelnul, ale zato pro Jiříčku byl nepostradatelný kamarád. Někdy se probudila a ráno mě žalovala, že Jožka jí vzal Mikinka a ona nemohla usnout. Proto bylo u nás tolik pláče, když Mikinek tak tragicky zahynul. Vzpomínám si, že jsem jednou četla, že u Paříže je psí hřbitov a na jedné desce stálo „zde je zahrabán můj nejlepší přítel, protože čím více jsem lidí poznávala, tím jsem svého psa měla raději.“ Nesmí se tak do krajnosti tento nápis aplikovat na lidskou lásku, ale jistě je na tom hodně pravdy. Možná, že kdyby tento tvor dovedl mluvit, jistě by si nezadal s člověkem, byl by třeba zrovna tak nespokojený a závistivý, jako tvor, který dovede mluvit a jednat. Obvyčejně jsme se vraceli hned první dny po 15 srpnu, pokud trvaly prázdniny celé dva měsíce. To už se den krátil značně a večery se prodlužovaly. Muselo se svítit a kde nebyla zavedena elektrika, svítilo se petrolejem a to bylo pro děti, které byly zvyklé hodně dlouho večer se po ulici prohánět trapné a vznikly pak hádky, každý chtěl být blíž lampě a to vedlo k strachu, aby lampa i se stolem se nepřevrátily. Zase pro ně nastala škola a nějaké to hraní. Na půdě už odpočíval houpací kůň, který poslal dědeček. Byl potažený psí kůží a byl velmi pěkný. Později si na něm pochutnali moli. V koutě ještě stával velbloud tak silné konstrukce na kterém se mohl povořit i dospělý člověk. Dostaly jej děti od strýčka Víta Korbela a tento i s dětským biciklem, který také dostaly děti dovezl si to z poslední služby u knížete ruského. Kristina se dala s dětma vyfotografovat a dala mě to k mému svátku. Podoba hošů zůstala dodnes, jen Jarička se v pozdějších letech úplně změnila. A zase byly prázdniny a otcovi vždy začla starost, kam se vypravíme, aby to mnoho nestálo.

Zima roku 1913 zůstane pro mne rokem velmi památným. Divčí Akademie tehdy pořádala akademii s recitacemi a zpěvem. Pak studentky tančily a staří s nima. Účast byla pěkná a sál v Rafajsenkách byl naplněn. Otec se dověděl, že p.profesor Masaryk je návštěvou v Brně a v tuto dobu že je v salonku Besedního domu. Přišel za mnou a povídá „Jožko zajď s pí. Předsedkyní Bohdanovou pro něj, vůz čeká venku“. Jely jsme a tam jsme našly p.prof. v družné zábavě v hustě obsazeném salonku. Šla jsem za ním, vím, že jsem měla bílé šaty zdobené černým sametem a na živůtku velkou rudou růží. Poprosila jsem ho jestli by s náma jel se podívat na studentky ze školy, o které již dávno před jejím otevřením byl otcem zpraven. Byl hned pohotově a teď se shlukla kolem nás společnost a vytýkala nám, že odvádíme tak vzácného hosta. Předem nežli jsem odjela připravila jsem pro p. prof. rybí salát a obstarala ovocné víno. Tak jsme k velké radosti přivezly p.prof., který již cestou v kočáře projevil dobrou náladu, která po dlouhou dobu kterou mezi náma strávil trvala a my potěšeni, že se nám dostalo od p.prof tolik pozornosti jsme byli všichni velmi šťastni.

Rok 1913 našel byt pro svoji rodinu v Kunštátě. Zase místo, kde nebyla dráha a opět transport vozem. Bydleli jsme v nově vystavěné jakoby vilce, jen že to bylo postaveno na lukách a já jsem tam dostala do obou rukou reuma. Zkusila jsem mnoho, ale velkou úlevou byla pro mě Krista, která dovedla vařit. Děti byly už větší, nedaly tolik práce. Jiří,, ten se rád potuloval po staveních, kde byli koně, krátce hospodářství. Jednou také přišel k večeru domů celý od slámy. Stále se škrabal a tak první jsme se mu podívali do vlasů a to jsme se zhrozili. Ve vlasích v prádle a v šatech tolik slepičích muněk. Honem se ohřála voda a na dvoře jej Krista strčila do bečky, hodně jej vydrbala a všechno co měl na sobě honem vyprala. Ptala jsem se kde byl a co dělal? Přiznal se, že vlezl do kurníku a s chlapama tyto čistil a na hlavě přenášel slepičí kukaň Kunštát byl městys a proto tam bylo všechno k dostání. Byt jsmeěli tři pokoje a velkou zahradu. Jen bohužel nebyla tam dráha, ale jinak velmi pěkné. Sbírali jsme hodně hub zvláště ryzce. Za náma přijela sestra p.prof. Holého a on také později pěšky z Petrovic přišel. Dokonce i já s naším tátou a p.profesorem jsem se odvážila jít pěšky do Petrovic, to byly asi čtyři hodiny. Pamatuji si, že jsme vyšli před východem slunce a když jsme vyšli na kopec, byla taková mlha, že jsme neviděli jeden druhého a vráželi jsme do stromů. Zpáteční cesta byla opravdu křížová. Z Petrovic jsme šli pěšky 1 ½ hod do Rájce a z Rájce jsme jeli vlakem do Skalice a ze Skalice 1 ½ hod poštou do Kunštátu. Podobnou cestu dělali táta a p.prof pěšky z Kunštátu do Jimramova, pak do Litomyšle a pak odsud do Vysokého Mýta, vlakem do Chocně a odsud do Rájce a zpět do Kunštátu. Hoši chtěli, abychom vzali s sebou bycikl. Jezdívati z kopečka dolů kolem cihlové zdi a jednou, když jsme nebyli doma, jeli jsme se podívat do Boskovic na výstavu, jak si otec přál, tak si Jiří sedl na kolo, z kola spadl na zeď a byl dvě hodiny bezvědomí. Krista nám povídala, když jsme se vrátili, co zažila strachu, že plakala, myslela, že Jiří se už neprobudí. Když jsme ale přišli, tak Jiří zase už běhal a od té doby nesměli hoši na kole jezdit. Jiří si rád vypůjčoval hole a klobouky. Ovšem, že když p.prof.přijel, tak stále chodil v jeho klobouku a s tátovou holí, která byla pomalu vyšší nežli on. Nebyla to špatná štače, jenom že jsem si odsud odnesla památku až do pozdní zimy mě trápila bolest v rukou. Zima přešla zase jak obvykle. Trochu rýmy, trochu kašle, chození do školy. První rok začala chodit do školy Jarička a tak už všichni tři měli na stojanu na knihy své oddělení pro školní potřeby a museli dbát, aby vše měli v pěkném pořádku, což také dodržovali. Ve svém pokoji měli trojdielnou skříň na šaty, prádlo, a klobouky. I v botníku měli vyhrazeno každý své místo pro boty. Jožka ml. Se začal učit na piano už dříve, učila jej paní prof. Chudobová a cvičil vždy v Divčí Akademii. Paní Vachová, která učila později zpěvu na téže škole, říkali otcí, jestli bychom nechtěli dát učit Jiřího a Jaričku na housle, že prý zná p. učitele Petrželku pozdějšího známého skladatele), který by za malý honorář děti učil. Otec na to přistoupil a tak p. učitel společně učil děti opravdu za malý honorář 1 korunu za hodinu a za svačtinu. Jariče to nějak nešlo, ale Jiří hrál dál a hrál stále a rád hrál i když se oženil a měl děti, až myslím do té doby, jak vyhořeli. Jožka byl ve cvičení na píanu nepřilíš pilný a ne bavilo ho to, a tak toho brzo nechal. Otec byl v těchto věcech velmi rozumný a nikdy děti do ničeho nehonil ani né do učení. Byli vychovávaní velmi samostatně a na svoji vlastní zodpovědnost a byl to velmi dobrý systém a proto nedošlo u nás nikdy k otázce „učila jsi se nebo máš úlohy v pořádku?“ oba hoši projevovali chuť k malování a také ku dramatickému umění. Jožka hrál stále loutkové divadlo a my všichni ostatní jsme sedávali v řadách a v přilehlé koupelně k dětskému pokoji stávalo jeviště. Prozatím se hrálo jen papírovými loutkami, později se koupil kašpárek, nějaká ježibaba a to se ví princ a postupně nějaká figurka. Mnoho toho na naše poměry nebylo. Až malý Jožka vyrůstal, pak potom hrávali opravdoví herci v podobě princezny Jaričky, Jiří a ovšem i pan režisér s sebou. Sestavili všechny zidle, převraceli stole a td. To se ale dělo obvyčejně když jsem nebyla doma. publikum dělala obvyčejně jen naše pomocnice. Vzpomínám si, že i já jsem v tu dobu, když jsem chodila do divadla jako slečna, že jsem se někdy nastrojila a hrála divadlo sobě před zrcadlem a Jednou večer jsem se zamotala do prostěradla a potichu šla k posteli sestřiné a tam jsem cosi blábolila z „mlynáře a jeho dítě“ tak strašidelně, že se sestra polekala a vlezla pod postel. Pokud byly děti malé i když dorůstaly, věděla jsem stále o jejich počínání a myslím, že až budou větší a větší, že se má vědomost o nich bude mnohem chudčí. Brzo z jara k nám přišel muž, že prý je z Tetčic a když vozil dřevo z Domašova, že se tam ohlížel po děvčeti, které by si vzal za ženu. Byl z püllánu a docela pěkně vyhlížel. V Domašově mu radili, že u

Pokorných mají několik děvčat, které slouží v Brně a že si může vybrat. Kristina se mu velmi zalíbila a on chtěl mít hned svatbu. Tak svatba byla opravdu velmi brzo. Vystrojila jsem ji aji hostinu připravila a Krista plná smíchu a veselosti si aji zakouřila a dál o svém životě nepřemýšlela. Za svědka byl náš otec a p. prof., od kterého dostala celou soupravu sklenic. Bylo jich celkem 26 kusů jeden džbán na vodu a láhev na likér. Všechno stálo 10 korun a to ve zlatě, protože tehdy všichni gážisté ani venkovských nevýmaje se vypláceli v zlatých desítkorunách. Bylo jich tehdy v oběhu velmi mnoho. Do vínku ke kftu se dával tuplovaný dukát. Nám se nevedlo příliš dobře a výdaje bývaly při narození dítěte značné a proto se obyčejně tento peníz proměnil a něco dostala babička pí. Hoppertová a něco se z prádelka dokupovalo. Moje maličkost vždy odmítala jakoukoliv posilu ačkoliv toho bylo pro moji konstrukci potřebí a tak tento vínek se propadl do samých potřebných věcí. Jiří mě když už byl velký, ba když už byl ženat si vzpoměl na dukát, co dostal ke kftu. Nebyla to od něho výtku, ale mě to opravdu vždy zamrzelo. Po svatbě Krista mě řekla, že si mohu vzít sestru Fanyнку. Tato Fanyнка byla také hodná, ale velmi omezená. Stále se smála a někdy tolik, když ji chlapci něco řekli, že ve smíchu se skulila, kde stála, třeba na zem nebo na postel. Toho všeho využíval náš domovník bývalý německý hémón (policajt) a často si z ní dělal šaška. Sloužila u nás přes dva roky a první prázdniny r. 1914 a 15 byla s náma po dvakrát ve Sloupě. Byli jsme tam troje prázdniny za sebou a tak budu vypravovat naše zážitky za celou tu dobu jak si a ně budu vzpomínat. Prvně jsme bydleli u p. Svobody. Tento Svoboda byl handlíř. Skupoval maso a vejce drůbež a vozil to do Brna a nazpět vozil zeleninu, kterou každou neděli vyložil na plachtu na zem před dům, a když lidé šli ze mše, tak si zeleninu kupovali, hlavně to byly hlávky zelí. Vedle toho si rád v lese přisvojil nějaký kousek, aby si přilepšil a nebo aby to potají prodal. U něho se osvědčilo, že když se chce někdo zbavit pytláka, udělá ho hajným. Opravdu Svoboda se po válce stal obávaným hajným. Byt jsme měli slušný, až na to, že nám v noci pobíhaly myši. Jednou se v noci probudím, chci roznout svíčku a v tom hup, myš mě hupla ruku. Vyrušila jsem ji jak si pochutnávala na svíčke. Kuchyni jsme měli společnou se Svobodovým ale dva pěkné pokoje. Pamatuji si, že jednou v neděli ráno bylo to 26. července na sv. Annu se bubnovalo a že ty a ty ročníky mají se přichystat, budou-li povoláni. Lidé se kupili a prozatím nejevili zvláštní rozčilení a říkali si vypukne-li válka do měsíce bude po ní. Před domem stál člověk a v košině na vozu měl navršito hub. Někdo ze starých lidí řekl „no diť sem to řekl, že když se urodí tolik hub, že je dycky válka“. Náš otec si udělal z dřeva šavlu chodil po světnici a escécíroval. Já jsem to nerada viděla a tak šavla stála za kamnama a otec tvrdil, že až půjde k odvodu, že si ji vezme s sebou. Skutečně byl u odvodu, ale bez šavle, a to už jsme se nesmáli, to byla celá země ve varu. Mužové byli telegraficky povolováni a jeden den potkám posla a ten říká, že p.prof. Holý musí rukovat. Druhý den jsem si zašla do Petrovic, to bylo malé půl hodiny a loučila jsem s es p.prof. a přála mu, aby se šťastně vrátil a to hodně brzo, aby se mohl jak chtěl brzo oženit. Nebrali jsem celou věc nijak vážně a věřili, že vše za krátkou dobu skončí. Začaly se obsazovat vojskem mosty, dráhy a hlavně nádraží. Něco jsem zapoměla v Brně, a tak jsem si pro to za nějakou dobu zajela. Když jsem se vracela, a čekala v čekárně, viděla jsem už první raněné. Někteří byli jen povázání a někteří byli na nosítkách a dávali je do dobytčích vozů. Přijela jsem do Sloupce velmi rozrušená, jednak tím, že bylo už vidět raněné a pak to, že je dávali do dobytčáku.

Děti si našly společnost. Jožka chodil ponejvíce k Feisum, to byla židovská rodina dosti četná. Měli 5 dětí, 3 dcery a 2 chlapce, tito byli menší a děvčata byla starší. Anči byla v letech Jožkových a Marta s Jaričkou. Jožka se držel Anči, byla to velmi pěkná ani né jak židovka, za to Marta, to byl židovský typ zrovna tak hoši. Fein byl obchodník, a prodával všechno, hodně teschlii, já sama jsem si koupila utěrky, nabízel mě víc, ale já z opatrnosti jako vždy jsem ku své škodě více nekupovala. Vesničané kupovali hodně, protože Fein říkal, že ve válce se nic nedostane. Měl pravdu, nebylo příští dobu ničeho a čím se válka prodlužovala, tím méně bylo co ke koupi. Feinovi vyprodali kde co všechno a po válce se odstěhovali do Vídně, Jožka byl se za nima podívat. Teď teprve roku 1949 se mě Jožka přiznal, že když chodil Feinum, tak jednou vlezli do sklepa a tam byly bečky s různými likéry. Feinuv řekl, že ochutnají z každé nějakou trochu. Kluci pili, že když ze sklepa vylezli, že byli tak zpti, že se celý svět s nima točil a nevěděli co dělají. Anči to zpozorovala a hned jim uvařila silnou kávu, kluci uctívali Davida a ze všeho se trochu vzpamatovali, ale né docela. Jak mě Jožka říkal, že se jen bál, až něco na něm zpozorujem, že bude hubován. Proto se stále krčil do koutka, abychom nic nepozorovali až konečně spánek vše napravil a já až do r. 49 jsem o tom nevěděla. To už jsem měla kousek pamětí napsáno a on je četl a tak se mně teprve přiznal.

Anči i Marta byly vdány a za okupace utíkaly do Palestiny. Jiří si našel kamaráda od protějšho kupce staršího chlapce než-li sám Vaňouse a dobře si rozuměli. Sedávali společně na polozboženě zídce o čem povídali nevím. Zase to ale byl Jožka, který byl jako třetí zbytečný a opět Jiří žehral, že si najde kamaráda a že mu ho Jožka přebere. K jídlu bylo stále ještě k dostání neboť obchodníci měli staré zásoby. Tenkrát jsme brzo odjížděli vozem, protože jsme se báli, aby silnice se nějak neuzavřely. Když jsme jeli do sloupu, tak jsme vystupovali v Rájci, tam na nás čekal forman, odvezl nám koše a my pěkně museli šlapat kolem zámku do značného kopce a pak přes lesy a silnici do Sloupu. Zase to byly takové dvě hodiny. Vrátili jsme se do Brna a tam už vlály prapory nad vítězstvím v Srbsku. Stále jsme čekali, že se vojna skončí, ale marně. Vzpomínám si, že třeba nás bylo šest ke stolu, neměla jsem naprosto žádných zásob. Koupit jsem nic do zásoby nemohla, protože nebylo peněz a pak už nebylo nic pod rukou k dostání. Všude stála fronta a náš starostlivý otec hleděl navázat známost, abychom alespoň to nejnnutnější do chalupy dostali. Otec starostí se školou, aby ji udržel v chodu a starostí o rodinu, aby něco ze známosti dostal koupit.

Jak už jsem předeslala, hoši hrávali divadlo a ve škole se řeklo, že děti budou hrát divadlo. Pí učitelka Trávníčková si vybrala děti z rozličných obec. Tříd a los padl na Jiřího, že bude hrát krčka. Byl na dvou zkouškách a jednou večer dostal horečku, volali jsme pana Zakopala, že prý to bude spála. Předtím byl ale v dětské nemocnici operován na kýlu a teď zase spála. Nic jiného nezbyvalo nežli jej dát do dět.nemocnice aby byl izolován chodili jsem jej denně navštěvovat, ale vždy jen pod okno. Nemoc proběhla celkem rychle bez následku. Jiří si tam psal deník, škoda, že ho tam musel jako i knihy nechat. Psával si deník už předtím i později i s ilustracemi, ale bohužel tyto zase mu shořely jako všechny dokumentární listiny otcovi a všechna jeho i moje vysvědčení při neblahém bombardování Brna, kdy neboží byli ohněm o všechno skoro připraveni. Po pěti nedělích se vracel, ale né domů, protože jsme se obávali, jak lékař říkal, že to mohly dostat dvě děti. Nejprve jsme si vyprosili pobyt u rodiny pana řidičho učitele Holého v Petrovicích, ale pak jsme si řekli, že bývají ve škole a kvůli školní dětem aby se snad nestal malér, tak jsme se poděkovali. Byli jinak velmi ochotni nás přjmout pod střechu, ale já jsem požádala sestru Fanču a švagra, jestli by nás nějaké tři až čtyři týdny nevzali. Tito jako vždy velmi ochotně nás pozvali, a tak jsem přímo z nemocnice s Jiřím jela do Prostějova. Vidím ho jako dnes, jak pobledlý oblékal si svůj hnědý zimníček, který byl po Jožkovi a beraníčku z hnědé kožešiny, která se zničila, když desinfikovali jeho věci. Byl rád a těšil se, že pojede za stařenkou prostějovskou a za všemi ostatními.. spávali jsme v jejich parádním pokoji. Já se dříve probouzela a Jiří ještě spal. Pokaždé ráno, když se probudil, rozléhal se jeho dětský hlas písničkou „na den sv. Rocha“, kterou se asi naučil od některé ošetřovatelky. Švagr mě vždy hlásil „sv. Roch“ už je vzhůru. To už bylo jaro a Jiří využíval dobroty slunce a volnosti. Rád pobíhal po pekárně a nejraději se díval, jak vysazovali bochníky chleba a rád cítil vůni teplého božího daru. A ještě někdy, když mě navštíví, říká „máti, zde to voní po chlebě, jak to vonívalo u Spurných u chlebové pece“. V Brně zatím hospodařila rozesmátá Fanyнка, jak to chudák dovedla. Šlo to asi všelijak, ale naši byli ve své skromnosti

spokojeni a byli rádi, že jsme se vrátili. Brno tehdy oslavovalo vítězství i nevíťzství. Brno bylo celé „beflagt“ sám prapor a večer bývali faklenky, lampiony a vojenská muzika. S jídlem se muselo šetřit a fronty narůstaly. Slavná rakouská hymna a žlutočerné prapory vlály na počest třeba ají po prohrané bitvě. Měsíce ubíhaly a marně jsme čekali na domnělý měsíční konec války. Nastaly opět prázdniny a nám se přece jen zdálo, že bychom mohli opět ven z té celé slávy. Tak, že opět pojedeme do Sloupu. Zase jsme bydleli u Svobodů a děti si zase vynášely své kamarády a svá místa, kde trávily své bezstarostné mládí. S potravinama to stále ještě šlo. Procesí k Panně Marii Slópské neustávaly, ba naopak, začalo se prosit o mír. Tu a tam bylo slyšet, že ten a ten padl nebo byl raněný a lidé se navzájem utěšovali. Některé věci se přece ve Slópe nedostaly, a tak jednou nebo dvakrát do týdne chodil z chudobince starý muž jménem Dýrer a ten vše obstaral v Boskovicích. Byl to vysoký silný člověk i při svém značně vysokém stáří. Vypravoval nám, že 50 let svého života kradl a strávil v kriminále. Tehdy to byla celá tlupa velmi odvážná, která kradla všechno, nač přišli. I krávy z chlévu vyváděli a ve sloupských jeskyních poráželi a maso řezníkům prodávali. Byl už sedumdesátník, bydlel v pastošce a těšil se veliké důvěře lidí, ale méně důvěry měl u psů a koček. Když se rozštěkali psi v celém Sloupě, tak jsme jistě věděli, že kráčí po Slópe Dýrer, neboť štekotem se bránili, aby neuvízli na provázku Dýrerově a na konec na pekáči. Když se šlo kolem pastoušky tak to vždy vonělo po pečince, to si Dýrer pochutnával na nějakém voříškovi který uvízl v jeho nastražené síti. Chodil si pro oříšky i do dalekých vesnic.

Stále byl při dobrém zdraví a pokud jsme jezdili do Sloupu, vždy byl stejný. Až po válce v roce 1919 jsme po delší přestávce přijeli do Sloupu opět na prázdniny, byl to už jen vetchý stařeček a stával na mostě, čepici vedle položenou a vyhrával na malém vergličku mariánskou písničku, aby poutníky lépe naladil, aby mu do čepice o něco víc dali. Už se nebáli, ani psi, ani kočky, které tak rád pekl a pojídal. Pamatuji si, že jednou jdeme kolem pazderně a on měl v pytlíku kočku, šlápl ji na hlavu, zlomil jí vaz a pak ji teprve podřezal. Kůžky z koček sušil a dělal prý z nich pytlíky chlapům na tabák. Byl velmi čistotný a nesnesl špínu v pazderni a tam všechny své spolubydlící komandoval. Bydlela tam také obstarší ženská zda se mě že jí říkali Baluša. Tato Baluša věčně chodila s uzlíkem a kolem pasu měla zastrkané všelijaké staré lžice a když jsme se jí ptávali nač to má říkála „já chodím panu farářčickovi pucovat kurničky, vyškrabuju muněčky aby slepičky nekósaly a za to dostanu od kuchařičky tvarohové koláčky“. Velmi zdobně mluvíla. Jednou seděla na hrázi u potoka a tuze plakala. Ptali jsme se jí, proč pláče a ona nám povídá „to on ten nehodné starostíček mě zahodil huzlíček do vodičky a já si říkám, že mě vodička huzlíček vrátí“. Povídalo se o ní, že to byla pěkná děvčica, sloužila ve mlýně a večer před sv. Mikulášem se stárek s mládkem oblékli do berančí kůže a vzali řetazy a když šla kolem lesa, že na ni vyhrkli, že se polekala, dostala padócnicu a od té doby že se chudákovi mysl popletla. Lesů se bála i lidí, jen pořad měla na mysli pana farářička a slepičky a kuchařičku. Do pastoušky ju Dýrer nechťel pustit, že prý je plná vši a muněk, že do postele nesmí, a tak chudák přespávala v koutku na zemi a pod hlavou měla ten svůj huzlíček a později spávala i bez svého milého huzlíčka. Nevěděla nic o té hrozné válce a ten svůj chudý život stále stejně nesla, její strádání bylo stále stejné a pokaždé si přišla na ten svůj koláček a stejně slepičky zbavovala příživníků. Byl to člověk bezstarostný a bezžalostný až na ten huzlíček, který ji voda odplavila. Neztrácela nikoho a také ji nikdo neželal.

Opět cesta do Brna, opět jedny prázdniny a zase děti do škamen. Otec tu svoji školu stále se snažil udržet nad vodou a starosti mu stále přibývaly. Tížily ho jistě starosti nejen školní, ale i rodinné. Živobytí se stále tížeji shánělo, nouze o uhlí a dřevo stále vzrůstala. Jestli se něco do domácnosti sehnalo, vždy na tom měl podíl domovník a jeho žena. Tito Novotní kutí němci, ačkoliv matka Novotného neuměla německy a obě ženy jak by smet. První byla opilec, který pil špiritus na pálení a zemřela vykrváčením na schodech. Druhá jeho žena byla vdova, které muž odešel sám ze světa. Syn se zastřelil a Elsa von Braham jeho dcera, by byla čechům oči vyloupala. Její muž byl žid za okupace byl internován, po okupaci byl vzat opět na milost a starý Novotný 85 letý cestou při odsunu Němců po převratu cestou zemřel. Pišu to proto o nich, protože tito Novotní mě opravdu jak se lidově říká „pili krev“. Byli to zlí lidé, kteří nejen, že se čečáčkům vysmívali, ale od služek brali, tyto zase kradli svým zaměstnancům. Otec tak těžko všechno sháněl a já zase tolik se obmezovala a dětem poskrovnu vše dávala, aby to čas vydrželo. Například jsme dostali zeleninu, v kuchyni jsem šetřila a Novotným zelenina v pisku bujela. Nebo jsem měla ve sklepě značnou zásobu vajec a najednou vejce pryč a dětem, když jsem vajíčko dala, to byl pro ně svátek. Byla mouka na půdě, Fanylna se vždy v pytlíku zastavila u domovníků anebo byla jablčka. Dětem jsem sotva kdy jablko dala a zase to byli Novotní, kteří si pochutnávali na prezentu od služky. Dvířka od sklepů se vysadily, kradlo se dřevo, uhlí no krátce všechno, co se dalo. No tak vypadala ta německá poctivost. O staré kalhoty se žebrolo, ale za to první salát nebo okurka se pojídala. S hořkostí si na to vzpomínám, protože tito lidé okrádali ne mě, ale naše děti, kteří stejně válkou byly v jídle ochuzováni. Na frontách se válčilo, stále se heillovalo a náš hémon Novotný byl první, který se těšil, jak všechny Čechy němci pobijí. I po této stránce hořkl život a nejvíce trpěli lidé na vojně. Co se stalo císařovi Vilemovi, který válku vyvolal? Nic! Pěkně se oženil a svůj zatracený život vyžil si pěkně v hojnosti a opatrování zámecké stráže až do vysokého věku. Co by tomu řekl ševc Štoviček, který stále hledal božskou spravedlnost? Snad by Pepince opět řekl, proč se Pepínko stále modlí, vždyť není na světě i na onom světě žádná spravedlnost. Snad jí přeci na onom světě našel, nepřijel povědět je-li tam přece jen. Dětem přibývalo let a už jsem koupala každého zvlášť. Otec každou sobotu pokud byly docela malé po koupání si je na deku posadil na stůl a vždy jim prohlížel nožky a bylo-li třeba, tak jim nehty ostříhal a špinku pod nima vybral. Rád s nima chodil na procházku, ale jen v neděli. Já jsem s nima nechodila pokaždé, protože nežli jsem je oblékla a vypravila, předtím dopoledne vařila, byla jsem unavená a obyčejně jsem si ssedla na balkon až sluníčko zapadlo za protější vysoké domy, buď jsem něco zašívala a málo kdy četla. Když se chýlil soumrak, vyhlížela jsem otce s dětma a pozorovala lidi svátečně oděné, jak se pomalu šinou domu. Tu a tam si šel hlouček německých chlapců a přitom drnkají na kytaru a po německu zpívají. To byla obyčejně má neděle. Na jednoho prvního máje jsem si děti vystrojila. Chlapcům jsem ušila dlouhé bílé kalhotky a blůzičky s námořnickým límcem. Jarička skládanou sukničku a zrovna takovou blůzičku a jeli jsme do Pisárek, kde dělníci slavili první máj. Zpět byla v elektrice taková tlačnice, Jožka se ztratil. Při vystupování z tramvaje se objevil ovšem, že kalhoty měl od kolomazu, protože se přitlačil kdesi ke klíce řidičově a tak mě zarmoutil a nastalo čištění, ale skvrna přece jen se vyčistila. Tak čas běžel, válka stále a nikde naděje na ukončení. Psal se už rok 1916. prázdniny byly už přede dveřmi a nám se přece jen zdálo, že děti musí opět ven na vzduch. Zase do Sloupu nebo jinam? Doba vyživovací byla velmi neutěšená a řekli jsme si, že snad přece jen ve Sloupě se nějak užíváme. Otec zajel do Sloupu k Svobodům, ale těm se dcera vdala a byt potřebovali pro sebe. Hledal po celém Sloupě až našel na druhém konci byt pozůstávající z jedné kuchyně a světnice. Trochu malé pro šest osob. Zásobování špatné, no ale nedalo se nic dělat, děti ven musely. Rozjela jsem se do Sloupu, abych na vlastní oči viděla, jak vše vyhlíží a co si zase musím vzít s sebou. Stavila jsem se cestou v Petrovicích u Holých. Paní Holá mě zase řekla, že se diví, proč nejsem raději v Brně, že se tolik vždy musím trmácet a to strašně nepohodlí. Nemohla to nikdy pochopit, že jedu z Brna na venek, že přece mám daleko lepší pohodlí doma. říkala mě to několikrát a já ji stále musela vysvětlovat, že všechno dělám pro děti, aby přišly na čerstvý vzduch, aby se vyběhaly a zotavily. Tentokrát mě také ještě připoměla, že na venkově je zle, že nic nedostanu koupit, že budeme mít hlad. Nedbala jsem a zašla jsem si prohlédnout ten náš nový letní byt. Byl hned na kraji, říkalo se tam u sv. Peregrina. Byla to vlastně boží muka s obrázkem toho „sv. Pelegrina“ jak tomu sloupští říkali. První chaloupka to byla a náležela vdově se třemi malými dětmi, Sedláčkové. Chaloupka na dvě strany

a uprostřed siň a dřevěný štandlík na vodu v ní. Z jedné strany kuchyně a z druhé dvě místnosti, kuchyň a světnice. S pařmámou Sedlačkou jsem se smluvila, ale ta mě řekla, že si musím nádobi, krátce celou kuchyni i s dířou na chleba, mouku, brambory, omastek, krátce všechno živobyť vzít z Brna. Dvě postele tam byly, ale nás bylo šest! To se ví, že se musela vzít skládací postel a slamník. Já jsem spávala s Jaričkou, otec sám, hoši oba na rozkládací posteli a služka na slamníku na zemi v kuchyni. Nechyběly ani provazy na prádlo a kolíky i valcha. Může-li si to někdo představit, jaké to bylo stěhování? Všechno se vezlo vozem až z Brna. Otec jel na vozu a já s dětmi a služkou vlakem a pak pěšky víc než dvě hodiny a to hned z Rájce kolem zámku do značného kopce. Takové bývaly moje prázdniny. Musím ještě říci, že si děti vezly v košíku králíka, který celý týden než jsme odjeli, spával s dětma v pokoji za kamnami. Až jsme všechno vyložili, a já si vždy hleděla nějakou záclonku nebo pokrývečkou přizdobit takový chudobný byt, kterých jsem zažila nespočetněkrát, tak mě p. Langerová choť tamějšího lékaře, přinesla kvočnu s malými kuřátky, aby prý děti měly radost. Bylo jich 14náct i s kvočnou. Nezapoměla ani na zrní. Tak jsme měli hospodářství, králíka, kuřata, ve chlívě kozu a starou kočku a tři kořata. Jedno z těchto kořat jsem nešťastnou náhodou přivřela dveřmi, které byly v zemi a vedly do sklepa. Teď schánět mléko. Sedlačka jak jí všichni říkali, mě poradila, abych šla k starému mládenci Vaňkovi, který byl vedle starého kostelníka pomocníkem, když začaly pouťové dny. Vaněk se bránil, ale konečně když jsme mu povídala o svých malých třech dětech, hnulo se v něm srdce a mléka nám dával kolik jsme chtěli, že jsem aji v malé máselnici uvrtila pro děti kousek másla. Opravdu jsme byli jako žebráci, né jen my ale i ostatní chudí lidé byli na tom s tou válkou velmi zle. Chléb špatný a stále se dělaly z ječné mouky pekáče. Až nastaly zřát ptáčky (třešně), jichž bylo kolem silnice habaděj, tak na to se nasypaly ptáčky i s peckami což dokazovaly zbytky nasázené v křoviskách na hůrce. Tato hůrka byla za naší chalupou, byl to rozložitý kopec a takto eldorádo všech kluků i našich z celého okolí. Tyto vykládané zbytky z ječných pekáčů k nemalé radosti Fanyčiny přinesli často chlapi na botech a tyto pak musela vždy hadrem a kartáčem zbavit nelibé vůně. Bez hůrky nebylo lupičů, zlodějů a vojáků. Babky chodily stále se modlit z dalekých vesnic, dokonce až z Prostějova jezdil furver s poutníky, kteří volali o přímlyvu, aby už bylo tomu válčení konec. Tu a tam se objevil voják z fronty a na čas potěšil své přátelé. Naše hospodyně musela se hodně otáčet, když chtěla alespoň trochu své tři děti nasytit. Byla ale stále dobrého humoru a ne jeden večer, kdy dne ubývalo, jsme strávili v její přetopené kuchyni, namačkání po lavicích jako slanečky. Povídala nám o svém trápení, jak jí muž dlouho na souchotě umíral, byl cestař a zase vzpomněla, jak byla veselá, když byla mladá, jak chlapce šidila. Děti její posedávaly po zemi a často některý z nich usnul, a přespal v koutku až do svítání. Když jsme se jí ptali, jak to dřív bývalo, řekla, že dobře, že by chtěla se vrátit do svých mladých let, že by se nebála ani sv. Pelegrinka osídit. Dovedla humorně vykládat, a také jednou přišla rozesmátá z hrubé mši sv. ptali jsme se jí, co ji tak pěkného potkalo a ona se začala smíchem prohýbat a povídá „a tak sme šly my baby z kostela a stěžovaly si, že je to bída ani kvasnic není, že se musí dělat křesné dolky, že na ně padne moc móky. Tak sme vekládaly a jedna z bab povídá smutně „o to nic baby, hale dež z prázdné pr..le se tak špatně a těžko se-e“ a tuze pře se povzdychla“. Taková byla naše Sedlačka na humoru jí nebylo, jen někdy, když koze neměla co do pití dát, a tato málo mlíka dala, byla smutná, že děcka musí pít černý kafe a přikusovat chleba z kukuřičné móky. Měli jsme ji všichni rádi, zrovna tak i její žolku, která dovedla všechny psy za sebou vodit, ale jak Sedlačka říkala, „potvora chetrá, ona ví, že bech jí ty malé potvory musela všechny potopit, protože be hladem pochcipale.“ Bylo nás tolik v chalupce, a přece když nás navštívil prof. Janouš se svou ženou, měl se kde vyspat. Trochu jsem se předběhla. Prof. Janouš nás navštívil až v r 1919, kdy už bylo po válce. Janouš byl jeden z těch mladých kolegů, kteří k nám hned, když otec se dostal do Brna, chodil. Spal i se ženou na rozkládací posteli a chlapi spali na zemi a Fanyka v seně na hůře. Chudák Janouš, utopil se na koupání a jeho pěkná mladá paní později skočila do místa, kde on se utopil. Byl to už druhý mladý kolega tátův. Prof. Zazvonil, byl pěkný člověk, zemřel ve válce na tyfus. Pomalu nás bylo v chalupě jak kuřat, jejíž počet se stále tenčil. Kuřata měla svoje jména podle zevnějšek. Jedné jsme říkali buchtíčka, jiné zrzounek, jedna byla čapatá atd. králík rostl a bujel. Byl chytrý a když byla ve Slopě pět, tak jsme ho zabili a já jsem ani kousek nesnědla, protože mě ho bylo líto a nemohla jsem pozřít ani kousek. S otcem jsem chodila někdy na houby ale obvykle jsem seděla u chalupy a čekala brzo-li se některý z dětí zjeví a budu krájet chleba. Někdy jsme si zašli k Holím do Petrovic a tu zase paní řidič řekla „že nejste radci v Brně, tady máte tolik starostí“. Ale já jsem si nikdy nestýskala a všechno jsem brala tak, jak to okolnosti přinášely. A zase byl konec prázdnin a dost' nerádi jsme se vraceli do Brna, protože jsme věděli víc o válce nežli venku. Neradi jsme se loučili s hodnou a veselou vdovou Sedlačkou a sv. Pelegrinkem, s hůrkou a s dětma a konečně i s chytrou potvorou Žolkou. Vezli jsme si s sebou ještě několik kuřat, dali jsme si jej v posadě na pavlač v Brně a těšili se až si za čas nějaké kuře pojíme. Ale kuřata zvyklá běhat v posadě tak zhubly, že jsme jen okusovali kosti. V Brně jsem často v myšlenkách zabloudila k Sedlačce do chaloupky a vzpomínala, jak jsme měli všichni dost místa i když na krátký čas přijela z Postějova neteř Vlasta Bílková-Spurná, jak přijel z Pulje na dovolenou p.prof. Holý. Měli jsme všichni nemenší radost jako jeho rodiče, že dobře vyhlíží a tu strašnou válku si odbývá na krásném Jaderském moři.

Sem jsem dospěla už někdy v září či koncem srpna a Bůh ví, proč jsem ustrnula v dalším vzpomínání. Dnes se blíží smutný čas dušičkový (27. října) a já opět začínám se vracet do doby vzpomínek z let 1917. bylo stále neveselo, lidé vzpomínali mrtvých a nezvěstných. Ba i v kuchyních se značně ozyval nedostatek a náš starostlivý táta hledal procedury aby jeho rodina hlad netrpěla. Školu stále udržoval nad vodou a to byla velká starost a shánění peněz. Dnes na tehdejší dobu hledím mnohem tragičtěji nežli tehdy, kdy mě bylo 40 let a dnes čítám už 72 roky. Je to velký odstup let v životě člověka. Přibývání let činí člověka těžkopádnějšího, pro sebe nemohu říci ani tělesně ani duševně. Abstrahuji zevnějšek co na tom už těch prožitých 30 let vykonalo svoji práci. Mysl je už těžší proto mnoho zážitku s událostí se lehčeji sneslo v mladých letech jako nyní, kdy žiju už osmou desítku. Nechci si připravovat povídání o své dvaasedumdesátce, chci se vrátit do doby, kdy ještě byly a případně zlobily děti. Když ještě potřebovaly rodičů, byly rodinným majetkem. Chci je ještě vidět skloněné nad knihami, večer ještě honem nějakou tu úlohu a ráno je probouzet, někdy laskavě a někdy také hartusivě, když se rafička blížila k sedmé hodině. Nutit je k vpití snídaně, pak jak ve válečné době se stávalo omotaným papírem přesnídávku kousek kukuřičného chleba. Někdy to byla také buchtá, ale i těmi se muselo šetřit a tak spěchávaly do školy a zase je čekat brzo-li cvrkne zvonek a jeden po druhém se vrací ze školy a na konec vždy přiharcoval otec, aby doplnil židli k obědu. Hodné byly naše děti, dobře se učily a nebylo nikdy u nás nějakých mravokárných představení. Představení bylo u nás častěji a to v podobě loutkového prince, kašpárka atd. malý Jožka hrál od nejranějšího věku a ve hře zůstal po celý život. Až byly děti větší, hrávaly už samy jak jsme už vpředu napsala. Nemohu jaksi pokračovat, protože jsem se na dlouho odmlčela, ale doufám, že snad zase najdu ten svůj psací elán a budu pokračovat. Trochu mě bolí ruka, do které se nastěhovala před týdnem otrava krve. Kdy budu pokračovat nevím, protože se také kolem mě dějí věci, které mě od psaní oddalují. –

9/3 1950

Tak dlouho jsem nepsala, a tak jsem ztratila docela souvislost s předešlými vzpomínkami. Mezi tím se udály všelijaké nepříjemnosti, které přiložené jako samostatná věc budou na konci mých vzpomínek či paměti přiložené. Skončila jsem své paměti rokem 1915, když jsme se

vrátili z prázdninového pobytu ze Sloupu. Tehdy jsme nepočítali, že válka půjde dál, že budeme schánět živobytí. Bylo čím dál tím hůře. Lidé stávali ve frontách a náš otec stále se pečlivě staral, odkud by nám živobytí sehnal. Děti chodily o suchém chlebě do školy, scháněly se nějaké vojenské látky pod rukou, aby dětem se něco ušilo, aby nechodily roztrhané. A tak čas ubíhal v samém válečném strádání a už se psal rok 1917. a my zase se chtěli kvůli dětem jet někam na venek. Otec vždy hledal odlehlá místa, říkal, že chce it trochu pokoj od lidí a trochu se na čerstvém vzduchu vydýchat. A tak zase našel opravdu odlehlé místo a opět místo poutnické „křtiny“. Bydleli jsem u starých lidí. Starý Hloušek byl dříve kostelníkem a teď chodil vždy jen zvonit klekání a hoši s ním někdy vylezli až do věže a pak se strašili. Jiří byl velmi družný a vždy si našel kamarády. Chodil pásat s kluky se velmi spřátelil o nějakou událost u něho nebylo nouze. Jednou v poledne přišel domů velice bledý a sotva stál na nohou. Říkal, že je mu špatně a tak se skulil do klubička na divan a nemluvil. Nevěděli jsme co se mu stalo. Jen tiše ležel. Mezi tím přišel do Křtin z Petrovic p.prof. Otec p. řidící. Tím se jaksi pozornost od Jiřího trochu vzdálila až p. řidící v podvečer odcházel, Jiřímu bylo už lépe a až po čase se přiznal, že s lukama na pastvě si ze suché bramborové natě kroutili cigarety a kouřili. Vychválil Davida a pak mu bylo lépe.

Hloušková byla suchoučká babka, která měla dobře psu proříznutou. Její největší radostí světskou byl koník, pro kterého denně sekala trávu pak ji spařovala a takto svého miláčka krmila. Nouze o mouku byla veliká. Náš otec jednou si zajel či zašel pro mouku až do Lomničky u Tišnova k Adělům a tam když nesl zpět kufr s moukou, tak zdaleka viděl četníky. Tenkrát titi proháněli všechny lidi, kteří jako podlouhnutí museli se ploužit po mezích, aby je tato stráž nezastavila a jím těžko vykoupení a zaplacený draze proviant neskonfiskovala a ještě neuštědřila velkou pokutu. Po nocích lidé po mlýnech chodili a všechno draho platili. I pí. Holé se stalo, že musela nejdříve vlézt do příkopu, až četník nebo někdo z lidí přejde, když si v uzlu nesla mouku. Lidé jeden druhého udávali a byly velké prohlídky po hospodářstvích. Vzpomínám si na jednu veselou příhodu, kdy také přišla kontrola k p. řidícímu Holému. V kuchyni v Petrovích měli improvizovaný divan. Byla to velká bedna pokrytá houněmi a tak si vespod nějaké zásoby dali. Když přišla kontrola, jak to už bývá, že se sedí na venkově v kuchyni, tak i tato kontrola si sedla na ten divan a po ujištění, že nemají v chalupě nic na skonfiskování na zásobách pobesedovala a odešla. Abych se vrátila k tomu, jak se chudák otec polekal, poodešel z cesty a šťasten, že mu nic neprohliželi, vrátil se do Křtin. Do Adamova jel vlakem a pak šel malé dvě hodiny do kopce. Říkalo se, že to je kopec tak prudký, že prý se leze po něm jako po střeše. Tehdy už u nás nebyla Fanyňka. Odešla jinam sloužit a my jsme měli za služebnou madlu, která pocházela z Třebíče. Děti z ní měly radost a říkaly „hau madla“. Ona totiž než začala větu, tak napřed vždy jaksi rozhoupala rty a pak teprve promluvila. Byla to osoba, která sice málo mluvila, ale hodně, zvláště s domovnicí Novotnou klevetila a přitom co bylo dobrého ve spíži dětem snědla. Bylo těžké živobytí, Madla chodila každý den lesem pro mléko a často říkala, že nepůjde, že se bojí. A v těchto těžkostech jsem prožívala už čtvrté prázdniny na venkově. Děti se ovšem vyskotaly a pomalu už Jožkovi se blížila doba, že bude dělat maturu. Proběhly prázdniny a my se opět vraceli do Brna. Bylo nám neveselo. Křtiny byly také poutníky málo vyhledávané, marné byly jejich modlitby a vzývání panny Marie křtinské. To se psal rok 1918, když se na rozích objevila vyhláška, že všichni od 17 let se musí stavět k odvodu. Bylo nám s otcem všelijak, když jsme zjistili, že se to týká i našeho Jožky, který v r. 1917 dovršil věk 17tý. Otec se snažil, aby si obešel nějak tuto cestu, aby se Jožka této neblahé situaci vyhnul. Bylo snažení všechno marné. Musel oblect i náš syn tento nenáviděný mundur a nastoupil vojen.službu. otec mu koupil nůž a v koženém pytlíku jídelní soupravu. Prozatím jej umístili v kanceláři nouzových baráček a jednou přišel domů, že mu někdo z vojáků ukradl ten pěkný nůž. Příbory se dlouho ještě po válce potulovaly v harambádě na půdě a do konce i jeho mundur a bodlo. V kanceláři dlouho nebyl. Jednou mu bylo nařizeno, že musí do nějaké slovácké vsi a přivezl vojáka-desertéra. Kluk přece byl Jožka nezkušený a voják deserter byl otec několika dětí. Jožka vypravoval, že tento muž ležel na peci a nechtěl mluvit, neřku-li aby s takovým chlapcem šel. Kdož ví, jak na něho zapůsobil, že přece se voják vzchopil a s Jožkou se vrátil do své čety. Otec se tomu tuze divil, že se mu to podařilo, kdyby ně, byl by jistě měl Jožka nepřijemnost, snad aji trest, kdyby se mu nebyl tento jeho válečný čin zdařil. U prasat měl sice pušku, ale jaktěživ neviděl, jak se z ní střílí. Mě to velmi trápilo a začla jsem nějak churavět. Stále jsem se potila a byla unavená a ospalá. Když to nebralo konce, tak jsem s otcem zašla k prof. Vanýskovi, který se podívil, co že tam chci. Po důkladné prohlídce přivolal si našeho otce a jen jemu podíval, co mě schází. Mě nařídil hodně jíst, šetřit se a tehdy se plíce léčily kvajakolem. Toho jsem něco v pilulkách pojedla. Horší bylo se stravou. Otec stále se poptával po vajíčkách a mléce. Něco se sehnalo a já jsem začala přibývat na váze. Válka se zdálo, že vezme konec, a tak jsme i já pookřivala. Na mě vždy tělesně velmi působí duševní trápení a dodnes, kdy bude za nějaký den prožívat své 73 narozeniny neděje se jinak. Zapůsobila na mě hodně neblahý čas vánoční roku 1950, a tak i nyní se snaží lékař p. dv. Špírk alespoň částečně nahrazovat injekcemi můj pošramocený tělesný stav, který vznikl také jen po trápení, které okolnosti zavinily jak samostatné mnou paměti napsané dokazují. Myslím, že jsem se úplně zotavovala, zvláště když proskakovaly pověsti, že se blíží konec války. Opravdu pověsti nebyly falešné. Roku 1917 na podzim onemocněl v Pulji prof. Holý těžkým reumatismem a přijel o vánocích jako reconvalescent do Brna, kde se léčil randram v české technice a v březnu jel na čtyři týdny do Pišťan. Po návratu narukoval ke svému kádru do Jaroměř v Čechách, kde zůstal až do převratu. Pak přijel do Brna, sloužil jako voják a přitom několik týdnů učil na dív.gym. fysice. Pak onemocněl znovu a na sv. Sylvestra se nastěhoval do voj. Nemoc. V alumnátě, kde byl až do května. Jeho maminka každý čtvrtek za ním ať byla jakákoliv já jsem ho často navštěvovala a skoro pokaždé něco k jídlu přinesla. Chodil do techniky na candr, aby své oudy dal do pořádku, proto ale mu zůstala jedna ruka hned z Pulje kratší a to se mu do dnes nepravilo. Až byl zdrav, že mohl chodit, ale služby vojenské nebyl schopen, byly mu přidělovány všelijaké kancelářské práce. Pak když jeho zdravotní stav dovolil, vrátil ke svému pluku do Jaroměř a tam jej překvapilo, že se vojna končí. Když byl na dovolené ještě za války, tak jej otec žádal, aby mu vypomohl v Divčí Akademii učit matematice, protože stále tato škola zápasila s nedostatkem profesorů. Když se po vojně vrátil, stal se profesorem v Brně. Naši radostí bylo pomyšlení, že se Jožka z vojny vrátí, což se také stalo. O jeho dalším životě jsem psala v dodatku, ve kterém o některých událostech jsem psala. Proto se vracím opět do dob, kdy ještě moje děti byly dětmi mými, kdy ještě nevzkročila cizí noha do našeho rodinného života. Tentokrát jsme zůstali v Brně, protože bylo stále tolik nových událostí poválečných, že jsme nechtěli o žádnou přijít. Čekalo se stále, kdy se vrátí naši vlastenci z emigrace, hlavně náš osvoboditel T. G. Masaryk. Historie jeho návratu do vlasti každému Čechoslov. Zůstane nezapomenutelnou událostí. Pamatuji si jen za svoji osobu, že tehdy už byl silné noční mrazíky. Dostalo se mě příležitosti, že jsem mohla z balkonu na Velkém náměstí pozorovat tu převelkou radost, že náš národ je svobodný. Co to bylo radosti a dikuvzdání provoláváním slávy všem, kteří se o naši samostatnost přičinili, ovšem, že to byla hlava státu-náš tatíček Masaryk. Ať si nyní generace všelijak překrucuje tuto historii, my stará generace zůstane věrna a slova našeho osvoboditele „že pravda zvítězí“ se byly a zůstanou na věčné časy, co člověk bude člověkem vryta do skonání světa. Mé dojmy z roku 1918. to byl zase rok následující r. 1919, kdy jsme sice stále žili v poválečném nedostatku. Žilo se bledně. Ale co na tom, jen když jsme byli svoji, třeba krámy byly prázdné a živobytí se tak těžce snášelo. Ubíhaly dny a měsíce a zase už se školy zavíraly a opět prázdniny. „kam my otcé?“ „no pojedeme zase do Sloupu“ povídá náš otec. Tak jsme zase harcovali do poutního místa a zase opět do Chaloupky u sv. Peregrinka. Děti Sedlačky trochu povyroستly a když jsme řekli malé dcerce její, že je veliká, že povyroستla tak Sedlačka s humorem řekla „no je tak veliká, co by se ji malá

kačena z řiti napila". Tak skončil náš obdiv pro její dcerku Filoušu. Byla vždy pohotová a stále stejně veselá jenom, že se byla stala manželkou a né veseló vdovó. Později prý se přece jen vdala, ale muž byl starší a když kdesi spadl při trhání ovoce se pochroumal. Žili jsme zase tak, jakoby nebývalo bylo přestávky. Chlapci její už sokulovali (byli v sokole) a náš Jiří se chudák vracel tehdy z Loklu ze Švýcar, kde byl s výpravou. Ubožák sotva došel, jak měl cestou nohy plno pryskyřů protože dlouho jeli vlakem, nohy obuté a tak došel a chudák dlouho si poležel, jenom mu bylo líto, že slyší kluky na Hůrce vyskat, tehdy byl 14letý a on musí ležet. Byl od mládí velmi samostatný, ale přitom velmi družný. Když si tak nyní vzpomínám, musím si říci, jak jsme byli všichni skromní. Neměli jsme žádných požadavků, a nás šest lidí tři dospělí a tři dospívající jsem se krčili v kuchyni a v jednom malém pokoji a jen proto, aby děti užily trochu zdravého vzduchu a otec aby si vyšel do lesů a hledal své zamilované houby. Ovšem já jsem vždy byla na tom nejhůře. Předně starat se o krmení pro tolik osob a ke všemu skoro každé prázdniny mě má služebná vypovídala, že nebude nosit vodu, že se víc nadělá než-li v Brně, a že se jí špatně spí atd. každého prvního a 15tého mě dávala výpověď. Co to bylo chlácholení a nějakého prošení, jen abych se třemi dětmi nezůstala sama. Je pravda, že děvčata měla jakési větší nepohodlí, ale nedalo se nic dělat, musela jsem poslouchat jejich výčitky. Tak tomu bylo stále pokud jsme jezdili všichni, bylo nás tedy šest až do doby, kdy se děti rozprchly. To bylo po celých 24 léta, kdy jsme jezdili všichni pohromadě.

Toto bylo dopsáno až roku 1950 v den mých 73 narozenin.

Bude-li někdo mé paměti čist, podiví se, že jsem se na tolik měsíců odmlčela. To co jsem napsala do této doby skončila jsem hned po dvou či tří měsících. Změnilo se mé prostředí a objevila se u mne nechuť dál pokračovat. V podzim jsme na dlouho churavěla a Vánoce jsem prožívala jak v tělesné tak i v duševní nepohodě. O seběhnuvších událostech se nebudu rozepisovat, jen tolik podotýkám, že po všem, co jsem duševního prožívala, zůstalo mně pozpátku smutno v duši a bolavé srdce. Plakávalo jsem velmi a dnes je natolik opotřebované, že mě bolí a nepravdělně tluče. Ale to nevádí, mám už hezkou řádku let a proto jsem se se vším vyrovnala a zaujala shovívavý postoj ke všemu dění. Snažila jsem se ulamovat přecitlivělé hroty a to se mě Bohudík podařilo. Trochu se vrátím, ale jen na chvíli do svých nedokončených pamětí. Chci jen říci, že děti dospívaly a každý z nich si tvořil už život sám. Léta ubíhala a děti vyrůstaly ze svých dětských střívků a už nepotřebovaly křidel maminčiných Jožka měl už maturitu za sebou, Jiří chodil do kvinty a Jarička chodila také do gymnázia. Svým pěkným prospěchem nám působily radost, osamostatňovaly se a své niterní záležitosti si vyřizovaly bez zasahování druhých. Myslím samostatnost takovou, která nebyla postrkovaná „máš ulohy?“ „jdi se učit“ a tak podobně. Že tu a tam nějaká malá napomenutí, když příliš skotačily ovšem, že nescházely. V koutě neklečely a nebo nebyly tak bití a na konec nemusely za trest pod postel s výhružkou, že tam budou celou noc, nikdy se u nás tak děti netrestaly a nikdy né ve zlosti, jak mnohé vychovatelky tak činí. „učíte se pro sebe“ říkal otec a také nikdy jim v učení nepomohl. Ostatně ani nebyl velmi často večer doma, jeho koníček bylo spolkaření. Já se svým malým vzděláním jsem jejich úlohám nerozuměla. A v tom byla jejich naprostá samostatnost a zodpovědnosti. A tak se samy vychoovály pro život. Byly vychovány od mala samostatně ale nikdy toho nezneužívaly. Byly to opravdu hodné děti. A dnes, pokud žiji, předávám jim pero, aby až jim bude více než 70let, mají jistě už svých zážitků tolik, že budou pokračovat ve svých pamětech. Já jen suchými daty chci ukončit další náš běh života, zejména navazuji na data pro připomínku, kde jsme trávili buď všichni společně či už jen částečně další prázdniny až do neblahého roku 1936.

Rok 1920 jsme my rodičové zůstali v Brně a děti se rozběhly na čas po letoviscích. Rok 1921 Nám/Osl u sl.. Drtílkové, r. 1922 opět Brno, rok 1923 Náměšť u Holých, roku 1924 jsme byli totiž rodičové a Jarička v Tišnově u Kominků. Tehdy se chystala Jarička studovat dále ve Francii a Jožka zakládal s rusem Gamzou takové kočující divadlo a přestal ještě s kamarádem u nás. Rok 1925 se vrátila J. z Francie a byli jsme opět my tři v Routce u Opatovic. Já jsem předtím stále chorala s krkem, tak jsem byla na léčení v Luhačovicích. Roku 1927 se Jožka oženil, tehdy byl členem Bratislavského divadla a to jsme byli už čtyři totiž rodičové, jarička a Jiří. Předtím ta léta trávil Jiří prázdniny na Slovensku v nějaké rodině jako instruktor. Tehdy jsme byli v Chocni u sestry našeho tatky. V roce 1928 se narodila Jožkovi dcerka, říkají ji Soňa. Tehdy byla v Brně výstava a my jsme se otec Jarička a já ubytovali na krátkou dobu v Hutkanově sanatoriu. Roku 1929 jsme zase byli my čtyři v Hrozenkově. Na to po tři léta jsme byli u sl. Holoubkové v Náměšti. Jiří už byl asistentem u prof. Dr. Babáka. Následující rok jsem velmi stonala se žlučníkem a jsem jela na léčebný fond do Karl. Varů, a pak jsme byli měsíc v Luhačovicích zase jen my tři. Ta tak se už psal rok 1934, neblahý to rok kdy se Jarička tak nešťastně vdala. My jsme s otcem byli v Hodoníně na Kunštátsku, to byla taková samota v lesích. Nechci vzpomínat na ty doby, jak jsem byla nešťastná, když jsem viděla, jaký to byl nešťastný krok. Stále samé nedorozumění, které vnesl do rodiny manžel Jaričky. V roce 1935 se narodila Jaričce holčička Edulka. My jsme s otcem se nastěhovali asi na 14 dnů do špitálku v Náměšti. Tehdy jsem nebyla klidná, a ba skoro nešťastná. Otec končil knihu, kterou později chtěl vydat. Byla to druhá odborná kniha. Z jara příštího roku otec náhle onemocněl. Sice se uzdravil, ale zdraví jeho už bylo podlomeno. Zase jsme se odstěhovali na prázdniny do Nám. Tehdy byl už otec ve výslužbě k bývalému kováři Pálenskému. To už zdraví otci nesloužilo, stonal znovu, záchvaty se opakovaly, a konečně nám ro 1936 3/12 zemřel. To už jsem měla vše vyjednáno, že když otec postonává a my měli totiž vždy s letním bytem, že si vystavíme v Nám. Chaloupku, kde celé léto budem s churavým otcem trávit. Bohužel nedočekal se toho a odešel tam, kde se všichni odebereme. A tak příští rok 1937 jsme už trávila Vánoce ve svém domku. Byly to nejpeknější vánoce, které jsem v N. prožila ve společnosti svých dvou synů a prof. Holého, který se ke mě nastěhoval. Už jsem neměla jen syny. Půl rok po otci dobrovolně odešla má nešťastná Jarička. Nechci svůj smutek nikomu sdílet. To je ve mě až do dnešního dne, kdy se píše konec roku 1950. všechna ta léta jsem žila v N. jen s p. Holým. Byl a je to dobrý člověk, který se o mě stará a který stál stále vedle mě i v těch nejtěžších dobách. Neměla jsem nikoho. Jožka se oženil. Jiří zrovna tak a tak mě nezbylo a nezbyvá než vděčit jemu za všech no, co pro moji osobu vykonal. Kdož ví, kde bych se byla octla bez něho! A tak jsem žila po dobu okupace s tím dobrým člověkem, až na 8 měsíců, kdy u mě žila rodina Jiřího. Potkalo je velké neštěstí, ztratili domov a vždy s hrůzou vzpomínám na tu dobu. Bomba jim zničila všechno co měli tak rádi. Byly to hrozné okamžiky, a dovedu si představit, jaký měli žal, když hnízdo, ve kterém chovali své dvě dcerušky bylo vypáleno. Tehdy mě bylo 67 let a to jsem ještě dovedla s nima dovádět, hrát divadlo, lézt po zemi, hrát si na schovávanou. Jaký ale za 5 let se stal ze mě chudák. Už nemohu běhat, už měřím jen krok za krokem a to s velkou bolestí. Už víc než tři roky mě tíží nemoc tato a teď už víc než 14 měsíců se mě jako klíště drží všelijaké zdravotní nepřístojnosti. Jak ještě to dlouho potrvá, nežli mě přestane srdce a hlava bolet?

Dnes už jen vykonávám tak tak své hospodinské povinnosti a to jen s námahou. Duch je ale čilý ba chtěl by žít, ale což je platno, když jeho schránka je už nadrchlá. Už ji lepím všelijakým lekvary a tak to se držím nad vodou. Dnes sedím u okna vzhlížím do posněžených kopcích a lesích a dívám se do zapadajícího slunce a vzpomínám. Opravdu jen vzpomínám a vžívám se do svého dětství. Jsou vánoce. Lidé budou za chvíli rozžítat svíčky na stromečkách a pod stromečky budou mít děti tolik dárků! Já neměla v dětství ani stromeček ani jsem nikdy dáreček nedostala. Jen ořechy to byly a nějaké to jablíčko. V paměti si vybavuji svá školní léta. S plným vědomím si říkám,

jakou jsem já byla svědomitou a pilnou žačkou. Pak vidím sebe už bez kabele na zádech už poněkud delších sukničkách. Vzpomínám svého nešťastného bratra Bedřicha, pak umírá babička a za několik neděl tatínek. Byla jsem stále Pepinkou naivní a velmi skromnou. Život mě tak naučil, protože byl stále u nás nedostatek ze všech koutů na nás hleděl. Dospívala jsem pomalu ve slečinku a proto prý se musím učit tancovat abych dostala „šlif“. Po úspěších v tanečních hodinách přišla tak zvaná studentská éra. Rostu prý do krásy a proto maminka se snažila mě pěkně oblékat a dokonce jsme si mohla koupit brusle a chodit na kluziště. Bylo vždy kolem mě mnoho rytířů ovšem, že všichni jak maminka říkala jenom z Drážďan. A tak život běžel už mě bylo 17 let, když se zdálo, že se přece našel zájemce opravdový. Byl to velkouzenář, který se uchytil na mé pěkné tvářičce a když zvěděl, že máme kapsu prázdnou, přešel ho zájem. Takových zájemců bylo mnoho, až do mého 18tého roku. Na ledě mě byl představen p.prof. Bezdíček suplent na obchodní škole. Zůstal mojí neochvějným zájemcem a po 2 ½ roku se stávám jeho ženou. Vidím jakoby tomu bylo dnes, kdy se před okny zastavila archa Noemova. Pi Binkové, jak vyběhají všichni naši nájemníci, kteří už na mě jinak hleděli, když viděli, že za mnou chodí p.profesor. to už si Tycenka neodvážila aby mě poprosila, abych jí za dvacetník přišla dělat dírky do gateček. Chudák maminka se snažila, by z té hubené kapsy alespoň prádlo nakoupila. Myslela, že z toho mračna zase nebude pršet, ale můj ženich nakoupil sám zařízení do bytu, a tak se celá věc rozřešila k velké radosti mojí maminky, protože finanční záležitosti nabyly takové povahy, že bylo už na tom, nevším-li se, že budu muset se ohlížet po nějakém místě, třeba k dětem. Toky 1899 jsme založili s otcem svůj domov. Stěhovali jsem se do Hodonína a byli jsem velmi spokojeni.

30 září r 1900 se nám narodil první synek a tu si vzpomínám, jak se nový tatínek rozplakal radostí a nebyl k uklidnění. Za 3 ½ roku jsme se s radostí stěhovali do Brna. Bydleli jsme na Tivoli 46-plných 34 let. Tam jsem přivedla na svět ještě jednoho synka Jiřího a dcerušku Jarmilu, jejíž narození bych byla zaplatila životem. V tomto bytě jsem zažila mnoho radostí i žalostí. Když nám tatka umřel, byl byt pro mne příliš velký, tři velké pokoje. Nezvykla jsem si ani za tolik let na tento byt a p roto jsem přijala nabídku p.prof. Holého, že najde přiměřený byt s ústředním topením a že se ke mně nastěhuje. Jeho návrh se uskutečnil, a tak jsem se nastěhovala zase na Tivoli čis. 1.b. byl to byt pěkný, se všemi moderními vymoženostmi. Jak ráda vzpomínám na časté večeře svých synů a jejich družek. Bylo v tom tolik životní harmonie, která bohužel netrvala dlouho. Jarička se na mě rozhněvala, proto k nám nechodila a proto velmi smutně na ty doby vzpomínám, kdy jsem musela dopisem od pana Valenty, čísti tolik urážek a ponižení (jako bestie atd.) Pak byla mobilizace. Jirička už byla v nenávratnu a její popel byl po boku našeho otce. Jak bývaly mé kroky těžké, pro slzy jsem nenacházela cesty ze hřbitova. A ty smutné chvílky ještě teď když vzpomínám. Byl pro ni život přítěží a proto prosím všechny, kteří to budou číst, nic nemluvili a jen tichou vzpomínku jí věnovali. Teď už 12 roků žiju v Náměšti. Jak jsem už naznačila, jsem jen poslední léta odkázaná na malý okruh lidí, kteří nás přijdou navštívit. Na malou chvílku přijde moje snacha Zorka a její dvě děti. Nezdružují se nikdy dlouho, protože celý svůj pobyt věnuje svým rodičům a Jiří? „nemá rád lidi“ říká Zorka a proto myslím málo kdy přijede se na mě podívat. Druhé dvě vnučky? Jaričinu holčičku jsem od odchodu jejího neviděla, je jí už 16 let a Soňu, dceru Jožkovu, jsem také dlouho neviděla. Té je už 21 let. Slibuje, že přijde, ale dosud čekám márně. Jožka ten by snad přijel, ale z Prahy je daleko a pak je zavalen prací. Tak jsem jen odkázaná na malý počet cizích lidí, kteří jsou velmi ochotni když jsme byli nemocní něčím vypomoci. Jsou zde sice rodiče Zorky, ale ti přicházejí velmi zřídka. Je potěší častá návštěva dvou dcer, zvláště Zorky a jejich dvou vnuček. U mne jsou vždy jen krátkou dobu, a tak mě nezbyvá nežli se potěšit třeba jen na chvíli. Jsem skromnou stále tou skromnou Pepinkou Konečných. Prošla jsem mohu říci dost odříkávaným životem a proto jsem se natolik vyrovnala, že vše беру tak, jak mě to osud přináší. Je stejně už ten můj život dost dlouhý a na radosti i žalosti a proto se nijak nepozastavuji nad jeho ukončením. Nemohu se nepřiznat, že do dnes stále ještě rozum někdy ustupuje citům, ale taková jsem byla vždy a je těžko se v 73 letech formovat jinak.

Tak jen letmo jsem vše pověděla, nepouštím se do podrobností, protože by toho bylo tolik, že by se to velmi těžko dalo přehlednout, neřkuli číst. To jsou jen kusé paměti a nerada bych se pouštěla do formátu deníkového. Stejně už posledních několik událostí je z dob přítomných a proto ukončuji a přeji všem, kteří snad budou ty mé paměti číst, aby se nad ničím nepozastavovali, nekladli si vzájemných otázek a přijali tyto mé paměti s porozuměním na můj život. Nebyl pro mne přítěží, hleděla jsem splnit, co bylo v mé moci, a proto prosím aby se na mě nehoršili, nic mě nevycítali, přijali vše bez kritiky. Na konec všem, kteří mě měli ráda z a jejich lásku a ochotu upřímně děkuji. Největší díky patří p. prof. Holému, který jediný v mých smutných dnech byl mně těšitel a v mých častých nemocech, kdy jsem byla opuštěná, mě nejen dny ale i noci věnoval. A tímto uzavírám celý svůj další život a očekávám v odevzdanosti jeho skončí.

Umřela jsem dne 12.9.1952 další se doplní těmi, kteří zůstanou.